

Na osnovu člana 22 Statuta Brčko distrikta BiH („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“, broj 2/10 – prečišćeni tekst), Skupština Brčko distrikta Bosne i Hercegovine na 28. redovnoj sjednici održanoj 4. marta 2026. godine, usvaja

Z A K O N O TRŽIŠTU VRIJEDNOSNIH PAPIRA BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE

DIO PRVI – OSNOVNE ODREDBE

Član 1 (Predmet zakona)

Zakonom o tržištu vrijednosnih papira Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: ovaj zakon) uređuju se vrijednosni papiri i njihovo izdavanje, trgovanje i promet vrijednosnim papirima u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Distrikt), poslovi sa vrijednosnim papirima i uslovi za rad ovlaštenih učesnika na tržištu vrijednosnih papira, strukovna udruženja ovlaštenih učesnika na tržištu vrijednosnih papira, uslovi za osnivanje i poslovanje berze i drugih uređenih tržišta u Distriktu, organizacija i nadležnosti Komisije za vrijednosne papire Brčko distrikta BiH, osnivanje i djelokrug Registra vrijednosnih papira Brčko distrikta BiH, zaštita interesa investitora i titulara prava iz vrijednosnih papira, osiguranje javnosti i transparentnosti trgovanja na tržištu vrijednosnih papira, mjere zabrane i ograničenja u vezi s poslovima s vrijednosnim papirima, obaveza objavljivanja i izvještavanja izdavalaca i drugih učesnika na tržištu i druga pitanja od značaja za efikasno i transparentno funkcionisanje tržišta vrijednosnih papira u Distriktu.

Član 2 (Definicije)

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) „**vrijednosni papir**“ je isprava ili elektronski zapis kojim se potvrđuje vlasništvo odnosno određeno pravo kojim se izdavalac tog papira obavezuje ispuniti neku imovinskopравnu obavezu odnosno na osnovu kojeg vlasnik odnosno imalac stiče imovinska i druga prava prema izdavaocu, u skladu s ovim zakonom i odlukom o izdavanju;
- b) „**finansijski instrumenti**“ su prenosivi vrijednosni papiri, instrumenti tržišta novca, udjeli u subjektima za zajednička ulaganja, te finansijski derivati i drugi prenosivi instrumenti kojima se trguje na tržištu vrijednosnih papira, u skladu s ovim zakonom i općim aktima Komisije;

c) „**finansijski derivati**“ su izvedeni finansijski instrumenti čija je vrijednost izvedena iz cijene, vrijednosti ili drugog obilježja osnovnog instrumenta ili imovine, poput vrijednosnih papira, kamatnih stopa, valuta, indeksa, roba i sl., a čija su vrsta, količina, kvalitet i druga svojstva standardizirani i kojima se ovlašteno trguje, u koje se ubrajaju različite vrste opcija, izvedenih instrumenata za prenos kreditnog rizika, emisijske jedinice i tome slično;

d) „**instrumenti tržišta novca**“ su kratkoročni finansijski instrumenti kojima se uobičajeno trguje na tržištu novca, kao što su trezorski, blagajnički i komercijalni zapisi i certifikati o depozitu, osim instrumenata plaćanja;

e) „**dionica**“ je vrijednosni papir koji vlasniku daje pravo na udio u kapitalu izdavaoca i daje njenom vlasniku korporativna i imovinska prava utvrđena ovim zakonom, propisom kojim se uređuju preduzeća i statutom izdavaoca;

f) „**dioničar**“ je fizičko ili pravno lice koje neposredno ili posredno posjeduje dionice izdavaoca, u svoje ime i za svoj račun, u svoje ime a za račun trećeg lica, ili putem potvrda ili depozitarnih instrumenata u skladu s ovim zakonom;

g) „**investitor**“ je domaće ili strano fizičko ili pravno lice koje slobodna sredstva ulaže u kupovinu ili sticanje finansijskih instrumenata;

h) „**kvalificirani investitor**“ je investitor koji posjeduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganju i procjenu rizika, i koji ispunjava uslove propisane ovim zakonom;

i) „**izdavalac**“ je domaće ili strano pravno lice koje, u skladu s ovim zakonom, izdaje ili namjerava izdati vrijednosne papire ili druge finansijske instrumente s ciljem prikupljanja sredstava i koje prema vlasnicima tih instrumenata ima obaveze naznačene u vrijednosnom papiru;

j) „**izdavanje vrijednosnih papira**“ je skup radnji koje izdavalac preduzima u svrhu prikupljanja sredstava prodajom vrijednosnih papira prvim sticaocima, uz obavezu da svakom od njih ispuni obaveze sadržane u tim vrijednosnim papirima;

k) „**izdavanje vrijednosnih papira javnom ponudom**“ je izdavanje u kojoj se upis i uplata vrijednosnih papira vrši na osnovu javnog poziva upućenog neodređenom broju lica putem jednog ili više medija, na način koji omogućava investitoru donošenje odluke o upisu ili kupovini;

l) „**sekundarno izdavanje vrijednosnih papira**“ je svako izdavanje novih ili ponuda već izdatih vrijednosnih papira nakon početne javne ponude ili prvog uvrštenja na uređeno tržište, u kojem se investitorima nude vrijednosni papiri izdavaoca čiji su vrijednosni papiri iste klase već kontinuirano uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu ili drugom uređenom javnom tržištu, uključujući i ponude koje vrši ponuđač;

m) „**ponuđač**“ je fizičko ili pravno lice koje nudi vrijednosne papire javnosti ili ograničenom krugu investitora, neovisno o tome da li je istovremeno i izdavalac vrijednosnih papira ili postupa u svoje ime ili za račun izdavaoca odnosno drugih vlasnika vrijednosnih papira;

n) „**izdavanje vrijednosnih papira zatvorenim ponudom**“ je izdavanje u kojoj se poziv za upis i uplatu vrijednosnih papira upućuje unaprijed određenom i ograničenom broju lica, u skladu s uslovima utvrđenim ovim zakonom;

o) **„izdavanja javnog sektora“** su izdavanja vrijednosnih papira koje, radi javnog zaduživanja, provode BiH, entiteti, Distrikt, jedinice lokalne samouprave i druga tijela javnog sektora, u skladu s propisima kojima se uređuje zaduživanje i javni dug;

p) **„prospekt“** je dokument koji sadrži sve informacije koje su, s obzirom na posebne karakteristike izdavaoca i vrijednosnih papira ponuđenih javnosti ili uvrštenih za trgovanje na uređenom tržištu, potrebne za objektivnu procjenu imovine i obaveza izdavaoca, finansijskog položaja izdavaoca, dobiti i gubitaka, izgleda za razvoj izdavaoca i garanta, ukoliko je garant angažiran, kao i prava sadržanih u vrijednosnim papirima na koje se prospekt odnosi;

r) **„univerzalni registracijski dokument“** je dokument koji izdavalac sastavlja i redovno ažurira, a koji sadrži osnovne informacije o izdavaocu, njegovoj organizaciji, poslovanju, finansijskim izvještajima i rizicima, i koji, kada je odobren i upotpunjen u skladu s ovim zakonom, može služiti kao dio prospekta;

s) **„informativni memorandum“** je dokument namijenjen potencijalnim investitorima koji, u sažetom i razumljivom obliku, sadrži osnovne informacije o izdavaocu, njegovom poslovanju, finansijskom položaju, rizicima ulaganja i karakteristikama vrijednosnih papira, a koji se koristi u slučajevima kada se, saglasno odredbama ovog zakona, ne zahtijeva prospekt;

t) **„ISIN“** (International Securities Identification Number), u daljnjem tekstu ISIN, je međunarodni identifikacijski broj vrijednosnog papira dodijeljen u skladu s relevantnim standardima i pravilima tijela nadležnog za dodjelu ISIN oznaka;

u) **„LEI“** (Legal Entity Identifier), u daljnjem tekstu LEI, je jedinstveni alfanumerički identifikator pravnog lica koje učestvuje u finansijskim transakcijama, dodijeljen u skladu s međunarodnim standardima i propisima kojima se uređuje sistem LEI oznaka;

v) **„vlasnik vrijednosnog papira“** je lice na čije ime glasi račun vrijednosnog papira u Registru ili za čiji račun ovlašteni učesnik, banka depozitar ili banka skrbnik drži vrijednosni papir, u skladu s ovim zakonom;

z) **„klasa vrijednosnog papira“** označava sve vrijednosne papire istog izdavaoca iste vrste iz kojih proizlaze ista prava i obaveze;

aa) **„tržište vrijednosnih papira“** označava berzu i drugo uređeno javno tržište na kojem se organizuje trgovanje vrijednosnim papirima i drugim finansijskim instrumentima u skladu s ovim zakonom;

bb) **„berza“** je pravno lice koje, na osnovu dozvole Komisije, organizuje i upravlja uređenim javnim tržištem na kojem se trguje vrijednosnim papirima i drugim finansijskim instrumentima, u skladu s ovim zakonom i pravilima donesenim saglasno ovom zakonu;

cc) **„uređeno javno tržište“** je multilateralni sistem kojim upravlja berza ili drugi tržišni operater i koji omogućava, bez diskriminacije, spajanje ponude i potražnje za kupovinu i prodaju finansijskih instrumenata na način koji dovodi do sporazuma vezanog za finansijske instrumente uvrštene na to tržište;

dd) **„sekundarno uvrštenje (dual listing)“** označava uvrštenje vrijednosnih papira na trgovanje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu u Distriktu koje predstavlja

sekundarno tržište tih vrijednosnih papira, koji su već uvršteni na drugo primarno uređeno tržište ili berzu u inostranstvu;

ee) **„ovlašteni učesnici na tržištu“** su pravna ili fizička lica čija je redovna djelatnost pružanje jedne ili više investicijskih usluga trećim licima, profesionalno obavljanje jedne ili više investicionih aktivnosti u vezi s vrijednosnim papirima ili obavljanje poslova tržišne infrastrukture, za koje imaju dozvolu Komisije, a naročito: profesionalni posrednik, brokersko-dilersko društvo, banka koja pruža investicione usluge, garant, banka skrbnik, agent, održavalac tržišta i drugi učesnici utvrđeni ovim zakonom;

ff) **„profesionalni posrednik“** je ovlašteni učesnik na uređenom tržištu vrijednosnih papira ili drugom uređenom tržištu koji, na osnovu dozvole Komisije, profesionalno pruža investicione usluge i obavlja poslove kupovine, prodaje i drugih pravnih poslova s finansijskim instrumentima za svoj račun ili za račun klijenata;

gg) **„brokersko-dilersko društvo“** je pravno lice čija je osnovna i pretežna djelatnost pružanje jedne ili više investicijskih usluga kupovine i prodaje svih finansijskih instrumenata na tržištu vrijednosnih papira odnosno obavljanje investicionih aktivnosti u vezi s vrijednosnim papirima, u skladu s ovim zakonom i dozvolom Komisije;

hh) **„broker“** je fizičko lice ovlašteno za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima, koje posluje u svojstvu zaposlenog kod profesionalnog posrednika u skladu s ovim zakonom;

ii) **„investicijski savjetnik“** je fizičko lice zaposleno kod profesionalnog posrednika ili drugog ovlaštenog učesnika na tržištu vrijednosnih papira, koje je kvalificirano za profesionalno savjetovanje u vezi s poslovanjem s finansijskim instrumentima na tržištu vrijednosnih papira te kupovinom ili prodajom i ostvarivanjem prava iz finansijskih instrumenata, u skladu s ovim zakonom;

jj) **„investicijski menadžer“** je fizičko lice zaposleno kod profesionalnog posrednika ili drugog ovlaštenog učesnika na tržištu vrijednosnih papira koje, na osnovu pisanog ugovora s klijentom, preuzima na upravljanje portfelj vrijednosnih papira u cjelini ili djelimično, u skladu s ovim zakonom;

kk) **„banka skrbnik“** je banka koja ima dozvolu Komisije da za račun klijenta vodi račun vrijednosnih papira, postupa po nalogu klijenta u vezi s vrijednosnim papirima, naplaćuje prihode, vrši poravnanja i obavlja druge poslove čuvanja i administriranja vrijednosnih papira u skladu s ovim zakonom;

ll) **„banka depozitar“** je banka koja, na osnovu dozvole Komisije, obavlja poslove depozitara u skladu s ovim zakonom, a naročito poslove u vezi s izdavanjem vrijednosnih papira i novčanim transakcijama po osnovu trgovine vrijednosnim papirima na berzi i drugom uređenom javnom tržištu, a kod subjekata za zajednička ulaganja i dobrovoljnih penzionih fondova te poslove obavlja u skladu s posebnim propisima kojima se uređuje poslovanje banaka, uz shodnu primjenu odredaba ovog zakona na pitanja koja nisu uređena tim propisima;

mm) **„Registar vrijednosnih papira Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“** (u daljnjem tekstu: Registar) je dioničko društvo sa sjedištem u Distriktu koje vodi jedinstvenu evidenciju o vrijednosnim papirima, njihovim vlasnicima i pravima trećih lica, obavlja poslove obračuna i poravnanja transakcija, kao i druge poslove u skladu s ovim zakonom i internim aktima;

- nn) **„račun vlasnika vrijednosnih papira“** je račun u Registru na koji su upisani vrijednosni papiri i vlasnik te s kojeg se prenose vrijednosni papiri u korist ili na teret tog računa;
- oo) **„obračun“** je postupak utvrđivanja, usklađivanja i obračuna međusobnih obaveza kupca i prodavca vrijednosnih papira radi razmjene vrijednosnih papira i novčanih sredstava proizašlih iz zaključenih transakcija;
- pp) **„poravnanje“** je postupak izvršenja transakcije kroz završni prenos vrijednosnih papira i odgovarajućih novčanih sredstava između učesnika, u skladu s pravilima Registra;
- rr) **„Klirinška kuća (CCP)“** je **centralna druga ugovorna strana** odnosno pravno lice koje posreduje između ugovornih strana u transakcijama s finansijskim instrumentima tako što postaje kupac svakom prodavcu i prodavac svakom kupcu, preuzimajući obaveze obračuna i poravnanja tih transakcija u svoje ime, u skladu s ovim zakonom;
- ss) **„Komisija za vrijednosne papire Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“** (u daljnjem tekstu: Komisija) je stalno i nezavisno pravno lice, koje se registruje u sudskom registru Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u skladu s ovim zakonom, i obavlja poslove iz djelokruga propisanog ovim zakonom;
- tt) **„strani izdavalac“** je izdavalac sa sjedištem izvan Bosne i Hercegovine čiji se vrijednosni papiri nude javnosti ili uvrstavaju na trgovanje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu u Distriktu, u skladu s ovim zakonom;
- uu) **„strani profesionalni posrednik“** je pravno lice sa sjedištem izvan Bosne i Hercegovine koje ima dozvolu nadležnog organa druge države za obavljanje investicionih usluga i aktivnosti i koje pod uslovima iz ovog zakona može pružati usluge na tržištu vrijednosnih papira u Distriktu;
- vv) **„strukovno udruženje ovlaštenih učesnika na tržištu vrijednosnih papira“** je dobrovoljno profesionalno udruženje ovlaštenih učesnika na tržištu vrijednosnih papira i drugih lica koja obavljaju poslove u vezi s finansijskim instrumentima, koje je organizovano i obavlja poslove u skladu s ovim zakonom i internim aktima;
- zz) **„OTC tržište“ (over-the-counter)**, u daljnjem tekstu OTC, je decentralizirani oblik trgovanja finansijskim instrumentima koji se odvija izvan berze ili drugog uređenog javnog tržišta, putem direktnog pregovaranja učesnika ili putem sistema koji nemaju status uređenog tržišta, u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije;
- aaa) **„povlaštena informacija“** je privilegirana odnosno povjerljiva informacija ili svaka informacija ili događaj koji nisu javno objavljeni, a koji osobi koja njome raspolaže daje prednost u odnosu na druge učesnike u prometu vrijednosnih papira i koja može imati uticaj na tržište vrijednosnih papira ili na izdavaoca vrijednosnih papira u skladu s odredbama ovog zakona;
- bbb) **„manipulacija na tržištu vrijednosnih papira“** označava radnje i propuste zabranjene odredbama ovog zakona o manipulaciji na tržištu i drugim oblicima zloupotrebe tržišta;
- ccc) **„promet vrijednosnih papira“** označava svaki pravni posao koji za cilj ima kupovinu i prodaju vrijednosnih papira, koji uključuje ali nije ograničen na prenos vlasništva i drugih prava na vrijednosnom papiru, sticanje, otuđenje ili opterećenje vrijednosnih papira;

ddd) „**povezana lica**“ su fizička i pravna lica koja su međusobno povezana vlasništvom, upravljanjem ili na drugi način tako da poslovanje i rezultati poslovanja jednog lica mogu bitno uticati na poslovanje i rezultate drugog lica, naročito:

- i) lica povezana učešćem, što označava neposredno ili posredno posjedovanje najmanje 20% (dvadeset posto) prava glasa ili kapitala nekog društva;
- ii) lica povezana kontrolom, koja označava odnos između matičnog i zavisnog društva ili sličan odnos između fizičkog ili pravnog lica i društva, pri čemu se svako zavisno društvo zavisnog društva smatra zavisnim društvom matičnog društva;
- iii) lica koja su trajno povezana s istom osobom kroz odnos kontrole;
- iv) članovi porodice i to: supružnici odnosno lica koja žive u vanbračnoj zajednici, preci i potomci u pravoj liniji bez ograničenja, srodnici do drugog stepena srodstva u pobočnoj liniji, uključujući i srodstvo po tazbini, usvojlac i usvojenik, kao i njihovi potomci u pravoj liniji, staratelj i štićenik.

eee) „**tržišni operater**“ je berza ili drugo pravno lice koje vodi i upravlja poslovanjem uređenog javnog tržišta, u skladu s odredbama ovog zakona;

fff) „**virtuelna valuta**“ je digitalni zapis vrijednosti koji nije izdala i za čiju vrijednost ne garantuje Centralna banka Bosne i Hercegovine niti drugi organ javnog sektora, koji nije nužno vezan za zakonsko sredstvo plaćanja i nema pravni status novca ili valute, ali ga fizička i pravna lica prihvataju kao sredstvo razmjene i koji se može kupovati, prodavati, razmjenjivati, prenositi i čuvati elektronskim putem u skladu s odredbama ovog zakona i propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti;

ggg) „**pružalac usluga povezanih s virtuelnim valutama/pružalac pomoćnih usluga**“ je pravno lice koje u smislu ovog zakona profesionalno pruža pomoćne usluge iz člana 172 ovog zakona, i to konverziju virtuelnih valuta u zakonsko sredstvo plaćanja i skrbništvo nad virtuelnim valutama za račun klijenata;

hhh) „**pomoćne usluge u vezi sa virtuelnim valutama**“ su usluge iz člana 172 ovog zakona koje se pružaju kao prateće usluge prije početka investicionih aktivnosti ili nakon završetka investicionih aktivnosti na tržištu vrijednosnih papira;

iii) „**mjere identifikacije**“ su radnje i postupci pouzdanog utvrđivanja i provjere identiteta stvarnog vlasnika klijenta i učesnika na tržištu vrijednosnih papira, stalnog praćenja poslovnih odnosa, poslovnog profila i poslovnog rizika i drugih mjera potrebnih za razumijevanje prirode poslovanja klijenta, vlasničke i poslovne strukture klijenta kada je subjekt preduzeće, drugo pravno lice i s njime izjednačeni subjekt, u skladu s propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti Bosne i Hercegovine;

jjj) „**stvarni vlasnik**“ je fizičko lice kako je definisano propisima kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti Bosne i Hercegovine;

kkk) „**Malo preduzeće**“ označava preduzeće koje, prema posljednjem godišnjem finansijskom izvještaju, ispunjava najmanje dva od sljedeća tri kriterija:

- a) prosječan broj zaposlenih tokom finansijske godine manji je od 50,
- b) ukupna aktiva ne prelazi 20.000.000 KM,
- c) godišnji neto prihod ne prelazi 20.000.000 KM;

lll) „**Srednje preduzeće**“ označava preduzeće koje, prema posljednjem godišnjem finansijskom izvještaju, ispunjava najmanje dva od sljedeća tri kriterija:

- a) prosječan broj zaposlenih tokom finansijske godine manji je od 250,
- b) ukupna aktiva ne prelazi 43.000.000 KM,
- c) godišnji neto prihod ne prelazi 50.000.000 KM;

mmm) **“Malo i srednje preduzeće (MSP)”** označava malo preduzeće ili srednje preduzeće u smislu tačke kkk) i lll) ovog člana;

nnn) **„Kvalificirano uređeno tržište“** je uređeno tržište uspostavljeno van Bosne i Hercegovine čiji pravni, regulatorni i nadzorni okvir obezbjeđuje uporediv nivo transparentnosti i zaštite investitora, a listu takvih tržišta uspostavlja i ažurira Komisija općim aktom;

ooo) **„CFI (Classification of Financial Instruments code)“**, u daljnjem tekstu CFI, je međunarodni standardizirani kôd za klasifikaciju finansijskih instrumenata;

ppp) **„MTF/OTF (Multilateral Trading Facility/Organised Trading Facility)“**, u daljnjem tekstu MTF/OTF, su multilateralne/organizovane trgovinske platforme;

rrr) **„UCITS (Undertakings for Collective Investment in Transferable Securities)“**, u daljnjem tekstu UCITS, je otvoreni investicijski fond s javnom ponudom;

sss) **„ETF (Exchange-Traded Fund)“**, u daljnjem tekstu ETF, je investicijski fond čijim se udjelima trguje na berzi;

ttt) **„atomsko poravnanje“** je poravnanje u kojem se završni prenos tokeniziranog vrijednosnog papira i odgovarajućeg sredstva poravnanja izvršavaju istovremeno i neodvojivo, na odobrenom distribuiranom registru, u skladu s pravilima poravnanja Registra odobrenim od Komisije;

uuu) **„tehnologija distribuiranog zapisa (DLT)“** je tehnologija kojom se omogućava vođenje distribuiranog registra;

vvv) **„distribuirani registar“** je elektronska evidencija, odnosno repozitorij podataka kojom se vodi zapis o transakcijama i stanju prava, koja se dijeli i usklađuje između više učesnika sistema, na način da se obezbjeđuje integritet i neizmjenjivost zapisa;

zzz) **„tokenizirani vrijednosni papir“** je vrijednosni papir izdat i vođen kao elektronski zapis na odobrenom distribuiranom registru (DLT), pri čemu prava iz tog vrijednosnog papira nastaju, prenose se i ostvaruju upisom u knjigu tokeniziranih vrijednosnih papira;

aaaa) **„knjiga tokeniziranih vrijednosnih papira“** je evidencija na odobrenom distribuiranom registru (DLT), vođena u skladu s pravilima Registra vrijednosnih papira i pravilima poravnanja Registra odobrenim od Komisije, u kojoj se evidentiraju tokenizirani vrijednosni papiri, imaoči prava, ograničenja i tereti, te se omogućava prenos i ostvarivanje prava iz tokeniziranih vrijednosnih papira;

bbbb) **„odobreni distribuirani registar (DLT)“** je distribuirani registar zasnovan na tehnologiji distribuiranog zapisa (DLT) koji je u skladu s pravilima Registra Komisija odobrila za izdavanje, vođenje, promet i poravnanje tokeniziranih vrijednosnih papira, te koji ispunjava tehničke, sigurnosne i organizacione zahtjeve propisane ovim zakonom;

cccc) „**pametni ugovor**” je programirani mehanizam na odobrenom distribuiranom registru (DLT) kojim se, u skladu s pravilima tržišnog operatera, i pravilima poravnanja Registra, automatski izvršavaju unaprijed definisana pravila i radnje u vezi s prenosom, poravnanjem i drugim funkcijama u vezi s tokeniziranim vrijednosnim papirima;

dddd) „**token elektronskog novca (token e-novca)**” je elektronski pohranjena novčana vrijednost u obliku tokena na distribuiranom registru koja predstavlja novčano potraživanje prema izdavaocu i čija se vrijednost nastoji održati stabilnom vezivanjem uz vrijednost jedne službene valute;

eeee) „**elektronski novac za poravnanje**” je elektronski novac, uključujući token elektronskog novca, koji se koristi kao sredstvo poravnanja novčanog dijela transakcija zaključenih na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu, a koji je izdat od strane ovlaštenog izdavaoca u Bosni i Hercegovini, u skladu s propisima koji uređuju elektronski novac.

DIO DRUGI – VRIJEDNOSNI PAPIRI

Član 3 (Pravne posljedice osude)

Pravne posljedice osude su događaji ili okolnosti u vezi s pravnim ili fizičkim licem koje su u suprotnosti s odredbama ovog zakona i općih akata Komisije donesenih na osnovu ovog zakona i koje se odnose na lice koje podnese zahtjev za dobijanje dozvole ili već posjeduje dozvolu, odnosno saglasnost Komisije, a radi se o licu:

a) koje je pravosnažno osuđivano za krivična djela protiv radnih odnosa, privrede, imovine, pravosuđa, pranja novca, finansiranja terorizma, javnog reda, pravnog prometa i službene dužnosti, koruptivna krivična djela ili za krivična djela utvrđena ovim zakonom, te druga krivična djela, izuzev krivičnih djela protiv sigurnosti saobraćaja, uključujući povezane osobe s tim osobama, u smislu ovog zakona,

b) koje je u posljednjih pet godina počinilo težu povredu, odnosno ponavljanje povrede ovog zakona ili povrede zakona koji uređuju pitanja preuzimanja dioničkih društava, investicionih fondova, dobrovoljnih penzionih fondova, zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, zakona kojim se reguliše poslovanje banaka, društava za osiguranje, općih akata Komisije, akte berze ili drugog uređenog javnog tržišta i Registra, a koje se odnose na ili su za posljedicu imale: neistinito objavljivanje informacija, odnosno objavljivanje informacija koje dovode u zabludu, ponašanje suprotno odredbama o manipulacijama na tržištu iz ovog zakona, povredu obaveze čuvanja poslovne tajne i ugrožavanje interesa učesnika na tržištu vrijednosnih papira,

c) koje je u posljednjih pet godina počinilo težu povredu, odnosno ponavljanje povrede propisa iz tačke b) ovog člana, a koje se odnosi ili su za posljedicu imale: prestanak obavljanja dužnosti direktora ili osobe s dozvolom po ovom zakonu u ovlaštenom učesniku i drugom učesniku na uređenom tržištu ili obustavljanje odnosno oduzimanje dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima,

d) na koje je u posljednjih pet godina primijenjena sankcija, odnosno mjera prema zakonima ili podzakonskim aktima druge države, a koja predstavlja sličnu, odnosno uporedivu sankciju ili mjeru iz ovog člana.

Član 4 (Vođenje, čuvanje i prenos vrijednosnog papira)

(1) Vrijednosni papir koji se upisuje u Registar i kojim se trguje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu predstavlja se u nematerijaliziranom obliku, i to kao:

- a) imobilizirani vrijednosni papir, čija je fizička isprava deponirana kod Registra ili drugog ovlaštenog centralnog depozitara vrijednosnih papira, a prava iz vrijednosnog papira se vode kao elektronski zapis;
 - b) vrijednosni papir izdat neposredno u nematerijaliziranom obliku; ili
 - c) tokenizirani vrijednosni papir, kada se vrijednosni papir izdaje i vodi kao elektronski zapis na odobrenom distribuiranom registru (DLT), u skladu s ovim zakonom.
- (2) Vrijednosni papir iz stava 1 ovog člana vodi se, čuva i prenosi kao elektronski zapis na odgovarajućem računu vrijednosnih papira u informacionom sistemu Registra.
- (3) Svako pravo, ograničenje i teret na vrijednosnom papiru nastaje, mijenja se i prestaje upisom u Registar, osim ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.
- (4) Vrijednosni papir koji unutar iste vrste i klase daje ista prava u pravnom prometu je zamjenjiv bez ograničenja, tako da bilo koja obaveza može biti ispunjena prenosom bilo kojeg vrijednosnog papira iste vrste i klase, a povjerilac ne može potraživati pojedinačno određene vrijednosne papire.

Član 5

(Tokenizirani vrijednosni papir)

- (1) Tokenizirani vrijednosni papir je vrijednosni papir izdat i vođen kao elektronski zapis na odobrenom distribuiranom registru (DLT), kojim se potvrđuju ista imovinska i druga prava i obaveze kao kod vrijednosnog papira izdatog u skladu s ovim zakonom i odlukom o izdavanju.
- (2) Tokenizirani vrijednosni papir smatra se vrijednosnim papirom u smislu ovog zakona i podliježe istim materijalnim pravilima, osim ako je ovim zakonom drugačije uređeno.
- (3) Tokenizirani vrijednosni papir ne smatra se instrumentom plaćanja isključivo zato što se vodi na distribuiranom registru.
- (4) Tokenizirani vrijednosni papir upisuje se i vodi u Registru vrijednosnih papira u okviru knjige tokeniziranih vrijednosnih papira koju vodi Registar, a koja može biti implementirana na odobrenom distribuiranom registru (DLT), u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz stava 5 ovog člana te općim aktima Registra.
- (5) Komisija donosi Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja i vođenja tokeniziranih vrijednosnih papira kojim bliže uređuje tehničke i organizacione uslove, postupak upisa, vođenja i prenosa, te nadzor nad vođenjem knjige tokeniziranih vrijednosnih papira.

Član 6

(Račun i pravo iz vrijednosnog papira)

- (1) Račun vrijednosnih papira može glasiti na jednu osobu, na više osoba koje mogu biti vlasnici, odnosno suvlasnici vrijednosnih papira i na banku skrbnika.
- (2) U skladu sa stavom 1 ovog člana, račun može biti individualni ili zbirni, odnosno zajednički, uz obaveznu evidenciju krajnjeg vlasnika kod banke skrbnika u skladu s propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.
- (3) Pravo iz vrijednosnog papira pripada njegovom vlasniku, ukoliko nije preneseno, ograničeno ili opterećeno u skladu s ovim zakonom i kao takvo upisano u Registru.

Član 7

(Vrste vrijednosnog papira)

- (1) Vrijednosni papir, u smislu ovog zakona, obuhvata:
- a) vlasnički vrijednosni papir, odnosno dionicu;
 - b) dužnički vrijednosni papir, odnosno obveznicu, blagajnički zapis, komercijalni zapis, trezorski zapis, certifikat o depozitu;

- c) ostale finansijske instrumente, uključujući varant i finansijski derivat kada je dopušten ovim zakonom.
- (2) Kratkoročni dužnički vrijednosni papir ima rok dospijeca do godinu dana.
- (3) Vrijednosni papiri izdati u seriji su vrijednosni papiri istog izdavaoca, izdati istovremeno i sadrže ista prava.
- (4) Vrijednosni papir glasi na ime.
- (5) Komisija donosi Pravilnik o klasifikaciji vrijednosnih papira i drugih finansijskih instrumenata kojim precizira dodatne vrste vrijednosnog papira i njihove karakteristike.

Član 8 **(Obilježja pojedinog vrijednosnog papira)**

- (1) Dionica je vlasnički vrijednosni papir kojeg izdaje dioničko društvo, u skladu s odredbama propisa kojim se uređuju preduzeća i odredbama ovog zakona.
- (2) Dionice iste klase sadrže ista prava i kada su izdate u različitim serijama.
- (3) Obveznica je dužnički vrijednosni papir koji imaocu daje pravo na naplatu glavnice i kamate, odnosno drugog prihoda u skladu s ovim zakonom i odlukom o izdavanju.
- (4) Obveznica se izdaje prema: načinu osiguranja prava iz obveznice, roku dospijeca obaveze izdavaoca, načinu ostvarivanja prava na kamatu, prinosu, načinu ostvarivanja prava na povrat nominalnog iznosa i prema posebnim pravima iz obveznice.
- (5) Varant za kupovinu dionica ili obveznica je vrijednosni papir koji imaocu daje pravo na kupovinu dionica, odnosno obveznica budućih izdanja izdavaoca varanta određenog dana odnosno u određenom periodu, po unaprijed određenoj ili određivoj cijeni.
- (6) Varant izdaje pravno lice koje može biti izdavalac vrijednosnih papira.
- (7) Blagajnički i komercijalni zapis je kratkoročni dužnički vrijednosni papir koji se izdaje radi prikupljanja novčanih sredstava i koji zakonitom imaocu daje pravo da mu izdavalac isplati u roku dospijeca određeni novčani iznos s kamatom.
- (8) Blagajnički zapis izdaje banka i druga finansijska organizacija, a komercijalni zapis drugo pravno lice u skladu s ovim zakonom.
- (9) Trezorski zapis je kratkoročni dužnički vrijednosni papir koji može izdavati Distrikt, kao i drugi nivoi vlasti u Bosni i Hercegovini, ako je tako predviđeno propisima koji uređuju zaduživanje i javni dug, a koji zakonitom imaocu daje pravo da mu izdavalac isplati u roku dospijeca određeni novčani iznos s kamatom.
- (10) Certifikat o depozitu je dužnički vrijednosni papir kojim se izdavalac obavezuje da će zakonitom imaocu certifikata u određenom roku isplatiti iznos deponovanih novčanih sredstava s pripadajućom kamatom.
- (11) Certifikat o depozitu izdaje banka i druga finansijska organizacija.

Član 9 **(Finansijski derivat)**

- (1) Finansijski derivat je izvedeni finansijski instrument čija je vrijednost određena vrijednošću drugog osnovnog sredstva odnosno predmeta ugovora, čija je vrsta, broj, kvaliteta i druge osobine standardizovana.
- (2) Finansijski derivat u smislu ovog zakona je:
- a) opcija,
 - b) fjučers i
 - c) drugi finansijski instrument koji u skladu s primjenjivim međunarodnim standardom odredi Komisija općim aktom iz člana 7 stava 5 ovog zakona.

Član 10 **(Opcija i fjučers)**

(1) Opcija je finansijski derivat zasnovan na vrijednosti osnovnog vrijednosnog papira i sadrži pravo, ali ne i obavezu kupca i prodavca na kupovinu ili prodaju osnovnog sredstva, odnosno aktive navedene u ugovoru po ugovorenoj cijeni na ugovoreni datum.

(2) Vrste opcije u smislu ovog zakona su:

a) kupovna opcija je finansijski ugovor između dvije strane odnosno kupca i prodavca gdje kupac ima pravo, ali ne i obavezu da kupi određena sredstva po unaprijed ugovorenoj cijeni do određenog datuma dospijeca, pri čemu prodavac ima obavezu da proda ako i kada kupac aktivira opciju,

b) prodajna opcija je finansijski ugovor dvije strane odnosno kupca i prodavca gdje kupac ima pravo, ali ne i obavezu da proda određena sredstva po unaprijed ugovorenoj cijeni do ugovorenog datuma dospijeca, pri čemu kupac prodajne opcije ima obavezu da ih kupi ako kupac aktivira opciju,

c) druge opcije koje odredi Komisija aktom iz člana 7 stava 5 ovog zakona.

(3) Fjučers je finansijski ugovor koji obavezuje kupca da kupi ili prodavca da proda određena sredstva ili aktivu po unaprijed ugovorenoj cijeni na određeni dan, neovisno o tržišnoj cijeni osnovnog sredstva na datum dospijeca.

(4) Vrste fjučersa u smislu ovog zakona su:

a) finansijski fjučers, odnosno ugovor zasnovan na finansijskim instrumentima,

b) robni fjučers, odnosno ugovori zasnovani na robi.

Član 11

(Obavezni elementi vrijednosnog papira)

(1) Obavezni elementi vrijednosnog papira, koji se upisuju u Registar, obuhvataju:

a) naziv vrste vrijednosnog papira;

b) oznaka klase vrijednosnog papira i redni broj izdavanja;

c) oznaka vrijednosnog papira u Registru;

d) ISIN;

e) naziv, sjedište i adresa izdavaoca vrijednosnog papira, jedinstveni identifikacioni broj odnosno druga oznaka i registarski broj u registru izdavalaca vrijednosnih papira kod Komisije;

f) nominalni iznos na koji glasi vrijednosni papir;

g) ukupna nominalna vrijednost cijelog izdanja;

h) podaci o vlasniku vrijednosnog papira i to: naziv, sjedište i jedinstveni identifikacioni broj pravnog lica ili ime i prezime i jedinstveni matični broj fizičkog lica, odnosno identifikacioni broj za strana fizička i pravna lica;

i) obaveze izdavalaca i prava vlasnika vrijednosnih papira i način njihovog ostvarivanja;

j) mjesto i datum izdavanja vrijednosnog papira;

k) ime osobe ovlaštene za zastupanje izdavaoca;

l) CFI;

m) drugi elementi određeni aktom Komisije iz člana 7 stava 5 ovog zakona.

(2) Oznaka vrste i klase vrijednosnog papira CFI i ISIN utvrđuju se u skladu s primjenjivim međunarodnim standardima u skladu s općim aktom Registra.

(3) U izuzetnim okolnostima kada ISIN nije dodijeljen za vrijednosni papir, utvrđuje se druga oznaka, o čemu Registar izdaje potvrdu.

Član 12

(Pravo vlasništva)

(1) Pravo vlasništva na vrijednosnom papiru stiče se upisom vrijednosnog papira u Registar na račun vlasnika vrijednosnog papira.

- (2) Pravo vlasništva na tokeniziranom vrijednosnom papiru stiče se upisom u Registar, pri čemu se upis za tokenizirani vrijednosni papir vrši u knjizi tokeniziranih vrijednosnih papira kao obliku evidencije Registra, u skladu s ovim zakonom.
- (3) Osnov za sticanje i prenos vlasništva na vrijednosnom papiru je pravni posao, odluka o izdavanju vrijednosnih papira, odluka suda, drugog nadležnog organa kao i zakon.
- (4) Pravo iz vrijednosnog papira stiče se, ograničava ili prestaje upisom kod Registra, a osnova za sticanje i ograničenje prava iz vrijednosnog papira je pravni posao, odluka suda ili drugog nadležnog organa, zakon, te opći akt izdavaoca.

Član 13

(Promet vrijednosnim papirima)

- (1) Promet vrijednosnih papira je slobodan.
- (2) Promet vrijednosnih papira može biti ograničen:
- a) zakonom;
 - b) odlukom suda ili drugog nadležnog organa;
 - c) odlukom Komisije donesenom u slučajevima predviđenim ovim zakonom; ili
 - d) odlukom izdavaoca, u slučajevima i na način predviđenim ovim zakonom.
- (3) Komisija donosi Odluku o ograničenjima prometa vrijednosnim papirima, kojom se bliže uređuju uslovi, način i postupak primjene ograničenja prometa vrijednosnim papirima propisana ovim zakonom.

Član 14

(Pravo trećeg lica na vrijednosnom papiru)

Na vrijednosnom papiru treće lice može steći:

- a) založno pravo;
- b) pravo plodouživanja;
- c) pravo otkupa; i
- d) pravo preče kupovine.

Član 15

(Založno pravo na vrijednosnom papiru)

- (1) Na vrijednosnom papiru se uz pristanak vlasnika vrijednosnog papira može zasnovati jedno ili više založnih prava, a rang tog prava utvrđuje se na osnovu vremena prijema potpunog naloga za upis takvog prava u Registar, ako nije drugačije ugovoreno.
- (2) Zalogoprimcu čije je potraživanje osigurano založnim pravom na vrijednosnom papiru ne pripadaju prava iz vrijednosnog papira, ako nije drugačije ugovoreno.
- (3) Založno pravo se ne može opteretiti podzalogom.

Član 16

(Kašnjenje zalagodavca)

- (1) Kada zalagodavac padne u zakašnjenje odnosno ne ispuni tražbinu osiguranu zalogom na vrijednosnom papiru s kojim se prometuje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu, zalogoprimac može prodati založene vrijednosne papire na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu po proteku roka od osam dana od dana dostavljanja pismenog upozorenja zalagodavcu, po cijeni koja je najpovoljnija za zalagodavca, pod uslovom da je to predviđeno ugovorom kojim je zalog na vrijednosnom papiru zasnovan.

(2) U slučaju iz stava 1 ovog člana sredstva od prodaje vrijednosnih papira, izuzev troškova transakcije, prenose se na poseban račun predviđen ugovorom kojim je zalog na vrijednosnom papiru zasnovan, iz kojih se namiruje osigurano potraživanje.

Član 17

(Nalog za prodaju založenog vrijednosnog papira)

(1) U slučaju iz člana 16 ovog zakona, zalogoprimalac ovlaštenom učesniku na tržištu vrijednosnih papira podnosi nalog za prodaju vrijednosnih papira i uz nalog prilaže ugovor, kopiju upozorenja dužniku kao i dokaz da je zalagodavac primio upozorenje.

(2) Istovremeno s prenosom vrijednosnog papira zbog ispunjenja obaveze odnosno prodaje vrijednosnog papira vrši se brisanje založnog prava upisanog u Registar s tako prometovanog vrijednosnog papira na osnovu naloga iz stava 1 ovog člana i priložene dokumentacije.

Član 18

(Plodouživanje na vrijednosnom papiru)

(1) Plodouživanje na vrijednosnom papiru je pravo treće osobe na isplatu dividende, odnosno drugog prava iz vrijednosnog papira i unosi se u Registar.

(2) Ako je plodouživatelj fizičko lice, plodouživanje prestaje smrću plodouživatelja, osim ako pravnim poslom nije određen kraći rok trajanja plodouživanja.

(3) Ako je plodouživatelj pravno lice, pravnim poslom određuje se rok trajanja plodouživanja, koji ne može biti duži od 30 godina; ako rok nije određen, plodouživanje prestaje protekom 30 godina.

(4) Plodouživanje prestaje i prije proteka roka u slučaju prestanka pravnog lica plodouživatelja.

Član 19

(Pravo otkupa vrijednosnog papira)

(1) Pravo otkupa vrijednosnog papira je jednostrano ovlaštenje stečeno zaključenjem ugovora o kupoprodaji vrijednosnog papira između vlasnika vrijednosnog papira kao prodavca, i imaoца prava otkupa kao kupca predmetnog vrijednosnog papira, za određenu cijenu na određeni dan ili u određenom vremenskom periodu, s tim da rok za ostvarenje otkupa ne može biti duži od trajanja prava na otkup.

(2) Uslov za pravovaljanost ugovora iz stava 1 ovog člana je ovjera potpisa ugovornih strana od strane nadležnog organa.

(3) Imalac prava otkupa preporučenom poštanskom pošiljkom obavještava vlasnika vrijednosnih papira da vrijednosni papir kupuje po cijeni i u roku određenom ugovorom koji je bio temelj za sticanje prava otkupa.

(4) Istovremeno s izjavom iz stava 3 ovog člana imalac prava otkupa dužan je platiti cijenu kupovine za vrijednosni papir ili ta sredstva položiti kod suda ili notara.

(5) Pravo otkupa nije prenosivo pravnim poslom među živima.

Član 20

(Pravo preče kupovine)

(1) Odlukom o izdavanju vrijednosnih papira ne može se ograničiti pravo kupovine vrijednosnih papira bilo kojem licu, ako to pravo nije ograničeno zakonom, niti se može davati prednost bilo kojem kupcu.

(2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, postojeći dioničari imaju pravo preče kupovine dionica novog izdanja, u skladu s odredbama propisa kojim se uređuju preduzeća.

Član 21

(Registar izdavalaca vrijednosnih papira)

Komisija vodi registar izdavalaca vrijednosnih papira (u daljnjem tekstu: Registar izdavalaca) u koji upisuje pravna lica koja izdaju ili su izdala vrijednosne papire u smislu ovog zakona, te podatke o izdavaocu značajne za pravni promet uključujući i podatke o osnovnom kapitalu i vrijednosnim papirima.

Član 22

(Pravne posljedice upisa u registre)

(1) Podaci o osnovnom kapitalu izdavaoca postaju pravovaljani danom upisa u registar poslovnih subjekata kod nadležnog organa, u skladu s propisom kojim se uređuje registracija poslovnih subjekata.

(2) Nalog za upis u Registar izdavalaca izdavalac je dužan podnijeti Komisiji u roku od 15 dana od dana donošenja odluke o prvom izdavanju vrijednosnih papira u smislu ovog zakona, odnosno dana podnošenja prvog zahtjeva za uvrštenje na berzu ili drugo uređeno javno tržište.

(3) Upis podataka iz stava 1 ovog člana u Registar izdavalaca ima deklaratorno dejstvo.

(4) Podaci o vrijednosnim papirima, uključujući vlasništvo, ograničenja i terete, proizvode pravno dejstvo prema trećim licima danom upisa u Registar, pri čemu se za tokenizirane vrijednosne papire taj upis vrši u knjizi tokeniziranih vrijednosnih papira kao obliku evidencije Registra, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 5 stava 5 ovog zakona.

Član 23

(Obaveza izdavaoca vrijednosnih papira prema Registru)

(1) Izdavalac je dužan podnijeti Registru nalog za registriranje vrijednosnih papira, u roku od sedam dana od dana prijema rješenja o upisu u Registar izdavalaca kod Komisije, u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Pored naloga za registriranje vrijednosnih papira iz stava 1 ovog člana, izdavalac je dužan dati i druge naloge odnosno obavijestiti Registar, u skladu s općim aktima Registra, i o svim promjenama koje se odnose na vrijednosne papire i ostvarivanje prava iz vrijednosnih papira, najkasnije u roku od sedam dana od dana nastanka tih promjena, odnosno prijema rješenja ili odluke nadležnog organa, ako je promjena nastala na osnovu tog rješenja odnosno odluke.

DIO TREĆI – IZDAVANJE VRIJEDNOSNIH PAPIRA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 24

(Izdavalac vrijednosnih papira)

Izdavalac vrijednosnih papira može biti dioničko društvo, Distrikt i drugi nivoi vlasti u Bosni i Hercegovini, ako je tako predviđeno propisima kojim se uređuje zaduživanje i javni dug.

Član 25

(Način uplate vrijednosnih papira)

- (1) Uplata vrijednosnih papira vrši se u novcu ili unošenjem stvari i prava izraženih u novčanoj vrijednosti.
- (2) Uplata vrijednosnih papira ne vrši se kompenzacijom, cesijom potraživanja prema izdavaocu niti unosom drugih vrijednosnih papira.

Član 26

(Ograničenja izdavanja dužničkih vrijednosnih papira)

- (1) Izdavanje dužničkih vrijednosnih papira ne ograničava se na postojeće vlasnike vrijednosnih papira izdavaoca niti na povezane osobe s izdavaocem.
- (2) Ako opseg izdavanja dužničkih vrijednosnih papira preduzeća prelazi visinu temeljnog kapitala na dan donošenja odluke o izdavanju, prospekt izdavanja posebno obrazlaže razloge za takvo izdavanje i navodi rizike koji iz toga proizlaze.

Član 27

(Kvalificirani investitor)

Kvalificiranim investitorom, u smislu ovog zakona, smatra se:

- a) pravno lice koje ima odobrenje nadležnog organa i koje je subjekat nadzora na tržištu vrijednosnih papira: banka, osiguravajuće društvo, brokersko-dilersko društvo, investicijski fond i društvo za upravljanje investicijskim fondom, penzijski fond i društvo za upravljanje penzijskim fondom;
- b) lice koje profesionalno trguje robom i derivatima na robu na organizovanom tržištu;
- c) finansijska organizacija osnovana posebnim zakonom radi upravljanja imovinom u direktnom ili indirektnom javnom vlasništvu;
- d) Distrikt, entitet, BiH, jedinica lokalne samouprave, druga država ili nacionalno i regionalno tijelo, Centralna banka Bosne i Hercegovine i centralna banka druge države, međunarodna i nadnacionalna institucija uključujući Međunarodni monetarni fond, Evropsku centralnu banku, Evropsku investicionu banku i druga slična međunarodna organizacija;
- e) pravno lice sa sjedištem ili podružnicom u Distriktu koje, prema posljednjem godišnjem ili konsolidovanom finansijskom izvještaju, ispunjava najmanje dva od sljedeća tri uslova: prosječan broj zaposlenih je jednak ili veći od 250; ukupna aktiva je jednaka ili veća od 43.000.000 KM; ukupan godišnji prihod je jednak ili veći od 50.000.000 KM;
- f) fizičko lice kojem Komisija, na zahtjev, odobri status kvalificiranog investitora, u skladu s uslovima propisanim članom 28 ovog zakona;
- g) malo i srednje preduzeće sa sjedištem ili podružnicom u Distriktu kojem Komisija, na zahtjev, odobri status kvalificiranog investitora, u skladu sa uslovima propisanim članom 29 ovog zakona;
- h) pravno lice i podružnica pravnog lica koje nema sjedište u Distriktu, kao i fizičko lice koje nema prebivalište u Distriktu kojem se status kvalificiranog investitora priznaje na osnovu odobrenja nadležnog organa koji vrši nadzor nad njihovim tržištem, pod uslovom da njihova kategorizacija odgovara, po svojoj prirodi i nivou zaštite, statusu kvalificiranog investitora u smislu ovog zakona.

Član 28

(Uslovi za odobrenje statusa kvalificiranog investitora fizičkom licu)

- (1) Komisija odobrava fizičkom licu, na njegov zahtjev, status kvalificiranog investitora ako utvrdi da ispunjava najmanje dva od sljedećih uslova:
 - a) u posljednjih 12 mjeseci je ostvarilo u prosjeku najmanje deset transakcija po tromjesečju na tržištu vrijednosnih papira;
 - b) vrijednost portfelja mu je veća od 1.000.000 KM;

- c) najmanje godinu dana radi ili je radilo u finansijskom sektoru na poslovima koji zahtijevaju posebno znanje u vezi s ulaganjem u vrijednosne papire.
- (2) Pri odlučivanju o zahtjevu fizičkog lica iz stava 1 ovog člana Komisija posebno cijeni znanje, iskustvo i sposobnost lica da samostalno procijeni rizike koji proizlaze iz ulaganja u vrijednosne papire, uzimajući u obzir prirodu planiranih transakcija i usluga.
- (3) Komisija donosi Pravilnik o registru kvalificiranih investitora i odobravanju statusa kvalificiranog investitora kojim bliže propisuje uslove za sticanje statusa kvalificiranog investitora, te postupak podnošenja i rješavanja zahtjeva iz ovog člana.

Član 29

(Uslovi za odobrenje statusa kvalificiranog investitora MSP)

- (1) Komisija odobrava malom ili srednjem preduzeću na njegov zahtjev status kvalificiranog investitora ako, pored ispunjavanja uslova za razvrstavanje kao MSP u skladu s ovim zakonom, s obzirom na njegove finansijske pokazatelje, organizaciju poslovanja i dosadašnje učešće na tržištu vrijednosnih papira, ocijeni da je preduzeće sposobno samostalno procjenjivati rizike ulaganja u vrijednosne papire i donositi informirane investicijske odluke.
- (2) Komisija općim aktom iz člana 28 stava 3 ovog zakona bliže propisuje kriterije i postupak za dodjelu statusa kvalificiranog investitora malom i srednjem preduzeću.

Član 30

(Registar kvalificiranih investitora i potvrda)

- (1) Komisija vodi registar kvalificiranih investitora.
- (2) Upis u registar iz stava 1 ovog člana je dobrovoljan i u isti se upisuju najmanje podaci koji omogućavaju pouzdanu identifikaciju:
- a) ime i prezime za fizička lica;
 - b) naziv i sjedište za pravna lica.
- (3) Lice upisano u registar može zahtijevati brisanje iz registra.
- (4) Komisija, na zahtjev upisanog lica, izdaje pisanu potvrdu o statusu, a izdavaocu omogućava uvid u podatke iz registra i, na zahtjev izdavaoca, izdaje potvrdu o statusu za lica upisana u registar.
- (5) Komisija općim aktom iz člana 28 stava 3 ovog zakona bliže uređuje način vođenja registra kvalificiranih investitora, postupak odobravanja upisa te brisanja iz registra i sadržaj zahtjeva.
- (6) Na pitanja javne ponude ili uvrštenja vrijednosnih papira na berzu ili drugo uređeno javno tržište namijenjenih isključivo kvalificiranim investitorima primjenjuju se odredbe ovog zakona o prospektu i izuzecima od objave prospekta, te opći akti Komisije doneseni na osnovu ovog zakona.

Član 31

(Javna ponuda i uvrštenje udjela fondova)

Udjeli investicijskih fondova i udjeli dobrovoljnih penzijskih fondova nude se javnom ponudom i uvrstavaju na berzu ili drugo uređeno javno tržište u skladu s propisom kojim se uređuju investicijski fondovi i propisom kojim se uređuju dobrovoljni penzijski fondovi.

POGLAVLJE II. JAVNA PONUDA VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Član 32

(Javna ponuda)

- (1) Izdavanje vrijednosnih papira javnom ponudom provodi se na osnovu javnog poziva za upis i uplatu vrijednosnih papira.
- (2) Izdavalac provodi javnu ponudu putem berze ili drugog uređenog javnog tržišta ili van tržišta, u skladu s općim aktom Komisije iz stava 7 ovog člana, a kada se javna ponuda obavlja putem berze ili drugog uređenog javnog tržišta, i u skladu s pravilima tog tržišta.
- (3) Postupak izdavanja vrijednosnih papira javnom ponudom obuhvata:
- a) donošenje odluke o izdavanju;
 - b) zaključivanje ugovora s bankom depozitarom radi otvaranja segregiranog privremenog računa za deponiranje uplata;
 - c) zaključenje ugovora s Registrom, ako nije ranije zaključen;
 - d) podnošenje zahtjeva Komisiji za odobrenje prospekta javne ponude, ako je za javnu ponudu propisana obaveza sastavljanja i objavljivanja prospekta u smislu ovog zakona;
 - e) donošenje rješenja Komisije po zahtjevu izdavaoca u pogledu odobrenja prospekta u slučajevima iz tačke d) ovog stava;
 - f) objavljivanje prospekta i javnog poziva za upis i uplatu vrijednosnih papira;
 - g) upis i uplatu vrijednosnih papira;
 - h) utvrđivanje i objavu rezultata izdavanja;
 - i) upis uspjelog izdavanja u Registar izdavalaca kod Komisije i upis vrijednosnih papira na račune kupaca u Registru, odnosno upis tokeniziranih vrijednosnih papira u knjigu tokeniziranih vrijednosnih papira koju vodi Registar, u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 5 stava 5 ovog zakona i općim aktima Registra.
- (4) Izdavanje dužničkih vrijednosnih papira javnom ponudom može se provesti kontinuirano ili u tranšama, u skladu s odobrenim prospektom i ovim zakonom.
- (5) Odredbe tačaka d), e) i f) stava 3 ovog člana primjenjuju se samo na javne ponude za koje je, u skladu s ovim zakonom, propisana obaveza sastavljanja i objavljivanja prospekta.
- (6) Na javne ponude iz člana 47 stava 1 ovog zakona primjenjuju se odredbe o obavještenju Komisije i informativnom memorandumu, bez obaveze odobrenja prospekta od strane Komisije.
- (7) Komisija donosi Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja vrijednosnih papira kojim bliže uređuje izdavanje vrijednosnih papira.

Član 33

(Odluka o izdavanju vrijednosnih papira javnom ponudom)

- (1) Odluka o izdavanju vrijednosnih papira javnom ponudom sadrži:
- a) puni naziv, sjedište i adresu izdavaoca;
 - b) naziv tijela koje je donijelo odluku;
 - c) datum usvajanja odluke;
 - d) ciljeve investiranja, korištenje sredstava i očekivane učinke;
 - e) vrstu izdavanja;
 - f) redni broj izdavanja, oznaku vrste i klase vrijednosnih papira;
 - g) pojedinačna prava iz vrijednosnih papira i CFI-kod;
 - h) broj i nominalnu vrijednost vrijednosnih papira kao i ukupnu vrijednost izdavanja;
 - i) dospijeće i visinu kamate, način i rokove za isplatu kamate, u slučaju izdavanja dužničkih vrijednosnih papira;
 - j) ukupan broj i vrijednost do sada izdatih vrijednosnih papira iste klase i iznos registrovanog temeljnog kapitala;
 - k) prava i ograničenja prava sadržanih u vrijednosnim papirima;
 - l) nosioce, rok i način korištenja prava preče kupovine, ako se izdavanje vrši uz takvo pravo;
 - m) prodajnu cijenu ili način njenog utvrđivanja i opis načina rasporeda vrijednosnih papira ako ih bude upisano više od količine koja se izdaje;

- n) vrijeme početka i okončanja upisa i uplate i popis mjesta za upis i uplatu;
 - o) kriterij uspješnosti izdanja;
 - p) naznaku o zadržanom pravu izdavaoca na odustajanje od javne ponude vrijednosnih papira prije protoka utvrđenog roka za njihov upis i uplatu, uz naznaku razloga na osnovu kojih može odustati;
 - r) ime, prezime i funkciju ovlaštenih osoba izdavaoca za provođenje izdavanja vrijednosnih papira;
 - s) druge elemente u skladu s općim aktom Komisije iz člana 32 stava 7 ovog zakona.
- (2) Osnivački akt otvorenog dioničkog društva predstavlja i odluku o prvom izdavanju dionica.
- (3) Odlukom o izdavanju iz stava 1 ovog člana ne ograničava se pravo kupovine vrijednosnih papira bilo kojoj osobi, ako to pravo nije ograničeno zakonom, niti se daje prednost bilo kojem kupcu; iznimno, postojeći dioničari imaju pravo preče kupovine novih dionica u skladu sa zakonom kojim se uređuju preduzeća.

Član 34

(Distrikt kao izdavalac dužničkih vrijednosnih papira javnom ponudom)

- (1) Izdavanje javnom ponudom dužničkih vrijednosnih papira čiji je izdavalac Distrikt vrši se na osnovu posebne odluke koju donosi Skupština Distrikta.
- (2) Odluka iz stava 1 ovog člana se donosi za svako izdavanje obveznica ili drugih dužničkih vrijednosnih papira posebno, u skladu sa Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama Bosne i Hercegovine.
- (3) Odredbe ovog zakona primjenjuju se na vrijednosne papire iz stava 2 ovog člana samo u dijelu uvrštenja na berzu ili drugo uređeno javno tržište i u pogledu objave informacija na tržištu, u mjeri u kojoj to ne zadire u propise iz stava 2 ovog člana.
- (4) Ako se traži uvrštenje na berzu ili drugo uređeno javno tržište, izdavalac vrijednosnih papira iz stava 1 ovog člana objavljuje informativni memorandum namijenjen investitorima, koji ne podliježe odobrenju Komisije i objavljuje se na internet stranici izdavaoca i tržišta.
- (5) Komisija općim aktom iz člana 32 stava 7 ovog zakona propisuje format i način objave informativnog memoranduma iz stava 4 ovog člana u svrhu transparentnosti izdavanja i informisanja investitora.
- (6) Berza ili drugo uređeno javno tržište vrijednosnih papira i Registar sarađuju s nadležnim organom Distrikta za upravljanje dugom u pogledu razmjene potrebnih podataka za uvrštenje te obavljanja poslova obračuna i poravnanja.

Član 35

(Ovlaštenja i obaveze banke depozitara u vezi s javnom ponudom izdavaoca)

- (1) Upis i uplata vrijednosnih papira vrši se kod banke depozitara na osnovu ugovora s izdavaocem.
- (2) Iznimno od stava 1 ovog člana, u slučaju javne ponude putem berze ili drugog uređenog javnog tržišta upis se vrši kod drugog ovlaštenog učesnika na tržištu vrijednosnih papira davanjem naloga za kupovinu vrijednosnih papira, a uplata se vrši kod banke depozitara.
- (3) U slučaju uplate vrijednosnih papira unosom stvari i prava, ugovorom iz stava 1 ovog člana uređuju se uslovi i način dokazivanja vlasništva nad predmetom unosa, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 32 stava 7 ovog zakona.
- (4) Sredstva uplaćena po osnovu uplate vrijednosnih papira čuvaju se na posebnom, odnosno segregiranom računu kod banke depozitara i ne mogu biti predmet raspolaganja izdavaoca

niti naplate potraživanja njegovih povjerilaca prije okončanja javne ponude u skladu s ovim zakonom.

(5) Banka depozitar vodi evidenciju uplata i dostavlja izvještaje izdavaocu i Komisiji u rokovima i prema standardiziranom obrascu izvještavanja u skladu s općim aktom Komisije iz člana 32 stava 7 ovog zakona.

Član 36

(Podnošenje zahtjeva za odobrenje prospekta i prilozi)

(1) Izdavalac čija javna ponuda vrijednosnih papira podliježe obavezi objavljivanja prospekta u skladu s ovim zakonom podnosi Komisiji zahtjev za odobrenje prospekta javne ponude vrijednosnih papira u roku od 90 dana od dana donošenja odluke o izdavanju.

(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se najkasnije u roku od 60 dana prije dana određenog za početak upisa i uplate vrijednosnih papira.

(3) Uz zahtjev se prilaže:

a) odluka o izdavanju;

b) statut;

c) rješenje suda o upisu izdavaoca u registar društava, ako se na izdavaoca primjenjuje obaveza upisa;

d) finansijski i revizijski izvještaj, u skladu s aktom Komisije iz stava 5 ovog člana;

e) prijedlog prospekta za izdavanje vrijednosnih papira (u daljnjem tekstu: prospekt);

f) dokaz o uplati naknade za rješavanje zahtjeva za odobrenje prospekta;

g) mišljenje ili saglasnost nadležnog nadzornog tijela za finansijske organizacije, kada je izdavalac finansijska organizacija ili drugi subjekt nadziran od tog organa, u skladu s posebnim propisima;

h) dodatnu dokumentaciju radi dopune priloga iz tačke a) do g) ovog člana, na traženje Komisije.

(4) Ako je angažovan agent emisije ili garant preuzimanja za izdavanje vrijednosnih papira, prilaže se i relevantni ugovor izdavaoca sa tim subjektima.

(5) Komisija donosi Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje odobrenja prospekta, kojim se bliže uređuju uslovi i način podnošenja prospekta, kao i uslovi i postupak za odobravanje korištenja univerzalnog dokumenta o registraciji za izdavaoce s kontinuiranim pristupom tržištu.

Član 37

(Rješavanje po zahtjevu za odobrenje prospekta)

(1) Ako dokumentacija priložena uz zahtjev za odobrenje prospekta javne ponude nije podnesena prema članu 36 ovog zakona, Komisija donosi zaključak o nedostacima koje podnosilac zahtjeva treba otkloniti u roku do 15 dana od prijema zaključka.

(2) Komisija odbija zahtjev za odobrenje prospekta javne ponude ako utvrdi da:

a) podaci u zahtjevu i prateći dokumenti nisu u skladu sa ovim zakonom i aktom Komisije iz člana 36 stava 5 ovog zakona;

b) izdavalac protivno odredbama ovog zakona vrši izdavanje u svoje ime, ali za račun drugog lica radi izbjegavanja identifikacije stvarnog izdavaoca;

c) podaci u zahtjevu i prateći dokumenti nisu potpuni, a podnosilac ne otkloni nedostatke u roku iz stava 1 ovog člana.

(3) Komisija odlučuje o zahtjevu u roku od 30 dana od dana prijema zahtjeva, a taj rok miruje dok traje rok za otklanjanje nedostataka iz stava 1 ovog člana.

(4) Komisija odlučuje u roku od 15 dana od prijema zahtjeva za odobrenje prospekta koji se sastoji samo od obavještenja o vrijednosnim papirima i sažetka i oslanja se na već odobren

dokument o registraciji ili univerzalni registracijski dokument izdavaoca koji ima status čestog izdavaoca u smislu člana 44 stava 8 ovog zakona.

Član 38

(Odgovornost Komisije za rješenje o odobrenju prospekta javne ponude)

- (1) Rješenjem o odobrenju prospekta javne ponude Komisija potvrđuje da je izdavalac postupio u skladu s ovim zakonom i da prospekt sadrži propisane elemente.
- (2) Komisija je odgovorna za provjeru podataka navedenih u zahtjevu za odobrenje prospekta, ali ne odgovara za istinitost i potpunost podataka koji su bili osnova za donošenje rješenja iz stava 1 ovog člana, ako su ti podaci podneseni u skladu s ovim zakonom.
- (3) Za istinitost, tačnost i potpunost podataka u prospektu odgovaraju izdavalac i odgovorne osobe izdavaoca koje potpisuju prospekt, a u slučaju postojanja garanta emisije ili revizora čiji su izvještaji sastavni dio prospekta, i ta lica solidarno odgovaraju u granicama svojih izjava i stručnih izvještaja.

Član 39

(Obaveze informacionog standarda u prospektu)

- (1) U skladu s odredbama ovog zakona, izdavalac je dužan pripremiti i Komisiji podnijeti na odobrenje prospekt o izdavanju vrijednosnih papira koji sadrži podatke dovoljne da investitor može objektivno ocijeniti status, imovinu, obaveze, gubitke i dobitke, finansijski položaj i perspektive izdavaoca te prava sadržana u vrijednosnim papirima na koje se prospekt odnosi.
- (2) Prospekt mora biti cjelovit, tačan i objektivna te pregledan i razumljiv, a podaci predstavljeni na način koji omogućava jednostavnu analizu.
- (3) Izdavalac osigurava objavu prospekta nakon odobrenja Komisije.
- (4) Komisija rješenjem odobrava izostavljanje pojedine informacije koja je propisana kao obavezna u prospektu, ako je ispunjen jedan od sljedećih uslova:
 - a) objavljivanje informacije protivno je javnom interesu;
 - b) objavljivanje informacije ozbiljno šteti izdavaocu, pod uslovom da izostavljanje ne dovodi u zabludu investitora;
 - c) informacija je od manjeg značaja za određeni tip ponude ili uvrštenja i ne utiče na procjenu investitora.
- (5) Komisija općim aktom iz člana 36 stava 5 ovog zakona bliže uređuje uslove i postupak izostavljanja pojedine informacije iz stava 4 ovog člana.

Član 40

(Forma prospekta)

- (1) Prospekt se sastavlja kao jedinstveni dokument ili kao podijeljeni prospekt.
- (2) Podijeljeni prospekt obavezno sadrži:
 - a) dokument o registraciji ili univerzalni registracijski dokument;
 - b) obavještenje o vrijednosnim papirima;
 - c) sažetak prospekta.
- (3) Izdavalac čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređeno tržište ovlašten je da sastavi univerzalni registracijski dokument za svaku finansijsku godinu.
- (4) Prospekt, jedinstveni ili podijeljeni, važi 12 mjeseci od dana odobrenja, pod uslovom da je, ukoliko je potrebno, izmijenjen u skladu s ovim zakonom.
- (5) Ako je prospekt podijeljen, rok važenja računa se od dana odobrenja obavještenja o vrijednosnim papirima.

(6) Ako je dokument o registraciji već odobren, izdavalac podnosi na odobrenje obavještenje o vrijednosnim papirima i sažetak, a ta dva dijela čine prospekt zajedno s odobrenim dokumentom o registraciji.

(7) Pored jedinstvenog i podijeljenog prospekta, u slučajevima iz člana 43 ovog zakona sastavlja se pojednostavljeni prospekt za sekundarna izdavanja vrijednosnih papira.

(8) Komisija općim aktom iz člana 36 stava 5 ovog zakona bliže propisuje formu i sadržaj jedinstvenog, podijeljenog i pojednostavljenog prospekta, univerzalnog registracijskog dokumenta, pravila o uključivanju informacija upućivanjem na ranije objavljene dokumente, te način objave i kriterije javne dostupnosti prospekata i pratećih dokumenata.

Član 41 **(Sadržaj prospekta)**

(1) Prospekt obavezno sadrži podatke o:

- a) izdavaocu;
- b) vrijednosnim papirima koji su predmet izdavanja;
- c) cijeni ili načinu određivanja cijene i načinu rasporeda u slučaju preupisa;
- d) mjestu, načinu, roku i vremenu upisa i uplate;
- e) agentu izdavanja i garanciji, ukoliko su angažovani;
- f) faktori rizika ulaganja;
- g) pravu preče kupovine, ako postoji;
- h) ograničenju kupovine, ako postoji;
- i) djelatnosti i poslovanju izdavaoca;
- j) odgovornim osobama izdavaoca;
- k) potpisanoj izjavi odgovornih osoba;
- l) banci depozitaru;
- m) izjavi o investiranju.

(2) Izdavalac nije ograničen na podatke iz stava 1 ovog člana i ovlašten je navesti druge podatke koje smatra bitnim za izdavanje vrijednosnih papira.

(3) Za podijeljeni prospekt, elementi iz stava 1 ovog člana raspoređuju se između dokumenta o registraciji i obavještenja o vrijednosnim papirima, a sažetak prospekta se prilaže u skladu s članom 42 ovog zakona.

(4) Komisija općim aktom iz člana 36 stava 5 ovog zakona bliže propisuje izgled tehničkih obrazaca za sve vrste prospekta u skladu s ovim zakonom.

Član 42 **(Sažetak prospekta)**

(1) Podijeljeni prospekt uključuje sažetak prospekta koji sadrži ključne informacije potrebne za investitore, a koje, zajedno s ostalim dijelovima prospekta, omogućavaju procjenu iz člana 39 ovog zakona.

(2) Sažetak prospekta je ograničen na najviše sedam (7) stranica A4 formata.

(3) Sažetak prospekta sadrži četiri odjeljka:

- a) uvod s upozorenjima;
- b) ključne informacije o izdavaocu;
- c) ključne informacije o vrijednosnim papirima;
- d) ključne informacije o ponudi ili uvrštenju.

(4) Građanskopravna odgovornost ne može se temeljiti isključivo na sažetku prospekta, osim ako je sažetak, pri čitanju zajedno s ostalim dijelovima prospekta, obmanjujući, netačan, nedosljedan ili ne pruža ključne informacije.

(5) Sažetak započinje standardiziranom uvodnom izjavom kojom se:

- a) navodi da je sažetak uvod u prospekt i da se odluka o ulaganju donosi na osnovu cjelokupnog prospekta;
- b) upozorava da podnošenje tužbe u vezi s informacijama iz prospekta može, prema mjerodavnom pravu, zahtijevati da ulagač snosi trošak prijevoda prospekta prije pokretanja postupka;
- c) upućuje na ograničenje građanskopravne odgovornosti iz stava 4 ovog člana.

Član 43

(Pojednostavljeni prospekt za sekundarna izdavanja)

(1) Izdavalac ili ponuđač je ovlašten sastaviti pojednostavljeni prospekt u slučaju sekundarnog izdavanja vrijednosnih papira putem javne ponude ili uvrštenja na uređeno tržište, ako, u odnosu na vrijednosne papire koji su predmet ponude ili uvrštenja, neprekidnih 18 mjeseci prije dana početka ponude ili podnošenja zahtjeva za uvrštenje ispunjava najmanje jedan od sljedećih uslova:

- a) izdavalac ima vrijednosne papire iste klase kontinuirano uvrštene za trgovanje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu i izdaje vrijednosne papire zamjenjive s već izdatim vrijednosnim papirima iste klase;
- b) izdavalac ima vlasničke vrijednosne papire kontinuirano uvrštene za trgovanje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu i izdaje nevlasničke vrijednosne papire;
- c) ponuđač nudi vrijednosne papire koji su kontinuirano uvršteni za trgovanje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu najmanje 18 mjeseci.

(2) Pojednostavljeni prospekt se sastoji od:

- a) sažetka;
- b) posebnog registracijskog dokumenta;
- c) posebne obavijesti o vrijednosnim papirima.

(3) Neovisno o općim pravilima o sadržaju prospekta, pojednostavljeni prospekt sadrži relevantne informacije u skraćenom obliku potrebne da investitor razumije:

- a) očekivanja izdavaoca i značajne promjene u poslovanju i finansijskom položaju nakon završetka posljednje finansijske godine;
- b) prava povezana s vrijednosnim papirima;
- c) razloge izdavanja odnosno ponude i njihov učinak na izdavaoca, uključujući uticaj na strukturu kapitala i upotrebu prihoda.

(4) Informacije iz stava 3 ovog člana pišu se i predstavljaju jasno, razumljivo i sažeto, tako da omogućavaju jednostavnu analizu i donošenje utemeljene investicione odluke.

(5) Odredbe ovog poglavlja koje se odnose na obaveze izdavaoca u vezi sa sastavljanjem, odobrenjem, objavom, izmjenom i javnom dostupnošću prospekta shodno se primjenjuju i na ponuđača vrijednosnih papira koji nije istovremeno i izdavalac vrijednosnih papira, osim odredaba koje se izričito odnose na donošenje odluke o izdavanju ili druge radnje koje može preduzeti samo izdavalac vrijednosnih papira.

Član 44

(Univerzalni registracijski dokument)

(1) Izdavalac čiji su vrijednosni papiri uvršteni na berzu ili drugo uređeno javno tržište ovlašten je za svaku finansijsku godinu sastaviti univerzalni registracijski dokument (u daljnjem tekstu: URD), koji sadrži opis organizacije, poslovanja, finansijskog položaja, zarade i očekivanja, upravljanja i vlasničke strukture.

(2) Nakon odobrenja URD-a u dvije uzastopne finansijske godine, izdavalac svaki naredni URD podnosi Komisiji bez prethodnog odobrenja.

(3) Odobreni ili podneseni URD i njegove izmjene objavljuju se bez odlaganja i čine besplatno javno dostupnim na internet stranici izdavaoca.

- (4) URD se, kada se koristi u prospektu, smatra dokumentom o registraciji, a u tom slučaju izdavalac podnosi na odobrenje obavještenje o vrijednosnim papirima i, kada je propisano, sažetak, a ti dokumenti zajedno s odobrenim URD čine prospekt.
- (5) Ako je URD podnesen bez prethodnog odobrenja, njegovom prvom upotrebom kao dijela prospekta, URD, obavještenje o vrijednosnim papirima i sažetak podliježu odobrenju.
- (6) URD važi 12 mjeseci za upotrebu kao sastavni dio prospekta, u skladu s pravilima o važenju prospekta.
- (7) Komisija općim aktom iz člana 36 stava 5 ovog zakona propisuje minimalni sadržaj URD-a i uslove za sticanje statusa čestog izdavaoca.

Član 45

(Odgovornost za sadržaj prospekta)

- (1) Investitor koji je stekao vrijednosne papire na temelju prospekta u vezi s izdavanjem, ponudom ili uvrštenjem vrijednosnih papira na uređeno tržište ovlašten je zahtijevati naknadu štete koju je pretrpio radi toga što su informacije u prospektu bitne za procjenu vrijednosnih papira netačne ili nepotpune od:
- a) izdavaoca, ako je riječ o izdavanju vrijednosnih papira, ili ponuđača, ako je riječ o ponudi postojećih vrijednosnih papira;
 - b) lica koje preuzima odgovornost za tačnost i potpunost informacija u prospektu ili dijelovima prospekta; ili
 - c) garanta izdavanja, ako postoji, ali samo u dijelu prospekta koji se odnosi na garanta.
- (2) U prospektu se jasno navode odgovorne osobe imenom i funkcijom ili firmom i registrovanim sjedištem, uz izjavu svakog od označenih lica da su, prema njihovim saznanjima, odnosno odgovornog lica u pravnom licu informacije u prospektu tačne i potpune te omogućavaju objektivnu procjenu vrijednosnih papira kojima se prometuje.
- (3) Odgovornost više lica za štetu je solidarna te njihovu odgovornost ne umanjuje činjenica da i druga lica odgovaraju za istu štetu.
- (4) Lica iz stava 1 ovog člana odgovaraju za štetu koja investitoru bude prouzročena zbog toga što su informacije u prospektu bitne za procjenu vrijednosnih papira netačne ili nepotpune, kada je netačnost ili nepotpunost u prospektu nastala njihovom krivnjom ili krajnjom nepažnjom.
- (5) Lica iz stava 1 ovog člana podliježu odgovornosti za informacije iz dokumenta o registraciji ili URD-a samo kada je taj dokument upotrijebljen kao sastavni dio odobrenog prospekta.
- (6) Sažetak sam po sebi ne može biti jedini osnov za građanskopravnu odgovornost, osim u slučajevima iz člana 42 stava 4 ovog zakona.
- (7) Komisija vrši uobičajene provjere ispunjenosti uslova za izdavanje prospekta u smislu članova od 41 do 43 ovog zakona.
- (8) Investitor je ovlašten zahtijevati od odgovornog lica iz stava 1 ovog člana naknadu štete ako je pravni osnov sticanja zaključen nakon objave prospekta i to u roku od šest mjeseci nakon:
- a) završetka ponude vrijednosnog papira, ako se radi o odgovornosti na osnovu prospekta u vezi s javnom ponudom vrijednosnih papira; ili
 - b) uvrštenja vrijednosnih papira na uređeno tržište, ako se radi o odgovornosti na osnovu prospekta u vezi s uvrštenjem vrijednosnog papira na uređeno tržište.
- (9) U slučaju iz stava 1 ovog člana, investitor koji je trenutni posjednik ili vlasnik vrijednosnih papira ima pravo od odgovornog lica zahtijevati da bez odlaganja otkupi vrijednosne papire po cijeni po kojoj ih je investitor stekao, a najviše do iznosa za koji je ta količina tih vrijednosnih papira inicijalno izdana, ako je riječ o izdanju vrijednosnih papira, ili ponuđena, ako je riječ o ponudi postojećih vrijednosnih papira te zahtijevati da mu odgovorno lice bez odlaganja naknadi uobičajene troškove vezane za sticanje.

(10) U slučaju iz stava 1 ovog člana, investitor koji više nije imalac vrijednosnih papira ima pravo zahtijevati od lica iz stava 1 ovog člana da mu, bez odlaganja, nadoknadi iznos dobiti ili gubitka ostvaren otuđenjem vrijednosnih papira, kao razliku između cijene sticanja i cijene otuđenja.

(11) Prilikom obračuna razlike cijene po kojoj je investitor stekao vrijednosne papire ograničena je na iznos za koji je ta količina vrijednosnih papira inicijalno izdana, ako je riječ o izdanju vrijednosnih papira ili ponuđena, ako je riječ o ponudi postojećih vrijednosnih papira te zahtijevati naknadu uobičajenih troškova povezanih sa sticanjem i otuđenjem vrijednosnih papira.

(12) Naknadu štete u skladu s odredbama ovog člana ovlašteni su zahtijevati i pravni sljednici investitora s tim da se iznosom naknade štete smatra iznos za koji je prednik stekao vrijednosne papire.

(13) Odgovornost za štetu ne može se unaprijed isključiti niti ograničiti na štetu investitora.

(14) Odgovornost za štetu po odredbama ovog člana primjenjuje se na prospekte objavljene u vezi sa javnom ponudom vrijednosnih papira na području Distrikta odnosno ponude ili uvrštenja vrijednosnih papira izdavalaca sa sjedištem izvan Distrikta na uređeno tržište u Distriktu.

Član 46

(Izmjene prospekta i pravo odustanka)

(1) Nakon odobrenja prospekta i tokom trajanja javne ponude, ako prije isteka roka za upis i uplatu vrijednosnih papira nastanu nove okolnosti ili se utvrdi da su podaci u prospektu netačni ili nepotpuni, izdavalac je dužan odmah prekinuti javnu ponudu, obavijestiti Komisiju i javnost, te u roku od tri dana od prekida podnijeti zahtjev za odobrenje izmjena i dopuna prospekta.

(2) Komisija je dužna odlučiti o zahtjevu za odobrenje izmjena i dopuna prospekta iz stava 1 ovog člana najkasnije u roku od sedam dana od dana prijema zahtjeva, a izdavalac je dužan objaviti izmjene i dopune u roku od tri dana od dana prijema odobrenja Komisije, na način propisan za objavu prospekta.

(3) Izdavalac dostavlja izmijenjeni prospekt svim licima koja su izvršila upis, a svako takvo lice ima pravo odustati od upisa u roku određenom u izmijenjenom prospektu, koji ne može biti kraći od dva radna dana od prijema izmjena prospekta, te zatražiti povrat uplaćenog iznosa.

(4) Povrat uplaćenog iznosa vrši se u roku od tri dana od dana prijema zahtjeva, zajedno s kamatom na depozit ostvarenom kod banke.

(5) Zabranjeno je izmjenom i dopunom prospekta izmijeniti obim izdavanja, rokove trajanja ponude i sadržaj prava definisanih vrijednosnim papirom, uključujući način obezbjeđenja prava.

Član 47

(Izuzeci od obaveze objavljivanja prospekta)

(1) Izdavanje ili ponuda vrijednosnih papira i zahtjev za uvrštenje vrijednosnih papira na berzu ili drugo uređeno javno tržište se provodi bez obaveze objavljivanja i odobrenja prospekta za sljedeću javnu ponudu:

a) ponuda upućena isključivo kvalificiranim investitorima;

b) ponuda upućena investitorima koji za upisane vrijednosne papire uplaćuju iznos od najmanje 100.000 KM po investitoru za svaku pojedinačnu ponudu;

c) ponuda vrijednosnih papira čija pojedinačna nominalna vrijednost iznosi najmanje 100.000 KM;

- d) ponuda vrijednosnih papira ukupne vrijednosti manja od 10.000.000 KM, pri čemu se ovaj iznos računa tokom perioda od 12 mjeseci;
- e) instrumenata tržišta novca;
- f) vrijednosnih papira koje nudi ili će ponuditi izdavalac čiji su vrijednosni papiri već uključeni na berzu ili drugo uređeno javno tržište ili društvo koje je povezano s izdavaocem, a koje nudi ili će ponuditi sadašnjim ili bivšim članovima uprave ili zaposlenima.
- (2) Izdavalac koji je bez prospekta izdao dužničke vrijednosne papire na osnovu izuzeća iz stava 1 tačke od a) do d) ovog člana te vrijednosne papire uvrštava na berzu ili drugo uređeno javno tržište samo ako za tu vrstu i klasu vrijednosnih papira objavi prospekt.
- (3) Iznimno od stava 2 ovog člana, moguće je uvrštenje tako izdatih vrijednosnih papira na poseban tržišni segment ili pod-segment berze ili drugog uređenog javnog tržišta bez obaveze objavljivanja prospekta, pod uslovom da pristup trgovanju na tom segmentu tržišta imaju samo kvalificirani investitori.
- (4) Ako se izdavanje vrši bez prospekta prema stavu 1, izdavalac je dužan u roku od sedam dana od dana donošenja odluke dostaviti Komisiji obavještenje o izdavanju s odlukom i drugim propisanim dokumentima.
- (5) Izdavalac koji izdaje vrijednosne papire bez prospekta prema odredbama ovog člana dužan je prije izdavanja staviti investitorima na raspolaganje informativni memorandum u skladu s članom 48 ovog zakona.
- (6) Komisija općim aktom iz člana 32 stava 7 ovog zakona bliže propisuje način obavješćavanja Komisije i sadržaj informacija koje je izdavalac dužan staviti na raspolaganje investitorima, kao i druge obaveze u vezi s izdavanjima iz stava 1 ovog člana.

Član 48 **(Informativni memorandum)**

- (1) Za ponude iz člana 47 stava 1 ovog zakona, kao i za sve zatvorene ponude iz člana 61 ovog zakona izdavalac je dužan, putem Internet objave i dostupnosti u prostorijama izdavaoca, staviti investitorima na raspolaganje informativni memorandum u razumnoj srazmjeri s prirodom izdavaoca i vrijednosnim papirima koji se izdaju, a koji sadrži naročito:
- a) osnovne podatke o izdavaocu ili ponuđaču, odnosno LEI, opis poslovanja, ključne finansijske informacije;
- b) opis vrijednosnih papira i prava sadržanih u vrijednosnim papirima;
- c) sažet prikaz rizika ulaganja;
- d) razloge ponude i upotrebu prihoda;
- e) uslove ponude i očekivani raspored;
- f) standardizirano upozorenje da informativni memorandum nije odobren od strane Komisije.
- (2) Informativni memorandum se ne odobrava od strane Komisije, ali mora biti javno dostupan prije početka ponude.
- (3) Komisija općim aktom iz člana 32 stava 7 ovog zakona bliže propisuje sadržaj, format i način objave informativnog memoranduma, u skladu s odredbama stava 1 ovog člana.

Član 49 **(Promocija javne ponude)**

- (1) Izdavalac vrši promociju javne ponude vrijednosnih papira.
- (2) Promotivni materijal sadržava informaciju o danu objave i mjestima dostupnosti prospekta, a u slučaju javne ponude za koju prospekt nije obavezan, informaciju o danu objave i mjestu dostupnosti informativnog memoranduma koji se stavlja na raspolaganje investitorima u skladu s ovim zakonom.
- (3) Informacije u javnoj ponudi su cjelovite te ne smiju upućivati na pogrešne zaključke i moraju biti u saglasnosti s prospektom, ako je prospekt obavezan, odnosno s informativnim

memorandumom koji se stavlja na raspolaganje investitorima u skladu s ovim zakonom, kada prospekt nije obavezan.

(4) Izdavalac je dužan dostaviti Komisiji promotivni materijal tri dana prije objave ili distribucije tih materijala.

Član 50 **(Javni poziv, sadržaj i objava)**

(1) Izdavalac je dužan javni poziv za upis i uplatu vrijednosnih papira te prospekt ili informativni memorandum objaviti najmanje sedam dana prije početka roka za upis vrijednosnih papira.

(2) Javni poziv i, ovisno o obavezi izdavaoca, prospekt ili informativni memorandum objavljuju se:

a) na internet stranici izdavaoca;

b) na internet stranici berze ili drugog uređenog javnog tržišta na kojem se traži uvrštenje, u skladu s pravilima tog tržišta;

c) na internet stranicama i putem drugih komunikacijskih kanala posrednika, uključujući platne agente, ako učestvuju u distribuciji;

d) u formi oglasa u najmanje dva dnevna lista koji izlaze na području Distrikta, u kojem se objavljuje tekst prospekta odnosno informativnog memoranduma ili jasna obavijest gdje i na koji način se prospekt ili informativni memorandum može pribaviti, u elektronskoj i pisanoj formi.

(3) Prospekt odnosno informativni memorandum je, pored stava 2 ovog člana dostupan investitorima u sjedištu izdavaoca i na svim mjestima na kojima se vrši upis vrijednosnih papira, u elektronskoj i, na zahtjev investitora, u pisanoj formi.

(4) Ako je za izdavanje vrijednosnih papira potrebno odobrenje prospekta od strane Komisije, javni poziv se ne može objaviti prije prijema rješenja Komisije o odobrenju prospekta, a objavljuje se najkasnije u roku od 15 dana od dana prijema tog rješenja.

(5) Izdavalac je dužan, u roku od tri dana od dana objave javnog poziva, dostaviti Komisiji i banci depozitaru informaciju o izvršenoj objavi u skladu sa stavovima 2 i 3 ovog člana.

(6) Ako izdavalac ne objavi prospekt odnosno informativni memorandum i javni poziv u roku iz stava 4 ovog člana, rješenje Komisije o odobrenju prospekta prestaje da važi.

Član 51 **(Javna dostupnost prospekta i arhiviranje)**

(1) Izdavalac osigurava javnu dostupnost prospekta za cijelo vrijeme važenja prospekta, a najmanje 10 godina od dana njegovog objavljivanja.

(2) Komisija na svojoj internet stranici objavljuje spisak odobrenih prospekata za posljednjih 10 godina, s poveznicom na objavu izdavaoca ili tržišta.

Član 52 **(Rokovi za upis i uplatu)**

(1) Upis vrijednosnih papira može trajati najduže 90 dana od dana objave javnog poziva.

(2) Uplata vrijednosnih papira može trajati najduže 90 dana, izuzev uplate u ratama u novcu u kojem slučaju može trajati najduže šest mjeseci.

(3) Komisija općim aktom iz člana 32 stava 7 ovog zakona, u svrhu zaštite investitora i urednog okončanja postupka, propisuje kriterije pod kojima se rokovi iz stavova 1 i 2 ovog člana izuzetno mogu produžiti za najviše 30 dana.

(4) Iznimno, rok upisa i uplate u kontinuiranoj javnoj ponudi dužničkih vrijednosnih papira utvrđuje se odlukom o izdavanju i ne traje duže od tri godine, a Komisija općim aktom iz člana 32 stava 7 ovog zakona propisuje uslove i način provedbe takve ponude.

Član 53 **(Deponovana sredstva i zaštita uplate)**

(1) Za vrijeme upisa i uplate vrijednosnih papira, sve uplate za kupljene vrijednosne papire čuvaju se na posebnom, segregiranom računu izdavaoca kod banke depozitara do uspješnog završetka javne ponude, u skladu s članom 55 ovog zakona.

(2) Uplate za upisane vrijednosne papire ne mogu biti predmet prinudne naplate potraživanja povjerilaca izdavaoca prije uspješnog završetka javne ponude.

(3) Odredba iz stava 1 ovog člana ne odnosi se na javnu ponudu dužničkih vrijednosnih papira koje izdaju banke u skladu s članom 52 stavom 4 ovog zakona.

(4) U slučaju podnesenog prijedloga za pokretanje stečajnog postupka ili pokretanja stečaja izdavaoca, javna ponuda se prekida, a uplate se vraćaju u skladu s odredbama ovog zakona.

Član 54 **(Okončanje izdavanja prije isteka roka za upis i uplatu)**

(1) Izdavanje vrijednosnih papira javnom ponudom se okončava i prije isteka roka za upis i uplatu, kada je ukupan broj vrijednosnih papira upisan i uplaćen prije proteka objavljenog roka ili kada je izdavalac donio odluku o odustajanju od izdavanja vrijednosnih papira u skladu s odredbom člana 33 stava 1 tačke p) ovog zakona.

(2) U slučaju odustajanja od izdavanja vrijednosnih papira, izdavalac u odluci iz stava 1 ovog člana, pored razloga odustanka, obavezno naznačava način i rok povrata izvršenih uplata, koji ne može biti duži od deset dana od dana donošenja odluke.

(3) Izdavalac je dužan odluku iz stava 1 ovog člana dostaviti Komisiji i banci depozitaru u roku od osam dana od dana donošenja odluke.

(4) Izuzetno od stava 1 ovog člana, javna ponuda izdavanja vrijednosnih papira se okončava prije isteka roka za upis i uplatu i u slučaju kada su vlasnici vrijednosnih papira izdavaoca, koristeći pravo preče kupovine, upisali i uplatili vrijednosne papire novog izdanja najmanje u procentu propisanom za uspješnost izdavanja u skladu s ovim zakonom.

Član 55 **(Uspješnost izdavanja)**

(1) Primarno izdavanje vlasničkih vrijednosnih papira javnom ponudom se smatra uspješnim upisom i uplatom najmanje 75% (sedamdeset pet posto) ponuđenih vrijednosnih papira, osim ako izdavalac u prospektu odredi viši prag uspješnosti izdavanja.

(2) Izdavanje vrijednosnih papira ukupne vrijednosti do 100.000 KM uspješno je upisom i uplatom 100% (sto posto) ponuđenih vrijednosnih papira.

(3) Sekundarno izdavanje vlasničkih vrijednosnih papira te izdavanje dužničkih vrijednosnih papira uspješno je upisom i uplatom najmanje 60% (šezdeset posto) ponuđenih vrijednosnih papira, osim ako izdavalac u prospektu odredi viši prag.

(4) Ako je u roku za upis zaprimljen veći broj zahtjeva za upis vrijednosnih papira od broja predviđenog odlukom o izdavanju, smatra se da je došlo do preupisa.

(5) U slučaju iz stava 4 ovog člana, upis se priznaje do broja vrijednosnih papira predviđenog odlukom o izdavanju i prospektom, prema kriterijima alokacije utvrđenim odlukom o izdavanju i prospektom, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 32 stava 7 ovog zakona, a izdavalac je dužan bez odlaganja izvršiti povrat viška uplaćenih sredstava licima čiji zahtjevi

za upis nisu u cijelosti prihvaćeni, na način i u rokovima utvrđenim prospektom, osim u slučaju ostvarivanja prava preče kupovine.

Član 56 **(Rješenje Komisije o uspješnosti i upisu izdanja)**

- (1) Banka depozitar preko koje se vrši upis i uplata vrijednosnih papira dostavlja Komisiji i izdavaocu pismeni izvještaj o broju upisanih i uplaćenih vrijednosnih papira, najkasnije pet dana od proteka roka za upis i uplatu.
- (2) Komisija je ovlaštena od izdavaoca zatražiti dodatne informacije o upisu i uplati predmetnog izdanja, a izdavalac dostavlja informacije u roku od pet dana od prijema takvog zahtjeva.
- (3) Komisija, na osnovu izvještaja i informacija iz stavova 1 i 2 ovog člana, donosi rješenje kojim:
 - a) utvrđuje da je javna ponuda uspjela, upisuje izdavanje u registar izdavalaca i određuje ukupan broj i iznos prodatih vrijednosnih papira; ili
 - b) javnu ponudu proglašava neuspjelom.
- (4) Rješenje iz stava 3 Komisija dostavlja izdavaocu i Registru u roku od 15 dana od dana prijema izvještaja banke depozitara.
- (5) U slučaju uspješnog izdavanja, izdavalac u roku od osam dana od dana prijema rješenja Komisije objavljuje izvještaj o ukupnom iznosu i broju upisanih i uplaćenih vrijednosnih papira, na način propisan za javni poziv, a izvještaj dostavlja berzi ili drugom uređenom javnom tržištu radi objave na njegovoj Internet stranici, ako je javna ponuda provedena putem tog tržišta ili ako se vrijednosni papiri uvrštavaju na to tržište.
- (6) Izdavalac je dužan u roku od tri dana od dana objave izvještaja iz stava 5 ovog člana dostaviti Komisiji dokaz o objavi.

Član 57 **(Neuspjela javna ponuda i povrat sredstava)**

- (1) Proglašenjem javne ponude neuspjelom rješenjem Komisije, izdavalac objavljuje informaciju o neuspjelom izdavanju te način i rok povrata izvršenih uplata, na način propisan za javni poziv, u roku od osam dana od prijema rješenja.
- (2) Izdavalac dostavlja Komisiji dokaz o objavi iz stava 1 ovog člana, u roku od tri dana od dana objave.
- (3) Izdavalac vrši povrat uplaćenih sredstava, zajedno s kamatom ostvarenom na deponovanim sredstvima na privremenom računu kod banke depozitara po zaključenom ugovoru, u roku koji ne može biti duži od deset dana od dana prijema rješenja Komisije kojim je javna ponuda proglašena neuspjelom.
- (4) Upis ili uplata vrijednosnih papira izvršeni nakon isteka roka za upis i uplatu nemaju pravno dejstvo i ne obavezuju izdavaoca, a uplaćena sredstva vraćaju se investitoru u skladu sa stavom 3 ovog člana.
- (5) Ponuđeni vrijednosni papiri u javnoj ponudi koja je proglašena neuspjelom ne mogu biti predmet prometa.

Član 58 **(Prenos novčanih sredstava na račun izdavaoca)**

Proglašenjem izdavanja vrijednosnih papira uspješnim rješenjem Komisije iz člana 56 stava 3 tačke a) ovog zakona, banka depozitar prenosi uplaćena novčana sredstva s posebnog, segregiranog računa na račun izdavaoca, u roku od tri dana od prijema rješenja.

Član 59

(Upis izdavanja vrijednosnih papira u registre)

- (1) Upis izdavanja u registar izdavalaca Komisije vrši se u skladu s članom 21 ovog zakona i općim aktom Komisije iz člana 32 stava 7 ovog zakona.
- (2) Upis vrijednosnih papira u Registar vrši se u skladu s općim aktima Registra i odredbama ovog zakona.
- (3) Registar obavlja berzu ili drugo uređeno javno tržište o registraciji vrijednosnih papira, a zahtjev za uvrštenje na berzu ili drugo uređeno javno tržište podnosi se nakon upisa vrijednosnih papira u Registar, u skladu s pravilima tog tržišta.
- (4) Komisija i Registar objavljuju osnovne podatke o izdavanjima vrijednosnih papira na svojim internet stranicama, u rokovima i na način propisan njihovim općim aktima.

Član 60

(Izdavanje tokeniziranih vrijednosnih papira)

- (1) Izdavanje tokeniziranih vrijednosnih papira provodi se u skladu s odredbama ovog poglavlja o izdavanju vrijednosnih papira, osim ako je ovim zakonom drugačije uređeno.
- (2) Po pravosnažnosti rješenja Komisije o uspješnosti izdavanja iz člana 56 stava 3 tačke a) ovog zakona, tokenizirani vrijednosni papiri se upisuju u knjigu tokeniziranih vrijednosnih papira koju vodi Registar na odobrenom distribuiranom registru (DLT), kao oblik evidencije Registra, u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 5 stava 5 ovog zakona.
- (3) Tokenizirani vrijednosni papiri se stiču upisom iz stava 2 ovog člana, te se od tog trenutka na njih primjenjuje pravni režim tokeniziranih vrijednosnih papira iz ovog zakona.
- (4) Komisija općim aktom iz člana 5 stava 5 ovog zakona propisuje minimalne uslove i postupak upisa iz stava 2 ovog člana, uključujući način identifikacije investitora, tehničke standarde integriteta i finalnosti upisa, te način dostavljanja podataka Komisiji i drugim nadležnim organima.

POGLAVLJE III. ZATVORENA PONUDA VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Član 61

(Izdavanje zatvorenom ponudom)

- (1) Na postupak izdavanja vrijednosnih papira zatvorenom ponudom primjenjuju se odredbe članova od 32 do 58 ovog zakona, ukoliko posebnim odredbama ovog poglavlja nije drugačije određeno.
- (2) Zatvorena ponuda je ponuda vrijednosnih papira bez javnog oglašavanja, upućena prethodno identifikovanom i ograničenom krugu investitora, uključujući:
 - a) kvalificiranog investitora, bez numeričkog ograničenja,
 - b) najviše 30 investitora koji nisu kvalificirani investitori, po jednoj transakciji.
- (3) Za zatvorenu ponudu ne postoji obaveza sastavljanja, odobrenja i objave prospekta, a izdavalac sastavlja informativni memorandum u skladu s članom 48 ovog zakona.

Član 62

(Odluka o izdavanju vrijednosnih papira zatvorenom ponudom)

Odluka o izdavanju vrijednosnih papira zatvorenom ponudom, pored elemenata iz člana 33 stava 1 ovog zakona, sadrži:

- a) ime i prezime, odnosno firmu unaprijed poznatih kupaca, izuzev dioničara ili zaposlenika izdavaoca koji se nazivaju skupno, kao i oblik i visinu njihovih uloga;
- b) način dostavljanja informativnog memoranduma unaprijed poznatim kupcima;

- c) opis i procijenjenu vrijednost stvari i prava, ako se uplata vrijednosnih papira vrši unosom stvari i prava;
- d) informaciju o ograničenju prenosa vrijednosnih papira koji su predmet izdavanja, u skladu s ovim zakonom;
- e) informaciju o korištenju prava preče kupovine, ako postoji.

Član 63 **(Obaveza obavještanja Komisije o zatvorenoj ponudi)**

- (1) Izdavalac dostavlja Komisiji obavještenje o zatvorenoj ponudi najkasnije sedam dana od dana donošenja odluke o izdavanju.
- (2) Uz obavještenje iz stava 1 ovog člana izdavalac dostavlja:
 - a) odluku o izdavanju;
 - b) dokaz o objavi informativnog memoranduma;
 - c) ugovor s bankom depozitarom;
 - d) izvještaj ovlaštenog procjenitelja i dokaz o vlasništvu ako se uplata vrši unosom stvari ili prava, uz izjavu o nepostojanju tereta na tim stvarima i pravima.
- (3) Komisija ne odobrava izdavanje vrijednosnih papira zatvorenom ponudom, ali je ovlaštena zatražiti dopunske informacije nakon primitka obavještenja iz stava 1 ovog člana radi vršenja nadzora i zaštite investitora.

Član 64 **(Rok za upis i uplatu)**

- (1) Rok za upis i uplatu vrijednosnih papira u postupku zatvorene ponude traje najduže 45 dana od dana prijema obavještenja o zatvorenoj ponudi od strane Komisije i objave informativnog memoranduma.
- (2) Iznimno od stava 1 ovog člana, rok za upis i uplatu vrijednosnih papira u postupku zatvorene ponude namijenjene zaposlenicima izdavaoca može iznositi najduže 90 dana.

Član 65 **(Izvještaj banke depozitara)**

- (1) Banka depozitar izdavaoca dostavlja Komisiji i izdavaocu pismeni izvještaj o rezultatima izdavanja, najkasnije tri dana nakon proteka roka za upis i uplatu, odnosno tri dana nakon dana okončanja ponude prije utvrđenog roka.
- (2) Na pitanja zaštite sredstava na posebnom depozitnom računu otvorenom od strane izdavaoca kod banke depozitara, izuzeća od izvršenja od strane povjerilaca izdavaoca na sredstvima uplaćenim u toku zatvorene ponude do okončanja ponude, postupanja u slučaju stečaja izdavaoca i povrata uplata shodno se primjenjuju odredbe člana 53 ovog zakona.

Član 66 **(Uspješnost izdavanja i upis u registar izdavalaca)**

- (1) Izdavanje vrijednosnih papira zatvorenom ponudom je uspješno upisom i uplatom najmanje 75% (sedamdeset pet posto) od ukupnog broja vrijednosnih papira koji su izdati, osim ako je odlukom o izdavanju propisan viši prag.
- (2) U slučaju neuspješnosti izdavanja, povrat uplata vrši se u rokovima i na način iz člana 57 ovog zakona.
- (3) Komisija vrši upis izdavanja u registar izdavalaca u skladu s članom 21 ovog zakona na temelju izvještaja banke depozitara o uspješnosti izdavanja i prijave izdavaoca.

Član 67 **(Ograničenje u prometu)**

- (1) Vrijednosni papiri stečeni putem izdavanja zatvorenom ponudom ne mogu se prodavati, zalagati ili na drugi način otuđivati u periodu od jedne godine od dana upisa u Registar osim:
- a) samom izdavaocu;
 - b) postojećim dioničarima;
 - c) ako se vrijednosni papiri iste klase izdaju putem javne ponude;
- (2) Vrijednosni papiri stečeni putem izdavanja zatvorenom ponudom mogu biti predmet nasljeđivanja.
- (3) Registar može izvršiti prenos vrijednosnih papira stečenih zatvorenom ponudom samo pod uslovima iz stavova 1 i 2 ovog člana.

POGLAVLJE IV. POSEBNA IZDAVANJA VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Član 68 **(Posebno izdavanje za koje nije potrebno odobrenje Komisije)**

- (1) Izdavalac izdaje vrijednosne papire bez prethodnog odobrenja Komisije, u sljedećim slučajevima:
- a) izdavalac je BiH, Distrikt ili drugi nivo vlasti u Bosni i Hercegovini;
 - b) simultano osnivanje dioničkog društva, u skladu s ovim zakonom i propisom kojim se uređuju preduzeća;
 - c) isplata dividende izdavanjem novih dionica ili u povećanje nominalne vrijednosti dionica, u skladu s ovim zakonom i statutom izdavaoca;
 - d) pretvaranje zamjenjivih obveznica u dionice; i
 - e) drugi slučaj određen ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 32 stava 7 ovog zakona.
- (2) O izdavanju iz stava 1 ovog člana, izdavalac obavještava Komisiju u roku od sedam dana od dana donošenja odluke o izdavanju.
- (3) Za izdavanje iz stava 1 ovog člana izdavalac sastavlja i objavljuje informativni memorandum sa sadržajem u skladu s članom 48 ovog zakona.

Član 69 **(Način izdavanja vrijednosnih papira radi konverzije, spajanja, podjele i denominacije)**

- (1) Konverzija i denominacija vrijednosnih papira te spajanje i podjela dionica provode se na osnovu odluke izdavaoca, bez prethodnog odobrenja Komisije, uz obaveznu izradu i objavu informativnog memoranduma koji ima sadržaj propisan članom 48 ovog zakona, te uz obavještavanje Komisije u skladu s članom 68 stavom 2 ovog zakona.
- (2) Javna ponuda ili zahtjev za uvrštenje vrijednosnih papira koji su predmet radnji iz stava 1 ovog člana provodi se u skladu s odredbama ovog zakona o prospektu i odobrenju prospekta te pravilima berze ili drugog uređenog javnog tržišta.
- (3) Komisija općim aktom iz člana 32 stava 7 ovog zakona bliže uređuje postupak provođenja konverzije i denominacije vrijednosnih papira, spajanja i podjele dionica, te sadržaj i način digitalne objave dokumenata i obavještenja iz ovog odjeljka, uz osiguranje njihove javne dostupnosti najmanje deset godina.

Član 70

(Konverzija, spajanje, podjela ili denominacija vrijednosnih papira)

- (1) Konverzija je istovremeno povlačenje svih vrijednosnih papira jedne klase i izdavanje novih vrijednosnih papira druge klase.
- (2) Spajanje dionica je istovremeno povlačenje svih dionica jedne nominalne vrijednosti i izdavanje novih dionica iste klase radi zamjene više postojećih dionica za jednu novu dionicu s većom nominalnom vrijednošću.
- (3) Podjela dionica je istovremeno povlačenje svih dionica jedne nominalne vrijednosti i izdavanje novih dionica iste klase radi zamjene jedne postojeće dionice za više novih dionica s manjom nominalnom vrijednošću.
- (4) Denominacija je istovremeno povlačenje svih vrijednosnih papira jedne nominalne vrijednosti i izdavanje u zamjenu novih vrijednosnih papira iste klase manje nominalne vrijednosti.

Član 71

(Obavijest i rok postupka konverzije i denominacije)

- (1) O konverziji i denominaciji vrijednosnih papira, spajanju i podjeli dionica izdavalac obavještava vlasnike vrijednosnih papira objavom u jednom dnevnom listu koji izlazi na području Distrikta ili pojedinačnim obavještenjem svih dioničara izdavaoca u roku od osam dana od dana donošenja odluke o konverziji i denominaciji, te objavom u digitalnom obliku na internet stranici izdavaoca i Komisije.
- (2) Rok za povlačenje i izdavanje vrijednosnih papira po osnovu konverzije i denominacije, spajanja i podjele dionica određen je odlukom skupštine izdavaoca, a ne može biti duži od 60 dana od dana donošenja odluke.
- (3) Objave iz stava 1 ovog člana su javno dostupne najmanje deset godina.

Član 72

(Pravo dioničara u postupku konverzije i denominacije)

- (1) Dioničar koji nema dovoljno dionica da bi ih u postupku spajanja zamijenio za cijeli broj novih dionica, ovlašten je kupiti nedostajući iznos dionica po cijeni novih dionica ili zahtijevati isplatu razlike do nedostajućeg dijela, u roku određenom odlukom izdavaoca.
- (2) Dioničar koji nema vrijednosne papire dovoljne vrijednosti da bi ih u postupku konverzije zamijenio za cijeli broj novih vrijednosnih papira, ovlašten je uplatiti razliku do vrijednosti vrijednosnog papira po cijeni novog vrijednosnog papira, u roku određenom odlukom izdavaoca.

Član 73

(Ograničenje konverzije i denominacije)

- (1) Konverzijom vrijednosnih papira, spajanjem ili podjelom dionica, temeljni kapital izdavaoca ostaje nepromijenjen, izuzev u slučajevima doplate i isplate iz člana 72 ovog zakona.
- (2) Konverzija i denominacija vrijednosnih papira, spajanje i podjela dionica ne vrše se nakon pokretanja postupka stečaja ili likvidacije izdavaoca.
- (3) Konverzijom i denominacijom vrijednosnih papira, spajanjem i podjelom dionica, prava vlasnika vrijednosnih papira se ne umanjuju, osim u slučajevima utvrđenim ovim zakonom.

Član 74

(Trošak i odgovornost za postupak konverzije i denominacije)

- (1) Izdavalac snosi troškove konverzije i denominacije vrijednosnih papira i spajanja i podjele dionica.
- (2) Izdavalac odgovara za neprovođenje postupka konverzije i denominacije vrijednosnih papira na način i u rokovima utvrđenim odredbama ovog zakona.

Član 75

(Izdavalac u većinskom javnom vlasništvu)

- (1) Izdavanje i uvrštenje vrijednosnih papira preduzeća u većinskom vlasništvu Distrikta ili drugog nivoa vlasti u BiH podliježe općem režimu ovog zakona i pravilima berze koji se primjenjuju na privatnopravne izdavaoce.
- (2) Za izdavanja iz stava 1 ovog člana Komisija općim aktom iz člana 32 stava 7 ovog zakona propisuje dodatne zahtjeve radi zaštite investitora u pogledu:
 - a) objave vlasničke i upravljačke strukture i povezanih lica;
 - b) politike i odobravanja povezanih transakcija i mogućih oblika javne podrške;
 - c) uslova javnih garancija, ako postoje, i načina njihovog objavljivanja;
 - d) korporativnog upravljanja.

Član 76

(Izdavalac sa sjedištem izvan Distrikta)

Na izdavaoca sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, a izvan Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, koji izdaje vrijednosne papire na području Distrikta, primjenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na izdavaoca sa sjedištem u Distriktu.

Član 77

(Izdavanje vrijednosnih papira izdavaoca sa sjedištem u Distriktu izvan Distrikta)

- (1) Izdavalac sa sjedištem u Distriktu koji izdaje vrijednosne papire izvan Distrikta Komisiji prethodno dostavlja obavještenje s podacima o namjeravanom izdavanju, u skladu s odredbama ovog zakona.
- (2) Izdavalac iz stava 1 ovog člana Komisiji dostavlja podatke o broju upisanih i uplaćenih vrijednosnih papira u roku od osam dana od dana završetka izdavanja.
- (3) Izdavalac iz stava 1 ovog člana objavljuje rezultate izdavanja na način i u formi propisanoj odredbama ovog zakona u roku od deset dana nakon primitka odgovarajućeg rješenja o završetku izdavanja.

Član 78

(Opći uslovi za izdavanje vrijednosnih papira stranog izdavaoca)

- (1) Strani izdavalac izdaje vrijednosne papire u Distriktu posredstvom ovlaštenog učesnika na tržištu vrijednosnih papira koji ima dozvolu Komisije, a koji je angažovan za obavljanje poslova agenta emisije ili preuzimanja emisije.
- (2) Zahtjev za odobrenje prospekta u ime stranog izdavaoca podnosi posrednik iz stava 1 ovog člana.
- (3) Uz zahtjev iz stava 2 ovog člana se prilaže ugovor između stranog izdavaoca i posrednika o obavljanju poslova agenta emisije ili preuzimanja emisije.
- (4) Posrednik obavlja u ime i za račun stranog izdavaoca sve radnje u postupku izdavanja vrijednosnih papira.

Član 79
(Prospekt stranog izdavaoca, posebna pravila i odgovornost)

- (1) Za javnu ponudu vrijednosnih papira stranog izdavaoca prospekt podliježe odobrenju Komisije u skladu s ovim zakonom.
- (2) Komisija odobrava prospekt stranom izdavaocu i ako uz zahtjev nisu priloženi svi propisani prilozi ili prospekt ne sadrži sve propisane podatke, na osnovu dokaza posrednika iz člana 78 ovog zakona da se takav prilog ili podatak, prema propisu države sjedišta izdavaoca, ne pribavlja ili nije obavezan, uz ocjenu Komisije da izostavljanje ne umanjuje mogućnost investitora da objektivno procijeni rizike ulaganja i donese odluku o ulaganju.
- (3) Za tačnost i potpunost podataka u prospektu stranog izdavaoca, pored stranog izdavaoca, solidarno odgovara i posrednik iz člana 78 ovog zakona.
- (4) Komisija, radi zaštite investitora, zahtijeva dostavljanje dodatnih informacija i dokaza prije odlučivanja o odobrenju prospekta.
- (5) Komisija općim aktom iz člana 36 stava 5 ovog zakona bliže uređuje postupak podnošenja zahtjeva i minimalni sadržaj dokumentacije iz ovog člana, uključujući način dokazivanja iz stava 2 ovog člana.

DIO ČETVRTI – POSLOVI S VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA I OVLAŠTENI UČESNICI NA TRŽIŠTU VRIJEDNOSNIH PAPIRA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 80
(Poslovi s vrijednosnim papirima)

- (1) Poslovi s vrijednosnim papirima su:
 - a) brokerski poslovi;
 - b) dilerski poslovi;
 - c) poslovi podrške tržištu;
 - d) poslovi upravljanja portfeljem;
 - e) poslovi agenta izdavanja;
 - f) poslovi preuzimanja izdavanja, odnosno organiziranja, pripreme i provođenja izdavanja vrijednosnih papira za izdavaoca te s tim u vezi upis i uplata svih vrijednosnih papira, radi njihove dalje prodaje investitorima, radi osiguranja uspjeha izdavanja;
 - g) poslovi investicionog savjetovanja;
 - h) poslovi skrbništva nad vrijednosnim papirima;
 - i) poslovi depozitara.
- (2) Poslovi s vrijednosnim papirima su i poslovi povezivanja ponude i tražnje koje obavlja berza i drugo uređeno javno tržište, registracija i čuvanje vrijednosnih papira te obračun i poravnanje koje obavlja Registar ili drugo lice određeno ovim zakonom.
- (3) Trgovanje javno izdanim vrijednosnim papirima obavlja se preko ovlaštenih učesnika na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu.
- (4) Vrijednosnim papirima izdatim u skladu s ovim zakonom se trguje i neposredno između ovlaštenih učesnika, uz obavezu da se o takvom trgovanju dnevno informiše berza odnosno drugo uređeno javno tržište.
- (5) U okviru poslova s vrijednosnim papirima u smislu ovog zakona:
 - a) investicione usluge i aktivnosti obuhvataju prijem i prenos naloga, izvršenje naloga u ime klijenta, trgovanje za vlastiti račun, upravljanje portfeljem, investiciono savjetovanje, usluge pokroviteljstva uz obavezu otkupa te usluge u vezi s ponudom i prodajom bez obaveze otkupa;
 - b) dodatne usluge na tržištu vrijednosnih papira obuhvataju čuvanje i administriranje finansijskih instrumenata za račun klijenata te istraživanje i finansijsku analizu.

(6) Komisija donosi Odluku o listi investicijskih i dodatnih usluga na tržištu vrijednosnih papira kojom usklađuje i ažurira listu investicionih usluga, aktivnosti i dodatnih usluga u skladu sa ovim zakonom i evropskim standardima, uključujući jasno razgraničenje usluga koje se ne mogu pružati samostalno kao dodatne djelatnosti.

Član 81 **(Ovlašteni učesnik na tržištu vrijednosnih papira)**

(1) Ovlašteni učesnik na tržištu vrijednosnih papira u smislu ovog zakona je:

a) profesionalni posrednik, i

b) banka koja obavlja poslove iz člana 80 ovog zakona.

(2) Ovlašteni učesnik na tržištu vrijednosnih papira je i berza i drugo uređeno javno tržište, Registar, te društvo za upravljanje investicionim fondom i investicioni fond čije se osnivanje i poslovanje uređuje posebnim zakonom.

(3) Poslove iz člana 80 ovog zakona, određene ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 80 stava 6 ovog zakona, obavlja broker, investicioni menadžer i investicioni savjetnik odnosno zaposlenik profesionalnog posrednika ili banke koja obavlja poslove s vrijednosnim papirima i koja je dobila dozvolu Komisije za obavljanje tih poslova.

(4) Uz ovlaštenog učesnika iz stavova od 1 do 3 ovog člana, na tržištu vrijednosnih papira poslove obavlja i institucionalni učesnik odnosno dobrovoljni penzionirani fond i društvo za upravljanje dobrovoljnim penzioniranim fondom, u skladu s posebnim zakonom.

(5) Institucionalni učesnik iz stava 4 ovog člana ne pruža investicione usluge trećim licima po ovom zakonu.

Član 82 **(Profesionalni posrednik)**

(1) Profesionalni posrednik se registruje kao dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću, sa sjedištem u Distriktu ili entitetu, koje ima dozvolu Komisije za obavljanje poslova iz člana 80 stava 1 tački od a) do f) ovog zakona.

(2) Profesionalni posrednik obavlja i dodatne usluge koje su u vezi s osnovnom djelatnosti, a koje ne utiču negativno na njeno obavljanje, poput savjetovanja u vezi sa strukturom kapitala i poslovnom strategijom, izrade analiza i planova, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 80 stava 6 ovog zakona.

(3) Banka obavlja poslove iz člana 80 stava 1 ovog zakona na osnovu dozvole Komisije izdate za svaki pojedini posao i upisa tih poslova kao djelatnosti u sudski registar.

(4) Komisija vodi registar profesionalnih posrednika za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima.

(5) Profesionalnom posredniku je zabranjeno obavljati drugu djelatnost osim poslova s vrijednosnim papirima za koje je dobio dozvolu Komisije, izuzev dodatnih usluga iz stava 2 ovog člana.

(6) Komisija donosi Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole profesionalnom posredniku za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima kojim se bliže uređuju uslovi za izdavanje dozvole, sadržaj i dokumentacija zahtjeva, postupak odlučivanja te način izmjene, produženja i oduzimanja dozvole.

Član 83 **(Uslovi za banku koja obavlja poslove s vrijednosnim papirima)**

(1) Banka obavlja poslove s vrijednosnim papirima uz ispunjenje sljedećih uslova:

a) registracija sjedišta kod nadležnog suda u Distriktu ili registracija poslovne jedinice u Distriktu;

- b) postojanje posebnog organizacionog dijela kadrovski osposobljenog i tehnički opremljenog za obavljanje tih poslova;
 - c) otvoren poseban namjenski račun;
 - d) vođenje posebne evidencije i podataka o poslovanju tog organizacionog dijela u poslovnim knjigama;
 - e) imenovan rukovodilac za poslove iz člana 80 stava 1 ovog zakona;
 - f) saglasnost nadležne agencije za bankarstvo za osnivanje organizacionog dijela za poslove s vrijednosnim papirima i upis tog organizacionog dijela u sudski registar.
- (2) Odredbe ovog zakona koje se odnose na poslovanje profesionalnog posrednika primjereno se primjenjuju i na banke koje obavljaju poslove s vrijednosnim papirima (u daljnjem tekstu: profesionalni posrednik).
- (3) U obavljanju poslova s vrijednosnim papirima, banke posluju u skladu s odredbama ovog zakona, općih akata Komisije te propisa koji uređuju poslovanje banaka.

Član 84

(Razgraničenje nadležnosti i saradnja s agencijama za bankarstvo)

- (1) Bonitetni nadzor odnosno nadzor nad kapitalom, likvidnosti, ukupnim upravljanjem, upravljanjem rizicima banaka i drugim pitanjima vezanim za poslovanje banaka vrše nadležne entitetske agencije za bankarstvo u skladu s propisima koji uređuju poslovanje banaka.
- (2) Nadzor poslovnog ponašanja u vezi s kategorizacijom klijenata, informisanjem i troškovima, podobnosti i primjerenosti aktivnosti, sukobu interesa, upravljanja aktivnostima vezanim za vrijednosne papire u Distriktu, postupanja s nalogima, zaštitom imovine klijenata, kao i računovodstvenim evidencijama vezanim za promet vrijednosnih papira u Distriktu vrši Komisija u skladu s ovim zakonom i općim aktima Komisije iz člana 94 stava 4 te člana 271 stava 3 ovog zakona.
- (3) Komisija je ovlaštena predložiti nadležnoj agenciji iz stava 1 ovog člana usklađivanje planova nadzora i eventualno provođenje zajedničke ili usklađene kontrole.
- (4) Komisija je ovlaštena neposredno nadzirati poslove iz stava 2 ovog člana u prostorijama banke.
- (5) Komisija je ovlaštena predložiti zaključivanje memoranduma o razumijevanju s nadležnim agencijama iz stava 1 ovog člana o razmjeni informacija, koordinaciji nadzora, postupanju u vanrednim okolnostima i povjerljivosti.
- (6) Banka koja vrši poslove profesionalnog posrednika na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu u Distriktu omogućava razmjenu podataka potrebnih za izvršavanje nadležnosti.
- (7) Ako Komisija izrekne mjeru zbog povreda koje je utvrdila u postupku nadzora iz stava 2 ovog člana, o tome obavještava nadležnu agenciju.
- (8) Komisija je ovlaštena zatražiti od nadležne agencije za bankarstvo informacije relevantne za obavljanje poslova nadzora iz svoje nadležnosti.
- (9) O imenovanju i razrješenju rukovodioca organizacione jedinice iz člana 83 stava 1 tačke e) ovog zakona sa sjedištem u Distriktu banka izvještava Komisiju najkasnije u roku od sedam dana od dana donošenja odluke o imenovanju, a Komisija je ovlaštena osporiti provedeno imenovanje iz razloga podobnosti za poslove iz stava 2 ovog člana, u koordinaciji s nadležnom agencijom.
- (10) Banka dostavlja Komisiji periodične i vanredne izvještaje o poslovanju organizacione jedinice koja obavlja poslove vezane za vrijednosne papire u Distriktu, te bez odlaganja obavještava Komisiju i nadležnu agenciju o značajnim incidentima koji mogu uticati na interese klijenata, uključujući operativne incidente, povrede povjerljivosti, materijalne reklamacije.

- (11) Na izdvajanje pojedinih djelatnosti povezanih s poslovima iz člana 80 stava 1 ovog zakona primjenjuje se član 98 ovog zakona, a Komisija i nadležna agencija razmjenjuju informacije i usklađuju zahtjeve kako bi se omogućila provedba adekvatnog nadzora.
- (12) Komisija općim aktom iz člana 271 stava 3 ovog zakona bliže uređuje nadzor nad bankama.

POGLAVLJE II. USLOVI ZA PROFESIONALNOG POSREDNIKA

Odjeljak A. Kapitalni uslovi

Član 85

(Osnovni kapital u novcu ovlaštenih učesnika na tržištu vrijednosnih papira)

- (1) Za obavljanje poslova iz člana 80 stava 1 tački a) i g) ovog zakona (brokerski poslovi i poslovi investicionog savjetovanja) novčani dio osnovnog kapitala profesionalnog posrednika iznosi najmanje 250.000,00 KM.
- (2) Za obavljanje poslova iz člana 80 stava 1 tački d) i e) ovog zakona (poslovi upravljanja portfeljem i poslovi agenta izdavanja) novčani dio osnovnog kapitala profesionalnog posrednika iznosi najmanje 300.000,00 KM.
- (3) Za obavljanje poslova iz člana 80 stava 1 tački b) i c) ovog zakona (dilerski poslovi i poslovi podrške tržištu) novčani dio osnovnog kapitala profesionalnog posrednika iznosi najmanje 500.000,00 KM.
- (4) Za obavljanje poslova iz člana 80 stava 1 tačke f) ovog zakona (poslovi preuzimanja emisije) novčani dio osnovnog kapitala profesionalnog posrednika iznosi najmanje 800.000,00 KM.
- (5) Ukoliko profesionalni posrednik obavlja više poslova s vrijednosnim papirima, obezbjeđuje kapital prema najvišem propisanom iznosu osnovnog kapitala za poslove koje obavlja.
- (6) Najmanji iznos novčanog dijela osnovnog kapitala za berzu i drugo uređeno javno tržište te Registar utvrđen je odredbama ovog zakona, a za banku utvrđen je propisom koji uređuje poslovanje banaka.

Član 86

(Zajedničko ispunjavanje uslova u pogledu osnovnog kapitala)

- (1) Profesionalni posrednik koji ne ispunjava uslov u pogledu iznosa novčanog dijela osnovnog kapitala za obavljanje poslova iz člana 80 stava 1 tački e) i f) ovog zakona je ovlašten podnijeti zahtjev Komisiji za izdavanje dozvole za obavljanje navedenih poslova za određeno izdavanje vrijednosnih papira, na osnovu ugovora s drugim profesionalnim posrednikom.
- (2) Komisija izdaje dozvolu iz stava 1 ovog člana ako ugovorne strane zajedno ispunjavaju uslov novčanog dijela osnovnog kapitala za obavljanje poslova iz člana 80 stava 1 tački e) i f) ovog zakona, samo ukoliko je iz ugovora između lica iz stava 1 ovog člana na neupitan način utvrđen način obavljanja poslova, garancije za izvršenje poslova te odgovornost za eventualnu štetu.

Član 87

(Usklađivanje sredstava i obaveza profesionalnog posrednika)

- (1) Profesionalni posrednik usklađuje svoja likvidna sredstva i obaveze radi osiguranja obaveza prema povjericima i urednog izvršenja poslova.

- (2) Usklađivanje iz stava 1 ovog člana izražava se pokazateljem likvidnih sredstava, koji iznosi najmanje 1,00 (jedan).
- (3) Profesionalni posrednik dnevno ispunjava obavezu iz stava 2 ovog člana, a Komisiju mjesečno izvještava o izračunu pokazatelja likvidnih sredstava.
- (4) Komisija općim aktom iz člana 82 stava 6 ovog zakona bliže uređuje način održavanja adekvatnosti kapitala, upravljanja likvidnošću i rizicima, metodologiju računanja i usklađivanja pokazatelja neto likvidnih sredstava i način izvještavanja.

Član 88 **(Zaposleni s važećom dozvolom)**

- (1) Profesionalni posrednik obavlja poslove s vrijednosnim papirima iz člana 80 stava 1 ovog zakona ako ima zaposlena najmanje dva brokera s važećom dozvolom.
- (2) Poslove upravljanja portfeljem iz člana 80 stava 1 tačke d) ovog zakona profesionalni posrednik obavlja ako pored dva brokera s važećom dozvolom zapošljava najmanje jednog investicionog menadžera sa važećom dozvolom.
- (3) Poslove investicijskog savjetovanja iz člana 80 stava 1 tačke g) ovog zakona profesionalni posrednik obavlja ako pored dva brokera s važećom dozvolom zapošljava najmanje jednog investicionog savjetnika s važećom dozvolom.
- (4) Komisija općim aktom iz člana 82 stava 6 ovog zakona određuje minimalne standarde o broju i kvalifikacijama lica s posebnim ovlaštenjima i odgovornostima, u zavisnosti od obima i vrste usluga koje profesionalni posrednik pruža.

Član 89 **(Učešće u osnovnom kapitalu i organima profesionalnih posrednika)**

- (1) Isto pravno ili fizičko lice, samo ili s povezanim licima, ne može imati dionice ili udjele u više od jednog profesionalnog posrednika.
- (2) Profesionalni posrednik ne može sam ili s povezanim licima imati dionice ili udjele drugog profesionalnog posrednika, niti banke koja obavlja poslove s vrijednosnim papirima.
- (3) Član nadzornog odbora ili uprave i zaposleni kod profesionalnog posrednika ne može istovremeno biti član nadzornog odbora ili uprave ili obavljati poslove kod drugog profesionalnog posrednika.
- (4) Profesionalni posrednik dužan je pismeno izvijestiti Komisiju o promjenama u vlasničkoj strukturi i o direktnim ili indirektnim odnosima vlasništva s drugim pravnim osobama u roku od osam dana od dana nastanka tih promjena.

Član 90 **(Kvalificirani udjeli profesionalnog posrednika)**

- (1) Fizičko ili pravno lice, ili više lica koja djeluju zajednički, pribavlja prethodnu saglasnost Komisije za direktno ili posredno sticanje ili povećanje udjela u profesionalnom posredniku organizovanom kao dioničko društvo, kojim učešće u kapitalu ili glasačkim pravima dostiže ili prelazi 10% (deset posto), 20% (dvadeset posto), 30% (trideset posto), jednu trećinu ili 50% (pedeset posto), ili kojim profesionalni posrednik postaje društvo kći tog lica.
- (2) Prethodna saglasnost Komisije pribavlja se i za direktno ili posredno smanjenje kvalificiranog udjela kojim učešće u kapitalu ili glasačkim pravima pada ispod 10% (deset posto), 20% (dvadeset posto), 30% (trideset posto), jedne trećine ili 50% (pedeset posto), ili kojim profesionalni posrednik prestaje biti društvo kći tog lica.
- (3) Lice koje stekne kvalificirani udjel suprotno ovom zakonu nema pravo glasa iz dionica ili udjela stečenih na taj način.

(4) U slučaju sticanja kvalificiranog udjela suprotno stavu 1 ovog člana, Komisija nalaže prodaju tako stečenih dionica, odnosno udjela, u roku koji ne prelazi šest mjeseci od dana sticanja.

(5) Komisija opoziva ranije dato odobrenje dobijeno na osnovu neistinitih ili nepotpunih podataka ili kada naknadno prestanu uslovi na osnovu kojih se odobrenje daje, u roku od 30 dana od dana saznanja za te okolnosti.

(6) Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju i na posredna sticanja putem povezanih lica ili sporazuma koji omogućavaju značajan uticaj na upravljanje profesionalnim posrednikom.

(7) Komisija donosi Pravilnik o kvalificiranim udjelima učesnika na tržištu vrijednosnih papira kojim bliže uređuje postupak, uslove, kriterije i dokumentaciju za davanje saglasnosti za sticanje i promjenu kvalificiranih udjela kod učesnika na tržištu vrijednosnih papira.

Član 91

(Obaveze profesionalnog posrednika u pogledu vlasničke strukture)

(1) Profesionalni posrednik ažurira podatke o vlasničkoj strukturi i svaku promjenu podataka dostavlja Komisiji, a posebno podatak o imaoocu kvalificiranih udjela, identitetu svakog lica koje može uticati na upravljanje te promjeni u vlasničkoj strukturi.

(2) Podatke iz stava 1 ovog člana profesionalni posrednik dostavlja Komisiji u roku od osam dana od dana nastale promjene.

Član 92

(Uslovi za izdavanje saglasnosti)

Komisija, pri odlučivanju o izdavanju saglasnosti iz člana 90 ovog zakona, a radi obezbjeđenja sigurnog i dobrog upravljanja profesionalnim posrednikom i uzimajući u obzir vjerovatni uticaj predloženog sticaoca, ocjenjuje podobnost i finansijsku opravdanost predloženog sticanja ili smanjenja kvalificiranog učešća na osnovu sljedećih kriterija:

a) postojanje pravnih posljedica osude iz člana 3 ovog zakona;

b) poslovni ugled predloženog sticaoca, odnosno dosadašnje odgovorno ponašanje prema klijentima, iz kojeg proizlazi da pošteno i savjesno vrši dužnosti imaooca udjela;

c) finansijska stabilnost predloženog sticaoca;

d) sposobnost profesionalnog posrednika da ispunjava uslove u pogledu kapitala i druge uslove i obaveze iz ovog zakona, a naročito struktura grupe čiji dio postaje, koja omogućava efikasan nadzor;

e) postojanje sumnje na aktivnosti povezane s pranjem novca ili finansiranjem terorističkih aktivnosti, ili povećanje rizika od takvih aktivnosti, u skladu s propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 93

(Rok za saglasnost i dopuna zahtjeva)

(1) Komisija odlučuje o zahtjevu za davanje saglasnosti iz člana 90 ovog zakona u roku od 45 dana od dana prijema urednog zahtjeva i propisanih pratećih dokumenata.

(2) Komisija pisanim putem zahtjeva dostavljanje dodatnih podataka i objašnjenja potrebnih za odlučivanje o zahtjevu najkasnije u roku od 30 dana od dana početka roka iz stava 1 ovog člana.

(3) Rok iz stava 1 ovog člana miruje od dana otpremanja zahtjeva iz stava 2 ovog člana do dana prijema dopune od predloženog sticaoca, a najduže 20 radnih dana, a naknadni zahtjev Komisije za dopunu ne utiče na mirovanje roka.

- (4) Komisija osigurava ravnopravan tretman svih podnosilaca u slučaju istovremenog razmatranja dva ili više zahtjeva koji se odnose na sticanje ili povećanje kvalificiranog učešća u istom profesionalnom posredniku.
- (5) Komisija općim aktom iz člana 82 stava 6 ovog zakona utvrđuje sadržaj zahtjeva, spisak prateće dokumentacije i standardizirane obrasce.

Odjeljak B. Poslovanje profesionalnog posrednika

Član 94 (Pravila poslovanja i drugi opći akti)

- (1) Profesionalni posrednik koji obavlja poslove iz člana 80 stava 1 ovog zakona donosi akte kojima uređuje najmanje:
- a) pravila poslovanja, odnosno način i uslove obavljanja poslova, međusobna prava i obaveze ovlaštenog učesnika i njegovih klijenata i druga pitanja o radu ovlaštenih učesnika;
 - b) uslove i način funkcionisanja interne kontrole; i
 - c) tarifu naknada.
- (2) Komisija daje saglasnost na akte iz stava 1 ovog člana, kao i na sve izmjene i dopune tih akata.
- (3) Profesionalni posrednik čini javno dostupnim pravila poslovanja i akt o tarifi naknada, na službenoj internet stranici i na vidnom mjestu u poslovnom prostoru u kojem obavlja djelatnost.
- (4) Komisija donosi Pravilnik o razvrstavanju klijenata i pravilima poslovnog ponašanja u pružanju investicijskih usluga kojim bliže uređuje standard profesionalnog ponašanja, postupanje prema klijentu, upravljanje sukobom interesa, zaštitu povjerljivih podataka i druga pitanja od značaja za pružanje investicijskih usluga.

Član 95 (Zahtijevana pažnja u obavljanju poslova i zaštita interesa klijenata)

- (1) Profesionalni posrednik se u obavljanju poslova s vrijednosnim papirima rukovodi interesima klijenta, pri čemu zaštita vlastitog interesa nije okolnost koja opravdava eventualno počinjenu štetu klijentu.
- (2) Profesionalni posrednik, njegov član uprave, nadzornog odbora, broker, investicioni menadžer i savjetnik i drugi zaposleni kod profesionalnog posrednika dužni su pri obavljanju poslova s vrijednosnim papirima u svemu voditi računa o interesima klijenta i postupati s pažnjom dobrog stručnjaka.
- (3) Profesionalni posrednik u obavljanju poslova poštuje načelo jednakog tretmana klijenata.
- (4) Profesionalni posrednik posluje u skladu s ovim zakonom, vlastitim internim aktima i općim aktima Komisije te se uzdržava od postupanja koje bi moglo ugroziti stabilnost tržišta, dovesti u pitanje interese klijenta ili u komunikaciji ili objavama dovesti klijenta u zabludu.

Član 96 (Lične transakcije relevantnih i povezanih osoba)

- (1) Profesionalni posrednik internim aktom uspostavlja, provodi i održava interne postupke i kontrole u svrhu sprečavanja zloupotrebe informacija, sukoba interesa i drugih nepravilnosti u vezi sa ličnim transakcijama relevantnih i povezanih osoba.
- (2) Za potrebe ovog člana:
- a) relevantna osoba je član uprave i nadzornog organa, viši rukovodilac, zaposleni, vezani zastupnik i svako lice koje obavlja poslove za profesionalnog posrednika na osnovu ugovora,

- uključujući izdvajanje poslovnih procesa, a ima pristup informacijama o klijentima ili transakcijama, odnosno može uticati na pružanje usluga posrednika;
- b) povezano lice s profesionalnim posrednikom je:
- 1) dioničar s više od 10% (deset posto) dionica;
 - 2) član uprave i nadzornog organa, direktor i zaposleni;
 - 3) bračni drug i srodnik tih lica u pravoj liniji do trećeg i u pobočnoj do drugog stepena;
 - 4) pravno lice u kojem posrednik ili prethodno navedena lica pojedinačno ili zajedno imaju 25% (dvadeset pet posto) udjela i više;
 - 5) lice koje u pravnom licu koje je dioničar posrednika ima 25% (dvadeset pet posto) udjela i više; te
 - 6) lice koje obavlja poslove za posrednika na osnovu ugovora.
- (3) Povezano lice je dužno da, u roku od pet dana od dana sticanja ili otuđenja, prijavi profesionalnom posredniku svako sticanje, odnosno otuđenje vrijednosnih papira, uključujući podatke o broju, cijeni i datumu transakcije, kao i sticanje ili otuđenje udjela u povezanim pravnim licima.
- (4) Profesionalni posrednik vodi poseban registar o prijavama iz stava 3 ovog člana, koji se čuva najmanje pet godina, a sadržaj i dostupnost podataka propisuje Komisija općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona.
- (5) Postupci iz stava 1 ovog člana osiguravaju:
- a) upoznavanje svake relevantne i povezane osobe s ograničenjima ličnih transakcija i internim mjerama profesionalnog posrednika;
 - b) obavješćavanje profesionalnog posrednika bez odlaganja o svakoj ličnoj transakciji relevantne osobe, u skladu s internim aktima profesionalnog posrednika;
 - c) vođenje evidencije o svim ličnim transakcijama relevantnih osoba, uključujući datum odobrenja i datum zabrane, te čuvanje evidencije najmanje pet godina.
- (6) Posrednik je ovlašten internim aktom propisati prethodno odobrenje za određene lične transakcije, periode u kojima je trgovina potpuno zabranjena relevantnom i povezanom licu, listu zabranjenih instrumenata, zabranu kratke prodaje i druge zaštitne mjere.

Član 97 **(Sukob interesa)**

- (1) Profesionalni posrednik identifikuje, sprečava i upravlja sukobom interesa koji nastaje između:
- a) interesa profesionalnog posrednika, uključujući upravu, rukovodioca, zaposlenog, vezanog zastupnika i lice povezano kontrolom s posrednikom, i interesa klijenta; i
 - b) interesa klijenta međusobno.
- (2) Profesionalni posrednik donosi i održava pisanu politiku upravljanja sukobom interesa i vodi evidenciju o usluzi i aktivnosti iz koje proizlazi rizik štete za klijenta te evidenciju stavlja na raspolaganje na zahtjev klijenta.
- (3) Postojanje rizika štete za klijenta, uprkos preduzetim mjerama, obavezuje profesionalnog posrednika da prije pružanja usluge, a najkasnije odmah po prijemu naloga za izvršenje posla, pismeno i jasno otkrije prirodu ili izvor sukoba interesa i mjeru ublažavanja, radi donošenja informisane odluke klijenta.
- (4) Profesionalni posrednik nadoknađuje štetu klijentu koja nastane zbog izostanka obavijesti o postojanju sukoba interesa, u skladu s odredbama ovog člana.
- (5) Profesionalni posrednik nadoknađuje štetu koju njegov klijent pretrpi zbog neizvršavanja ili neodgovarajućeg izvršavanja naloga klijenta.

Član 98 **(Izdvajanje pojedinih poslovnih procesa (outsourcing))**

- (1) Profesionalni posrednik je ovlašten povjeriti trećem licu operativne funkcije bitne za neprekidno i uredno pružanje usluga i preduzima sve razumne mjere radi izbjegavanja dodatnog operativnog rizika, vodeći računa da takvo izdvajanje pojedinih poslovnih procesa (outsourcing) ne onemogući niti oteža interne kontrole i nadzor nad poslovanjem.
- (2) Ugovor o izdvajanju poslovnih procesa osigurava potpuni pristup Komisije i posrednika informacijama, zaštitu povjerljivosti i poslovne tajne, jasnu raspodjelu zadataka, pravo nadzora i izvještavanja te plan kontinuiteta i izvještavanja.
- (3) Posrednik u potpunosti odgovara za zakonito obavljanje poslova prema klijentu bez obzira na izdvajanje pojedinih poslovnih procesa u skladu s ovim članom.
- (4) O svakom ugovaranju vanjskog obavljanja značajnih poslova i aktivnosti profesionalni posrednik prethodno obavještava Komisiju.

Član 99 **(Informisanje klijenta)**

Profesionalni posrednik upoznaje klijenta sa svim okolnostima značajnim za donošenje informisane odluke o kupovini, odnosno prodaji ili drugim poslovima s vrijednosnim papirima, a naročito daje tačne informacije o ponudi, potražnji, prometu i kretanju cijena vrijednosnih papira.

Član 100 **(Postupanje u najboljem interesu klijenta i čuvanje povjerljivih podataka)**

- (1) Profesionalni posrednik u pružanju investicionih i dodatnih usluga postupa u najboljem interesu klijenata i u skladu s pravilima struke.
- (2) Profesionalni posrednik u pružanju investicionih i dodatnih usluga postupa u skladu s odredbama ovog poglavlja i internim aktima donesenim na osnovu ovog zakona i općeg akta Komisije iz člana 94 stava 4 ovog zakona.
- (3) Profesionalni posrednik osigurava utvrđivanje i procjenu radnog učinka njegovih zaposlenika usklađeno s obavezom iz stava 1 ovog člana.
- (4) Profesionalni posrednik uspostavlja mehanizme za sprečavanje pretpostavljenosti zarade i prodajnih ciljeva u odnosu na interese klijenta, a naročito malog investitora.
- (5) Profesionalni posrednik i svi njegovi zaposlenici čuvaju podatke o klijentu, stanju i prometu na računu klijenta, usluzi koju pružaju klijentu, kao i druge podatke i činjenice koje saznaju u vezi s pružanjem investicionih usluga, obavljanjem investicionih aktivnosti i dodatnih usluga.
- (6) Podaci iz stava 5 ovog člana su povjerljivi, a profesionalni posrednik podatke koristi isključivo u svrhu i u vezi s pružanjem investicionih i dodatnih usluga, i te podatke ne odaje trećem licu niti omogućava trećem licu njihovo korištenje.
- (7) Podaci iz stava 5 ovog člana dostavljaju se bez povrede povjerljivosti, na zahtjev Komisije, berze ili drugog uređenog javnog tržišta, pravosudnog organa ili upravnog organa, u izvršavanju nadzornih i drugih ovlaštenja u skladu s ovim ili propisom koji uređuje ovlaštenja tih subjekata, te u slučaju pismenog odobrenja klijenta za objavljivanje ili korištenje podataka.

Član 101 **(Ugovor o obavljanju poslova i račun za novčana sredstva)**

- (1) Profesionalni posrednik prije prijema prvog naloga klijenta zaključuje s klijentom pisani ugovor kojim uređuje međusobna prava i obaveze u obavljanju poslova profesionalnog posrednika, u skladu s ovim zakonom.

- (2) Profesionalni posrednik pri zaključenju ugovora iz stava 1 ovog člana predaje klijentu pravila poslovanja ili klijenta na pouzdan način upoznaje s njihovim sadržajem.
- (3) Ugovor iz stava 1 ovog člana sadrži odredbu da su pravila poslovanja profesionalnog posrednika njegov sastavni dio, kao i izjavu klijenta da su mu pravila poslovanja bila dostupna prije zaključenja ugovora i da je upoznat s njihovim sadržajem.
- (4) Profesionalni posrednik obavještava klijenta o svakoj promjeni pravila poslovanja prije njihovog stupanja na snagu.
- (5) Komisija općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona bliže uređuje obavezne elemente ugovora iz stava 1 ovog člana.
- (6) Profesionalni posrednik kod banke otvara poseban račun za novčana sredstva klijenata.
- (7) Novčana sredstva na računu iz stava 6 ovog člana nisu vlasništvo profesionalnog posrednika, ne ulaze u njegovu imovinu, niti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti se koriste za izmirenje potraživanja njegovog povjerioca.

Član 102

(Rješavanje spora između profesionalnog posrednika i klijenta)

- (1) Ugovorom između profesionalnog posrednika i klijenta stranke su ovlaštene naznačiti odredbu da se sporovi koji proizlaze iz ugovornog odnosa između profesionalnog posrednika i klijenta rješavaju putem arbitraže ili drugog oblika vansudskog rješavanja sporova, na osnovu arbitražne klauzule ili posebnog sporazuma o arbitraži.
- (2) Arbitražnom klauzulom ili sporazumom o arbitraži strane određuju da se sporovi rješavaju pred stalnom ili *ad hoc* arbitražom u Bosni i Hercegovini ili inostranstvu, u skladu s arbitražnim pravilima naznačenim u toj klauzuli ili sporazumu.
- (3) Ugovorom iz stava 1 ovog člana ne može se isključiti ili ograničiti pravo klijenta koji nije kvalificirani investitor u smislu ovog zakona da zahtijeva zaštitu svojih prava pred nadležnim sudom.
- (4) Arbitražna klauzula u ugovoru s klijentom iz stava 3 ovog člana punovažna je uz posebnu, pisanu i od ostalog sadržaja ugovora jasno odvojenu izjavu saglasnosti klijenta.

Član 103

(Upoznavanje klijenta i sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma)

- (1) Profesionalni posrednik pri uspostavi poslovnog odnosa, otvaranju računa novčanih sredstava ili računa vrijednosnih papira i pri prijemu naloga postupa u skladu s propisima kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, uključujući identifikaciju i verifikaciju klijenta i stvarnog vlasnika.
- (2) Komisija usklađuje opće akte s propisima iz stava 1 ovog člana i bliže propisuje minimalni zahtjev evidencije i rok čuvanja dokumentacije u mjeri u kojoj to nije neposredno uređeno propisom iz stava 1 ovog člana.

Član 104

(Dostavljanje podataka o poslovanju profesionalnog posrednika)

Profesionalni posrednik objavljuje i Komisiji dostavlja godišnje finansijske i druge izvještaje o svojem poslovanju, sa sadržajem, na način i u rokovima koje propiše Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

Odjeljak C. Postupanje s klijentima

Član 105

(Obaveza kategorizacije klijenata)

- (1) Profesionalni posrednik klijenta, s obzirom na njihovo znanje, iskustvo, finansijsku situaciju i investicione ciljeve, razvrstava na malog i profesionalnog investitora.
- (2) Za potrebe ovog poglavlja, kvalificirani investitor iz člana 27 ovog zakona smatra se profesionalnim investitorom.
- (3) Dobrovoljni penzioni fond, depozitar dobrovoljnog penzionog fonda i društvo za upravljanje smatra se profesionalnim investitorom za potrebe ovog poglavlja.

Član 106

(Obavještenje profesionalnog investitora i viši nivo zaštite)

- (1) Prije pružanja usluga, profesionalni posrednik obavještava lice iz člana 105 stava 2 ovog zakona da ima status profesionalnog investitora.
- (2) Profesionalni posrednik omogućava, na zahtjev profesionalnog investitora, tretman s višim nivoom zaštite koji se pruža malim investitorima.
- (3) Profesionalni posrednik obavještava profesionalnog investitora o mogućnosti izmjene dogovorenih uslova radi postizanja višeg nivoa zaštite na njegov zahtjev.
- (4) Profesionalni investitor ovlašten je zatražiti viši nivo zaštite ako smatra da ne može pravilno procijeniti niti upravljati rizicima svojstvenim određenoj investiciji.
- (5) Zaključenjem ugovora kojim profesionalni investitor zahtijeva tretman malog investitora, profesionalni posrednik profesionalnom investitoru pruža viši nivo zaštite.
- (6) Ugovor iz stava 5 ovog člana sačinjava se u pisanom obliku i sadrži naznaku da se odnosi na jednu ili više usluga ili transakcija, odnosno na vrstu proizvoda ili transakcije.

Član 107

(Tretman drugog klijenta kao profesionalnog investitora)

- (1) Pored klijenata iz člana 105 stavova 2 i 3 ovog zakona, profesionalni posrednik tretira i drugog klijenta kao profesionalnog investitora uz ispunjene uslove iz ovog člana.
- (2) Tretman iz stava 1 ovog člana zasniva se na zahtjevu klijenta i procjeni profesionalnog posrednika da klijent, zavisno od vrste transakcije ili usluge, posjeduje dovoljno znanja, iskustva i stručnosti za samostalno donošenje investicionih odluka i pravilnu procjenu rizika.
- (3) Procjenom iz stava 2 ovog člana zadovoljavaju se najmanje dva od sljedeća tri uslova:
 - a) klijent je na za njega nadležnom tržištu vrijednosnih papira izvršio prosječno deset transakcija u svakom tromjesečju u posljednjih godinu dana;
 - b) veličina klijentovog portfolija, u koji se ubrajaju vrijednosni papiri i novčana sredstva, prelazi 1.000.000 KM;
 - c) klijent radi ili je radio u finansijskom sektoru najmanje jednu godinu na poslovima koji zahtijevaju znanje o planiranim transakcijama ili uslugama.
- (4) Mjerodavno tržište iz stava 3 tačke a) ovog člana je tržište na kojem se trguje vrijednosnim papirima za koje klijent traži status profesionalnog investitora.

Član 108

(Odricanje od višeg nivoa zaštite)

- (1) Klijent iz člana 107 ovog zakona se odriče od višeg nivoa zaštite uz ispunjene sljedeće uslove:
 - a) klijent pisano podnosi zahtjev za tretman profesionalnog investitora, općenito ili za konkretnu uslugu, transakciju ili proizvod;
 - b) profesionalni posrednik klijenta pisano upozorava na nivo zaštite i pravo koje klijent gubi;

c) klijent posebnim pisanim aktom, odvojenim od ugovora, potvrđuje da je svjestan posljedica gubitka nivoa zaštite.

(2) Profesionalni posrednik preduzima odgovarajuće aktivnosti radi provjere ispunjenosti uslova iz člana 107 ovog zakona i odlučuje o prihvatanju zahtjeva.

Član 109 **(Mali investitori)**

(1) Klijent profesionalnog posrednika koji nije obuhvaćen članom 105 stavovima 2 i 3 ovog zakona i kojem nije odobren status profesionalnog investitora prema članovima 107 i 108 ovog zakona smatra se malim investitorom.

(2) Profesionalni posrednik prije pružanja prve usluge zaključuje s malim investitorom pisani ugovor kojim uređuje međusobna prava i obaveze.

(3) Prava i obaveze iz ugovora iz stava 2 ovog člana čine sastavni dio i drugih akata profesionalnog posrednika.

Član 110 **(Interni akti i rekategorizacija)**

(1) Profesionalni posrednik donosi i primjenjuje interne akte s mjerama i postupcima za kategorizaciju klijenata u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 94 stava 4 ovog zakona.

(2) Profesionalni investitor pravovremeno obavještava profesionalnog posrednika čije usluge koristi o svim činjenicama koje imaju uticaj na promjenu njegove kategorizacije kao klijenta.

(3) Profesionalni posrednik, po utvrđivanju da klijent više ne pripada kategoriji profesionalnog investitora, preduzima mjere radi odgovarajućeg razvrstavanja klijenta.

Član 111 **(Podaci za procjenu podobnosti u savjetovanju i upravljanju portfeljem)**

(1) Pri pružanju investicionog savjetovanja ili upravljanja portfeljem, profesionalni posrednik prikuplja podatke o znanju i iskustvu potencijalnog klijenta u investiranju, finansijskoj situaciji i investicionim ciljevima, u obimu dovoljnom za preporuku odgovarajuće usluge i finansijskih instrumenata.

(2) Profesionalni posrednik upozorava klijenta na nemogućnost pružanja investicionog savjetovanja ili upravljanja portfeljem, u slučaju neprikupljanja podataka iz stava 1 ovog člana.

(3) Upozorenje iz stava 2 ovog člana daje se u standardiziranom obliku koji Komisija propisuje općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona.

Član 112 **(Podaci za procjenu primjerenosti pri pružanju drugih usluga)**

(1) Pri pružanju usluga i obavljanju aktivnosti koje nisu obuhvaćene članom 111 ovog zakona, profesionalni posrednik prikuplja podatke o znanju i iskustvu klijenta u vezi s ponuđenim ili zatraženim proizvodima ili uslugama, radi procjene njihove primjerenosti za klijenta.

(2) Profesionalni posrednik, po procjeni da proizvod ili usluga nisu primjereni za klijenta, upozorava klijenta na tu okolnost u standardiziranom obliku.

- (3) Profesionalni posrednik, u slučaju odbijanja klijenta da dostavi podatke ili u slučaju nedovoljnih podataka, upozorava klijenta da nije u mogućnosti utvrditi primjerenost proizvoda ili usluga.
- (4) Upozorenje iz ovog člana daje se u standardiziranom obliku koji Komisija propisuje općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona.

Član 113 **(Pouzdanost podataka klijenta)**

Profesionalni posrednik podatke dobijene od klijenta prema članovima 111 i 112 ovog zakona smatra vjerodostojnim, osim kada mu je poznato ili mu, s obzirom na okolnosti, mora biti poznato da su podaci zastarjeli, netačni ili nepotpuni.

Član 114 **(Nalog)**

- (1) Nalog je jednostrana izjava volje klijenta upućena profesionalnom posredniku da u svoje ime i za račun klijenta obavi određeni posao s vrijednosnim papirima u pisanom ili elektronskom obliku.
- (2) Nalog je prihvaćen upisom u knjigu naloga, pod uslovima iz ovog zakona i ugovora iz člana 101 stava 1 ovog zakona.
- (3) Profesionalni posrednik izvršava nalog prema zahtjevu odnosno instrukciji klijenta, a po redoslijedu iz knjige naloga.
- (4) Profesionalni posrednik klijentu izdaje potvrdu o prijemu naloga.
- (5) Klijent opoziva, a profesionalni posrednik otkazuje nalog do trenutka izvršenja, i to samo u dijelu koji nije izvršen.
- (6) Komisija općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona propisuje uslove i način primanja, potvrđivanja, izvršavanja i čuvanja elektronskih naloga, uključujući pravila identifikacije i autentifikacije klijenta, elektronskog potpisa, vremenskog žigosanja, tehničke standarde zapisa, evidencije i rokove čuvanja, u skladu s propisima kojima se uređuje elektronski potpis i elektronsko poslovanje.

Član 115 **(Postupanje s nalogom klijenta)**

- (1) Profesionalni posrednik preduzima sve razumne korake da za klijenta postigne najpovoljniji mogući ishod uzimajući u obzir cijenu, troškove, brzinu, vjerovatnoću izvršenja i namire, veličinu, vrstu i druge relevantne okolnosti.
- (2) Profesionalni posrednik uspostavlja, primjenjuje i održava politiku najboljeg izvršenja te klijentu pruža jasne informacije o toj politici i pribavlja njegovu prethodnu saglasnost.
- (3) Posrednik uspostavlja mjere i postupke koji osiguravaju brzo, korektno i ažurno izvršavanje naloga klijenata u odnosu na naloge drugih klijenata ili vlastite privredne interese.
- (4) Uporedivi nalozi se obrađuju redoslijedom prijema (FIFO), osim kad to zahtijevaju uslovi tržišta ili najbolji interes klijenta.
- (5) Agregacija naloga klijenata s nalogom posrednika dopuštena je samo ako je u najboljem interesu klijenata, uz prethodnu obavijest klijentu i pravednu alokaciju izvršenih količina i troškova.

- (6) Limitirani nalog za dionice primljene na trgovanje koji se po prevladavajućim tržišnim uslovima ne može odmah izvršiti posrednik odmah javno objavljuje ili prenosi na mjesto trgovanja, osim ako klijent izričito naloži suprotno.
- (7) Posrednik bez odlaganja evidentira i alocira izvršenja i uspostavlja mjere kako bi spriječio zloupotrebu informacija o neizvršenim nalogima klijenata.
- (8) Komisija općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona bliže uređuje sadržaj i formu politike postupanja s nalogima, pravila agregacije i alokacije te metode objave limitiranih naloga.

Član 116 (Knjiga naloga)

- (1) U obavljanju poslova s vrijednosnim papirima profesionalni posrednik vodi knjigu u koju upisuje naloge i opozive naloga (u daljnjem tekstu: knjiga naloga), koja obavezno sadrži i:
- a) datum, sat, minutu i način prijema naloga;
 - b) naziv i sjedište klijenta pravnog lica, s imenom i prezimenom ovlaštene osobe koja je dala nalog, ili ime i prezime, adresu i mjesto stanovanja i jedinstveni matični broj za fizičko lice kao klijenta;
 - c) oznaku vrijednosnog papira na koji se odnosi nalog;
 - d) instrukcije za izvršavanje naloga: cijena, ograničenje cijene, rok važenja naloga i drugo;
 - e) naznaku zadržanog prava opoziva naloga i rok otkaza; i
 - f) datum, vrijeme i način izvršenja naloga.
- (2) Nalozi i opozivi odnosno otkazi naloga upisuju se u knjigu naloga hronološkim redom prijema i označavaju odgovarajućim posebnim rednim brojem.
- (3) Podaci u knjizi naloga i pojedinačnom nalogu moraju u svakom trenutku biti istovjetni.
- (4) Knjiga naloga se čuva najmanje pet godina nakon proteka poslovne godine na koju se odnosi.
- (5) Komisija bliže uređuje dodatne elemente i način vođenja knjige naloga.
- (6) Profesionalni posrednik na zahtjev klijenta bez odlaganja izdaje ovjeren izvod iz knjige naloga koji se odnosi na njegove naloge.
- (7) Za elektronske naloge knjiga naloga i prateće evidencije se vode na način koji obezbjeđuje cjelovitost, vjerodostojnost i neizmjenjivost zapisa, s preciznim vremenskim žigom i mogućnošću naknadne revizije.
- (8) Izuzetno od stava 1 ovog člana, za poslove investicionog savjetnika i depozitara ne vodi se knjiga naloga nego posebna evidencija, čiji sadržaj i način vođenja bliže uređuje Komisija općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona.

Član 117 (Odbijanje naloga)

- (1) Profesionalni posrednik odbija:
- a) prijem naloga za kupovinu usljed nedostatnih novčanih sredstava na računu klijenta za izmirenje obaveza koje nastaju izvršenjem naloga;
 - b) prijem naloga za prodaju usljed nedovoljne količine vrijednosnih papira na računu vrijednosnih papira klijenta koja je predmet naloga;
 - c) prijem naloga za kupovinu ili prodaju čije izvršenje predstavlja povredu odredbi ovog zakona o zabrani manipulacije cijenama i korištenja povlaštene informacije, odnosno predstavlja krivično djelo ili prekršaj;
 - d) prijem naloga čiji je rok za predaju radi izvršenja protekao;
 - e) prijem naloga u slučaju procjene da se transakcija vrši u cilju pranja novca ili finansiranja terorističkih aktivnosti, ili postojanja sumnje na takvu radnju;

- f) prijem ili izvršenje naloga s izričitom instrukcijom klijenta protivnom zakonu, pravilima tržišta ili politici najboljeg izvršenja, osim u dijelu u kojem ovaj zakon izričito dopušta postupanje po takvoj instrukciji;
- g) prijem naloga u drugom slučaju propisanom ovim zakonom.
- (2) Komisija općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona uređuje uslove izuzetka za slučaj iz stava 1 tačaka a) i b) ovog člana.

Član 118 **(Izvršenje obaveza)**

- (1) Profesionalni posrednik poduzima sve potrebne radnje radi izvršenja novčanih obaveza u vezi s poslovima s vrijednosnim papirima i prenosom vrijednosnih papira u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 94 stava 4 ovog zakona, te općim aktima Registra, berze i drugog uređenog javnog tržišta.
- (2) Profesionalni posrednik klijentu bez nepotrebnog odlaganja, a najkasnije narednog radnog dana, dostavlja potvrdu o izvršenoj transakciji na trajnom mediju, koja sadrži najmanje: identitet klijenta, datum, vrijeme i mjesto izvršenja, instrument, količinu, cijenu, ukupne troškove, neto iznos za naplatu te mjesto izvršenja.

Član 119 **(Uslovi za zajam vrijednosnih papira)**

- (1) Profesionalni posrednik je ovlašten davati i uzimati u zajam vrijednosne papire uz pismenu saglasnost vlasnika tih vrijednosnih papira.
- (2) Pozajmljene vrijednosne papire dozvoljeno je otuđiti u skladu s općim aktom Komisije iz člana 94 stava 4 ovog zakona i pravilima berze, uključujući režim kratke prodaje (short-sale), ograničenja i izvještavanje.
- (3) Profesionalni posrednik Komisiji dostavlja mjesečna izvještavanja o prodaji pozajmljenih vrijednosnih papira.
- (4) Komisija općim aktom iz člana 94 stava 4 bliže uređuje uslove za davanje u zajam i prodaju pozajmljenih vrijednosnih papira i o izvještavanju Komisije o tim poslovima.

Odjeljak D. Dozvola za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima

Član 120 **(Izdavanje dozvole)**

- (1) Komisija izdaje dozvolu za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima (u daljnjem tekstu: dozvola) iz člana 80 stava 1 ovog zakona i u dozvoli navodi investicione usluge i aktivnosti koje je profesionalni posrednik ovlašten pružati.
- (2) Dozvola može obuhvatiti i jednu ili više dodatnih usluga, ali se ne izdaje isključivo za dodatne usluge.
- (3) Komisija izdaje dozvolu na neodređeno vrijeme, po zahtjevu profesionalnog posrednika.
- (4) Profesionalni posrednik koji želi proširiti opseg odobrenih usluga i aktivnosti podnosi Komisiji zahtjev za proširenje dozvole.
- (5) Dozvola važi do njenog oduzimanja i u slučajevima iz člana 129 ovog zakona.
- (6) Profesionalni posrednik kontinuirano ispunjava uslove za sticanje dozvole, na zahtjev Komisije dostavlja dokaze o ispunjavanju uslova i uplaćuje naknadu za nadzor na način i u roku koji odredi Komisija općim aktom iz člana 82 stava 6 ovog zakona.

Član 121

(Uslovi za obavljanje poslova)

- (1) Za obavljanje poslova iz člana 80 stava 1 ovog zakona profesionalni posrednik osigurava:
- a) saglasnost Komisije na imenovanje direktora profesionalnog posrednika;
 - b) kadrovsku, tehničku i organizacionu osposobljenost za obavljanje poslova;
 - c) odgovarajući poslovni prostor;
 - d) dokaze da protiv osnivača i članova organa osnivača nisu izrečene mjere sigurnosti zabrane obavljanja poslova s vrijednosnim papirima koje su još na snazi ili nisu nastupile, odnosno više ne traju pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak, odnosno zabranu obavljanja poslova u prometu s vrijednosnim papirima.
- (2) Pod kadrovskom, tehničkom i organizacionom osposobljenošću podrazumijeva se posebna i fizički potpuno odvojena materijalna, tehnička i kadrovska infrastruktura za odvojeno obavljanje poslova iz člana 80 ovog zakona, u skladu s odredbama ovog zakona i općim aktom Komisije iz člana 82 stava 6 ovog zakona.
- (3) Pod odgovarajućim poslovnim prostorom podrazumijeva se poslovni prostor potreban za nesmetano obavljanje poslova i ispunjavanje uslova za smještaj infrastrukture iz stava 2 ovog člana.
- (4) Nakon upisa u registar društava kod suda, profesionalni posrednik podnosi zahtjev za izdavanje dozvole s priloženim dokazima o ispunjavanju uslova iz stava 1 ovog člana i drugih odredbi ovog zakona.
- (5) Komisija rješava o zahtjevu za davanje saglasnosti na imenovanje direktora profesionalnog posrednika iz stava 1 ovog člana uz koji se prilaže dokaz o uplati temeljnog kapitala i statut profesionalnog posrednika.
- (6) Komisija može odbiti zahtjev za izdavanje dozvole ukoliko procijeni da bi i pored ispunjavanja uslova iz stava 1 ovog člana izdavanje dozvole bilo štetno za tržište vrijednosnih papira, odnosno da bi izdavanjem dozvole na bilo koji način moglo doći do ugrožavanja interesa investitora i javnosti na tržištu vrijednosnih papira.
- (7) U slučaju iz stava 6 ovog člana, Komisija je dužna utvrditi okolnosti i razloge koji upućuju na to da bi izdavanje dozvole moglo biti štetno za tržište vrijednosnih papira, odnosno da bi izdavanjem dozvole na bilo koji način moglo doći do ugrožavanja interesa investitora i javnosti na tržištu vrijednosnih papira, i to posebno obrazložiti.

Član 122

(Saglasnost na imenovanje direktora)

- (1) Komisija daje saglasnost na imenovanje direktora profesionalnog posrednika ako kandidat ispunjava sljedeće uslove:
- a) ima odgovarajuću stručnu spremu i relevantno iskustvo, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 82 stava 6 ovog zakona;
 - b) ne postoje pravne posljedice osude iz člana 3 ovog zakona;
 - c) ima dobar ugled, odnosno da se na osnovu dosadašnjeg ponašanja može opravdano zaključiti da će pošteno i savjesno obavljati svoje dužnosti, te da ne postoji osnovana sumnja da je na bilo koji način učestvovao u aktivnostima vezanim za pranje novca, finansiranje terorizma i korupciju;
 - d) nije mu izrečena mjera sigurnosti zabrane vršenja poslova s vrijednosnim papirima, ili, ako je bila izrečena, da nije na snazi.
- (2) Komisija odbija zahtjev za davanje saglasnosti i pored ispunjavanja uslova iz stava 1 ovog člana, u skladu s članom 121 stavovima 6 i 7 ovog zakona.

(3) Odredbe stavova 1 i 2 ovog člana odnose se i na rukovodioca organizacionog dijela banke iz člana 83 ovog zakona.

(4) Saglasnost na imenovanje direktora prestaje važiti u slučaju:

- a) da osoba kojoj je data saglasnost u roku od 90 dana ne stupi na dužnost direktora;
- b) da direktoru prestane dužnost direktora, danom prestanka dužnosti;
- c) njenog oduzimanja.

(5) Rješenjem o oduzimanju saglasnosti određuje se rok u kojem se ne može tražiti ponovno izdavanje saglasnosti, a koji ne može biti kraći od jedne godine niti duži od tri godine od dana donošenja rješenja.

(6) Komisija daje saglasnost i na imenovanje članova upravnog i organa koji vrši nadzor profesionalnog posrednika, koji moraju imati odgovarajuću visoku stručnu spremu, najmanje tri godine radnog iskustva u struci, te ispunjavati ostale uslove propisane ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 82 stava 6 ovog zakona.

(7) Za profesionalne posrednike iz članova 124 i 128 ovog zakona, saglasnost Komisije na imenovanja direktora i članova odbora se ne zahtijeva, već su profesionalni posrednici obuhvaćeni tim odredbama dužni Komisiji dostaviti obavještenje o odgovornim osobama za poslovanje i potvrdu nadležnog matičnog organa o ispunjenosti uslova prikladnosti i primjerenosti upravljačkog tijela (fit-and-proper).

Odjeljak E. Prekogranično obavljanje poslova s vrijednosnim papirima

Član 123

(Obavljanje poslova izvan Bosne i Hercegovine)

(1) Profesionalni posrednik obavlja poslove s vrijednosnim papirima iz člana 80 stava 1 ovog zakona izvan Bosne i Hercegovine osnivanjem poslovne jedinice ili pravnog lica u skladu s propisima države u kojoj namjerava obavljati djelatnost.

(2) O osnovanoj poslovnoj jedinici ili pravnom licu profesionalni posrednik obavještava Komisiju u roku od deset dana od dana ispunjavanja uslova za obavljanje poslova prema propisima države u kojoj će obavljati te poslove.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, profesionalni posrednik može obavljati poslove s vrijednosnim papirima i bez osnivanja poslovne jedinice ili pravnog lica u državi u kojoj namjerava obavljati djelatnost, ukoliko su kumulativno ispunjeni uslovi:

- a) propisi te države ne zahtijevaju osnivanje poslovnog nastana za prekogranično pružanje tih usluga,
- b) Komisija ima zaključen memorandum o razumijevanju ili drugi odgovarajući sporazum o saradnji s nadležnim regulatorom te države, i
- c) profesionalni posrednik u potpunosti poštuje propise te države koji se primjenjuju na takvo prekogranično obavljanje poslova.

Član 124

(Strani profesionalni posrednik)

(1) Profesionalni posrednici čije je sjedište izvan Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: strani profesionalni posrednici) posluju u Distriktu uz prethodno odobrenje za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima na području Distrikta od strane Komisije, te pod uslovima predviđenim ovim zakonom i propisima kojima se uređuje registracija i poslovanje stranih pravnih lica.

(2) Komisija općim aktom iz člana 82 stava 6 ovog zakona bliže uređuje vrste dozvola za strane profesionalne posrednike, uslove za njihovo izdavanje, kao i nadzor nad radom ovih posrednika.

(3) Odredbe ovog zakona o poslovanju i nadzoru profesionalnih posrednika primjenjuju se i na profesionalne posrednike iz stava 1 ovog člana.

(4) Podnošenjem zahtjeva za odobrenje iz stava 1 ovog člana, profesionalni posrednik izričito prihvata nadležnost i nadzor Komisije u propisanom opsegu.

Član 125

(Obaveza osnivanja podružnice stranog profesionalnog posrednika)

(1) Strani profesionalni posrednik koji namjerava pružati investicione usluge investitorima sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, na kontinuiranoj osnovi i u punom opsegu, osniva podružnicu u Distriktu i dobija odobrenje iz člana 124 stava 1 ovog zakona samo ako:

a) ima važeću dozvolu nadležnog organa matične države za obavljanje odgovarajućih usluga i aktivnosti;

b) ispunjava ekvivalentne organizacione, kadrovske i prudentne standarde;

c) dostavi dokaz o obuhvatu ili izuzeću iz sistema zaštite ulagatelja i sistema garancija u matičnoj državi, kao i o režimu nadzora;

d) prihvati nadzor Komisije nad poslovanjem podružnice.

(2) Komisija je ovlaštena stranom profesionalnom posredniku izdati ograničeno odobrenje za obavljanje određenih poslova s vrijednosnim papirima na period do 12 mjeseci, uz mogućnost produženja za još 12 mjeseci, u prelaznom periodu do osnivanja podružnice u skladu sa stavom 1 ovog člana, ako to zahtijeva zaštita investitora ili značaj planiranih aktivnosti.

(3) Strani profesionalni posrednik osigurava dostupnost evidencija Komisiji te ispunjava obaveze vođenja knjiga naloga, povremenog izvještavanja o obimu transakcija i strukturi klijenata, usklađenosti i pravila postupanja prema investitorima iz ovog zakona.

Član 126

(Vezani zastupnik stranog profesionalnog posrednika)

(1) U slučaju da Komisija odobri da strani profesionalni posrednik obavlja poslove s vrijednosnim papirima na području Distrikta u skladu s članom 125 stavom 2 ovog zakona, takav profesionalni posrednik djeluje preko vezanog zastupnika upisanog u registar Komisije, koji postupi isključivo u ime i za račun tog posrednika, uz punu odgovornost posrednika za rad zastupnika.

(2) Posrednik koji obavlja poslove s vrijednosnim papirima bez podružnice mora imenovati osobu za prijem pismena s adresom u Bosni i Hercegovini, koja može ujedno biti i vezani zastupnik posrednika iz stava 1 ovog člana, a dostava pismena toj osobi proizvodi pravno dejstvo kao dostava posredniku.

(3) Komisija aktom iz člana 82 stava 6 ovog zakona uređuje uslove upisa i rada vezanih zastupnika i minimalne ugovorne elemente između stranaka.

Član 127

(Prekogrančno pružanje usluga bez podružnice i članstvo s udaljenim pristupom)

(1) Izuzetno od člana 125 ovog zakona, Komisija daje odobrenje iz člana 124 stava 1 ovog zakona stranom profesionalnom posredniku i bez osnivanja podružnice, za prekogrančno pružanje investicionih usluga ili članstvo na berzi s udaljenim pristupom, pod uslovom da:

a) pruža usluge isključivo kvalificiranim investitorima u smislu ovog zakona;

b) ima važeću dozvolu nadležnog organa matične države;

c) postoji adekvatan režim ekvivalentnog nadzora i saradnje s nadležnim organom matične države, potvrđen memorandumom o razumijevanju (MoU) ili drugim sporazumom o saradnji;

d) tehnički i organizaciono ispunjava uslove za članstvo na berzi s udaljenim pristupom, u skladu s ovim zakonom i pravilima berze.

(2) Odobrenje iz stava 1 ovog člana može biti ograničeno po vrsti investitora, instrumenta, mjestu trgovanja, obimu transakcija ili vrsti aktivnosti, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 82 stava 6 ovog zakona.

(3) Strani profesionalni posrednik koji posluje bez podružnice prema ovom članu ne smije direktno ili indirektno oglašavati, nuditi ili pružati usluge malim investitorima u Bosni i Hercegovini, te svaka povreda ove zabrane predstavlja osnov za ukidanje odobrenja.

(4) Strani profesionalni posrednik iz stava 1 ovog člana imenuje ovlaštenog zastupnika za prijem pismena u Bosni i Hercegovini i osigurava Komisiji nesmetan uvid u evidencije naloga i transakcija koje se odnose na Bosnu i Hercegovinu, u rokovima i obimu propisanim općim aktom Komisije iz člana 82 stava 6 ovog zakona.

(5) Detaljnije uslove za izdavanje, nadzor i ograničavanje odobrenja iz ovog člana, kao i pragove aktivnosti nakon kojih Komisija može naložiti osnivanje podružnice, Komisija propisuje općim aktom iz člana 82 stava 6 ovog zakona.

Član 128

(Profesionalni posrednik sa sjedištem izvan Distrikta)

(1) Profesionalnom posredniku i banci koja obavlja poslove s vrijednosnim papirima, izdata dozvola za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima u Bosni i Hercegovini, a izvan Distrikta, važi i na području Distrikta.

(2) Profesionalni posrednik iz stava 1 ovog člana podnosi Komisiji zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima na području Distrikta.

(3) Na profesionalne posrednike iz stava 1 ovog člana primjenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na profesionalne posrednike sa sjedištem u Distriktu, izuzev ako nije drugačije određeno ovim zakonom.

(4) Komisija bliže uređuje izdavanje odobrenja za rad i način rada profesionalnih posrednika iz stava 1 ovog člana.

(5) Profesionalni posrednici iz stava 1 ovog člana moraju kontinuirano ispunjavati organizacione, kadrovske uslove, preduzimati mjere za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti (AML/CFT), osiguravati dostupnost evidencija Komisiji i poštovati režim izvještavanja i vođenja knjige naloga, te ispunjavati ostale zahtjeve iz ovog zakona i akta Komisije iz člana 82 stava 6 ovog zakona.

(6) Komisija vodi poseban registar profesionalnih posrednika iz stava 1 ovog člana kojima je izdato odobrenje za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima na području Distrikta.

Odjeljak F. Prestanak dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima

Član 129

(Vrijeme prestanka važenja dozvole)

(1) Profesionalnom posredniku dozvola za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima prestaje važiti danom:

- a) otvaranja stečajnog postupka profesionalnog posrednika;
- b) otvaranja postupka likvidacije profesionalnog posrednika;
- c) oduzimanja dozvole za rad banci, u skladu s odredbama posebnog zakona;
- d) upisa u registar društava kod suda pripajanjem, podjelom i spajanjem profesionalnog posrednika.

(2) Kada profesionalni posrednik obavijesti Komisiju o prestanku obavljanja djelatnosti i podnese zahtjev za brisanje iz registra profesionalnih posrednika, Komisija donosi utvrđujuće rješenje o prestanku važenja dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima, pod

uslovima iz ovog zakona, a profesionalnom posredniku dozvola prestaje važiti danom donošenja rješenja Komisije.

Član 130 **(Stečaj i likvidacija)**

(1) U postupku stečaja profesionalnog posrednika stečajni upravitelj može, uz prethodnu saglasnost klijenta, izvršiti ili dovršiti primljene naloge i radnje koje proizlaze iz zaključenih ugovora, isključivo radi zaštite interesa klijenta i urednog poravnanja, uz poštovanje pravila o odvojenosti imovine klijenta.

(2) Odluka o otvaranju postupka likvidacije, odnosno stečaja nad profesionalnim posrednikom dostavlja se Komisiji i Registru u roku od tri dana od dana donošenja odluke.

Član 131 **(Nadležnosti i mjere)**

(1) Ako u postupku nadzora profesionalnog posrednika utvrdi nezakovitosti ili nepravilnosti u poslovanju, Komisija poduzima jednu ili više mjera:

- a) izriče opomenu;
- b) izriče javnu opomenu;
- c) ukida saglasnost na imenovanje direktora i daje nalog za pokretanje postupka za imenovanje novog direktora;
- d) ukida saglasnost na imenovanje članova upravnog i organa za nadzor profesionalnog posrednika i daje nalog za pokretanje postupka za imenovanje novih članova tih organa;
- e) daje nalog za privremenu zabranu raspolaganja sredstvima s novčanih računa i računa vrijednosnih papira i drugom imovinom u trajanju do tri mjeseca;
- f) daje nalog za privremeno obustavljanje obavljanja svih ili pojedinih poslova s vrijednosnim papirima u trajanju do šest mjeseci;
- g) oduzima dozvolu za obavljanje svih ili pojedinih poslova s vrijednosnim papirima;
- h) preduzima druge mjere u skladu s ovim i posebnim zakonima.

(2) Prije izricanja mjere, Komisija poziva posrednika da se izjasni u roku koji ne može biti kraći od osam dana, osim u hitnim slučajevima radi sprečavanja štete.

(3) Komisija može mjeru objaviti na svojoj internet stranici, uz poštovanje zaštite povjerljivih podataka.

(4) Protiv rješenja Komisije kojim se izriče mjera iz stava 1 ovog člana profesionalni posrednik ima pravo izjaviti žalbu, u skladu s članom 262 ovog zakona.

Član 132 **(Obustavljanje dozvole)**

(1) Komisija može privremeno obustaviti profesionalnom posredniku dozvolu za obavljanje jednog ili više poslova s vrijednosnim papirima u skladu s članom 131 ovog zakona ako:

- a) prestane ispunjavati uslove za dobijanje dozvole;
- b) ne ispunjava uslove za poslovanje u skladu s odredbama ovog zakona i općim aktom Komisije iz člana 82 stava 6 ovog zakona o usklađivanju likvidnih sredstava i obaveza;
- c) ne postupi u skladu s mjerama odnosno naložima koje je izrekla Komisija;
- d) u drugim slučajevima kada poslove s vrijednosnim papirima ne obavlja u skladu s ovim zakonom ili se nalazi u svojstvu koje nije u skladu s odredbama ovog zakona.

(2) Rješenjem Komisije o obustavljanju dozvole se određuje trajanje obustave, rok i plan otklanjanja nepravilnosti te posljedice nepostupanja profesionalnog posrednika kojem je dozvola privremeno obustavljena.

Član 133

(Oduzimanje dozvole)

(1) Komisija profesionalnom posredniku oduzima dozvolu za obavljanje jednog ili više poslova s vrijednosnim papirima ako:

- a) ne započne s radom u roku od 12 mjeseci od dana izdavanja dozvole;
- b) poslove s vrijednosnim papirima ne obavlja u periodu dužem od šest mjeseci;
- c) obavlja poslove s vrijednosnim papirima za koje nema dozvolu;
- d) obavlja djelatnosti koje nisu poslovi s vrijednosnim papirima;
- e) dozvola za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima pribavljena je na osnovu neistinitih podataka;
- f) ne postupi po mjeri o obustavljanju dozvole ili po nalogu Komisije;
- g) nakon izricanja mjere o obustavljanju dozvole nastavi s povredama ovog zakona, odnosno učestalo ponavlja povrede propisa zbog kojih su izricane mjere;
- h) nastupe okolnosti iz člana 121 stava 6 ovog zakona;
- i) teško i sistemski krši odredbe o zabrani manipulacije tržištem i upotrebe povlaštene informacije.

(2) Kada utvrdi postojanje razloga iz stava 1 ovog člana, a istovremeno i postojanje olakšavajućih okolnosti, Komisija može rješenjem odrediti da se dozvola neće oduzeti ako profesionalni posrednik u roku koji odredi Komisija otkloni utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti i ako, u periodu ne dužem od jedne godine od dana donošenja rješenja, ne nastupi nijedan od razloga za oduzimanje iz stava 1 ovog člana.

Član 134

(Primjena odredbi na profesionalne posrednike izvan Distrikta)

Profesionalnom posredniku sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, a izvan Distrikta, Komisija može obustaviti ili oduzeti odobrenje za rad pod uslovima i u trajanju kako je određeno odredbama ovog zakona za obustavljanje i oduzimanje dozvola profesionalnim posrednicima sa sjedištem u Distriktu.

Član 135

(Pravne posljedice oduzimanja dozvole)

(1) Rješenjem o oduzimanju dozvole Komisija određuje rok u kojem profesionalni posrednik ne može zatražiti ponovno izdavanje dozvole, a koji ne može biti kraći od jedne godine niti duži od pet godina od dana donošenja rješenja.

(2) Rješenjem o oduzimanju dozvole Komisija je ovlaštena odrediti da se neizvršeni nalozi i druge isprave nalogodavaca profesionalnog posrednika kojem se dozvola oduzima predaju drugom profesionalnom posredniku, uz saglasnost tog posrednika.

(3) Od dana donošenja rješenja o oduzimanju dozvole, odnosno od dana prestanka važenja dozvole po sili zakona, profesionalni posrednik ne zaključuje niti započinje obavljati ijedan novi posao vezan za obavljanje poslova za koje je dozvola izdata.

(4) O oduzimanju dozvole Komisija će obavijestiti berzu, drugo uređeno javno tržište, Registar i sud kod kojeg je profesionalni posrednik upisan u registar društava, dostavljanjem rješenja.

(5) Profesionalni posrednik je dužan, u slučaju oduzimanja ili prestanka važenja dozvole, da najkasnije u roku od pet dana od dana uručenja rješenja Komisije:

- a) poravna nastale obaveze;
- b) izvrši povrat sredstava klijentima;
- c) izvrši prenos vrijednosnih papira kod Registra;
- d) postupi s dokumentacijom iz poslovanja u skladu s arhivskim propisima.

- (6) Danom donošenja rješenja o oduzimanju dozvole Komisija daje nalog banci kod koje se vode računi profesionalnog posrednika za privremenu blokadu tih računa.
- (7) U slučaju nepostupanja profesionalnog posrednika na način i u roku iz stava 5 ovog člana, Komisija će ovlastiti banku depozitara i Registar da izvrše potrebne radnje u okviru svojih nadležnosti.

Odjeljak G. Dozvola i nadzor fizičkog lica koje obavlja poslove s vrijednosnim papirima

Član 136

(Dozvola za obavljanje poslova brokera, investicijskog menadžera i investicijskog savjetnika)

- (1) Poslove brokera, investicijskog menadžera i investicijskog savjetnika obavljaju isključivo fizička lica s dozvolom Komisije po svom zahtjevu i koja su zaposlena kod profesionalnog posrednika, kod drugog ovlaštenog učesnika, kao i kod pravnih lica i institucija u skladu s općim aktom iz člana 82 stava 6 ovog zakona.
- (2) Dozvola iz stava 1 ovog člana izdaje se na neodređeno vrijeme.

Član 137

(Sticanje zvanja)

- (1) Komisija organizira i provodi obrazovni program i ispit za sticanje zvanja brokera, investicijskog menadžera i investicijskog savjetnika i izdaje odgovarajuća uvjerenja.
- (2) Komisija bliže uređuje uslove za sticanje zvanja brokera, investicijskog menadžera i investicijskog savjetnika, kao i poslove koje obavljaju.
- (3) Zvanja investicijskog menadžera i investicijskog savjetnika podrazumijevaju i zvanje brokera.
- (4) Komisija vodi registar brokera, investicijskih menadžera i investicijskih savjetnika u skladu s općim aktom iz člana 142 stava 3 ovog zakona.

Član 138

(Uslovi za dozvolu)

- (1) Dozvola za obavljanje poslova brokera, investicijskog menadžera i investicijskog savjetnika daje se osobi ako ispunjava sljedeće uslove:
- a) ima položen odgovarajući ispit za brokera, investicijskog menadžera odnosno investicijskog savjetnika, u smislu odredaba ovog zakona;
 - b) ne postoje pravne posljedice osude iz člana 3 ovog zakona;
 - c) ima dobar ugled, odnosno da se na osnovu dosadašnjeg ponašanja može opravdano zaključiti da će pošteno i savjesno obavljati svoje dužnosti, te da ne postoji osnovana sumnja da je učestvovala u aktivnostima vezanim za pranje novca, finansiranje terorizma i korupciju;
 - d) nije joj izrečena mjera sigurnosti zabrane vršenja poslova s vrijednosnim papirima ili, ako je izrečena mjera prestala važiti.
- (2) Komisija odbija zahtjev za izdavanje dozvole i kada su ispunjeni uslovi iz stava 1 ovog člana, u slučajevima iz člana 121 stavova 6 i 7 ovog zakona.
- (3) Jedno lice ne može istovremeno imati dozvolu za obavljanje poslova investicijskog menadžera i brokera, odnosno investicijskog savjetnika i brokera.

Član 139

(Priznavanje zvanja i ispita)

- (1) Brokerima, investicijskim menadžerima odnosno investicijskim savjetnicima koji su to zvanje stekli u Bosni i Hercegovini, a izvan Distrikta, to zvanje se priznaje u Distriktu.
- (2) Lice koje je steklo zvanje brokera, investicijskog savjetnika ili investicijskog menadžera izvan teritorije Bosne i Hercegovine podnosi Komisiji zahtjev za priznavanje ispita u Distriktu.
- (3) Članovi Komisije i zaposlenici u Komisiji koji su na stručnim poslovima iz djelatnosti Komisije proveli najmanje dvije godine stiču zvanje investicijskog menadžera i investicijskog savjetnika, o čemu im se izdaje uvjerenje.

Član 140

(Mjere u nadzoru lica s dozvolom)

Ako u postupku nadzora utvrdi nezakonitosti ili nepravilnosti u obavljanju poslova s vrijednosnim papirima, Komisija brokeru, investicijskom menadžeru i investicijskom savjetniku izriče:

- a) opomenu;
- b) javnu opomenu;
- c) privremenu zabranu obavljanja poslova s vrijednosnim papirima;
- d) mjeru oduzimanja dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima.

Član 141

(Obustavljanje i oduzimanje dozvole licima s dozvolom)

- (1) Komisija obustavlja odnosno oduzima dozvolu za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima brokeru, investicijskom menadžeru ili investicijskom savjetniku ako:
 - a) utvrdi da su podaci na osnovu kojih je dozvola izdata bili neistiniti;
 - b) je protiv njega potvrđena optužnica ili je izrečena nepravosnažna osuđujuća presuda u Bosni i Hercegovini ili u drugoj državi za krivična djela protiv privrede, poslovanja i sigurnosti platnog prometa, imovine, pravosuđa, pravnog prometa, davanja mita i službene i druge odgovorne dužnosti, krivična djela iz ovog zakona, te krivična djela za koja je najmanja propisana kazna zatvora od jedne godine;
 - c) mu je izrečena pravosnažna osuđujuća presuda za krivična djela iz tačke b) ovog stava, odnosno traju pravne posljedice osude za ta krivična djela;
 - d) je izrečena mjera sigurnosti u vezi s vršenjem poslova s vrijednosnim papirima;
 - e) u obavljanju poslova s vrijednosnim papirima postupi protivno odredbama ovog i drugih zakona i općih akata Komisije;
 - f) ne postupa po nalogima Komisije;
 - g) nastupe okolnosti iz člana 121 stava 6 ovog zakona;
 - h) obavlja transakcije koristeći povlaštene informacije ili vrši manipulacije na tržištu;
 - i) sistemski i teže krši odredbe ovog zakona ili općih akata Komisije.
- (2) Rješenjem o oduzimanju dozvole određuje se rok u kojem se ne može tražiti ponovno izdavanje dozvole, a koji ne može biti kraći od jedne godine niti duži od tri godine od dana donošenja rješenja.

POGLAVLJE III. POSEBNE ODREDBE U VEZI S POSLOVIMA S VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA

Odjeljak A. Brokerski, dilerski i poslovi podrške tržištu

Član 142

(Brokerski i dilerski poslovi)

- (1) Brokerski poslovi su poslovi kupovine i prodaje vrijednosnih papira u svoje ime, a za račun klijenta, uz naplatu provizije.
- (2) Dilerski poslovi su poslovi kupovine i prodaje vrijednosnih papira u svoje ime i za svoj račun radi ostvarivanja razlike u cijeni.
- (3) Komisija donosi Pravilnik o vođenju registra profesionalnih posrednika i registra brokera, investicijskih menadžera i investicijskih savjetnika.

Član 143

(Poslovi podrške tržištu)

- (1) Poslovi podrške tržištu obuhvataju poslove istovremenog isticanja stalne ponude za kupovinu i prodaju vrijednosnih papira u svoje ime i za svoj račun, radi održavanja stalne ponude i tražnje za određenim vrijednosnim papirima.
- (2) Ovlašteni učesnik na tržištu vrijednosnih papira koji obavlja poslove podrške tržištu te poslove obavlja na osnovu pisanog sporazuma ili ugovora s berzom ili drugim uređenim javnim tržištem.
- (3) U okviru poslova iz stava 1 ovog člana, ovlašteni učesnik na tržištu vrijednosnih papira kontinuirano ističe dvosmjerne kotacije, odnosno ponude za kupovinu i prodaju, za jednu ili više vrsta vrijednosnih papira, radi održavanja urednog trgovanja, likvidnosti i uskog raspona cijena.
- (4) Ovlašteni učesnik na tržištu vrijednosnih papira koji obavlja poslove podrške tržištu može biti profesionalni posrednik, uključujući banku.

Član 144

(Prenos ovlaštenja)

Profesionalni posrednik koji obavlja brokerske poslove može svoja ovlaštenja i obaveze iz ugovora iz člana 101 stava 1 ovog zakona prenijeti na drugog profesionalnog posrednika, ako je to predviđeno ugovorom ili je u interesu nalogodavca, uz prethodnu saglasnost nalogodavca.

Član 145

(Račun vrijednosnih papira)

- (1) Po zaključenju ugovora iz člana 101 stava 1 ovog zakona, profesionalni posrednik dužan je otvoriti račun vrijednosnih papira klijenta u skladu s odredbama ovog zakona i pravilima Registra.
- (2) Profesionalni posrednik inicira zatvaranje računa vrijednosnih papira klijenta kod Registra na zahtjev klijenta ili ako na računu klijenta nema vrijednosnih papira duže od 12 mjeseci.

Član 146

(Obaveze po osnovu brokerskih poslova)

- (1) Obaveze po osnovu brokerskih poslova imaju prednost nad drugim poslovima istog profesionalnog posrednika.
- (2) Obaveze po osnovu brokerskih poslova za treća lica imaju prednost nad obavezama istog profesionalnog posrednika po osnovu brokerskih poslova za lica koje je s njim povezano.

Član 147
(Tražbine klijenata)

Tražbine klijenta koje nisu nastale u obavljanju brokerskih poslova ne mogu se naplatiti iz vrijednosnih papira ili druge imovine koju drži profesionalni posrednik za klijente.

Član 148
(Unošenje naloga u sistem trgovanja)

Profesionalni posrednik unosi nalog klijenta u sistem trgovanja berze ili drugog uređenog javnog tržišta bez odlaganja, nakon ispunjenja svih propisanih uslova, osim ako je u nalogu vrijeme unosa drugačije određeno.

Član 149
(Novčana sredstva klijenta)

- (1) Sredstva s računa klijenta za kupovinu vrijednosnih papira koriste se isključivo u skladu s nalogom klijenta za kupovinu vrijednosnih papira.
- (2) Sredstva s računa klijenta ostvarena prodajom vrijednosnih papira profesionalni posrednik doznachava u korist računa klijenta, ukoliko neće biti korištena za narednu kupovinu vrijednosnih papira, i ne mogu se ni po pristanku ili zahtjevu klijenta doznachiti bilo kome drugom ili na drugi način.
- (3) Nije dozvoljeno korištenje sredstava s računa klijenta putem asignacije, cesije ili kompenzacije, osim kompenzacije sa istim klijentom radi kupovine novih vrijednosnih papira, pod uslovom da račun klijenta nije blokiran.

Odjeljak B. Poslovi upravljanja portfeljem

Član 150
(Ugovor o upravljanju portfeljem)

- (1) Ugovorom o upravljanju portfeljem vrijednosnih papira profesionalni posrednik se obavezuje da će, u svoje ime a za račun klijenta, novčana sredstva klijenta ulagati u vrijednosne papire pod najpovoljnijim uslovima, odnosno da će primiti na upravljanje vrijednosne papire klijenta, a klijent se obavezuje da će za to platiti proviziju.
- (2) Ugovorom o upravljanju portfeljem vrijednosnih papira uređuje se naročito:
 - a) vrijeme na koje se ugovor zaključuje;
 - b) iznos novčanih sredstava, odnosno vrsta i broj vrijednosnih papira koje klijent stavlja na raspolaganje profesionalnom posredniku radi prodaje, odnosno kupnje tih vrijednosnih papira;
 - c) politika ulaganja u vrijednosne papire;
 - d) uslovi pod kojima klijent povjerava profesionalnom posredniku na upravljanje vrijednosne papire;
 - e) visina provizije i osnovica za obračun i naplatu provizije;
 - f) odgovornost profesionalnog posrednika za obavljanje poslova; i
 - g) drugo predviđeno općim aktom Komisije iz člana 94 stava 4 ovog zakona.

Član 151

(Politika ulaganja i nalozi)

- (1) Politika ulaganja iz člana 150 stava 2 tačke c) ovog zakona podrazumijeva naročito vrstu vrijednosnih papira koji će se kupiti iz sredstava klijenta, karakteristike izdavaoca vrijednosnih papira, najveći dozvoljeni iznos ulaganja u vrijednosne papire jednog izdavaoca i s njim povezanih lica, kao i druge okolnosti značajne za određivanje stepena rizika ulaganja.
- (2) Prilikom davanja naloga za prodaju ili kupovinu vrijednosnih papira na osnovu ugovora iz člana 150 stava 1 ovog zakona, profesionalni posrednik može dati zbirni nalog.
- (3) Zbirni nalog daje se u ime profesionalnog posrednika, a za više klijenata profesionalnog posrednika odnosno vlasnika portfelja.
- (4) Ako je zbirni nalog izvršen po različitim cijenama, profesionalni posrednik dužan je rasporediti klijentima vrijednosne papire ili novčana sredstva po prosječnoj cijeni izvršenja.

Član 152

(Držanje vrijednosnih papira klijenta)

Profesionalni posrednik koji obavlja poslove upravljanja portfeljem vrijednosnih papira drži kod Registra vrijednosne papire na računu klijenta, odnosno odvojeno od svoje imovine.

Član 153

(Ulaganje sredstava klijenta)

- (1) Profesionalni posrednik u okviru upravljanja portfeljem ulaže sredstva klijenta pretežno u finansijske instrumente kojima se trguje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu u Bosni i Hercegovini ili u državama članicama Evropske unije, odnosno na uređenim tržištima trećih zemalja za koja Komisija utvrdi ekvivalentnost odlukom iz člana 219 stava 9 ovog zakona.
- (2) Komisija općim aktom iz člana 94 stava 4 ovog zakona odobrava ulaganje sredstava klijenta i u:
- a) finansijske instrumente kojima se trguje na MTF/OTF;
 - b) udjele ili akcije UCITS fondova, ETF fondova i drugih kolektivnih investicionih oblika koji ispunjavaju standarde zaštite investitora utvrđene propisima Evropske unije;
 - c) dužničke i vlasničke finansijske instrumente izdavalaca iz trećih zemalja koji ispunjavaju minimalne zahtjeve kreditnog kvaliteta ili druge kriterije rizika utvrđene aktom Komisije;
 - d) primarna i naredna izdavanja vrijednosnih papira za koje je odobren prospekt, u skladu s ovim zakonom.
- (3) Za portfelje kvalificiranih investitora, u smislu ovog zakona, krug dozvoljenih ulaganja može se proširiti ugovorom o upravljanju portfeljem, pod uslovom da su rizici takvih ulaganja jasno definisani i da je klijent prethodno izričito informiran i saglasan.

Odjeljak C. Poslovi agenta i pokrovitelja izdavanja

Član 154

(Agent izdavanja)

Poslovi agenta izdavanja su poslovi koji obuhvataju organiziranje, pripremu i provođenje izdavanja vrijednosnih papira za izdavaoca, bez obaveze otkupa neprodanih vrijednosnih papira, uključujući i radnje u vezi s uvrštenjem vrijednosnih papira na berzu ili drugo uređeno javno tržište.

Član 155

(Pokrovitelj izdavanja)

Poslovi preuzimanja izdavanja, odnosno pokrovitelja izdavanja obuhvataju organiziranje, pripremu i provođenje izdavanja vrijednosnih papira za izdavaoca i s tim u vezi upis i uplatu svih vrijednosnih papira ili samo onih koji ostanu neupisani, radi njihove dalje prodaje potencijalnim investitorima, u svrhu osiguranja uspješnog izdavanja.

Odjeljak D. Poslovi investicijskog savjetnika

Član 156 (Poslovi investicijskog savjetnika)

(1) Poslovi investicijskog savjetnika obuhvataju poslove pružanja savjetodavnih usluga klijentima u vezi s poslovanjem vrijednosnim papirima.

(2) Ugovorom o obavljanju poslova investicijskog savjetnika obavezuje se profesionalni posrednik da klijentu daje uslugu savjetovanja kod ulaganja u vrijednosne papire, kao i kod drugih poslova s vrijednosnim papirima, s ciljem diverzifikacije i minimizacije rizika, s jedne strane, i maksimizacije dobiti, s druge strane.

Član 157 (Postupanje u obavljanju poslova)

U vršenju poslova iz člana 156 ovog zakona profesionalni posrednik se pridržava analize tržišta, poslovnih rezultata izdavaoca u koje se namjerava ulagati, kao i globalnog i lokalnog poslovnog okruženja.

Odjeljak E. Poslovi skrbništva

Član 158 (Poslovi skrbništva)

(1) Poslovi skrbništva nad vrijednosnim papirima, u smislu ovog zakona, jesu:

- a) otvaranje i vođenje računa vrijednosnih papira kod Registra u ime i za račun vlasnika – klijenata, odnosno skrbničkog računa na ime;
- b) otvaranje i vođenje računa vrijednosnih papira kod Registra u svoje ime, a za račun vlasnika odnosno nominiranih vlasnika klijenata, odnosno zbirnog skrbničkog računa;
- c) izvršavanje naloga za prenos prava iz vrijednosnog papira i naloga za upis prava trećih lica na vrijednosnom papiru i staranje o prenosu prava;
- d) naplata potraživanja od izdavaoca po osnovu dospjelih vrijednosnih papira, kamata i dividendi za račun vlasnika tih vrijednosnih papira i staranje o ostvarivanju drugih prava koja pripadaju klijentima;
- e) pružanje usluge pozajmljivanja vrijednosnih papira;
- f) obavješćavanje dioničara o skupštinama dioničkih društava i zastupanje na tim skupštinama;
- g) obavješćavanje o pravima vezanim za vrijednosne papire i izvršavanje naloga klijenta u vezi sa ostvarivanjem tih prava;
- h) obavješćavanje o zakonskim promjenama koje utiču na informisanje klijenta o stanju vrijednosnih papira na skrbničkom računu;
- i) staranje o izvršavanju poreznih obaveza vlasnika vrijednosnih papira;
- j) druge usluge vezane za vrijednosne papire, ostvarivanje prava i ispunjavanje obaveza iz vrijednosnih papira, ugovorene između klijenta i skrbnika, a koje nisu u suprotnosti s ovim zakonom.

- (2) Poslove iz stava 1 ovog člana obavlja banka koja posjeduje dozvolu Komisije (u daljnjem tekstu: banka skrbnik).
- (3) Poslove iz stava 1 ovog člana obavlja i brokersko-dilersko društvo koje za te poslove dobije posebnu dozvolu Komisije, a uslovi za izdavanje dozvole i obavljanje ovih poslova propisuju se općim aktom Komisije iz stava 5 ovog člana.
- (4) Banka koja obavlja poslove skrbništva na teritoriji Distrikta mora biti upisana u pregled banaka koji vodi Centralna banka BiH i mora imati registrovano sjedište ili poslovnu jedinicu u Brčkom.
- (5) Komisija donosi Pravilnik o obavljanju poslova skrbništva kojim naročito propisuje obaveznu segregaciju imovine klijenata, pravila eksternog držanja finansijskih instrumenata kod podobnih skrbnika, dnevna usklađivanja i vođenje evidencija, izvještavanje i godišnju nezavisnu reviziju postupanja s imovinom klijenata, zahtjeve u pogledu kapitala i osiguranja profesionalne odgovornosti, pravila IT i operativne sigurnosti te postupanje u slučaju insolventnosti skrbnika, odnosno posrednika.

Član 159

(Ugovor o obavljanju poslova skrbništva)

- (1) Skrbničke poslove skrbnik obavlja na osnovu ugovora iz člana 101 stava 1 ovog zakona i naloga klijenta.
- (2) Ugovor o obavljanju poslova skrbništva naročito sadrži:
- a) vrijeme na koje se ugovor zaključuje;
 - b) poslove iz člana 158 stava 1 ovog zakona koje će skrbnik vršiti za klijenta;
 - c) vrstu i identifikaciju vrijednosnih papira koji se povjeravaju skrbniku te radnje koje skrbnik u vezi s njima obavlja;
 - d) uslove pod kojima klijent povjerava vrijednosne papire na skrbništvo;
 - e) odgovornost skrbnika za obavljanje poslova;
 - f) visinu provizije i osnovicu za obračun i naplatu provizije, i drugo u skladu s općim aktom Komisije.
- (3) Odgovornost skrbnika za štetu ne može se ugovorom isključiti niti ograničiti.

Član 160

(Raspodaganje vrijednosnim papirima i sredstvima klijenta)

- (1) Vrijednosnim papirima na skrbničkom računu skrbnik raspolaže samo po nalogu klijenta.
- (2) Skrbnik postupa sa sredstvima klijenta u skladu sa ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 158 stava 5 ovog zakona.
- (3) Imovina klijenata, u koju spadaju vrijednosni papiri i novčana sredstva, odvojena je od imovine skrbnika, ne ulazi u njegovu imovinu niti u likvidacionu ili stečajnu masu, niti se može koristiti za izmirenje potraživanja prema skrbniku.

Član 161

(Evidencije skrbnika i obavještavanje)

- (1) Banka skrbnik ili brokersko-dilersko društvo s posebnom dozvolom, ažurno vode evidenciju o vrijednosnim papirima i nalogima svakog klijenta i omogućavaju Komisiji uvid u knjigu naloga i drugu dokumentaciju.
- (2) Skrbnik dostavlja Komisiji podatke o klijentima i broju vrijednosnih papira na skrbničkim računima, u rokovima i na način koji propiše Komisija.
- (3) Skrbnik bez odlaganja obavještava klijenta o svakom poslu zaključenom prema njegovom nalogu, i bez posebnog zahtjeva klijenta.

(4) Na skrbnika se shodno primjenjuju odredbe ovog zakona o poslovanju, nadzoru i mjerama, uključujući privremene zabrane i oduzimanje dozvole.

Odjeljak F. Poslovi depozitara

Član 162 (Poslovi depozitara)

(1) Poslovi depozitara, u smislu odredbi ovog zakona, su:

a) poslovi u izdavanju vrijednosnih papira;
b) novčane transakcije po osnovu prometa vrijednosnih papira na berzi i drugom uređenom javnom tržištu.

(2) Poslove depozitara može obavljati samo banka koja ima dozvolu Komisije, uz poštovanje propisa koji uređuju poslovanje banaka.

(3) Poslovi depozitara investicijskog fonda te depozitara dobrovoljnog penzijskog fonda uređuju se posebnim zakonom.

Član 163 (Ugovor o obavljanju posla)

Ugovorom između izdavaoca i depozitara iz člana 101 stava 1 ovog zakona, za obavljanje poslova depozitara u izdavanju vrijednosnih papira, detaljnije se uređuju pitanja u vezi s načinom upisa i prijema uplata za vrijednosne papire, odnosno prenosom novčanih sredstava izdavaocu u slučaju uspješnog okončanja izdavanja, ili u vezi s povratom uplaćenih novčanih sredstava kupcima u slučaju prekida upisa i uplate, neuspješnog okončanja izdavanja ili obustavljanja izdavanja od Komisije, kao i drugo u skladu s općim aktom Komisije iz člana 94 stava 4 ovog zakona.

Član 164 (Otvaranje računa za uplatu novčanih sredstava)

(1) Depozitar otvara za izdavaoca poseban privremeni račun za uplatu upisanih vrijednosnih papira u izdavanju, na kojem se vode ova sredstva, odvojeno od drugih sredstava depozitara.

(2) Sredstva na ovim računima ne čine imovinu depozitara, ne ulaze u likvidacionu ili stečajnu masu i ne mogu se koristiti za namirenje potraživanja povjerilaca depozitara.

Član 165 (Izvršavanje novčane transakcije)

(1) Novčane transakcije po osnovu trgovine vrijednosnim papirima na berzi i drugom uređenom javnom tržištu izvršavaju se u skladu s propisom kojim se uređuje platni promet, pravilima Registra i berze odnosno drugog uređenog javnog tržišta i ugovorom zaključenim između depozitara i profesionalnog posrednika.

(2) Za obavljanje poslova iz stava 1 ovoga člana profesionalni posrednik i depozitar zaključuju ugovor, u skladu s članom 101 stavom 1 ovog zakona, kojim se naročito uređuje način obavljanja i odgovornost za obavljanje ovih poslova i drugi uslovi predviđeni ovim zakonom.

Član 166 (Obaveze depozitara)

Prije svake isplate po osnovu trgovine vrijednosnim papirima na berzi i drugom uređenom javnom tržištu, depozitar kontrolira nalog za isplatu profesionalnog posrednika u vezi s trgovinom na koju se nalog odnosi, te izvršava isplatu prema obavljenoj trgovini, u skladu s ovim zakonom, općim aktima Registra i berze ili drugog uređenog javnog tržišta.

POGLAVLJE IV. STRUKOVNO UDRUŽENJE OVLAŠTENIH UČESNIKA NA TRŽIŠTU

Član 167 (Osnivanje strukovnog udruženja)

- (1) Ovlašteni učesnici na tržištu vrijednosnih papira mogu osnovati strukovno udruženje radi ostvarivanja, unapređenja i zaštite zajedničkih interesa i razvoja tržišta.
- (2) Strukovno udruženje osnivaju pravna i fizička lica ovlaštena za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima, zaključivanjem ugovora o osnivanju i usvajanjem statuta i općih akata.
- (3) Komisija daje prethodnu saglasnost na statut i pravila udruženja.
- (4) Strukovno udruženje se finansira iz članarina, doprinosa i poklona članova i trećih lica, kao i naknada od usluga koje pruža članovima i trećim licima, a ta dobit se može koristiti isključivo za unapređenje rada udruženja.
- (5) Na poslovanje udruženja, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, primjenjuju se propisi koji uređuju udruživanje i profesionalno udruživanje poslovnih subjekata, te propisi o zaštiti konkurencije.

Član 168 (Djelatnosti strukovnog udruženja)

U okviru svoje djelatnosti, strukovno udruženje naročito:

- a) donosi pravila struke, uzanse i standarde s ciljem unapređenja profesionalne djelatnosti, ujednačavanja prakse i razvoja tržišta;
- b) donosi etički kodeks obavezan za članove;
- c) sarađuje s Komisijom, berzom ili drugim uređenim javnim tržištem i drugim organima na unapređenju regulative iz oblasti tržišta vrijednosnih papira;
- d) prikuplja od članova podatke i izrađuje analize radi unapređenja struke, zaštite investitora, transparentnosti i suzbijanja manipulacija;
- e) provodi edukaciju i stručno usavršavanje članova i njihovih zaposlenih;
- f) provodi unutrašnji nadzor nad poštovanjem vlastitih akata i izriče disciplinarne mjere unutar udruženja;
- g) predlaže Komisiji standarde koji, po odobrenju Komisije, mogu postati opće obavezujući.

Član 169 (Akti i obaveznost)

- (1) Pored ugovora o osnivanju i statuta, udruženje donosi pravila, uzanse, standarde i druge opće akte potrebne za izvršavanje svojih djelatnosti.
- (2) Akti udruženja obavezuju članove udruženja.
- (3) Akti udruženja nemaju pravno dejstvo prema trećim licima nečlanovima, osim ako ih Komisija posebnom odlukom ili općim aktom usvoji kao standarde primjenjive na cijelom tržištu.

Član 170 (Zabrane i zaštita konkurencije)

Opći akti strukovnog udruženja izričito zabranjuju i onemogućavaju:

- a) diskriminaciju klijenata članova;
- b) diskriminaciju između članova;
- c) neosnovano ograničavanje pristupa ili istupa iz članstva;
- d) sprečavanje ili ograničavanje konkurencije između ovlaštenih učesnika, uključujući dogovaranje cijena, provizija ili podjele tržišta;
- e) izradu netačnih, nepotpunih ili nejasnih informacija članovima;
- f) drugačije reguliranje pitanja koja su u nadležnosti Komisije ili su nespojiva s ciljevima udruženja.

Član 171 **(Odnos s Komisijom i mjere)**

- (1) Strukovno udruženje nema javna ovlaštenja nadzora ili sankcioniranja izvan svog članstva.
- (2) Izricanje javne mjere poput opomene, obustave ili oduzimanja dozvole je u isključivoj nadležnosti Komisije.
- (3) Udruženje je ovlašteno izreći svojim članovima opomenu, novčanu članarinsku kaznu predviđenu statutom, privremenu suspenziju članstva ili isključenje, uz obavezno pisano obrazloženje i pravo žalbe unutar udruženja.
- (4) Ako utvrdi povrede odredbi ovog zakona, udruženje obavještava Komisiju bez odlaganja.

POGLAVLJE V. POMOĆNE USLUGE POVEZANE S TRŽIŠTEM VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Član 172 **(Pomoćne usluge povezane s tržištem vrijednosnih papira)**

- (1) Pomoćne usluge povezane sa tržištem vrijednosnih papira su usluge u vezi s virtuelnim valutama koje se pružaju klijentima prije početka ili nakon završetka investicionih aktivnosti na tržištu vrijednosnih papira, i to:
 - a) konverzija virtuelnih valuta u zakonsko sredstvo plaćanja u Bosni i Hercegovini i konverzija zakonskog sredstva plaćanja u virtuelne valute; i
 - b) skrbništvo nad virtuelnim valutama za račun klijenta, uključujući čuvanje i kontrolu pristupnih sredstava.
- (2) Usluge iz stava 1 ovog člana su pomoćne usluge i ne predstavljaju poslove s vrijednosnim papirima propisanim članom 80 ovog zakona.
- (3) Usluge iz stava 1 ovog člana ne obuhvataju izdavanje elektronskog novca, pružanje platnih usluga, organiziranje trgovinske platforme niti druge usluge u vezi s virtuelnim valutama.

Član 173 **(Pružalac usluga u vezi s virtuelnim valutama)**

- (1) Pomoćnu uslugu iz člana 172 stava 1 ovog zakona pruža pravno lice s dozvolom Komisije za pružanje te usluge, odnosno pružalac pomoćnih usluga.
- (2) Isti pružalac pomoćnih usluga može obavljati jednu ili obje pomoćne usluge iz člana 172 stava 1 ovog zakona, uz obavezu ispunjavanja uslova propisanih za svaku od tih usluga.

- (3) Pružalac pomoćnih usluga ne smije nuditi, oglašavati ili pružati usluge iz člana 172 stava 1 ovog zakona bez prethodno pribavljene dozvole Komisije, bez obzira na to da li je upisan u bilo koju drugu evidenciju ili registar po osnovu posebnih propisa.
- (4) Pružalac pomoćnih usluga osniva se i posluje kao pravno lice u skladu s propisom kojim se uređuju preduzeća.
- (5) Temeljni kapital za osnivanje pružaoca pomoćnih usluga iznosi 100.000 KM.
- (6) Pravno lice ne koristi oznaku ili izraz u firmi, nazivu, poslovnom imenu, internet domeni, promotivnom materijalu ili javnom nastupu koji upućuje na to da je pružalac usluga povezanih s virtuelnim valutama u smislu ovog zakona, bez dozvole Komisije.

Član 174

(Dozvola Komisije za obavljanje pomoćne usluge)

- (1) Komisija izdaje dozvolu za pružanje pomoćne usluge iz člana 172 stava 1 ovog zakona na zahtjev pravnog lica koje dokaže ispunjenost uslova propisanih ovim zakonom i općim aktom Komisije iz stava 3 ovog člana.
- (2) Dozvola se može izdati za pružanje jedne ili obje pomoćne usluge.
- (3) Komisija donosi Pravilnik o pomoćnim uslugama povezanim s tržištem vrijednosnih papira kojim bliže uređuje postupak izdavanja dozvole, vođenje registra izdatih dozvola, naknade u vezi s izdavanjem dozvole i upisa u registar te nadzorom nad subjektima kojima je dozvola izdata.

Član 175

(Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje pomoćnih usluga)

- (1) Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje pomoćnih usluga sadrži:
- a) identifikacione podatke o podnosiocu, uključujući podatak o vlasničkoj strukturi;
 - b) naznaku usluge za koju se traži dozvola;
 - c) opis organizacione strukture, sistema interne kontrole i upravljanja rizicima;
 - d) politiku i procedure u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma;
 - e) opis informacionog sistema, mjera informacione sigurnosti i plan kontinuiteta poslovanja i oporavka;
 - f) dokaz o kadrovskoj i tehničkoj sposobnosti; i
 - g) dodatnu dokumentaciju koju Komisija zahtijeva radi provjere ispunjenosti uslova.
- (2) Komisija odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana u roku od 45 radnih dana, uz mogućnost određivanja roka od deset radnih dana za dopunu zahtjeva u slučaju nepotpune ili nedostajuće dokumentacije u zahtjevu.
- (3) Detaljni sadržaji zahtjeva i dokumentacije bliže se uređuju općim aktom Komisije iz člana 174 stav 3 ovog zakona.

Član 176

(Uslovi za izdavanje dozvole)

- (1) Komisija izdaje dozvolu po utvrđenju da podnosilac zahtjeva:
- a) ima organizaciju i unutrašnju kontrolu primjerenu obimu i složenosti usluge;
 - b) raspolaže adekvatnim znanjem i iskustvom uprave i ključnog osoblja;
 - c) ima odgovarajući okvir upravljanja operativnim, sigurnosnim i drugim relevantnim rizikom;
 - d) ima uspostavljene mjere zaštite imovine klijenta i podataka klijenta;
 - e) ispunjava druge uslove propisane ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 174 stava 3 ovog zakona.
- (2) Komisija odbija zahtjev po utvrđenju da podnosilac zahtjeva:

- a) ne ispunjava uslov iz stava 1 ovog člana;
 - b) pružanjem usluge stvara neprihvatljiv rizik za klijenta ili integritet tržišta;
 - c) ne dostavlja traženi podatak i dokaz u ostavljenom roku.
- (3) Komisija odbija zahtjev i po procjeni da struktura vlasništva, kvalificirani udio ili povezano lice ugrožava uredno i zakonito pružanje usluge ili efikasan nadzor Komisije.

Član 177 **(Opće pravilo postupanja i zaštite klijenta)**

- (1) Pružalac pomoćnih usluga postupa savjesno i profesionalno u najboljem interesu klijenta, te prije uspostavljanja poslovnog odnosa klijentu čini dostupnim jasne informacije o prirodi usluge, naknadama i troškovima, rokovima izvršenja i ključnim rizicima.
- (2) Pružalac usluga uspostavlja efikasan postupak prijema, evidentiranja i rješavanja pritužbi klijenta nad kojim, po potrebi, omogućava nadzorni uvid Komisije.
- (3) Informacije koje pružalac pomoćnih usluga pruža klijentu ili potencijalnom klijentu, uključujući promotivne i marketinške komunikacije, moraju biti jasne i neobmanjujuće.
- (4) Pružalac pomoćnih usluga ne koristi naziv Komisije, Distrikta ili institucija Bosne i Hercegovine na način koji sugerira podršku, preporuku ili odobravanje proizvoda ili usluge, osim konstatacije da posjeduje dozvolu za obavljanje ove vrste djelatnosti.

Član 178 **(Zaštita klijentske imovine i evidencija)**

- (1) Pružalac usluga u vezi s virtuelnim valutama vodi tačne i ažurne evidencije o nalogima klijenata.
- (2) Pružalac usluga osigurava, u mjeri u kojoj je to tehnički izvodivo i primjereno, odvajanje klijentske virtuelne valute od vlastite imovine.
- (3) Pružalac usluga ne koristi klijentsku virtuelnu valutu za vlastite potrebe niti raspolaže njome suprotno instrukcijama klijenta ili ugovoru s klijentom.
- (4) Novčana sredstva klijenata u konvertibilnim markama koja pružalac usluga drži radi izvršenja konverzije ili izvršenja naloga klijenta se drže na posebnim računima odvojenim od vlastitih sredstava pružaoca, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 174 stava 3 ovog zakona.
- (5) Klijentska virtuelna valuta i novčana sredstva klijenata nisu vlasništvo pružaoca pomoćnih usluga, ne ulaze u njegovu imovinu niti u likvidacionu ili stečajnu masu, i ne mogu biti predmet izvršenja u vezi s tražbinama prema pružaocu usluga.

Član 179 **(Upravljanje incidentima i kontinuitet poslovanja)**

- (1) Pružalac pomoćnih usluga uspostavlja plan kontinuiteta poslovanja i oporavka, uključujući postupke za upravljanje informaciono-sigurnosnim incidentima.
- (2) O incidentima koji mogu značajno uticati na sigurnost klijentske imovine, izvršenje naloga ili dostupnost sistema, pružalac pomoćnih usluga obavještava Komisiju, u rokovima i na način propisan općim aktom Komisije iz člana 174 stava 3 ovog zakona.
- (3) Pružalac pomoćnih usluga vodi evidenciju incidenata i mjera preduzetih radi otklanjanja posljedica.

Član 180 **(Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma)**

- (1) Pružalac pomoćnih usluga smatra se pružaocem usluga povezanih s virtuelnim valutama u smislu propisa koji uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti.
- (2) Pružalac pomoćnih usluga postupa u skladu s propisima iz stava 1 ovog člana, uključujući identifikaciju i verifikaciju klijenta i stvarnog vlasnika, praćenje poslovnog odnosa i prijavljivanje sumnjivih aktivnosti nadležnim organima.
- (3) Komisija nadzire primjenu obaveza iz stava 2 ovog člana u obimu utvrđenom ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 174 stava 3 ovog zakona, ne dovodeći u pitanje nadležnost drugog organa prema propisu iz stava 1 ovog člana.

Član 181 **(Nadzor Komisije i mjere)**

- (1) Komisija vrši nadzor nad pružaocem pomoćnih usluga u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 174 stava 3 ovog zakona, te zahtijeva uvid u izvještaje, podatke i dokumentaciju, uvid u evidencije i izdaje naloge za otklanjanje nepravilnosti.
- (2) Ako utvrdi nepravilnosti ili povrede ovog zakona, Komisija izriče mjeru upozorenja, nalog za otklanjanje nepravilnosti, privremenu zabranu pružanja usluga i oduzimanje dozvole, u skladu s ovim zakonom.
- (3) Komisija je ovlaštena, uzimajući u obzir prirodu i rizike poslovanja, zahtijevati od pružaoca pomoćnih usluga dostavljanje izvještaja nezavisnog revizora ili drugog stručnog lica o adekvatnosti internih kontrola, zaštite klijentske imovine i informaciono-sigurnosnih mjera, u rokovima koje odredi Komisija.

Član 182 **(Prestanak pružanja usluga, oduzimanje dozvole i zaštita klijenta)**

- (1) Od dana izvršnosti rješenja kojim je pružaocu pomoćnih usluga oduzeta dozvola ili privremeno zabranjeno pružanje usluga, pružalac pomoćnih usluga ne smije sklapati nove ugovore niti započinjati nove usluge za koje je dozvola oduzeta ili zabranjena.
- (2) Pružalac je dužan poduzeti mjere zaštite klijenata, uključujući povrat i prenos klijentske imovine, u roku i na način koji odredi Komisija, te Komisija može naložiti izradu i provedbu plana urednog gašenja, uključujući mjere i komunikaciju s klijentima.
- (3) Komisija je ovlaštena, radi zaštite interesa klijenata, rješenjem naložiti prenos postojećih ugovornih odnosa drugom licenciranom pružaocu pomoćnih usluga, pod uslovom pribavljanja saglasnosti klijenata i pružaoca na kojeg se ugovori prenose.
- (4) Odredbe ovog člana ne dovode u pitanje primjenu propisa o stečaju i likvidaciji poslovnih subjekata, niti ovlaštenja suda i drugih nadležnih organa.

Član 183 **(Isključenje odgovornosti Distrikta, Bosne i Hercegovine i Komisije)**

- (1) Distrikt, institucije Bosne i Hercegovine, kao i Komisija, ne odgovaraju za štetu, gubitke ili izmaklu dobit klijenata ili trećih lica koji mogu nastati u vezi s pružanjem pomoćnih usluga iz ovog odjeljka.
- (2) Dozvola Komisije za obavljanje pomoćnih usluga nije garancija sigurnosti, likvidnosti, vrijednosti ili profitabilnosti konverzije ili čuvanja virtuelnih valuta.
- (3) Odredbe ovog člana ne isključuju odgovornost pružaoca pomoćnih usluga prema klijentu za štetu nastalu usljed protivpravnog postupanja ili propusta pružaoca, u skladu s općim pravilima obligacionog prava i odredaba ugovornog aranžmana zaključenom s klijentom.

Član 184

(Pružanje drugih usluga u vezi s virtuelnim valutama pod režimom pomoćnih usluga)

- (1) Pružalac pomoćnih usluga ovlašten je pružati isključivo usluge u vezi s virtuelnim valutama koje se smatraju pomoćnim uslugama iz člana 172 stava 1 ovog zakona, u obimu i pod uslovima utvrđenim dozvolom Komisije.
- (2) Pružalac pomoćnih usluga ne smije primati niti držati klijentska novčana sredstva ili virtuelne valute kao depozit niti ih koristiti za pozajmljivanje ili ostvarivanje prinosa, osim u mjeri potrebnoj za izvršenje konverzije ili skrbništva u skladu s ugovorom i dozvolom Komisije.
- (3) Komisija općim aktom iz člana 174 stava 3 ovog zakona propisuje uslove pod kojima pružalac pomoćnih usluga može obavljati i druge usluge u vezi s virtuelnim valutama, uključujući određivanje i klasifikaciju tih usluga, minimalne administrativne, organizacione i tehničke uslove, te mjere funkcionalne i operativne odvojenosti tih djelatnosti od pomoćnih usluga iz člana 172 ovog zakona.

Član 185

(Shodna primjena odredaba na pružaoce pomoćnih usluga)

- (1) Ukoliko ovim odredbama nije drugačije određeno, na pružaoce pomoćnih usluga shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o profesionalnom posredniku i opći akti Komisije doneseni na osnovu tih odredbi, naročito odredbe o:
 - a) izvještavanju i dostavljanju podataka Komisiji;
 - b) vođenju evidencija i čuvanju dokumentacije;
 - c) ličnim transakcijama, sukobu interesa i pravilima ponašanja relevantnih lica;
 - d) saglasnosti Komisije na imenovanje direktora;
 - e) kvalificiranim udjelima i promjenama u vlasničkoj strukturi; i
 - f) nadzornim mjerama i postupanju po nalogima Komisije.
- (2) Komisija općim aktom iz člana 174 stava 3 ovog zakona bliže uređuje obim shodne primjene iz stava 1 ovog člana, uključujući izuzetke i posebne uslove uzimajući u obzir prirodu i rizike pomoćnih usluga.

DIO PETI – BERZA I DRUGO UREĐENO JAVNO TRŽIŠTE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE O UREĐENOM TRŽIŠTU

Član 186

(Vrste uređenog javnog tržišta)

- (1) Berza i drugo uređeno javno tržište su društva osnovana s ciljem stvaranja uslova i organiziranja povezivanja ponude i tražnje vrijednosnih papira radi kupovine i prodaje vrijednosnih papira, odnosno trgovanja vrijednosnim papirima i postizanja najbolje cijene.
- (2) OTC je decentralizirano tržište vrijednosnih papira koje se odvija preko profesionalnih posrednika.
- (3) Berza i drugo uređeno javno tržište obavljaju uređeno povezivanje ponude i tražnje, dok se trgovanje na OTC obavlja preko profesionalnih posrednika, pod uslovima i u obimu koji propiše Komisija.
- (4) Na kotaciji berze i drugog uređenog javnog tržišta ne trguje se vrijednosnim papirima izdavaoca nad kojim je otvoren postupak likvidacije ili stečaja.
- (5) Trgovanje vrijednosnim papirima iz stava 4 ovog člana može se, pod posebnim uslovima i uz jasno označavanje povećanog rizika, organizovati u posebnom podsegmentu slobodnog berzanskog tržišta, u skladu s pravilima berze i aktom Komisije iz stava 7 ovog člana.

- (6) Komisija općim aktom iz stava 7 ovog člana propisuje uslove i slučajeve trgovanja vrijednosnim papirima kojima se ne trguje na berzi i drugom uređenom javnom tržištu.
- (7) Komisija donosi Pravilnik o standardima i uslovima trgovanja vrijednosnim papirima, kojim bliže uređuje pravila i standarde organizovanja i provođenja trgovanja na berzi, drugom uređenom javnom tržištu i OTC tržištu.

Član 187 **(Dozvola i ispunjavanje uslova)**

- (1) Berza i drugo uređeno javno tržište obavljaju poslove utvrđene ovim zakonom na osnovu dozvole Komisije.
- (2) Dozvolu iz stava 1 ovog člana Komisija izdaje ukoliko su ispunjeni svi uslovi predviđeni ovim zakonom i općim aktom Komisije iz stava 3 ovog člana.
- (3) Komisija donosi Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole berzi i drugom uređenom javnom tržištu kojim bliže uređuje posebne uslove koje berza i drugo uređeno javno tržište moraju ispunjavati za obavljanje poslova iz stava 1 ovog člana, uključujući najmanje:
- (a) odgovarajuću organizaciju i tehničko-informatičku otpornost s planom kontinuiteta poslovanja;
 - (b) transparentna i nediskreciona pravila trgovanja;
 - (c) uspostavu sistema nadzora tržišta i redovnog dostavljanja podataka Komisiji.

POGLAVLJE II. BERZA

Član 188 **(Berza i berzansko tržište)**

- (1) Berza se osniva i posluje kao dioničko društvo, u skladu sa odredbama Zakona o preduzećima Distrikta, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.
- (2) Berza upravlja tržištem, odnosno sistemom za povezivanje ponude i tražnje vrijednosnih papira sa svrhom trgovanja vrijednosnim papirima po unaprijed utvrđenim pravilima.
- (3) Povezivanje ponude i tražnje vrijednosnih papira na berzanskom tržištu berza organizuje u dva segmenta:
- a) kotaciji, i
 - b) slobodnom berzanskom tržištu.
- (4) Berza je ovlaštena, u skladu s pravilima berze, uspostavljati intraberzanske konekcije ili oblike tehničkih veza s drugim kvalificiranim uređenim tržištima radi olakšavanja trgovine i namire transakcija koje nastanu povezivanjem sistema.
- (5) Informacioni sistem za berzansku trgovinu iz stava 2 ovog člana može biti zasnovan na centraliziranim bazama podataka ili na tehnologiji distribuiranog registra (DLT), uključujući blockchain ili srodne tehnologije, ukoliko takav sistem obezbjeđuje najmanje:
- a) isti nivo sigurnosti, integriteta, fer i urednog trgovanja,
 - b) dostupnost i zaštitu podataka kao tradicionalni sistemi,
 - c) nadzor, forenzičku provjeru i izvještavanje Komisiji i
 - d) usklađenost s ovim zakonom, općim aktima Komisije iz člana 186 stava 7 i člana 187 stava 3 ovog zakona te propisima iz oblasti informacione sigurnosti.

Član 189

(Upotreba naziva berza)

(1) Pravno lice koje nije osnovano kao berza na području Distrikta u skladu s ovim zakonom ne koristi u svojoj firmi odnosno nazivu riječ berza niti sličan naziv koji dovodi do zabune u pogledu prirode njegovog poslovanja.

(2) Zabrana iz stava 1 ovog člana primjenjuje se i na isticanje naziva u poslovnim prostorijama, na internet stranicama, promotivnim materijalima i drugim oblicima javnog oglašavanja.

Član 190

(Djelatnost berze)

(1) Berza obavlja sljedeće djelatnosti:

- a) osigurava uslove i organizuje povezivanje ponude i tražnje sa svrhom trgovanja vrijednosnim papirima;
- b) daje informacije o ponudi, tražnji, tržišnoj cijeni, kao i ostale informacije o vrijednosnim papirima;
- c) utvrđuje i objavljuje kursne, odnosno tečajne liste vrijednosnih papira;
- d) obavlja druge poslove u skladu s ovim zakonom i općim aktima Komisije;
- e) izrađuje, razvija, održava i koristi softver, odnosno informacioni sistem za trgovanje vrijednosnim papirima, te organizuje edukaciju učesnika na tržištu vrijednosnih papira;
- f) organizuje trgovanje u vezi s primarnim izdavanjem vrijednosnih papira, u skladu s ovim zakonom i pravilima berze.

(2) Berza ne obavlja poslove konačnog obračuna i poravnanja transakcija, već se ti poslovi obavljaju preko Registra vrijednosnih papira ili drugog lica određenog ovim zakonom, uz odobrenje Komisije.

Član 191

(Ograničenje u obavljanju djelatnosti)

(1) Berza ne može:

- a) izvršavati naloge klijenata koristeći vlastiti kapital, niti trgovati za vlastiti račun uparivanjem naloga u okviru sistema trgovanja kojim upravlja;
- b) davati savjete o kupovini i prodaji vrijednosnih papira; i
- c) davati mišljenja o povoljnosti kupovine ili prodaje vrijednosnih papira.

(2) Izuzetno od ograničenja iz stava 1 ovog člana, berza stiče dionice druge berze, registra vrijednosnih papira, kao i dioničarskog društva za obračun i poravnanje poslova zaključenih na regionalnom tržištu, u skladu s posebnim pravilima ulaganja, na koja Komisija daje saglasnost.

(3) Berza može sticati vrijednosne papire Distrikta i jedinica lokalne samouprave.

(4) Berza je ovlaštena objavljivati prednosti uvrštenja vrijednosnih papira u kotaciju i prednosti organizovanog javnog trgovanja vrijednosnim papirima.

(5) Neizvršenje obaveza člana berze rješava se postupcima prinudne kupovine, aukcije pokrića ili prinudne prodaje, u skladu s pravilima berze, pravilima klirinške kuće (CCP) ukoliko postoji, te aktima Registra, uz nadzor Komisije.

(6) Berza ne trguje za vlastiti račun u postupcima iz stava 5 ovog člana.

Član 192

(Obaveze u obavljanju djelatnosti)

- (1) Berza osigurava osoblje, opremu, tehničke uslove i organizaciju koja omogućava da:
- a) svi učesnici trgovine na berzi istovremeno, ravnopravno i pod jednakim uslovima daju i prihvataju naloge za kupovinu i prodaju vrijednosnih papira;
 - b) svi učesnici trgovine na berzi imaju u istom vremenu jednak pristup informacijama o vrijednosnim papirima kojima se trguje;
 - c) svi učesnici trgovine na berzi mogu prodavati, odnosno kupovati vrijednosne papire pod jednakim uslovima.
- (2) Berza osigurava uslove, organizuje i provodi nadzor trgovanja vrijednosnim papirima na berzanskom tržištu i nadzor poslovanja članova berze, s ciljem da se trgovina i poslovanje odvijaju u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 186 stava 7 ovog zakona, pravilima berze, te standardima profesionalnog posredovanja u skladu s općim aktom Komisije iz člana 94 stava 4 ovog zakona.
- (3) Pod učesnicima iz stava 1 ovog člana smatraju se profesionalni posrednici koji su članovi berze.
- (4) Berza osigurava Komisiji pristup podacima o trgovanju i nadzornim funkcijama u stvarnom vremenu, u obimu i na način propisan općim aktom Komisije iz člana 186 stava 7 ovog zakona.
- (5) Berza uspostavlja i održava plan kontinuiteta poslovanja i oporavka sistema, razmjeran prirodi, obimu i kompleksnosti njenog poslovanja.

Član 193 **(Vrste berze)**

- (1) Berza može biti opća i specijalizovana.
- (2) Opća berza organizuje trgovanje svim vrstama vrijednosnih papira.
- (3) Specijalizovana berza organizuje trgovanje pojedinim vrstama vrijednosnih papira određenim statutom i pravilima specijalizovane berze.
- (4) U firmi odnosno nazivu berze iz stava 3 ovog člana obavezno se navodi vrsta vrijednosnih papira za koje je berza specijalizovana.

Član 194 **(Dioničar berze)**

Berzu mogu osnovati i biti njeni dioničari domaća i strana, fizička i pravna lica.

Član 195 **(Kvalificirani udjeli u berzi)**

- (1) Dionicama berze se slobodno prometuje, u skladu s ovim zakonom i pravilima berze, pri čemu se na sticanje, povećanje, smanjenje ili prestanak udjela u vlasničkoj strukturi berze koji se smatraju kvalificiranim udjelima u smislu ovog zakona primjenjuju odredbe člana 90 do člana 93 ovog zakona o kvalificiranim udjelima.
- (2) Fizičko ili pravno lice prije sticanja, neposrednog ili posrednog, kvalificiranog udjela u berzi, kao i prije povećanja, smanjenja ili prestanka kvalificiranog udjela, pribavlja saglasnost Komisije, u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 90 stava 7 ovog zakona.

Član 196 **(Uslovi za izdavanje dozvole za rad)**

- (1) Berza obavlja djelatnost berze ispunjenjem sljedećih uslova:

- a) osiguran minimalni iznos temeljnog kapitala propisan ovim zakonom, kao i odgovarajući poslovni prostor;
 - b) osigurana kadrovska, tehnička i organizacijska osposobljenost za obavljanje berzanske trgovine i drugih djelatnosti koje berza obavlja.
- (2) Pod odgovarajućim poslovnim prostorom podrazumijeva se poslovni prostor potreban za nesmetano obavljanje i smještaj infrastrukture iz stavova 3 i 4 ovog člana.
- (3) Pod kadrovskom osposobljenošću podrazumijeva se da je na berzi zaposlen dovoljan broj educiranih osoba za nesmetano obavljanje djelatnosti, te najmanje dvije osobe s iskustvom u nadzoru trgovanja ili upravljanju tržišnim sistemima.
- (4) Pod tehničkom osposobljenošću podrazumijeva se da berza posjeduje razvijen informacijski sistem za berzansku trgovinu i interfejs za razmjenu poruka sa sistemom obračuna i poravnanja, kao i sistem i metodologiju za javno objavljivanje podataka.
- (5) Pod organizacijskom osposobljenošću podrazumijeva se postojanje organizacionih jedinica za efikasno i jedinstveno obavljanje i nadzor poslova na berzi, uključujući i rješavanje sporova.

Član 197

(Zahtjev za izdavanje dozvole za rad berze)

- (1) Zahtjev za izdavanje dozvole za rad berze podnosi se Komisiji, a uz zahtjev berza dostavlja:
- a) osnovne podatke o pravnom licu i dokaz o registraciji;
 - b) osnivački akt, statut i prijedlog pravila berze i drugih općih akata potrebnih za početak rada;
 - c) podatke o vlasničkoj strukturi i licima koja mogu ostvarivati kontrolu ili značajan uticaj;
 - d) podatke o upravi i ključnim funkcijama, s dokazima o stručnosti i reputaciji;
 - e) program rada i organizacionu strukturu;
 - f) opis tehničke infrastrukture, mjera informacione sigurnosti i plan kontinuiteta poslovanja i oporavka;
 - g) podatke o aranžmanima izdvajanja pojedinih djelatnosti, ako postoje;
 - h) dokaz o ispunjenju minimalnog kapitala.
- (2) Komisija odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad berze u roku od 30 radnih dana od dana zaprimanja zahtjeva, uz mogućnost određivanja roka od deset radnih dana za dopunu zahtjeva u slučaju nepotpune ili nedostajuće dokumentacije u zahtjevu.
- (3) Komisija općim aktom iz člana 187 stava 3 ovog zakona propisuje bliži sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se prilaže uz zahtjev.

Član 198

(Dozvola za osnivanje i rad berze)

- (1) Komisija, na zahtjev berze kao pravnog lica, izdaje dozvolu za rad berze po utvrđenju ispunjenosti uslova propisanih ovim zakonom.
- (2) Berza uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stava 1 ovog člana pribavlja saglasnost Komisije na imenovanje direktora, u skladu s članom 202 ovog zakona.
- (3) Komisija daje saglasnost na statusnu promjenu berze.
- (4) Komisija odbija zahtjev za osnivanje i rad berze u slučaju propisanom ovim zakonom.
- (5) Berza započinje obavljanje djelatnosti nakon izdavanja dozvole za rad iz stava 1 ovog člana.

Član 199

(Temeljni kapital i dionice berze)

- (1) Temeljni kapital berze iznosi najmanje 1.000.000,00 KM i podijeljen je na obične dionice koje glase na ime.
- (2) Neto kapital berze ne može biti manji od iznosa iz stava 1 ovog člana, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 187 stava 3 ovog zakona.

Član 200 **(Vlastita finansijska sredstva i likvidni resursi berze)**

- (1) Berza trajno održava likvidne resurse u iznosu najmanje 50% (pedeset posto) fiksnih općih troškova iz prethodne poslovne godine.
- (2) Likvidni resursi iz stava 1 ovog člana čine gotovina na računima kod banaka, depoziti, te visokokvalitetna, brzo utržiiva imovina niskog kreditnog i tržišnog rizika uložena na uređena tržišta u Bosni i Hercegovini i Evropskoj uniji.
- (3) Berza u roku 15 dana od prijema revizorskog izvještaja dostavlja Komisiji izračun fiksnih općih troškova i strukturu likvidnih sredstava, a odmah obavještava Komisiju o svakom padu ispod propisanog praga.

Član 201 **(Odgovarajuća primjena zakona)**

Organi berze se imenuju i rade u skladu s odredbama Zakona o preduzećima Brčko distrikta, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 202 **(Uslovi i saglasnost na imenovanje direktora)**

- (1) Mandat direktora traje pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.
- (2) Komisija daje saglasnost na imenovanje direktora berze uz ispunjene sljedeće uslove:
 - a) kandidat ima odgovarajuću stručnu spremu i iskustvo za obavljanje poslova, kao i drugi uslov utvrđen općim aktom Komisije;
 - b) ne postoje pravne posljedice osude u smislu ovog zakona;
 - c) kandidat ima dobar ugled i dosadašnjim ponašanjem opravdava očekivanje poštenog i savjesnog obavljanja dužnosti, te ne postoji osnovana sumnja na učešće u pranju novca, finansiranju terorizma ili korupciji;
 - d) kandidatu nije izrečena mjera sigurnosti u vezi s poslovima s vrijednosnim papirima.
- (3) Komisija odbija saglasnost i pored ispunjenosti uslova iz stava 2 ovog člana u slučaju propisanom ovim zakonom.
- (4) Saglasnost prestaje važiti ako imenovani u roku od 90 dana ne stupi na dužnost direktora, danom prestanka dužnosti, ili u slučaju oduzimanja saglasnosti prema ovom zakonu.

Član 203 **(Sastav nadzornog odbora i uprave berze)**

- (1) Nadzorni odbor berze ima pet do devet članova, dok organ uprave ima najmanje tri člana, a broj članova određuje se statutom berze.
- (2) Za člana nadzornog odbora i organa uprave bira se lice sa visokom stručnom spremom ekonomske ili pravne struke i najmanje pet godina radnog staža u struci.
- (3) Član nadzornog odbora i organa uprave može biti lice koje nije državljanin Bosne i Hercegovine.

(4) Komisija daje saglasnost na imenovanje članova nadzornog odbora, u smislu provjere uslova podobnosti (fit and proper).

(5) Mandat članova nadzornog odbora i organa uprave traje pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.

Član 204

(Ograničenje povezanosti člana organa berze)

Član nadzornog odbora, član organa uprave i direktor berze:

- a) ne stoje u međusobnom srodstvu niti u braku;
- b) nisu pravosnažno osuđeni za krivično djelo protiv privrede i platnog prometa, krivično djelo protiv službene dužnosti, niti za krivično djelo propisano ovim zakonom, te im nije izrečena niti traje mjera zabrane obavljanja poslova s vrijednosnim papirima;
- c) ne posjeduju, neposredno ili posredno, više od 5% (pet posto) udjela u kapitalu pravnog lica kojem Komisija daje dozvolu za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima;
- d) ne obavljaju djelatnost niti sprovode aktivnost koja je suprotna načelu zaštite investitora, samostalnosti i nepristrasnosti rada berze.

Član 205

(Ograničenja za članstvo u nadzornom odboru)

(1) U nadzorni odbor berze ne može se imenovati:

- a) zaposlenik na berzi;
- b) zaposlenik Registra;
- c) nosioci javnih funkcija u zakonodavnoj izvršnoj i sudskoj vlasti u BiH;
- d) osoba koja je vlasnik 10% (deset posto) i više od 10% (deset posto) vrijednosnih papira ili udjela člana berze ili s njima povezanih osoba;
- e) zaposlenik kod člana berze.

(2) Podaci o učešću u radu i naknadama članova nadzornog odbora berze objavljuju se u godišnjem izvještaju berze.

Član 206

(Mehanizmi rješavanja sporova na berzi)

(1) Radi efikasnog rješavanja spora između članova berze, kao i između člana berze i berze, u vezi s poslom zaključenim na berzi ili ugovorom zaključenim s berzom, berza je ovlaštena uspostaviti jedan ili više mehanizama vansudskog rješavanja spora, uključujući arbitražu i medijaciju.

(2) Pravila berze uređuju vrstu spora koji se rješava putem mehanizma iz stava 1 ovog člana, način izbora i imenovanja arbitra ili drugog lica koje učestvuje u rješavanju spora, te tok i rok postupka.

(3) Spor između berze i člana berze rješava se putem arbitraže ili drugog oblika vansudskog rješavanja spora na osnovu arbitražne ili druge klauzule sadržane u ugovoru o članstvu na berzi ili drugom ugovoru koji berza zaključuje s članom.

(4) Spor između članova berze u vezi s poslom zaključenim na berzi rješava se putem arbitraže ili drugog oblika vansudskog rješavanja spora na osnovu arbitražnog sporazuma tih članova ili druge klauzule koju članovi prihvate u skladu s pravilima berze.

(5) Arbitraža iz stavova 3 i 4 ovog člana vodi se pred arbitražom ili drugim mehanizmom koji uspostavlja berza u skladu sa stavom 1 ovog člana ili pred stalnom ili *ad hoc* arbitražom izvan berze, u Bosni i Hercegovini ili inostranstvu, u skladu s arbitražnim pravilima naznačenim u ugovoru ili arbitražnom sporazumu.

(6) Pokretanje i vođenje postupka pred mehanizmom vansudskog rješavanja spora ne utiče na nadležnost suda u postupku poništaja, priznanja i izvršenja arbitražne odluke, niti na drugo ovlaštenje suda prema propisu koji uređuje arbitražu i parnični postupak.

Član 207 **(Zabrane za zaposlenike berze)**

Zaposlenik berze ne može biti član nadzornog odbora i odbora za reviziju niti angažovan kod profesionalnog posrednika, banke ili izdavaoca čijim se vrijednosnim papirima trguje na berzi.

Član 208 **(Čuvanje podataka, odavanje informacija i savjetovanje)**

- (1) Zaposlenici berze, članovi organa upravljanja i drugih organa berze ne smiju:
- a) odavati informacije koje su materijalne činjenice ili povlaštene informacije za koje saznaju pri vršenju dužnosti ili zadataka na berzi ili na drugi način, ako se takvi podaci smatraju poslovnom tajnom;
 - b) davati savjete o trgovini vrijednosnim papirima i investiranju, niti mišljenja o povoljnosti ili nepovoljnosti kupovine ili prodaje vrijednosnih papira koji su u prometu.
- (2) Lica iz stava 1 ovog člana poštuju ograničenja iz ovog člana u periodu od dvije godine po prestanku radnog odnosa ili bilo kakvog angažmana na berzi.
- (3) Berza najmanje jednom godišnje informiše lica iz stava 1 ovog člana o obavezama čuvanja poslovne tajne i zabrani zloupotrebe informacija, te o tome vodi evidenciju.
- (4) Berza Komisiji mjesečno dostavlja izvještaj o sticanjima ili otuđenjima vrijednosnih papira od strane člana nadzornog odbora i organa uprave, direktora i zaposlenog na berzi.

Član 209 **(Statut berze)**

- (1) Berza donosi statut kojim se, pored pitanja propisanih Zakonom o preduzećima Distrikta, bliže uređuje organizacija i upravljanje berzom, kao i:
- a) visina statutarog fonda sigurnosti berze i doprinosi članova, uključujući kriterije za obračun doprinosa članova berze i pravila upravljanja fondom;
 - b) način pohranjivanja informacija o sticanju i otuđenju vrijednosnih papira za upravu, nadzorni odbor, odbor za reviziju i zaposlenike berze;
 - c) ostala pitanja predviđena ovim zakonom.
- (2) Trgovanje vrijednosnim papirima i poslovanje berze bliže se uređuje pravilima berze, koja su obavezna za sve članove berze.

Član 210 **(Statutarni fond sigurnosti)**

- (1) Fond sigurnosti berze se koristi isključivo za plaćanje dospjelih novčanih obaveza članova berze proizašlih iz njihovog učešća u trgovanju na berzi, u slučaju prestanka članstva na berzi, stečaja ili likvidacije člana berze.
- (2) Sredstva statutarog fonda sigurnosti se ne koriste za namirenje drugih obaveza članova berze koje nisu neposredno povezane s njihovim učešćem u trgovanju na berzi, uključujući njihove opće poslovne ili ugovorne obaveze prema trećim licima.

(3) U slučajevima iz stava 1 ovog člana, berza ima pravo odvojenog namirenja svojih potraživanja od člana berze iz sredstava statutarog fonda sigurnosti.

(4) Minimalni iznos fonda sigurnosti, metodologija obračuna doprinosa članova berze, način uplata i kriteriji za korištenje sredstava, kao i dodatna pravila upravljanja fondom, uređuju se statutom i pravilima berze, uz saglasnost Komisije.

Član 211

(Donošenje, odobravanje i objavljivanje općih akata)

(1) Statut, pravila i godišnji finansijski plan berze donosi skupština berze.

(2) Komisija odobrava statut i pravila berze, kao i sve kasnije izmjene i dopune ovih akata.

(3) Statut i pravila berze objavljuju se u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH” i na internet stranici berze, a ti akti moraju biti javno dostupni u cjelini.

(4) Komisija je ovlaštena naložiti izmjene općih akata berze radi usklađivanja s ovim zakonom, zaštite investitora i urednog funkcioniranja tržišta.

(5) Berza Komisiji, na njen zahtjev, dostavlja i druge interne akte relevantne za nadzor.

(6) Komisija donosi Odluku o standardima za izradu i odobravanje pravila i drugih akata berze ili drugog uređenog javnog tržišta vrijednosnih papira, kojim bliže uređuje postupak i standarde izrade i odobravanja tih akata.

Član 212

(Pravila berze)

Pravilima berze uređuju se naročito:

a) vrste djelatnosti berze, uslovi i način njihovog obavljanja;

b) uslovi i način obavljanja poslova članova berze;

c) uslovi i način uvrštavanja vrijednosnih papira u kotaciju i prestanak kotacije;

d) uslovi i način uvrštavanja vrijednosnih papira na slobodno tržište i isključivanja sa slobodnog tržišta;

e) način utvrđivanja i objavljivanja kamatnih stopa, cijena vrijednosnih papira i finansijskih derivata kojima se trguje na berzi;

f) način zaključivanja, provjere, potvrde, izvršavanja i registriranja transakcija zaključenih na berzi, uključujući interfejse prema klirinškoj kući (CCP) ukoliko postoji, i Registru u svrhu obavljanja obračuna i poravnanja transakcija po načelu isporuka po plaćanju;

g) nadzor berze i mjere za sprečavanje manipuliranja cijenama;

h) sankcije za članove berze za povrede ovog zakona, drugih relevantnih propisa i akata berze;

i) usluge berze u prometu vrijednosnih papira;

j) način informiranja o cijenama ponude i tražnje, ostvarenim cijenama i broju transakcija članova berze;

k) usluge pravnim licima koja nisu članovi berze;

l) međusobna prava i obaveze berze i članova berze i način rješavanja sporova;

m) postupak izmjena i dopuna pravila;

n) druga bitna pitanja za funkcioniranje berzanskog tržišta, uključujući segmentaciju tržišta i kriterije za raspoređivanje vrijednosnih papira i izdavalaca po segmentima i pod-segmentima;

o) uvrštavanje, trgovanje i izvještavanje u vezi s tokeniziranim vrijednosnim papirima, uključujući tehničke uslove trgovanja, kada se takvim vrijednosnim papirima trguje na berzi;

p) transparentnost prije i poslije trgovanja, obim i rokovi objava, mehanizmi privremene obustave trgovanja, te pravila za algoritamsko i visokofrekventno trgovanje;

r) pravila o provođenju poslova podrške tržišta i likvidnosnim obavezama, kada se poslovi podrške tržištu obavljaju na berzi ili putem članova berze;

- s) tehnički i organizacioni uslovi za članove s udaljenim pristupom, uključujući strane profesionalne posrednike iz čl. od 123 do 127 ovog zakona, kao i uslove pristupa inostranih članova u skladu s ovim zakonom i općim aktima Komisije;
- t) pravila o sekundarnom uvrštenju i skraćenom postupku uvrštenja za vrijednosne papire već uvrštene na kvalificiranom uređenom tržištu, uz kriterije ekvivalentnosti i saglasnost Komisije;
- u) pravila tržišnog segmenta za obveznice Distrikta i drugih nivoa vlasti;
- v) obaveze članova i berze u pogledu standarda vezanih za provedbu propisa koji uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti, uključujući obavezne procedure za nadzor trgovačkih kretanja i prijave sumnjivih aktivnosti;
- z) posebna pravila za mala i srednja preduzeća, odnosno MSP segment ili pod-segment, te segmente posebnih situacija, uključujući pojačana upozorenja investitorima, minimalni set objava i ograničenja u pogledu promotivnih aktivnosti.

Član 213

(Održavanje likvidnosti na uređenom tržištu)

- (1) Berza je ovlaštena zaključiti pisane sporazume s profesionalnim posrednicima, članovima berze, kojima se uspostavlja i uređuje institut podrške tržišta, uključujući obavezu objavljivanja obavezujućih ponuda po konkurentnim cijenama, radi obezbjeđenja redovne i predvidljive likvidnosti tržišta.
- (2) Berza uspostavlja planove kojima osigurava da dovoljan broj profesionalnih posrednika učestvuje u sporazumima iz stava 1 ovog člana, uz zahtjeve razmjerne prirodi i obimu trgovanja na tom tržištu.
- (3) Sporazumi iz stava 1 ovog člana sadrže najmanje:
 - a) obaveze profesionalnog posrednika u pogledu održavanja likvidnosti i, ukoliko su ugovorene, dodatne obaveze iz planova iz stava 2 ovog člana;
 - b) podsticaje u vidu popusta ili drugih olakšica koje berza odobrava radi obezbjeđenja likvidnosti te druga prava koja proističu iz učešća u navedenim sporazumima.
- (4) Berza nadzire ispunjavanje obaveza iz sporazuma, vodi evidenciju o učinku održavanja likvidnosti i obavještava Komisiju o sadržaju sporazuma i, na zahtjev, dostavlja dodatne informacije.
- (5) Detaljnije uslove i kriterije za status održavatelja tržišta, mjerenje učinka i strukturu podsticaja uređuju pravila berze.

Član 214

(Algoritamsko trgovanje)

- (1) Algoritamsko trgovanje, u smislu ovog zakona, je trgovanje vrijednosnim papirima u kojem kompjuterski algoritam automatski određuje pojedinačne parametre naloga, uključujući trenutak slanja naloga, cijenu, količinu ili način upravljanja nalogom nakon slanja, uz ograničenu ili nikakvu neposrednu ljudsku intervenciju, pri čemu se ne smatra algoritamskim trgovanjem korištenje kompjuterskog sistema koji služi samo za usmjeravanje naloga, potvrdu naloga ili obradu izvršenih transakcija nakon trgovanja.
- (2) Član berze koji koristi algoritamsko trgovanje uspostavlja i održava odgovarajuće tehničke i organizacione sisteme i mjere za upravljanje rizicima koji proizlaze iz takvog trgovanja, s ciljem sprečavanja neurednih uslova trgovanja i obezbjeđenja fer, urednog i transparentnog funkcionisanja tržišta.
- (3) Pravila berze detaljnije uređuju uslove pod kojima je dozvoljeno algoritamsko i visokofrekventno trgovanje, uključujući obavezno:

- a) obavezu identifikacije naloga i ponuda generiranih algoritamskim trgovanjem;
 - b) zahtjeve za testiranje algoritama i strategija trgovanja prije njihovog korištenja;
 - c) postupanje u slučaju poremećaja u trgovanju izazvanih algoritamskim trgovanjem;
 - d) obaveze izvještavanja članova koji koriste algoritamsko trgovanje.
- (4) Komisija može općim aktom iz člana 186 stava 7 ovog zakona propisati dodatne zahtjeve u vezi s algoritamskim trgovanjem radi zaštite integriteta tržišta i investitora.

Član 215

(Opći akti o finansiranju berze)

- (1) Osim statuta i pravila, berza donosi i opće akte kojima uređuje iznose i način plaćanja:
- a) pristupne članarine za članove berze;
 - b) godišnje članarine za članove berze;
 - c) naknade za usluge koje berza pruža članovima i trećim licima;
 - d) doprinose članova berze u fond sigurnosti;
 - e) novčane kazne za povrede akata berze;
 - f) druge naknade u obavljanju svoje djelatnosti.
- (2) Na akte iz stava 1 ovog člana Komisija daje saglasnost.
- (3) Naknade iz stava 1 ovog člana su transparentne, objektivne i nediskriminatorne, te objavljene na internet stranici berze prije stupanja na snagu.
- (4) Berza ne propisuje naknade za transakcije koje profesionalni posrednici na tržištu vrijednosnih papira izvršavaju po nalogima i za račun svojih klijenata.

POGLAVLJE III. UVRŠTENJE NA BERZU

Odjeljak A. Opći i posebni uslovi za uvrštenje na segmente berze

Član 216

(Uvrštenje na berzu i vrste uvrštenja)

- (1) Uvrštenje na berzu je postupak uključivanja vrijednosnih papira u trgovanje na berzi, u skladu s ovim zakonom, pravilima berze i općim aktom Komisije iz člana 186 stava 7 ovog zakona.
- (2) O uvrštenju odlučuje berza, uz prava prigovora i žalbe u skladu s članom 232 stavom 3 ovog zakona.
- (3) Uvrštenje se organizuje na segmentima berze:
- (a) kotaciji, i
 - (b) slobodnom berzanskom tržištu.
- (4) Kotacija je segment berzanskog tržišta na kojem se organizuje povezivanje ponude i tražnje vrijednosnih papira s posebno propisanim načinom trgovanja, utvrđenim uslovima za prijem vrijednosnih papira u kotaciju i posebno propisanim obavezama za izdavaoce čiji se vrijednosni papiri uvrštavaju u kotaciju.
- (5) U okviru kotacije, berza pravilima uspostavlja pod-segmente tržišta s različitim uslovima za uvrštenje.
- (6) U okviru segmenta slobodnog tržišta, berza pravilima može uspostaviti posebne tržišne pod-segmente za posebne situacije, uključujući izdavaoce koji ne ispunjavaju obaveze izvještavanja ili nad kojima je otvoren postupak stečaja ili likvidacije u skladu s članom 186 stavom 5 ovog zakona.
- (7) Berza može pravilima uspostaviti poseban pod-segment kotacije ili slobodnog berzanskog tržišta namijenjen malim i srednjim preduzećima, u vidu tržišta rasta za MSP, za koji

propisuje prilagođene uslove inicijalnog i kontinuiranog uvrštenja, olakšane zahtjeve izvještavanja i pojačana upozorenja investitorima o rizicima ulaganja.

(8) Primarno uvrštenje je glavno uvrštenje izdavaoca na jednom uređenom tržištu.

(9) Sekundarno uvrštenje (dual-listing) je svako dodatno uvrštenje istih vrijednosnih papira na drugoj berzi ili drugom javnom uređenom tržištu.

Član 217

(Opći uslovi za uvrštenje na berzu)

(1) Vrijednosni papiri se uvrštavaju na berzu ako izdavalac i vrijednosni papiri ispunjavaju opće i posebne uslove utvrđene ovim zakonom i pravilima berze, bez obzira na to da li je uvrštenje povezano s novim izdavanjem ili se radi o prijemu već izdatih vrijednosnih papira u trgovanje.

(2) Primarno uvrštenje vrijednosnih papira na berzu u Distriktu dopušteno je izdavaocu s registrovanim sjedištem u Bosni i Hercegovini i izdavaocu sa registrovanim sjedištem izvan Bosne i Hercegovine, u skladu s ovim zakonom i pravilima berze.

(3) Sekundarno uvrštenje vrijednosnih papira (dual-listing) čije je primarno uvrštenje na kvalificiranom uređenom tržištu provodi se u skladu s članom 221 ovog zakona, a berza pravilima može uspostaviti poseban segment tržišta za trgovanje tako uvrštenim vrijednosnim papirima.

Član 218

(Zahtjev za uvrštenje u kotaciju na berze)

(1) U kotaciju berze uvrštavaju se neograničeno prenosivi vrijednosni papiri plaćeni u cijelosti.

(2) Zahtjev za uvrštenje vrijednosnih papira u kotaciju na berzi podnosi izdavalac vrijednosnih papira ili osoba koju izdavalac za to ovlasti.

(3) Zahtjev iz stava 2 ovoga člana obuhvata sve vrijednosne papire iste klase.

(4) Promjena na vrijednosnim papirima usljed promjene nominalne vrijednosti dionica i broja dionica ne podrazumijeva podnošenje novog zahtjeva za uvrštenje.

(5) Vrijednosni papiri se ne uvrštavaju u kotaciju prije proteka roka za uplatu, ako je takav rok određen prilikom njihovog izdanja ili utvrđen ovim zakonom.

(6) Posebni kriteriji uvrštenja u kotaciju utvrđuju se pravilima berze.

Član 219

(Skraćeni postupak uvrštenja)

(1) Berza odobrava skraćeni postupak uvrštenja za vrijednosne papire koji su neprekidno najmanje 18 mjeseci uvršteni i aktivno trgovani na kvalificiranom uređenom tržištu, uz uredno ispunjavanje obaveza objavljivanja izdavaoca i javnu dostupnost relevantnih podataka.

(2) U skraćenom postupku uvrštenja iz stava 1 ovog člana, u slučaju izuzeća od obaveze sastavljanja i odobrenja prospekta prema ovom zakonu, berza zahtijeva dokument o uvrštenju ili drugi informativni dokument čiji sadržaj uređuju pravila berze u skladu s ovim zakonom.

(3) Berza prihvata dokumentaciju na službenom jeziku u upotrebi u Distriktu.

(4) Berza donosi odluku o uvrštenju putem skraćenog postupka uvrštenja.

(5) Berza odbija uvrštenje po osnovu skraćenog postupka uvrštenja ako bi ono moglo ugroziti zaštitu investitora ili uredno funkcionisanje tržišta.

(6) Komisija i berza traže dopunske informacije po utvrđivanju okolnosti značajne za zaštitu investitora.

- (7) Skraćeni postupak uvrštenja ne oslobađa izdavaoca ispunjavanja kontinuiranih obaveza nakon uvrštenja, u skladu sa ovim zakonom i pravilima berze.
- (8) Skraćeni postupak uvrštenja se odobrava za sekundarno uvrštenje vrijednosnih papira na berzu kao i za prijem postojećih vrijednosnih papira u trgovanje na berzi.
- (9) Komisija donosi Odluku o kriterijima i listi kvalificiranih uređenih tržišta, kojom utvrđuje kriterije ekvivalencije i utvrđuje i ažurira listu kvalificiranih uređenih tržišta.

Član 220 **(Uvrštenje dionica)**

- (1) Dionice koje se uvrštavaju na berzu pripadaju istoj klasi sa istim pravima te su nematerijalizovane i registrovane u Registru.
- (2) Dionice bez prava glasa, prioritetne dionice i druge posebne klase vlasničkih vrijednosnih papira uvrštavaju se na berzanske segmente i pod-segmente, pod uslovom da su njihova imovinska i upravljačka prava jasno opisana u prospektu ili informativnom memorandumu, te da se istovrsne dionice iste klase uvrštavaju pod istim uslovima.
- (3) Izdavalac i dionice ispunjavaju sljedeće posebne uslove za uvrštenje na kotaciju, čije konkretne pragove i dokaze propisuju pravila berze:
- a) minimalni udio slobodnog prometa i minimalan broj dioničara, razmjernan segmentu kotacije;
 - b) minimalna tržišna kapitalizacija odnosno druga mjerila veličine kapitala i rezervi;
 - c) neprekidno poslovanje i revidirani finansijski izvještaji za prethodni period;
 - d) usaglašenost s kodeksom korporativnog upravljanja;
 - e) nema otvorenog stečajnog ili likvidacionog postupka niti teških povreda ovog zakona;
 - f) ispunjenje obaveza objave informacija u skladu s ovim zakonom i pravilima berze, uključujući prospekt za javnu ponudu ili prijem na trgovanje, ako je prospekt obavezan, odnosno, u slučaju izuzeća od obaveze prospekta prema ovom zakonu, objavu informativnog memoranduma.
- (4) Dionice izdavaoca koje su već uvrštene na neko drugo tržište se uvrštavaju na poseban segment kotacije kao sekundarno uvrštenje (dual-listing) ako ispunjavaju uslove iz stava 3 ovog člana ili njihove ekvivalente na primarnom tržištu, a berza može prihvatiti objave s primarnog tržišta uz obavezu prijevoda na službeni jezik u upotrebi u Distriktu.
- (5) Pravila berze bliže propisuju tehničke uslove i kriterije za prijem dionica na trgovanje na berzi, u okvirima obaveza i izuzetaka propisanih ovim zakonom, te minimalni obim ponude kada je javna ponuda uslov za uvrštenje.
- (6) Bez obzira na ovlasti iz stava 5 ovog člana, berza ne može pravilima uvesti obavezu objavljivanja prospekta u slučajevima u kojima je ovaj zakon izričito izuzima.
- (7) Ako berza naknadno uspostavi segmente ili pod-segmente kotacije, može za njih propisati strože zahtjeve od zahtjeva iz stava 3 ovog člana, uz poštovanje odredbe iz stava 6 ovog člana.

Član 221 **(Vrijednosni papiri izdavaoca sa sjedištem izvan Bosne i Hercegovine)**

- (1) Vrijednosni papiri izdavaoca sa registrovanim sjedištem izvan Bosne i Hercegovine uvrštavaju se na berzu bez registracije sjedišta u Bosni i Hercegovini, u skladu s ovim zakonom, općim aktima Komisije i pravilima berze.
- (2) Izdavalac iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje dostupnost informacija i javnih objava investitorima u Distriktu u obimu utvrđenom ovim zakonom i pravilima berze.
- (3) U postupku uvrštenja vrijednosnih papira iz stava 1 ovog člana izdavalac obezbjeđuje imenovanje ovlaštenog zastupnika za prijem pismena u Bosni i Hercegovini i dokaz o tehničkoj povezanosti sa sistemom namire, u skladu s pravilima berze i aktima Registra.

- (4) Komisija i berza zahtijevaju dodatne informacije i zaštitnu mjeru radi zaštite investitora i urednog funkcionisanja tržišta.
- (5) Sekundarno uvrštenje (dual-listing) vrijednosnih papira izdavaoca iz stava 1 ovog člana, čije je primarno uvrštenje na kvalificiranom uređenom tržištu, provodi se putem ekvivalencije u skladu sa stavovima od 6 do 8 ovog člana.
- (6) Berza priznaje ispunjenje pojedinih uslova uvrštenja putem ekvivalencije za vrijednosni papir koji je već uvršten i aktivno trgovan na kvalificiranom uređenom tržištu, uz uporediv režim javnih objava i nadzora i obezbijeđen jednak ili viši nivo zaštite investitora, prema standardu ekvivalencije iz općeg akta Komisije iz člana 219 stava 9 ovog zakona.
- (7) U postupku iz stava 6 ovog člana berza primjenjuje skraćeni postupak iz člana 219 ovog zakona.
- (8) Priznavanje pojedinih uslova putem ekvivalencije ne utiče na obavezu ispunjavanja ostalih uslova ovog zakona, općih akata Komisije i pravila berze.

Član 222

(Uvrštenje obveznica)

- (1) Obveznice izdavaoca mogu se uvrstiti na kotaciju uz ispunjenje minimalnog iznosa uvrštenja utvrđenog pravilima berze.
- (2) Zamjenjive obveznice i obveznice s pravom na kupovinu drugih vrijednosnih papira mogu biti uvrštene u kotaciju kada su u kotaciji berze već uvršteni vrijednosni papiri za koje se te obveznice mogu zamijeniti ili koje je njima moguće kupiti.

Član 223

(Uvrštenje dužničkih vrijednosnih papira Distrikta i drugog nivoa vlasti)

- (1) Dužnički vrijednosni papiri koje su izdali Distrikt, drugi nivoi vlasti u Bosni i Hercegovini te pravno lice osnovano od strane Distrikta u mjeri u kojoj se takvo izdavanje smatra javnim dugom prema propisu o zaduživanju i javnom dugu, uvrštavaju se na berzu i trguju na berzi u skladu s ovim zakonom, tim propisom i pravilima berze.
- (2) Berza je, u skladu s članom 190 stavom 1 tačkom f) ovog zakona ovlaštena organizovati aukciju i drugi oblik primarne prodaje dužničkih vrijednosnih papira iz stava 1 ovog člana, a pravila berze uređuju način davanja ponude, kriterije dodjele, rokove objave rezultata i obaveze objave informacija investitorima.
- (3) Berza uspostavlja poseban segment tržišta za dužničke vrijednosne papire iz stava 1 ovog člana, s uslovima inicijalnog i kontinuiranog uvrštenja, objavama i mehanizmima nadzora, što se uređuje pravilima berze.

Član 224

(Objavljivanje podataka i transparentnost)

- (1) Prilikom uvrštenja vrijednosnih papira u kotaciju berze, podnosilac zahtjeva za uvrštenje objavljuje najmanje one podatke koji su ovim zakonom propisani za sadržaj prospekta za izdavanje vrijednosnih papira ili sadržaj informativnog memoranduma, ukoliko je izdavalac vrijednosnih papira koji se uvrštavaju oslobođen obaveze objavljivanja prospekta.
- (2) Podaci iz stava 1 ovog člana su usklađeni s prirodom poslovanja izdavaoca te investitorima omogućavaju objektivnu procjenu imovine i obaveza, finansijski položaj izdavaoca te prava sadržana u vrijednosnim papirima.
- (3) Objavljivanje podataka iz stava 1 ovog člana odobrava berza.

(4) Za sekundarno uvrštenje (dual-listing), berza prihvata objave izdavaoca s kvalificiranog uređenog tržišta, uz obavezu objave informativnog memoranduma ili sažetka prospekta na jeziku koji je u službenoj upotrebi u Distriktu, u rokovima i obimu propisanim pravilima berze.

Član 225 **(Segment slobodnog berzanskog tržišta)**

Slobodno berzansko tržište je segment berzanskog tržišta na kojem se, po unaprijed utvrđenim pravilima, organizira povezivanje ponude i tražnje sa svrhom trgovanja vrijednosnim papirima koji nisu uvršteni u kotaciju.

Član 226 **(Uslovi za uvrštenje na slobodno tržište)**

(1) Na slobodno berzansko tržište uvrštavaju se vrijednosni papiri koji:

- a) su izdati u skladu s ovim zakonom i upisani u Registar;
- b) su slobodno prenosivi, bez ograničenja prenosivosti suprotnih ovom zakonu; i
- c) ispunjavaju uslove uvrštenja utvrđene pravilima berze.

(2) Berza pravilima propisuje dodatne uslove i postupak uvrštenja vrijednosnih papira na slobodno berzansko tržište.

(3) Berza pravilima utvrđuje minimalni set javno dostupnih podataka o izdavaocu i vrijednosnom papiru radi donošenja informisane investicione odluke.

Član 227 **(Zahtjev za uvrštenje)**

(1) Zahtjev za uvrštenje vrijednosnih papira na slobodno berzansko tržište podnosi profesionalni posrednik, na temelju naloga klijenta za kupovinu ili prodaju tih vrijednosnih papira.

(2) Vrijednosni papiri se ne uvrštavaju na slobodno berzansko tržište prije isteka roka za uplatu iz javne ponude, ako je takav rok propisan prospektom, odlukom o izdavanju ili ovim zakonom.

(3) Berza pravilima uređuje koje podatke podnositelj zahtjeva za uvrštenje vrijednosnih papira na slobodno berzansko tržište objavljuje.

Odjeljak B. Obustava trgovanja i isključenje s berze

Član 228 **(Obavijest o privremenoj obustavi trgovanja)**

Berza privremeno obustavlja trgovanje vrijednosnim papirima ili isključuje vrijednosne papire s berzanskog tržišta uz uslove predviđene ovim zakonom i pravilima berze, o čemu je dužna bez odgađanja obavijestiti Komisiju i Registar.

Član 229 **(Obustava i ograničavanje trgovine)**

(1) Radi očuvanja stabilnosti trgovanja i sprečavanja poremećaja na tržištu, berza uspostavlja i primjenjuje mehanizme kontrole volatilnosti, uključujući dnevna ograničenja fluktuacije

cijene, privremene aukcije i druge tehničke i organizacijske mjere, u skladu sa svojim pravilima.

(2) Berza privremeno obustavlja ili ograničava trgovanje određenim vrijednosnim papirima kojima se trguje na berzi s ciljem zaštite investitora ili osiguranja uređenog i transparentnog trgovanja, u sljedećim slučajevima:

- a) nastupanje izuzetnih kolebanja cijena koje se ne može adekvatno otkloniti primjenom mehanizama iz stava 1 ovog člana;
- b) utvrđivanje da izdavalac ozbiljno ne ispunjava zakonske i druge informativne obaveze, čime ugrožava jednak pristup informacijama ili povjerenje u tržište;
- c) postojanje sumnje na zloupotrebu tržišta ili druge nezakonite radnje koje zahtijevaju privremeni prekid trgovanja, u skladu sa odredbama ovog zakona;
- d) nastupanje teškog tehničkog, operativnog ili sigurnosnog poremećaja u sistemu berze ili povezane infrastrukture koji utiče na uredno izvršenje naloga.

(3) Otvaranje stečajnog postupka nad izdavaocem nije automatski razlog za obustavu trgovanja vrijednosnim papirima tog izdavaoca, ali berza pri odlučivanju o obustavi uzima u obzir da li način informisanja tržišta i konkretne okolnosti ugrožavaju zaštitu investitora ili uredno trgovanje, u smislu stava 2 ovog člana.

(4) Privremena obustava ili ograničenje trgovanja vrijednosnim papirima traje do sticanja uslova za nastavak urednog trgovanja, a najduže 15 dana od dana donošenja odluke berze.

(5) Pravila berze detaljnije uređuju uslove, postupak i način na koji se uvode mehanizmi iz stava 1 ovog člana i privremena obustava ili ograničenje trgovanja iz stavova 2 i 3 ovog člana, uz primjenu principa proporcionalnosti i nediskriminacije.

(6) Berza ne obustavlja trgovanje vrijednosnim papirima ukoliko bi obustava uzrokovala znatnu štetu interesima investitora ili urednom funkcioniranju tržišta, a o razlozima takve odluke berza bez odgode obavještava Komisiju.

Član 230 **(Isključenje s kotacije)**

Berza isključuje s kotacije vrijednosne papire određenog izdavaoca, odnosno vrijednosne papire određene klase ili serije istog izdavaoca:

- a) ako se trgovina vrijednosnim papirima ne obavlja duže od šest mjeseci;
- b) ako izdavalac prestane ispunjavati uslove kotacije;
- c) ako se ustanovi da su vrijednosni papiri bili primljeni na kotaciju na osnovu lažnih ili pogrešnih podataka;
- d) ako je nad izdavaocem otvoren postupak stečaja ili likvidacije;
- e) ako izdavalac povuče svoje vrijednosne papire ili im protekne rok dospijeca;
- f) ako izdavalac podnese zahtjev za isključenje s kotacije; i
- g) u drugim slučajevima predviđenim pravilima berze.

Član 231 **(Isključenje sa slobodnog berzanskog tržišta)**

Berza isključuje sa slobodnog berzanskog tržišta vrijednosne papire određenog izdavaoca, odnosno vrijednosne papire određene klase ili serije istog izdavaoca:

- a) ako izdavalac povuče svoje vrijednosne papire ili vrijednosnim papirima protekne rok dospijeca;
- b) ako je nad izdavaocem otvoren postupak likvidacije;
- c) u drugim slučajevima predviđenim ovim zakonom i pravilima berze.

Član 232
(Rješenje o obustavi i isključenju s berze)

- (1) Berza donosi rješenja o uvrštenju vrijednosnih papira na berzu, odbijanju zahtjeva za uvrštenje, privremenoj obustavi trgovine vrijednosnim papirima i isključenju vrijednosnih papira s kotacije, odnosno slobodnog berzanskog tržišta.
- (2) Rješenje se objavljuje javno na internet stranici berze na dan donošenja a dostavlja Komisiji i izdavaocu najkasnije sljedeći radni dan.
- (3) Berzi se prigovor protiv rješenja podnosi u roku od tri dana od dana prijema rješenja, a Komisiji se podnosi žalba u roku od osam dana od prijema rješenja na prigovor.
- (4) U slučaju zloupotrebe tržišta kao uzroka mjere privremene obustave ili isključenja vrijednosnih papira izdavaoca, Komisija je ovlaštena zatražiti usklađenu obustavu ili isključenje tih vrijednosnih papira sa svih relevantnih mjesta trgovanja u Bosni i Hercegovini.

POGLAVLJE IV. PRISTUP I NADZOR NAD BERZOM

Odjeljak A. Članstvo na berzi

Član 233
(Član berze)

- (1) Trgovanje vrijednosnim papirima na berzi obavlja profesionalni posrednik koji je član berze.
- (2) Član berze je:
 - a) profesionalni posrednik, uključujući banku, sa sjedištem u Distriktu;
 - b) profesionalni posrednik i banka sa sjedištem u Bosni i Hercegovini izvan Distrikta, koji ima odobrenje Komisije u smislu člana 128 ovog zakona;
 - c) strani profesionalni posrednik sa sjedištem izvan Bosne i Hercegovine, koji ima odgovarajuće odobrenje Komisije u smislu čl. 124, 125 ili 127 ovog zakona.
- (3) Pravila berze uređuju dvije kategorije članova berze:
 - a) direktne članove sa sjedištem ili podružnicom u Bosni i Hercegovini;
 - b) članove s udaljenim pristupom koji trguju putem elektronskog pristupa bez fizičkog prisustva, pod uslovima ovog zakona i pravila berze.
- (4) Berza prima u članstvo profesionalnog posrednika koji podnese zahtjev za članstvo i koji ispunjava sljedeće uslove:
 - a) ima dozvolu Komisije za poslove prometa vrijednosnim papirima;
 - b) deponira odgovarajući iznos sredstava sa svrhom uplate u fond sigurnosti;
 - c) raspolaže novčanim sredstvima dovoljnim za kupovinu dionica berze, odnosno za uplatu naknade za članstvo, onda kada član berze nije i dioničar berze;
 - d) ispunjava druge uslove koje utvrdi berza.
- (5) Nakon podnošenja zahtjeva za članstvo berza donosi odluku u roku od 15 dana.
- (6) Protiv odluke berze kojom se odbija zahtjev za članstvo, kao i u slučaju propuštanja odlučivanja u zakonom propisanom roku, podnosilac zahtjeva izjavljuje žalbu berzi u roku od 15 dana od dana prijema odluke, odnosno isteka roka za odlučivanje.
- (7) Izuzetno od stava 4 ovog člana, član berze s posebnim ovlaštenjima može biti:
 - a) Registar, isključivo u vezi s poslovima obračuna i poravnanja, u skladu s općim aktima Komisije, aktima Registra i pravilima berze;
 - b) Centralna banka Bosne i Hercegovine;

c) nadležna Direkcija za finansije na nivou Distrikta, isključivo u vezi s poslovima izdavanja, organizacije i servisiranja vrijednosnih papira javnog duga.

(8) Lica iz stava 7 ovog člana:

a) ne obavljaju poslove posredovanja, ne primaju niti izvršavaju naloge klijenata i ne trguju za vlastiti račun, te djeluju u opsegu koji neposredno proizlazi iz njihovih zakonskih nadležnosti iz stava 7 ovog člana;

b) imaju pristup sistemu berze samo u obimu i na način potrebnim za provođenje nadležnosti iz stava 7 ovog člana, bez uticaja na formiranje cijena izvan tih funkcija;

c) podliježu pravilima berze o tehničkim standardima pristupa, sigurnosti i integritetu podataka, kao i nadzoru Komisije.

(9) Status posebnog člana iz stava 7 ovog člana dodjeljuje se odlukom berze uz prethodnu saglasnost Komisije, kojom se preciziraju opseg i trajanje ovlaštenja.

(10) Pravila berze bliže uređuju tehničke i organizacione uslove, ograničenja, izvještavanje i nadzor posebnih članova, uz saglasnost Komisije.

Član 234

(Obavještavanje o promjenama)

Član berze dužan je bez odgađanja pismeno obavijestiti berzu o svakoj nastaloj promjeni svojih ovlasti, prava i odgovornosti, a naročito o promjenama koje se odnose na činjenice na temelju kojih je dobio dozvolu za članstvo.

Član 235

(Prestanak članstva)

(1) Članstvo na berzi prestaje:

a) dobrovoljnim istupanjem;

b) oduzimanjem dozvole profesionalnom posredniku;

c) isključenjem zbog kršenja obaveza propisanih statutom i pravilima berze;

d) likvidacijom člana.

(2) Statutom i pravilima berze uređuje se postupak prijema u članstvo i prestanak članstva na berzi.

Odjeljak B. Nadzor nad berzom

Član 236

(Nadzor nad radom berze)

(1) Nadzor nad radom berze vrši Komisija u skladu s ovim zakonom i općim aktom iz člana 271 stava 3 ovog zakona.

(2) U postupku nadzora Komisija je ovlaštena pregledati akte, poslovne knjige i druge dokumente berze.

(3) Komisija je ovlaštena zahtijevati izvještaje i podatke te obaviti kontrolu poslovnih knjiga i poslovne dokumentacije, u svrhu provođenja nadzora iz stava 1 ovoga člana, i od osoba koje su s berzom u odnosu povezanosti, osoba na koje je berza prenijela obavljanje pojedinih poslovnih procesa te vlasnika kvalificiranog udjela berze.

(4) Ako u postupku nadzora nad radom berze uspostavi nezakovitosti ili nepravilnosti, Komisija daje naloge i rokove za njihovo otklanjanje i donosi rješenja kojim preduzima mjere određene ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 271 stava 3 ovog zakona.

(5) Berza ima pravo žalbe protiv rješenja Komisije kojim je berzi izrečena mjera u skladu s članom 262 stavom 1 ovog zakona.

Član 237

(Mjere)

- (1) Komisija berzi privremeno obustavlja dozvolu za rad u trajanju do 30 dana u slučaju da utvrdi da berza ne obavlja djelatnost u neprekidnom trajanju dužem od 60 dana, da ne izvršava naloge Komisije ili da ne vrši temeljne funkcije predviđene ovim zakonom.
- (2) Komisija berzi oduzima dozvolu za rad u slučaju:
 - a) da berza ne započne s radom u roku od 12 mjeseci od izdavanja dozvole, da se izričito odrekne dozvole ili da ne posluje tokom prethodnih šest mjeseci;
 - b) da je dozvola za rad pribavljena na osnovu neistinitih podataka;
 - c) da berza ne ispunjava uslove na osnovu kojih je dozvola izdata;
 - d) da berza ne obavlja poslove s vrijednosnim papirima u skladu s ovim zakonom;
 - e) da berza ne otkloni utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti u roku utvrđenom rješenjem Komisije ili da ne postupi u skladu sa stavom 1 ovog člana;
 - f) da u periodu dužem od šest mjeseci nema vrijednosnih papira izdavaoca uvrštenih u kotaciju berze;
 - g) da berza prekrši obavezu zabrane manipuliranja cijenama;
 - h) da berza obavijesti Komisiju o prestanku obavljanja djelatnosti.
- (3) Rješenjem o oduzimanju dozvole za rad Komisija određuje rok u kojem berza ne može zatražiti ponovno izdavanje dozvole, a koji ne može biti kraći od jedne godine niti duži od pet godina od dana donošenja rješenja.
- (4) Komisija je ovlaštena, uz utvrđeno postojanje razloga za oduzimanje dozvole iz stava 2 ovog člana i postojanje olakšavajućih okolnosti, rješenjem odrediti da se dozvola ne oduzima, pod uslovom da berza u roku koji odredi Komisija otkloni utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti i da, u periodu koji ne može biti duži od jedne godine od dana donošenja rješenja, ne nastupi bilo koji od razloga za oduzimanje dozvole iz stava 2 ovog člana.
- (5) Odluku o otvaranju postupka likvidacije, odnosno stečaja nad berzom nadležni sud dostavlja Komisiji u roku od osam dana od dana donošenja odluke.
- (6) Dozvola za rad berze prestaje važiti danom otvaranja stečajnog postupka, odnosno postupka likvidacije.

Član 238

(Dobrovoljna likvidacija berze)

- (1) Odluku o prestanku obavljanja djelatnosti berze na temelju dobrovoljne likvidacije donosi skupština dioničara berze kvalificiranom većinom, uz uslov da su svi dioničari koji su istovremeno i članovi berze dali saglasnost.
- (2) Prije donošenja odluke iz stava 1 ovog člana, berza je dužna pribaviti prethodnu saglasnost Komisije.
- (3) Uz zahtjev za davanje saglasnosti iz stava 2 ovog člana, berza Komisiji dostavlja:
 - a) predloženi plan prestanka obavljanja djelatnosti i okončanja trgovanja;
 - b) rokove i faze pripreme berze za okončanje njenih aktivnosti;
 - c) dokaz da je imovina berze dovoljna da berza ispuni sve svoje obaveze;
 - d) prijedlog lica za likvidacionog upravnika;
 - e) dodatne informacije koje Komisija smatra neophodnim.
- (4) Berza obavještava Komisiju i javnost o donošenju odluke o prestanku obavljanja djelatnosti odmah, a najkasnije u roku od osam dana od dana donošenja odluke, te podnosi zahtjev za brisanje iz registra dozvola izdatih za rad berze.

(5) U toku postupka likvidacije berza može preduzimati samo poslove u vezi s provođenjem likvidacionog postupka i unovčavanja likvidacione mase, te poslove koji su potrebni za uredno okončanje obavljanja djelatnosti.

Član 239.

(Zaštita podataka i sistema pri prestanku rada berze)

U slučaju pokretanja stečajnog postupka, postupka likvidacije ili prestanka rada berze na bilo koji drugi način, Komisija je ovlaštena preduzeti mjere radi zaštite i očuvanja podataka o nalogima, transakcijama i drugim informacijama koji se nalaze u sistemu berze.

POGLAVLJE V. DRUGO UREĐENO JAVNO TRŽIŠTE

Član 240

(Organizacija drugog uređenog javnog tržišta)

(1) Drugo uređeno javno tržište je dioničko društvo koje organizira povezivanje ponude i tražnje vrijednosnih papira sa svrhom trgovanja vrijednosnim papirima po unaprijed utvrđenim pravilima tih društava i na kojem se ne vrši kotacija niti se propisuju posebni kotacijski uslovi za uvrštavanje.

(2) Na drugom uređenom javnom tržištu se trguje vrijednosnim papirima koji nisu uvršteni u kotaciju berze.

(3) Drugo uređeno javno tržište ne može u svom nazivu imati riječ berza.

Član 241

(Osnivanje i primjena odredbi na drugo uređeno javno tržište)

(1) Drugo uređeno javno tržište ugovorom osnivaju najmanje tri profesionalna posrednika registrovana kod Komisije.

(2) Temeljni kapital drugog uređenog javnog tržišta iznosi najmanje 200.000,00 KM.

(3) Na drugo uređeno javno tržište shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona koje uređuju osnivanje, organizaciju i upravljanje, pravila i transparentnost, članstvo, nadzor, mjere i oduzimanje dozvola koje važe za berzu, osim ako je ovim dijelom Zakona drugačije propisano.

Član 242

(Uvrštavanje vrijednosnih papira)

(1) Zahtjev za uvrštavanje vrijednosnih papira u trgovanje na drugom uređenom javnom tržištu podnosi izdavalac ili profesionalni posrednik ovlašten za poslovanje s vrijednosnim papirima koji je član tog uređenog javnog tržišta.

(2) Komisija općim aktom iz člana 186a stava 7 ovog zakona propisuje koje podatke je izdavalac dužan objaviti prilikom uvrštenja vrijednosnih papira u trgovanje na drugom uređenom javnom tržištu.

Član 243

(Objavljivanje i izvještavanje o trgovanju)

- (1) Drugo uređeno javno tržište objavljuje bez odgađanja javno na svojoj internet stranici podatke o zaključenim poslovima, uključujući najmanje broj ostvarenih transakcija, oznaku vrijednosnog papira, cijene i obim trgovine.
- (2) Objave iz stava 1 ovog člana se vrše na službenoj internet stranici uređenog javnog tržišta i u dnevnim novinama ili drugim javnim glasilima dostupnim na teritoriji Distrikta.
- (3) Drugo uređeno javno tržište dužno je Komisiji dostavljati periodične izvještaje o zaključenim poslovima, kao i izvještaje na zahtjev Komisije.
- (4) Sadržaj, rokove i način javnih objava i izvještavanja iz stavova 1 i 2 ovog člana propisuje Komisija općim aktom iz člana 186 stava 7 ovog zakona, uključujući i tehnički format.

POGLAVLJE VI. TRGOVANJE VRIJEDNOSNIM PAPIRIMA I FINANSIJSKIM DERIVATIMA

Član 244 (Trgovanje finansijskim derivatima)

- (1) Trgovanje finansijskim derivatima obavlja se na posebnom tržišnom segmentu berze ili na specijaliziranoj berzi.
- (2) Finansijski derivati su predmet trgovine od dana izdavanja do dana dospelosti ugovora.
- (3) Komisija općim aktom iz člana 186 stava 7 ovog zakona bliže uređuje uslove za uvođenje finansijskih derivata u trgovanje na berzi, uslove za obavljanje trgovine tim derivatima i način izmirenja obaveza iz poslova zaključenih u trgovini finansijskim derivatima.
- (4) Za trgovanje finansijskim derivatima berza utvrđuje standardizirana prava i obaveze ugovornih strana i dan početka trgovine.
- (5) Berza uvodi u trgovanje samo finansijske derivate koji osiguravaju ostvarivanje ekonomskih interesa poslovnih subjekata i drugih organizacija i osoba, i ako to nije u suprotnosti s javnim interesom.
- (6) Berza obavještava Komisiju o namjeri uvođenja pojedinog finansijskog derivata u trgovanje najmanje 30 dana prije početka trgovanja tim derivatom.
- (7) Komisija će zabraniti uvođenje finansijskog derivata u trgovanje, odnosno zabraniti daljnju trgovinu finansijskim derivatom čija je trgovina započeta na berzi, u svrhu zaštite investitora.
- (8) U slučaju privremene obustave ili isključenja osnovnog finansijskog instrumenta iz trgovanja radi zaštite investitora ili zbog neispunjavanja pravila tržišta, berza shodno obustavlja ili isključuje i povezani finansijski derivat, osim u situaciji u kojoj takva mjera vjerovatno prouzrokuje značajnu štetu interesima investitora ili urednom funkcionisanju tržišta, o čemu bez odgode obavještava Komisiju.

Član 245 (Primjena odredaba zakona na trgovanje derivatima)

Na trgovanje finansijskim derivatima, ograničenje trgovanja i izmirenje obaveza iz poslova zaključenih u trgovanju tim instrumentima primjenjuju se odredbe ovog zakona o trgovanju vrijednosnim papirima i izmirenju obaveza iz poslova zaključenih u trgovanju vrijednosnim papirima na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu.

DIO ŠESTI – KOMISIJA ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Član 246 **(Osnivanje i status Komisije za vrijednosne papire)**

- (1) Komisija za vrijednosne papire Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Komisija) je stalno i nezavisno pravno lice, koje se registruje u sudskom registru Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, u skladu s ovim zakonom, i obavlja poslove iz djelokruga propisanog ovim zakonom.
- (2) Osnivač Komisije je Skupština Brčko distrikta BiH.
- (3) Sjedište Komisije je u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine.
- (4) Osnivački kapital Komisije iznosi 2.000,00 KM i uplaćuje se na poseban račun otvoren kod banke, prije upisa osnivanja Komisije u sudski registar.
- (5) Troškove osnivanja Komisije snosi osnivač.
- (6) Brčko distrikt BiH odgovara do visine uplaćenog osnivačkog kapitala.
- (7) Komisija ima svoj račun.
- (8) Zabranjen je svaki uticaj na rad Komisije kojim se može dovesti u pitanje nezavisnost i samostalnost u donošenju odluka iz djelokruga Komisije.

Član 247 **(Pečat Komisije)**

Komisija ima okrugli pečat čije se ovlaštenje za korištenje utvrđuje aktom Komisije i sadrži tekst sljedećeg sadržaja: „BiH, Brčko distrikt Bosne i Hercegovine – Komisija za vrijednosne papire Brčko distrikta Bosne i Hercegovine” kružno ispisan ćirilicom i latinicom pismom, a u središtu pečata utisnut je grb Bosne i Hercegovine.

Član 248 **(Odgovornost Skupštini i izvještavanje)**

- (1) Komisija je odgovorna Skupštini Distrikta za obavljanje poslova iz djelokruga utvrđenog ovim zakonom.
- (2) Komisija podnosi Skupštini godišnji izvještaj o radu za prethodnu godinu najkasnije do 28. februara tekuće za prethodnu godinu.
- (3) Izvještaj iz stava 2 ovog člana sadrži informacije o stanju na tržištu vrijednosnim papirima kao i ukupnom radu i poslovanju Komisije u izvještajnom periodu.
- (4) Komisija podnosi finansijski plan sa programom rada za narednu godinu prema budžetskom kalendaru.
- (5) Izvještaj iz stava 2 ovog člana razmatra i usvaja Skupština.
- (6) Skupština ne usvaja izvještaj Komisije iz stava 2 ovog člana u slučaju ocjene da Komisija ne radi saglasno ovom zakonu odnosno ne ispunjava poslove djelokruga kako su propisani ovim zakonom ili ne postiže ciljeve ovog zakona.
- (7) U slučaju da Skupština dvije godine uzastopno ne usvoji izvještaj Komisije iz stava 2 ovog člana, zaključkom zadužuje Komisiju za izbor i imenovanje i mandatsko-imunitetsku komisiju da provede postupak utvrđivanja odgovornosti Komisije, u kojem se Komisiji omogućava izjašnjenje.
- (8) Nakon provedenog postupka iz stava 7 ovog člana, Komisija za izbor i imenovanja i mandatno-imunitetska komisija dužna je Skupštini dostaviti izvještaj o provedenom postupku, s prijedlogom mjera za poboljšanje rada Komisije ili prijedlogom razrješenja članova Komisije, u skladu s članom 257 ovog zakona.

Član 249 **(Obaveza revizije)**

- (1) Komisija podliježe redovnoj reviziji poslovanja od strane nadležnog Ureda za reviziju javne uprave i institucija u Distriktu, u skladu s propisima kojima se uređuje javna revizija.
- (2) Ukoliko Ured za reviziju da negativan izvještaj o reviziji ili izvještaj s rezervom odnosno utvrdi nepravilnosti takvog obima da bitno utiču na istinitost i fer prikaz finansijskih izvještaja ili primjenu zakona i propisa i korištenje sredstava za odgovarajuće namjene, Komisija je dužna u roku od 60 dana izraditi i Skupštini dostaviti plan korektivnih mjera s rokovima za realizaciju mjera, te ga objaviti na svojoj internet stranici.
- (3) U slučaju negativnog izvještaja iz stava 2 ovog člana, Skupština Distrikta je dužna, po okončanju provedbe plana korektivnih mjera, osigurati provođenje eksterne revizije od revizorske kuće koja ispunjava uslove prema propisima kojima se uređuje revizija.
- (4) Eksterna revizija obuhvata isti izvještajni period kao i provjeru realizacije predloženih korektivnih mjera, a izvještaj nezavisne revizije dostavlja se Skupštini i objavljuje na internet stranici Komisije.
- (5) U slučaju da je izvještaj eksterne revizije negativan, Komisija za izbor i imenovanja i mandatsko-imunitetska komisija Skupštine Distrikta, kao ovlašteni predlagač, pokreće postupak razrješenja Komisije i upućuje Skupštini prijedlog odluke o razrješenju.
- (6) Odluka o razrješenju Komisije donosi se saglasno Poslovniku Skupštine.
- (7) Odluka iz stava 6 ovog člana je konačna, a protiv nje se može pokrenuti upravni spor.

POGLAVLJE II. IMENOVANJE I RAZRJEŠENJE KOMISIJE

Član 250 (Sastav i mandat Komisije)

- (1) Komisiju čine predsjednik i dva zamjenika predsjednika te dva člana Komisije, ukupno pet članova.
- (2) Skupština Distrikta imenuje predsjednika Komisije i dva zamjenika predsjednika Komisije.
- (3) U sastavu iz stava 1 ovog člana, preostala dva člana Komisije imenuju se iz reda stručnjaka koji imaju najmanje deset godina profesionalnog iskustva u oblasti tržišta vrijednosnih papira, stečenog radom u međunarodnim organizacijama, stranim regulatornim tijelima i uređenim tržištima, međunarodnim finansijskim institucijama ili na međunarodnim projektima tehničke pomoći, bilo da se radi o iskustvu stečenom u oblasti regulatora, bilo o iskustvu u radu berze ili drugog uređenog javnog tržišta.
- (4) Članove Komisije iz stava 3 ovog člana imenuje Komisija, na osnovu javnog konkursa provedenog u skladu sa statutom i internim aktima Komisije, putem ugovornog aranžmana koji ne podrazumijeva zasnivanje radnog odnosa, pri čemu odluka o imenovanju stupa na snagu danom davanja saglasnosti Skupštine Distrikta.
- (5) Članovi iz stava 3 ovog člana mogu biti strani ili domaći državljani i imaju ista prava i obaveze kao ostali članovi Komisije, uključujući pravo glasa pri donošenju općih akata i drugih odluka iz nadležnosti kolegijalnog odlučivanja, te nemaju status nosioca javne funkcije.
- (6) Način rada i odlučivanja Komisije načelno se uređuje Statutom Komisije, u skladu s članom 264 ovog zakona.
- (7) Ako je angažman članova iz stava 3 ovog člana uređen međunarodnim sporazumom o stručno-tehničkoj pomoći ili drugim međunarodnim aranžmanom, primjenjuju se odgovarajuće odredbe tog sporazuma, a na njih se shodno primjenjuju izuzeci u smislu propisa o zapošljavanju stranaca u Distriktu.

- (8) Članovi Komisije iz stava 3 ovog člana, nisu dužni imati prebivalište na području Distrikta, ali su dužni prisustvovati sjednicama (fizički ili na daljinu u skladu s internim aktom Komisije), te aktivno učestvovati u radu i donošenju općih akata.
- (9) Status i uslovi angažmana članova Komisije iz stava 3 ovog člana, uređuju se ugovorom koji zaključuje Komisija, kojim se definišu prava i obaveze, naknada, razlozi i postupak prestanka angažmana, te puna primjena odredbi ovog zakona o povjerljivosti, sukobu interesa, nespojivosti i ograničenjima.
- (10) Mandat svih članova Komisije traje pet 5 godina, a isto lice može biti ponovno imenovano, u skladu s ovim zakonom.
- (11) Mandat predsjednika i zamjenika predsjednika Komisije prestaje:
- a) istekom perioda na koji su imenovani, ili
 - b) kada napune 65 godina života,
 - c) smrću.

Član 251

(Uslovi za izbor članova Komisije)

Za člana Komisije kojeg imenuje Skupština Distrikta može biti imenovano lice koje:

- a) je državljanin BiH,
 - b) ima prebivalište u BiH,
 - c) ima visoko obrazovanje pravne ili ekonomske struke, najmanje 240 ECTS,
 - d) ima najmanje deset godina iskustva u struci,
 - e) nije pravosnažno osuđivano za krivična djela i da se protiv njega ne vodi krivični postupak, osim za krivična djela protiv sigurnosti javnog saobraćaja,
 - f) u prethodne tri godine nije disciplinski kažnjavano za teže povrede službene ili radne dužnosti.
- (2) Za članove Komisije iz člana 250 stava 3 ovog zakona ne zahtijevaju se državljanstvo i prebivalište iz stava 1 tački a) i b) ovog člana, ali moraju ispunjavati uslove iz tačaka od c) do f) ovog člana.
- (3) Na sve članove Komisije shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o nespojivosti funkcija, sukobu interesa, ograničenjima u pogledu vlasničkog učešća i obavezi čuvanja tajne.

Član 252

(Postupak imenovanja)

- (1) Postupak imenovanja članova Komisije koje imenuje Skupština Distrikta pokreće se putem raspisivanja javnog konkursa za prijavu kandidata za izbor predsjednika, dva zamjenika predsjednika, koji objavljuje nadležna Komisija za izbor i imenovanja i mandatno-imunitetska komisija Skupštine Distrikta.
- (2) Konkurs iz stava 1 ovog člana se objavljuje na službenoj internet stranici Skupštine Distrikta, a rok za prijave ne može biti kraći od osam dana.
- (3) Nadležna komisija Skupštine razmatra prijave, provjerava formalnu ispravnost, utvrđuje listu kandidata koji ispunjavaju uslove i objavljuje je, obavlja usmene intervju sa svim kandidatima u roku od 15 dana od objave liste, ocjenjuje kandidate i sastavlja rang-listu s obrazloženjem ocjena i izvještaj o provedenoj proceduri, te ih dostavlja Skupštini u roku od osam dana od dana obavljenog intervjuja.
- (4) Skupština imenuje predsjednika Komisije i dva zamjenika predsjednika Komisije s rang-liste kandidata u roku od 30 dana od dana dostavljanja rang-liste.

- (5) Nakon preuzimanja dužnosti, Komisija u sastavu imenovanom u skladu sa stavom (4) ovog člana, provodi poseban postupak odabira i imenuje dva stručna člana, na osnovu javnog konkursa i kriterija utvrđenih statutom i općim aktom Komisije, vodeći računa o eventualnim obavezama iz sklopljenih međunarodnih sporazuma o stručno-tehničkoj pomoći.
- (6) S angažiranim članovima Komisije saglasno stavu 5 ovog člana zaključuje se ugovor u skladu s članom 250 ovog zakona.
- (7) Ako do isteka mandata nisu imenovani novi članovi Komisije, postojeći članovi nastavljaju obavljati dužnost do konačnog imenovanja novih članova Komisije.
- (8) Članovi se imenuju odnosno angažuju po potpisanoj izjavi o nepostojanju smetnji iz člana 241 ovog zakona.
- (9) Odluka o imenovanju je konačna, a protiv nje se može pokrenuti upravni spor.

Član 253 **(Sekretar Komisije i stručna služba)**

- (1) Komisija imenuje sekretara Komisije.
- (2) Komisija ima Stručnu službu, a organizacija i sistematizacija radnih mjesta Stručne službe načelno se određuje Statutom Komisije i Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta u Komisiji, na koje saglasnost daje Skupština Distrikta.

Član 254 **(Nespojivosti i ograničenja)**

- (1) Pored nespojivosti i ograničenja propisanih Zakonom o sprečavanju sukoba interesa u institucijama Brčko distrikta BiH, članovi Komisije ne mogu:
- a) biti međusobno u braku ili srodstvu u uspravnoj liniji, niti u pobočnoj liniji ili po tazbini zaključno s trećim stepenom;
 - b) biti lica prema kojima su nastupile pravne posljedice osude propisane članom 3 ovog zakona;
 - c) obavljati dužnosti u organima zakonodavne, izvršne ili sudske vlasti niti biti članovi nadzornih ili upravnih odbora pravnih lica koja su pod nadzorom Komisije, kao i izdavalaca vrijednosnih papira;
 - d) posjedovati, direktno ili indirektno, više od 5% (pet posto) udjela ili dionica u kapitalu pravnih lica kojima Komisija daje dozvole ili nad kojima vrši nadzor, uključujući izdavaoce vrijednosnih papira;
 - e) obavljati bilo koji drugi posao uz naknadu, izuzev naučnih, istraživačkih i predavačkih aktivnosti;
 - f) obavljati djelatnosti ili provoditi aktivnosti koje su u suprotnosti s načelima zaštite investitora ili nezavisnosti i samostalnosti Komisije;
 - g) obavljati dužnost u organima političke stranke ili učestvovati u političkim aktivnostima;
 - h) biti profesionalni posrednici ili savjetnici na tržištu kapitala niti imati ugovorni odnos koji može kompromitirati nezavisnost u odlučivanju.
- (2) Na zaposlene u Stručnoj službi shodno se primjenjuju zabrane stava 1 tački d), e), f) i h) ovog člana.
- (3) Članovi Komisije i zaposleni dužni su bez odlaganja pisano prijaviti Komisiji svaku okolnost koja može izazvati sumnju u postojanje sukoba interesa.
- (4) Komisija o prijavi iz stava 3 ovog člana odlučuje bez odlaganja i preduzima odgovarajuće mjere u skladu s ovim zakonom.

Član 255
(Sukob interesa, izuzeće i zabrana uzdržanosti)

(1) Članovi Komisije se izuzimaju od glasanja u predmetima koji se tiču pravnih lica u kojima on ili s njim povezano lice ima vlasničko učešće ili drugi materijalni ili nematerijalni interes.

(2) Osim u okolnostima sukoba interesa ili mogućeg sukoba interesa, član Komisije se ne može suzdržati od glasanja.

Član 256
(Odgovornost za štetu)

Članovi Komisije i ovlaštena lica u Komisiji ne odgovaraju za štetu koja nastane prilikom obavljanja dužnosti u primjeni propisa iz oblasti tržišta vrijednosnih papira, osim ako se u postupku pred nadležnim organom dokaže da su određenu radnju iz koje je nastupila štetna posljedica učinili ili propustili da učine namjerno ili grubom nepažnjom.

Član 257
(Uslovi i postupak razrješenja)

(1) Predsjednik Komisije i dva zamjenika predsjednika Komisije se razrješavaju prije isteka mandata:

- a) na lični zahtjev;
- b) trajnim gubitkom sposobnosti za obavljanje dužnosti;
- c) počinjenjem krivičnog djela protiv privrede i platnog prometa, protiv službene dužnosti, i krivičnog djela propisanog ovim zakonom;
- d) obavljanjem djelatnosti ili provođenjem aktivnosti nespojive s dužnošću člana Komisije, u skladu s odredbama ovog zakona;
- e) ako se utvrdi da ne ispunjavaju uslove za imenovanje utvrđene ovim zakonom;
- f) ako se, u postupku provedenom u skladu s članom 248 ovog zakona, utvrdi teško i kontinuirano neispunjavanje nadležnosti i zadataka Komisije;
- g) u skladu s članom 249 stavom 5 ovog zakona.

(2) Postupak utvrđivanja razloga iz stava 1 tački d), e) i f) može inicirati bilo koje zainteresovano lice uključujući Komisiju za izbor i imenovanje i mandatno-imunitetsku Komisiju, a postupak provodi Komisija za odlučivanje o sukobu interesa Distrikta.

(3) Komisija za izbor i imenovanje i mandatno-imunitetska komisija provodi postupak utvrđivanja okolnosti iz stava 1 tačke e) ovog člana po saznanju o nepostojanju ili prestanku uslova za imenovanje i podnosi Skupštini izvještaj s prijedlogom.

(4) U slučaju utvrđenog sukoba interesa ili postojanja okolnosti iz stava 2 ovog člana, Komisija za izbor i imenovanje i mandatno-imunitetska komisija po službenoj dužnosti pokreće postupak razrješenja člana Komisije i upućuje Skupštini prijedlog odluke o razrješenju, s tim da se utvrđivanje sukoba interesa vrši od strane nadležne Komisije za sprječavanje sukoba interesa u institucijama Distrikta, u skladu sa odredbama tog zakona.

(5) Odluku o razrješenju donosi Skupština saglasno Poslovniku Skupštine.

(6) Odluka iz stava 4 ovog člana je konačna, a protiv nje se može pokrenuti upravni spor u skladu sa zakonom.

(7) Po razrješenju člana Komisije, pokreće se postupak imenovanja novog člana Komisije na način i po postupku utvrđenim ovim zakonom, za preostali mandat.

(8) Na članove Komisije iz člana 250 stava 3 shodno se primjenjuju odredbe ovog člana, a iste razrješava predsjednik Komisije i dva zamjenika predsjednika Komisije odlukom koja se donosi jednoglasno i koja stupa na snagu danom davanja saglasnosti Skupštine Distrikta.

Član 258 **(Period suzdržanosti nakon mandata)**

- (1) Predsjednik, zamjenik predsjednika i članovi Komisije dvije godine po prestanku mandata ne mogu zastupati niti predstavljati stranke u postupcima pred Komisijom.
- (2) Članovi Komisije imaju pravo na jednokratnu pravičnu naknadu na ime suzdržanosti od aktivnosti u vezi sa stavom 1 ovog člana, čija je visina određena Statutom Komisije.

POGLAVLJE III. ORGANIZACIJA I ODLUČIVANJE KOMISIJE

Član 259 **(Statut)**

- (1) Komisija donosi Statut, a na Statut saglasnost daje Skupština Distrikta.
- (2) Statutom Komisije načelno se uređuju: način odlučivanja o pojedinim pitanjima iz djelokruga Komisije, organizacija i način poslovanja Komisije, ovlaštenje za zastupanje i predstavljanje Komisije, prava, obaveze i odgovornosti predsjednika, zamjenika predsjednika i članova Komisije, pitanja angažmana članova Komisije iz člana 250 stava 3 ovog zakona, prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Komisiji, prava, obaveze i odgovornosti sekretara Komisije, broj i način korištenja pečata Komisije, finansijski plan, te druga pitanja u vezi s radom Komisije.

Član 260 **(Akti Komisije)**

- (1) Radi izvršavanja poslova iz svog djelokruga Komisija donosi pravilnike, uputstva, naredbe, odluke i druge opće akte, kao i pojedinačne akte, uključujući rješenja i zaključke.
- (2) Opći akti Komisije objavljuju se u „Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ i stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja, a najranije narednog dana od dana objavljivanja.
- (3) Pojedinačni akti Komisije objavljuju se na službenoj stranici Komisije u sažetku i dostavljaju zainteresovanim strankama.
- (4) U postupku donošenja pojedinačnih pravnih akata shodno se primjenjuju propisi kojima se uređuje upravni postupak u Distriktu, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 261 **(Pojedinačni akti Komisije i zahtjev za preispitivanje)**

- (1) Pojedinačni akti Komisije moraju, pored ostalih obaveznih elemenata, sadržavati i obrazloženje koje naročito obuhvata opis utvrđenog činjeničnog stanja i označavanje dokaza na kojima se akt zasniva, zakonske i podzakonske primjenjive odredbe, razloge zbog kojih Komisija nije prihvatila pojedine navode i prijedloge stranaka, te ocjenu proporcionalnosti izrečene mjere u odnosu na povredu ovog zakona i općih akata Komisije i posljedica po tržište i ovlaštene učesnike na tržištu.

- (2) Stranka na koju se pojedinačni akt Komisije odnosi ima pravo podnijeti zahtjev za preispitivanje pojedinačnog akta u roku od 15 dana od dana dostavljanja akta.
- (3) O zahtjevu za preispitivanje iz stava 1 ovog člana odlučuje Komisija.
- (4) Pri odlučivanju o zahtjevu za preispitivanje Komisija postupi u skladu s pravilima kojima se uređuje upravni postupak, te je dužna omogućiti stranci da se izjasni o predmetu preispitivanja, kao i razmotriti dodatnu dokumentaciju uz obrazloženje razloga njenog naknadnog dostavljanja.
- (5) Podnošenje zahtjeva za preispitivanje ne odlaže izvršenje akta, osim ako Komisija, na prijedlog stranke, ocijeni da bi izvršenje moglo prouzrokovati znatnu ili nenadoknadivu štetu, u kojem slučaju može odgoditi izvršenje do okončanja postupka preispitivanja.
- (6) Komisija donosi i obrazlaže odluku po zahtjevu za preispitivanje u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

Član 262

(Žalba protiv pojedinačnih akata Komisije)

- (1) Protiv pojedinačnog akta Komisije donesenog po zahtjevu za preispitivanje stranka na koju se akt odnosi ima pravo izjaviti žalbu Apelacionoj komisiji Distrikta, u skladu sa Zakonom o upravnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.
- (2) Odluka Apelacione komisije iz stava 1 ovog člana predstavlja konačan upravni akt, protiv kojeg se može pokrenuti upravni spor.

Član 263

(Jezik i prijevod akata)

- (1) U poslovanju Komisija ravnopravno koristi službene jezike i pisma Bosne i Hercegovine.
- (2) Ako Komisija u sastavu ima najmanje jednog člana koji nema državljanstvo Bosne i Hercegovine, Komisija osigurava prevod na engleski jezik svojih općih i pojedinačnih akata, zapisnika sa sjednica, javnih konkursa i saopćenja, najkasnije u roku od sedam dana od dana njihovog donošenja, odnosno sačinjavanja.
- (3) Akti Komisije, konkursi i saopćenja koja se, u skladu s ovim zakonom ili općim aktima Komisije, objavljuju javnosti, objavljuju se i na engleskom jeziku u roku iz stava 2 ovog člana.
- (4) Ukoliko u sastav Komisije ulaze članovi koji nemaju državljanstvo Bosne i Hercegovine, Komisija je dužna osigurati prevode na engleski jezik i zahtjeve zainteresovanih lica i nacrti odnosno prijedloga odluka u razumnom roku vodeći računa o efikasnosti postupka.

Član 264

(Sjednice i odlučivanje)

- (1) Komisija odlučuje na sjednicama koje se održavaju najmanje jednom u 15 dana, uz učešće članova sa fizičkim prisustvom ili putem elektronskih komunikacijskih sredstava, uključujući i kombinovano učešće.
- (2) Kvorum za rad i odlučivanje na sjednici Komisije postoji ako su prisutna najmanje tri člana Komisije, među kojima predsjednik ili jedan od zamjenika predsjednika.
- (3) Komisija odlučuje većinom glasova od ukupnog broja članova Komisije, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (4) Izuzetno od stava 3 ovog člana, Komisija odlučuje kvalifikovanim većinom od najmanje četiri glasa od ukupnog broja članova Komisije o:
 - a) donošenju, izmjenama i dopunama općih akata Komisije;
 - b) izdavanju, ograničavanju, suspenziji i oduzimanju dozvola, odobrenja i saglasnosti subjektima nadzora Komisije;

c) izricanju nadzornih mjera propisanih ovim zakonom, uključujući privremene zabrane, suspenzije i druge mjere koje bitno ograničavaju ili onemogućavaju obavljanje djelatnosti subjekta nadzora.

(5) O pitanjima iz stava 4 ovog člana Komisija odlučuje samo ako na sjednici prisustvuje najmanje četiri člana Komisije.

(6) Poslovníkom o radu Komisije uređuju se rokovi i način pravovremenog dostavljanja materijala za sjednice članovima Komisije, uključujući materijale na jezicima u službenoj upotrebi u Distriktu i, po potrebi, na engleskom jeziku za članove koji nemaju državljanstvo Bosne i Hercegovine, kao i uslovi i način obezbjeđivanja prevodilačkih usluga na sjednicama Komisije.

(7) Zainteresovana stranka čiji se predmet razmatra na sjednici Komisije je ovlaštena zatražiti prisustvo na toj sjednici, isključivo u tački dnevnog reda sjednice koji se odnosi na njen predmet, radi iznošenja činjenica, pojašnjenja i odgovora na navode relevantne za donošenje odluke.

(8) Komisija odlučuje o molbi iz stava 7 ovog člana, vodeći računa o efikasnosti postupka i pravu stranke na izjašnjenje.

Član 265 (Predsjednik Komisije)

(1) Predsjednik Komisije potpisuje akte Komisije, zastupa i predstavlja Komisiju pred drugim institucijama i učesnicima na tržištu vrijednosnih papira, saziva sjednice Komisije i predsjedava njihovim radom te je odgovoran za provođenje općih i pojedinačnih akata Komisije.

(2) Pojedinačne akte u upravnim stvarima prema učesnicima na tržištu vrijednosnih papira, uključujući izdavanje, odbijanje, ograničavanje ili oduzimanje dozvola, odobrenja i saglasnosti, donosi Komisija kao kolegijalni organ, osim ako je ovim zakonom predsjednik Komisije izričito ovlašten da takav akt donese samostalno.

(3) Predsjednik Komisije donosi pojedinačne akte u slučajevima utvrđenim ovim zakonom i općim aktima Komisije.

(4) Predsjednik Komisije posebnim rješenjem daje ovlaštenja jednom od zamjenika predsjednika Komisije, za preduzimanje pojedinih radnji i potpisivanje određenih akata u okviru nadležnosti, posebno u slučaju spriječenosti obavljanja dužnosti.

POGLAVLJE IV. FINANSIRANJE I NADLEŽNOST KOMISIJE

Odjeljak A. Finansiranje Komisije i prava iz radnog odnosa

Član 266 (Finansiranje rada Komisije)

(1) Komisija donosi Odluku o Tarifi naknada za poslove iz svoje nadležnosti.

(2) Odluka iz stava 1 ovog člana se zasniva na principima pokrića troškova, transparentnosti i proporcionalnosti, pri čemu se visina naknada određuje u razumnom odnosu prema prirodi, obimu i složenosti poslova, postupaka i nadzora koje Komisija vodi.

(3) Prihodi ostvareni po osnovu Tarife naknada iz stava 1 ovog člana pripadaju Komisiji, uplaćuju se na račun Komisije i koriste se za finansiranje njenog rada u skladu s finansijskim planom Komisije.

(4) Sredstva za rad Komisije obezbjeđuju se transferima iz budžeta Distrikta, prihoda po osnovu Tarife naknada stava 1 ovog člana i drugih prihoda koje Komisija ostvari svojim radom, u skladu s ovim zakonom kao i donacijama međunarodnih vladinih i nevladinih organizacija.

- (5) Višak prihoda ostvarenih u jednoj fiskalnoj godini prenosi se u narednu godinu u skladu s finansijskim planom Komisije.
- (6) Izvori finansiranja Komisije ni na koji način ne utiču na njenu regulatornu, nadzornu ili odlučujuću funkciju i nezavisnost, te nijedan prihod ne može uslovljavati niti ograničiti vršenje nadležnosti Komisije.

Članak 267

(Prava iz radnog odnosa članova i zaposlenika Komisije)

- (1) Predsjednik i zamjenici predsjednika Komisije imaju pravo na godišnji odmor od 30 radnih dana tokom kalendarske godine.
- (2) Osnovna plata predsjednika i zamjenika predsjednika Komisije utvrđuje se množenjem osnovice za obračun plate utvrđene Zakonom o platama i naknadama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Izornoj komisiji Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i Uredu za reviziju javne uprave i institucija u Brčko distriktu Bosne i Hercegovine i koeficijenata, kako slijedi:
- a) za predsjednika, koeficijent 4,999544 i
 - b) za zamjenike predsjednika, koeficijent 4,549878.
- (3) Predsjednik i zamjenici predsjednika ostvaruju pravo na platu, dodatak na platu, naknade, otpremnine, naknade troškova i novčane pomoći i novčane nagrade, analogno odredbama zakona iz stava 2 ovog člana.
- (4) Ukoliko lice izabrano na funkciju predsjednika ili zamjenika predsjednika Komisije dolazi iz reda državnih službenika organa javne uprave i institucije Distrikta, to lice po okončanju mandata ima pravo povratka na radno mjesto u organu javne uprave i instituciji Distrikta.
- (5) Prava preostalih članova Komisije koji nisu obuhvaćeni ovim članom se uređuju u skladu s članom 250 stavom 4 ovog zakona.
- (6) Prava zaposlenika u Komisiji regulišu se u skladu sa Zakonom o radu i općim aktima Komisije.
- (7) Zaposlenici u Komisiji ostvaruju pravo na platu, dodatak na platu, naknade, otpremnine, naknade troškova i novčane pomoći i novčane nagrade, analogno odredbama zakona iz stava 2 ovog člana.

Član 268

(Nadležnost Komisije za vrijednosne papire)

- (1) Komisija je nezavisno regulatorno tijelo koje osigurava primjenu ovog zakona i drugih propisa relevantnih za tržište vrijednosnih papira, u skladu s tim propisima, te nadzire izdavanje i promet vrijednosnih papira i drugih finansijskih instrumenata.
- (2) Komisija ima, u okviru svoje nadležnosti, normativna i koordinaciona ovlaštenja, ovlaštenja za izdavanje odobrenja, dozvola i saglasnosti, ovlaštenja u vezi s javnom ponudom, kotacijom i objavama, ovlaštenja nadzora nad učesnicima na tržištu, ovlaštenja za zaštitu tržišta i investitora, ovlaštenja nadzora nad Registrom i post-trade infrastrukturom, vodi evidencije i posebne registre i određuje naknade za svoje usluge, u skladu s ovim zakonom.
- (3) U vršenju ovlaštenja iz stava 2 ovog člana Komisija naročito:
- a) u normativnoj i koordinacionoj oblasti:
 - 1) vrši evaluaciju primjene zakona i podnosi inicijative za njegove izmjene i dopune i donosi podzakonske opće akte radi provođenja ovog zakona kada je za to ovlaštena ovim zakonom;
 - 2) propisuje opće i posebne uslove poslovanja koje moraju ispunjavati pravna lica kojima Komisija daje dozvolu za obavljanje poslova ili djelatnosti;

- 3) koordinira aktivnosti nadležnih organa i institucija u pitanjima regulisanja i nadzora aktivnosti na tržištu vrijednosnih papira i, kada je to predviđeno ovim zakonom, sarađuje s nadležnim organima u Bosni i Hercegovini i inostranstvu;
- b) u oblasti odobravanja, dozvola i saglasnosti:
- 1) odobrava prospekte javne ponude vrijednosnih papira domaćih i stranih izdavalaca, u skladu s ovim zakonom;
 - 2) izdaje, ograničava, obustavlja i ukida dozvole, odobrenja i saglasnosti tržišnim operaterima, Registru te drugim ovlaštenim učesnicima na uređenom tržištu i drugim licima kada je to propisano ovim zakonom;
- c) u oblasti javnih ponuda i transparentnosti:
- 1) propisuje standarde i obavezne elemente prospekata, skraćenih prospekata, univerzalnih registracijskih dokumenata, informativnih memoranduma i drugih obaveznih dokumenata za javnu ponudu i uvrštenje;
 - 2) propisuje standarde objavljivanja, izvještavanja i čuvanja finansijskih i drugih informacija izdavalaca i učesnika na tržištu, uključujući povremene i kontinuirane obaveze objavljivanja, te forme i rokove za dostavljanje informacija Komisiji;
- d) u oblasti nadzora i mjera:
- 1) vrši nadzor nad izdavaocima, profesionalnim posrednicima, investicionim i drugim fondovima, društvima za upravljanje, berzom i drugim uređenim javnim tržištima, Registrom, bankama skrbnicima, pružaocima usluga povezanih s virtuelnim valutama i drugim licima koja učestvuju na tržištu vrijednosnih papira u obimu određenom ovim zakonom;
 - 2) ima pravo zahtijevati od svih pravnih i fizičkih lica informacije, isprave, podatke i izvještaje potrebne za vršenje nadzora i drugih ovlaštenja, na način i u roku koji odredi;
 - 3) nalaže mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti, uključujući opomene, javne opomene, privremene mjere, ograničavanje ili oduzimanje dozvola, obustavu izdavanja ili trgovanja i druge mjere propisane ovim zakonom;
- e) u oblasti zaštite tržišta i investitora:
- 1) preduzima mjere radi zaštite interesa investitora, integriteta, transparentnosti i nesmetanog funkcionisanja tržišta vrijednosnih papira, uključujući obustavu ili ograničavanje trgovanja pojedinim vrijednosnim papirima ili na uređenom tržištu u cjelini, u slučajevima predviđenim ovim zakonom;
 - 2) propisuje uslove i pravila profesionalnog obavljanja poslova posredovanja, standarde kapitala, organizacije, upravljanja rizicima i interne kontrole kod ovlaštenih učesnika;
 - 3) organizuje i podstiče programe informisanja javnosti i edukacije učesnika na tržištu vrijednosnih papira o pravima i rizicima ulaganja;
- f) u oblasti Registra, infrastrukture nakon trgovanja (post-trade) i depozitara:
- 1) propisuje uslove i standarde vođenja Registra vrijednosnih papira, obavljanja poslova obračuna, poravnanja i drugih post-trade funkcija, te uslove za izdvajanje tih funkcija, u skladu s ovim zakonom;
 - 2) nadzire rad Registra vrijednosnih papira, banaka skrbnika i drugih subjekata koji obavljaju poslove poravnanja i čuvanja, te može naložiti mjere radi uklanjanja uočenih nepravilnosti;
- g) u oblasti evidencija i naknada:
- 1) vodi knjige, registre i druge evidencije koje su propisane ovim zakonom, uključujući evidenciju izdatih, obustavljenih i ukinutih dozvola, odobrenja i saglasnosti;
 - 2) donosi Tarifu naknada za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti i obračunava naknade u skladu s ovim zakonom;
- h) u oblasti prekršaja, prijava i drugih mjera:
- 1) preduzima prethodne radnje u slučaju povreda odredaba ovog i drugih zakona, pokreće prekršajni postupak u skladu sa Zakonom o prekršajima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine i u slučaju sumnje da je počinjeno krivično djelo obavještava nadležno tužilaštvo u skladu sa Zakonom o krivičnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine;

2) preduzima i druge mjere i obavlja druge poslove za koje je ovlaštena u skladu s ovim zakonom.

(4) Komisija pri vršenju svojih nadležnosti postupi nezavisno i transparentno, vodeći računa o stabilnosti i razvoju tržišta vrijednosnih papira, zaštiti investitora i javnog interesa.

Član 269

(Nadležnosti u oblasti sprječavanja pranja novca)

(1) Uporedo s vršenjem svih nadležnosti iz kataloga nadležnosti uspostavljenog ovim zakonom, Komisija vrši nadzor usklađenosti poslovanja s propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti, te preduzima potrebne mjere u vezi s tim propisima, nad licima iz svoje nadležnosti koja su osnovana na području Distrikta, kao i nad licima sa sjedištem izvan Distrikta, a koji obavljaju poslove s vrijednosnim papirima u Distriktu.

(2) U skladu s nadležnostima iz stava 1 ovog člana, Komisija donosi Smjernice za procjenu rizika i provođenje zakona o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za obveznike iz nadležnosti Komisije.

Član 270

(Saradnja s nadležnim organima)

Vlada Distrikta, Direkcija za finansije Distrikta, nadležne agencije i drugi nadležni organi su dužni dostaviti podatke Komisiji na osnovu zahtjeva Komisije u vezi s vršenjem njenih ovlaštenja.

Odjeljak B. Nadzor Komisije

Član 271

(Subjekti nadzora Komisije)

(1) Nadzoru Komisije podliježu subjekti nadzora, odnosno izdavaoci vrijednosnih papira, pravna i druga lica ovlaštena za poslovanje s vrijednosnim papirima i lica koja obavljaju druge poslove u vezi s vrijednosnim papirima, u vezi s izdavanjem i prometom vrijednosnih papira, pravna i druga lica u vezi s primjenom standarda upravljanja dioničkim društvima, kao i druga fizička i pravna lica na koja se primjenjuju obaveze propisane ovim zakonom, a posebno odredbama o zabrani zloupotrebe na tržištu i zaštiti interesa investitora i javnosti rada.

(2) Kod vršenja nadzora nad subjektom nadzora kojem je Komisija izdala dozvolu, Komisija je ovlaštena vršiti nadzor i nad licima povezanim sa subjektom nadzora, ako je to potrebno radi potpunog nadzora poslovanja subjekta nadzora.

(3) Komisija donosi Pravilnik o obavljanju nadzora nad ovlaštenim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira kojim bliže reguliše način vršenja nadzora nad subjektima iz stava 1 ovog člana.

Član 272

(Vrste i pokretanje nadzora)

(1) U sklopu nadzora Komisija vrši uvid, pregled, provjeru i analizu informacija, izvještaja i dokumentacije koju dostavljaju subjekti nadzora, nadzor poslovanja u prostorijama subjekta nadzora te druga ovlaštenja u skladu s ovim zakonom.

- (2) Ako je nadzor pokrenut po inicijativi pravnih ili fizičkih lica radi zaštite njihovih prava i interesa, Komisija ih, po okončanju nadzora, pismeno obavještava o preduzetim radnjama.
- (3) Neposredni nadzor se najavljuje u roku koji ne može biti kraći od osam dana, osim ako bi obavještavanje ugrozilo svrhu nadzora, a u tom slučaju obavještenje se uručuje neposredno prije početka nadzora.
- (4) Nadzor iz ovog člana obuhvata naročito provjeru ispunjavanja obaveza u vezi s povlaštenim informacijama, zabranom zloupotrebe tržišta i obavezama objavljivanja i izvještavanja u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 271 stava 3 ovog zakona.

Član 273

(Ovlaštenja službenih lica i angažman stručnjaka)

- (1) Nadzor poslovanja kod subjekta nadzora vrše službena lica Komisije na osnovu pismenog ovlaštenja predsjednika Komisije izdatog za svaki nadzor posebno.
- (2) Predsjednik Komisije može ovlastiti i druga lica da zajedno sa službenim licima izvrše nadzor kada je to potrebno zbog složenosti nadzora te angažovati pravna ili fizička lica za stručne poslove (ekspertize, ispitivanja) kada su potrebna posebna znanja ili naučne metode.
- (3) Službeno lice koje vrši nadzor poslovanja dužno je prije početka pregleda uručiti odgovornom licu pisano ovlaštenje.

Član 274

(Nadzor poslovanja)

- (1) Nadzor poslovanja vrši se kada se na osnovu raspoloživih podataka ne mogu utvrditi sve relevantne činjenice i u slučajevima nadzora po inicijativi radi zaštite prava i interesa, što je bliže uređeno općim aktom Komisije iz člana 271 stava 3 ovog zakona.
- (2) Službeno lice Komisije ovlašteno je pregledati poslovnu dokumentaciju, poslovne knjige, druge isprave i računarske zapise, zatražiti baze podataka i ispise, uključujući podatke o nalogima i transakcijama s vrijednosnim papirima, evidencije o prijavljenim sumnjivim nalogima i transakcijama (Suspicious Transaction and Order Report – STOR), evidencije o javnim objavama i odgodama objave povlaštenih informacija, kao i drugu dokumentaciju u vezi s ispunjavanjem obaveza iz poglavlja VIII i IX ovog zakona, izradu i dostavu finansijskih i drugih izvještaja te zatražiti pisana i usmena izjašnjenja odgovornih lica i zaposlenika.
- (3) Ovlaštena lica Komisije mogu, uz izdavanje potvrde, privremeno oduzeti dokumentaciju, poslovne knjige, vrijednosne papire, novac ili predmete koji mogu poslužiti kao dokaz, do pokretanja krivičnog ili prekršajnog postupka.
- (4) Subjekti nadzora omogućavaju pristup prostorijama i sistemima, dostaviti traženu dokumentaciju i isprave i pružiti druge uslove potrebne za obavljanje nadzora u roku određenim općim aktom Komisije iz člana 271 stava 3 ovog zakona.

Član 275

(Nadzorne mjere u postupku izdavanja vrijednosnih papira)

- (1) Kada utvrdi nepravilnosti ili postupanje suprotno zakonu i općim aktima Komisije u postupku izdavanja vrijednosnih papira, Komisija nalaže izdavaocu otklanjanje nepravilnosti u određenom roku i obustavlja izdavanje za vrijeme otklanjanja nedostataka.

- (2) Ako izdavalac ne otkloni nepravilnosti u ostavljenom roku ili se radi o nedostacima koji se ne mogu otkloniti, Komisija donosi rješenje o poništenju izdavanja s posljedicama koje proizlaze iz odredaba ovog zakona o izdavanju i prometu vrijednosnim papirima.
- (3) Rješenje o obustavi ili poništenju izdavanja dostavlja se nadležnom sudu i Registru vrijednosnih papira.
- (4) Komisija u rješenju određuje rok za otklanjanje nepravilnosti koji ne može biti duži od 30 dana, a ako se nepravilnosti odnose isključivo na nedostatke dokumentacije iz člana 36 ovog zakona, primjenjuje se rok iz člana 37 stava 1 ovog zakona.
- (5) Izdavalac je dužan u roku propisanom u skladu sa stavom 4 ovog člana dostaviti Komisiji dokaze o otklanjanju nepravilnosti.
- (6) Ukoliko nepravilnosti ne budu otklonjene u propisanom roku, Komisija izriče novu mjeru u skladu s ovim zakonom.

Član 276

(Nadzorne mjere prema profesionalnim posrednicima)

- (1) Komisija vrši nadzor nad profesionalnim posrednicima u vezi s poslovima koje obavljaju na tržištu vrijednosnih papira, uključujući ispunjavanje obaveza u vezi s povlaštenim informacijama, zabranom zloupotrebe tržišta i obavezama izvještavanja i objavljivanja informacija u skladu s odredbama ovog zakona.
- (2) Komisija ima ovlaštenje naložiti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti u određenom roku, obustaviti djelimično ili u cijelosti dozvolu te ukinuti dozvolu za vršenje poslova profesionalnog posredovanja u prometu vrijednosnim papirima.
- (3) U slučajevima kršenja ovog zakona ili neizvjesnosti nastavka poslovanja, Komisija može oduzeti saglasnost na imenovanje direktora ili članova organa upravljanja i naložiti imenovanje novih lica.

Član 277

(Mjere prema berzi i uređenim tržištima)

- (1) Ako berza u svom poslovanju postupi suprotno zakonu i općim aktima Komisije ili radi obezbjeđenja neometanog funkcioniranja tržišta kapitala, Komisija preduzima sljedeće mjere:
- a) privremeno obustavlja promet svim ili određenim vrijednosnim papirima, ili
 - b) nalaže izmjene ili dopune statuta, pravila ili drugih općih akata berze.
- (2) Ako berza ne postupi u skladu s nalogom Komisije iz stava 1 ovog člana u ostavljenom roku, Komisija pokreće postupak oduzimanja dozvole za rad berze, u skladu s ovim zakonom i općim aktima Komisije.

Član 278

(Dodatne korektivne mjere radi zaštite integriteta tržišta)

- (1) Komisija poništava transakciju zaključenu na berzi, uređenom javnom tržištu ili drugim pravnim poslom ako utvrdi da su elementi transakcije pogrešni ili ukazuju na manipulacije cijenom ili brojem vrijednosnih papira.
- (2) Komisija nalaže Registru da blokira, odnosno zabrani otuđenje, sticanje ili upis prava trećih lica na vrijednosnim papirima na pojedinim računima u slučaju sumnje da su vrijednosni papiri stečeni suprotno zakonu, u slučaju greške koja je dovela do pogrešnog upisa ili radi provođenja nadzora, a mjera traje najduže 60 dana.
- (3) Komisija izriče opomenu ili javnu opomenu berzi, drugom uređenom javnom tržištu, Registru, berzanskom posredniku i drugim učesnicima nad kojima vrši nadzor u slučaju kršenja odredaba ovog i drugih zakona.

(4) U slučaju utvrđenja da je informacija koju je subjekt nadzora objavio javnosti u vezi s izdavanjem, trgovanjem ili drugim poslovima s vrijednosnim papirima netačna, nepotpuna ili obmanjujuća te da može imati uticaj na cijenu vrijednosnih papira ili odluke investitora, Komisija nalaže subjektu nadzora da bez odlaganja objavi ispravku, dopunu ili povlačenje takve informacije na način propisan ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 271 stava 3 ovog zakona.

Odjeljak C. Povjerljivost, posebna ograničenja i odgovornost

Član 279 (Obaveza čuvanja službene tajne)

(1) Članovi Komisije, zaposleni i saradnici čuvaju informacije do kojih dođu pri obavljanju svojih dužnosti ili poslova u Komisiji, ili na drugi način, osim ako je ovim zakonom za pojedini slučaj drugačije propisano.

(2) Informacije iz stava 1 ovog člana smatraju se službenom tajnom te se koriste isključivo u svrhu vršenja nadležnosti Komisije u skladu s ovim zakonom.

Član 280 (Zabrana davanja savjeta i mišljenja o trgovanju)

Članovi Komisije, zaposleni i saradnici ne smiju davati savjete u pogledu trgovine vrijednosnim papirima i ulaganja u vrijednosne papire niti davati mišljenja o povoljnosti ili nepovoljnosti sticanja ili otuđenja vrijednosnih papira.

Član 281 (Prijava vlastitih transakcija i poseban registar)

(1) Članovi Komisije i zaposleni prijavljuju Komisiji svako sticanje i otuđenje vrijednosnih papira, u roku od pet dana od dana sticanja ili otuđenja, uključujući podatke o broju, cijeni i datumu transakcije.

(2) Komisija vodi poseban registar prijave iz stava 1 ovog člana, koji se čuva najmanje pet godina.

(3) Odredbe stavova 1 i 2 ovog člana shodno se primjenjuju i na članove uprave, organa nadzora i zaposlene na berzi, drugom uređenom javnom tržištu, Registru i kod profesionalnih posrednika.

DIO SEDMI – REGISTAR VRIJEDNOSNIH PAPIRA

POGLAVLJE I. OPĆE ODREDBE

Odjeljak A. Osnivanje i dozvola za rad Registra

Član 282 (Oblik i sjedište Registra)

- (1) Registar vrijednosnih papira (u daljnjem tekstu: Registar) je dioničko društvo s ovlaštenjem za obavljanje poslova propisanih ovim zakonom.
- (2) Sjedište Registra je na teritoriji Distrikta, a bliže odredbe o sjedištu, firmi i pečatu uređuju se statutom.
- (3) Registar obavlja ovlaštenja nepristrasno i nezavisno od učesnika na tržištu, uz obavezu jednakog tretmana svih izdavalaca, vlasnika i članova.
- (4) Registar vodi bazu podataka u koju se upisuju, vode i čuvaju podaci o vrijednosnim papirima, vlasnicima, pravima i ograničenjima prava na vrijednosnim papirima, u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona i općim aktima Registra.
- (5) Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, na osnivanje, poslovanje, izbor, nadležnost i rad organa Registra i donošenje općih akata shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuju dionička društva.
- (6) Za izdavaoce čijim se dionicama javno trguje na organizovanom tržištu, knjigu dioničara vodi Registar.

Član 283 (Djelatnost Registra)

- (1) Registar obavlja sljedeće poslove:
 - a) vodi registar vrijednosnih papira;
 - b) vodi evidenciju, odnosno knjigu tokeniziranih vrijednosnih papira u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 5 stava 5 ovog zakona i pravilima Registra;
 - c) otvara i vodi račune vrijednosnih papira te izdaje potvrde i izvode o stanju na računima;
 - d) vrši upise u vezi s izdavanjem, promjenama, prestankom ili zamjenom vrijednosnih papira, uključujući tokeniziranih vrijednosnih papira u knjigu tokeniziranih vrijednosnih papira;
 - e) upisuje prenos vrijednosnih papira s jednog računa na drugi, uključujući prenose po osnovu trgovanja, ugovora, odluka suda ili drugog nadležnog organa;
 - f) vrši upis, promjenu i brisanje prava trećih lica na vrijednosnim papirima te zabrana i ograničenja raspolaganja;
 - g) provodi obračun i poravnanje transakcija zaključenih na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu, u skladu s ovim zakonom i pravilima Registra;
 - h) dodjeljuje i vodi identifikatore vrijednosnih papira i izdavalaca u skladu s operativnim pravilima;
 - i) pruža usluge u vezi s korporativnim aktivnostima, u skladu s ovim zakonom;
 - j) uspostavlja i održava povezivanje i interoperabilnost s domaćim i stranim registrima i CCP-ovima, uz odobrenje Komisije;
 - k) obavlja i druge poslove u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije.
- (2) Pored poslova iz stava 1 ovog člana, Registar može obavljati i dodatne poslove samo ako su izričito obuhvaćeni dozvolom Komisije.
- (3) Registar ne smije povjeriti trećem licu obavljanje ključnih funkcija iz stava 1 tački od a) do g) ovog člana bez prethodne saglasnosti Komisije, u skladu s ovim zakonom.
- (4) Komisija donosi Pravilnik o standardima obavljanja djelatnosti i organizaciji rada Registra, kojim bliže uređuje odredbe ovog zakona koje se odnose na djelatnost, organizaciju i operativne standarde Registra.

Član 284 (Primjena ZUP-a i javne isprave)

- (1) U obavljanju poslova iz ovog poglavlja Registar primjenjuje odredbe zakona kojim se uređuje opći upravni postupak.

- (2) Registar ovlaštenim licima izdaje javne isprave: listu dioničara, izvještaj za ostvarivanje prava glasa u skladu s odredbama zakona, potvrdu o vlasništvu i izvod o stanju na računu.
- (3) Akti Registra su konačni i protiv njih se može pokrenuti upravni spor.

Član 285 **(Osnivanje Registra)**

- (1) Registar se osniva kao dioničko društvo.
- (2) Uslovi za osnivanje Registra su:
- a) osiguran minimalan iznos osnovnog kapitala propisan ovim zakonom, kao i odgovarajući poslovni prostor,
- b) osigurana stručna, tehnička i organizaciona osposobljenost za obavljanje poslova Registra.
- (3) Odgovarajući poslovni prostor u smislu stava 2 ovog člana osigurava se prenosom prava vlasništva na poslovnom prostoru ili ustupanjem prava korištenja poslovnog prostora ugovorom o zakupu.
- (4) Pod stručnom osposobljenošću Registra u smislu stava 2 ovog člana podrazumijeva se da su u Registru zaposlena lica kvalificirana za obavljanje poslova u okviru djelatnosti Registra.
- (5) Pod tehničkom osposobljenošću Registra u smislu stava 2 ovog člana podrazumijeva se da Registar posjeduje odgovarajući informacioni sistem za poslove Registra, kao i sistem i metodologiju za javno objavljivanje podataka.
- (6) Pod organizacionom osposobljenošću Registra u smislu stava 2 ovog člana podrazumijeva se postojanje organizacionih dijelova za efikasno i jedinstveno obavljanje poslova u Registru.
- (7) Poslove obračuna i poravnanja u vezi s poslovima koji su zaključeni na berzi i drugom uređenom javnom tržištu Registar obavlja funkcionalno i računovodstveno odvojeno od ostalih funkcija Registra u posebnom organizacionom dijelu (u daljnjem tekstu: odjeljenje za obračun i poravnanje).
- (8) Za obavljanje poslova iz stava 7 ovog člana Registar ima otvoren poseban poslovni račun i u poslovnim knjigama osigurava posebnu evidenciju i podatke o poslovanju tog organizacionog dijela.
- (9) Registar uspostavlja i održava periodična testiranja te plan kontinuiteta i oporavka za odjeljenje za obračun i poravnanje, uključujući alternativnu lokaciju oporavka, bilo kao rezervnu fizičku lokaciju, bilo kao udaljenu lokaciju putem informacionog sistema (Disaster Recovery) i periodična testiranja.

Član 286 **(Dionice Registra)**

- (1) Dionice Registra su obične dionice i glase na ime.
- (2) Dionicama Registra se ne može trgovati na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu.
- (3) Dionice Registra se stiču, otuđuju, prenose i zalažu samo na osnovu prethodno pribavljenog odobrenja Komisije.
- (4) Registar ne može sticati niti držati dionice ili udjele drugih pravnih lica, osim ako je to neophodno radi obavljanja djelatnosti Registra, u slučajevima i pod uslovima propisanim članom 295 ovog zakona i općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona.
- (5) Prenos dionica Registra bez saglasnosti Komisije je ništav.

Član 287 **(Dioničari i ograničenja vlasništva)**

- (1) Dioničar Registra može biti: berza, drugo uređeno javno tržište, profesionalni posrednik, banka, društvo za upravljanje fondovima, izdavalac vrijednosnih papira ili drugo pravno lice koje dobije odobrenje Komisije.
- (2) Izdavalac čijim se vrijednosnim papirima trguje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu u Distriktu ne može, neposredno niti posredno preko povezanih lica, steći niti držati više od 30% (trideset posto) kapitala Registra ili dionica s pravom glasa.
- (3) Distrikt može, radi osiguranja početne kapitalizacije i pokrića troškova uspostave i početnog rada Registra, steći manjinski, nenadzorni udio do 20% (dvadeset posto) kapitala Registra bez posebnih prava upravljanja, isključivo u obliku dionica bez glasa, a taj udio se mora smanjiti ispod 10% (deset posto) u roku od tri godine od izdavanja dozvole Registru.
- (4) Svaka promjena kontrole nad Registrom podliježe odobrenju Komisije, uz javnu objavu vlasničke strukture.
- (5) U smislu stava 4 ovog člana, sporazumi dioničara kojima se, neposredno ili posredno, ostvaruje zajednička kontrola nad Registrom podliježu prethodnom odobrenju Komisije, i bez takvog odobrenja nemaju pravno dejstvo u odnosu na Registar i Komisiju.

Član 288

(Kapital Registra i dozvola za rad Registra)

- (1) Temeljni kapital Registra iznosi najmanje 100.000 KM, a neto kapital Registra ne može biti manji od tog iznosa.
- (2) Registar obavlja poslove iz ovog poglavlja samo na osnovu dozvole Komisije izdate po ispunjenju uslova ovog zakona i općeg akta Komisije iz člana 289 stava 4 ovog zakona.
- (3) Dozvolom za rad određuje se obim poslova koje Registar može obavljati, uključujući odobrene dodatne poslove u skladu s ovim zakonom.

Član 289

(Zahtjev za izdavanje dozvole za rad Registra)

- (1) Zahtjev za izdavanje dozvole za rad Registra podnosi se Komisiji, a uz zahtjev se dostavlja:
 - a) podatak o pravnom licu i dokaz o registraciji;
 - b) osnivački akt, statut i prijedlog općih akata Registra potrebnih za početak rada;
 - c) podatak o vlasničkoj strukturi, uključujući lica koja mogu ostvarivati kontrolu ili značajan uticaj te podatke o stvarnim vlasnicima;
 - d) podatak o upravi i ključnim funkcijama, uz dokaze o stručnosti i ugledu, te zahtjev za davanje saglasnosti na njihovo imenovanje;
 - e) program rada i organizacionu strukturu, uključujući funkcionalno i računovodstveno odvajanje poslova obračuna i poravnanja;
 - f) opis informacionog sistema, mjera informacione sigurnosti i plan kontinuiteta i oporavka, uključujući alternativnu lokaciju oporavka;
 - g) podatak o aranžmanima izdvajanja pojedinih djelatnosti, uključujući opis povjerenih funkcija, upravljanje rizicima, nadzor nad pružaocem usluge i plan izlaska;
 - h) dokaz o ispunjenju minimalnog kapitala i drugih uslova propisanih ovim zakonom.
- (2) Ako Registar namjerava obavljati dodatne poslove koji nisu obuhvaćeni izdatom dozvolom, prethodno pribavlja posebnu dozvolu Komisije za obavljanje tih dodatnih poslova, uz dostavljanje opisa dodatnih poslova i sve relevantne prateće dokumentacije.
- (3) Komisija odlučuje o zahtjevu za izdavanje dozvole za rad Registru u roku od 30 radnih dana od dana prijema zahtjeva, uz mogućnost određivanja roka od 10 radnih dana za dopunu zahtjeva u slučaju nepotpune ili nedostajuće dokumentacije u zahtjevu.

(4) Komisija donosi Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole Registru vrijednosnih papira kojim propisuje bliži sadržaj zahtjeva iz stavova 1 i 2 ovog člana, kriterije za izdavanje posebne dozvole i uslove pod kojima se dodatni poslovi mogu obavljati.

Odjeljak B. Akti Registra

Član 290 (Opći akti Registra i saglasnosti)

- (1) Opći akti Registra su: statut, pravilnici, operativna pravila, cjenovnik i drugi opći akti kojima se uređuje poslovanje Registra.
- (2) Komisija daje saglasnost na opće akte iz stava 1 ovog člana, kao i na njihove izmjene i dopune.
- (3) Nacrti operativnih pravila i cjenovnika se objavljuju i dostavljaju članovima Registra najkasnije 30 dana prije upućivanja Komisiji na saglasnost, uz obavezne konsultacije i obrazloženje prihvaćenih i odbijenih primjedbi, a u hitnim slučajevima ovaj rok se može skratiti uz prethodnu saglasnost Komisije.
- (4) Nakon dobijene saglasnosti Komisije, opći akti iz stava 1 ovog člana stupaju na snagu osam dana nakon dana objave u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“.
- (5) Izuzetno od stava 3 ovog člana, akt o načinu arhiviranja dokumentacije i čuvanja podataka u elektronskom obliku ne objavljuje se u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“ i stupa na snagu osam dana od dana dobijanja saglasnosti Komisije.
- (6) Opći akti iz stava 1 ovog člana primjenjuju se na svakog člana Registra, izdavaoca, vlasnika vrijednosnih papira i svako lice čija su prava ili obaveze nastale u vezi s vrijednosnim papirima i poslovima koji su predmet upisa i evidencija u Registru.
- (7) Detaljniji postupci primjene općih akata i tehničke specifikacije procesa uređuju se uputstvima koja donosi nadzorni odbor ili direktor Registra.

Član 291 (Materija uređivanja općih akata Registra)

Općim aktima Registra naročito se uređuje:

- a) način i postupak registracije vrijednosnih papira, način otvaranja i vođenja računa izdavalaca i vlasnika (računi vlasnika, izdavalaca, članova, kastodi i drugi potrebni računi);
- b) prijem i isključenje iz članstva Registra;
- c) način obračuna, poravnanja i obezbjeđenja ispunjenja obaveza po poslovima zaključenim na berzi i drugom uređenom javnom tržištu (uključujući pravila sistema obračuna i poravnanja i rokove);
- d) vođenje posebnih novčanih računa;
- e) formiranje, upravljanje i korištenje sredstava fonda sigurnosti i druga pravila za prevladavanje rizika neispunjenja obaveza članova;
- f) upis i brisanje prava trećih lica (založno pravo, plodouživanje, pravo otkupa i sl.);
- g) upis i brisanje zabrane ili ograničenja raspolaganja po osnovu ugovora, sudskih i upravnih odluka;
- h) prenos vrijednosnih papira na osnovu ugovora, sudskih i drugih odluka;
- i) arhiviranje dokumentacije i čuvanje podataka u elektronskom obliku, plan kontinuiteta i rezervne lokacije;
- j) način i postupak obavješćavanja vlasnika, izdavalaca i članova, kao i oblici javnosti rada Registra;
- k) struktura i visina naknada za usluge Registra, uz načela jednakog tretmana i transparentnosti;

- l) pravila segregacije imovine na pojedinačnim i zbirnim računima i evidencija u korist krajnjih vlasnika;
- m) interoperabilnost i povezivanje sa stranim registrima i CCP-om;
- n) politike informacione sigurnosti i upravljanja operativnim incidentima;
- o) način vođenja knjige tokeniziranih vrijednosnih papira kao oblika evidencije Registra, uključujući pravila upisa i prenosa, identifikaciju investitora, tehničke standarde integriteta i finalnosti upisa, revizijski trag, pristup podacima, te uslove tehnološke implementacije na distribuiranom registru (DLT), u slučaju uvođenja takvog načina vođenja evidencije u skladu s ovim zakonom i općim aktima Komisije.

Član 292 **(Odbor korisnika)**

- (1) Registar je ovlašten uspostaviti Odbor korisnika za sistem namire i poravnanja kada broj članova Registra ili obim poravnanja pređu pragove koje odlukom utvrđuje Komisija.
- (2) Odbor korisnika čine predstavnici izdavalaca te profesionalnih posrednika, banaka skrbnika i depozitara, uz uravnotežen sastav.
- (3) Odbor korisnika je savjetodavan i djeluje nezavisno od rukovodstva Registra.
- (4) Odbor korisnika daje mišljenje o značajnim izmjenama operativnih pravila, kriterija pristupa i cjenovnika, te Registar u takvim postupcima prethodno pribavlja mišljenje Odbora i, ako od njega odstupi, javno obrazlaže razloge te obavještava Komisiju.
- (5) Odbor zasjeda najmanje dva puta godišnje, dok administrativnu podršku osigurava Registar, a njegovi članovi ne primaju nikakvu naknadu osim stvarnih troškova učešća.

Odjeljak C. Finansiranje Registra

Član 293 **(Transparentnost naknada)**

- (1) Za usluge Registra plaća se naknada utvrđena cjenovnikom koji donosi Registar, vodeći se načelima jednakog tretmana svih korisnika i razumnih komercijalnih uslova.
- (2) Registar javno na svojoj internet stranici objavljuje cijene i naknade za svaku pruženu uslugu i funkciju zasebno, te omogućava zaseban pristup pojedinačnim uslugama.
- (3) Registar je vezan objavljenim cjenovnikom osnovnih usluga i klijentima pruža informacije koje omogućavaju usklađivanje njihovih računa s objavljenim cjenovnikom.
- (4) Naknade i popusti moraju biti nediskriminatorni, transparentni i zasnovani na objektivnim kriterijima.
- (5) Prije značajnih izmjena cjenovnika Registar pribavlja neobavezujuće mišljenje odbora korisnika, ako je uspostavljen u skladu s ovim zakonom, a odluka o neprihvatanju mišljenja ovog odbora obrazlaže se Komisiji i objavljuje.

Član 294 **(Finansiranje Registra i odnosi s berzom)**

- (1) Prihodi Registra čine:
 - a) naknade za osnovne i pomoćne usluge po važećem cjenovniku;
 - b) prihodi od dodatnih usluga;
 - c) ugovorni prihodi od berze ili drugog uređenog javnog tržišta za interoperabilnost, zajedničke informatičke (IT) projekte i razmjenu podataka, uz ograničenje da takvi prihodi ne smiju prelaziti više od 25% (dvadeset pet posto) ukupnih godišnjih prihoda Registra;
 - d) drugi prihodi u skladu s ovim zakonom.

(2) Cjenovnik je razdvojen po uslugama, a za iste ili usporedive usluge primjenjuju se jednaki i objektivni kriteriji cijena za sve korisnike odnosno članove Registra.

(3) U okviru aranžmana finansiranja Registra od strane berze vrijede sljedeći principi:

a) zabranjen je svaki uticaj berze na tarifnu politiku;

b) zabranjene su varijabilne naknade ili pogodnosti vezane za obim trgovanja na berzi koje bi mogle dovesti do diskriminacije drugih učesnika ili tržišta;

c) svi ugovori s povezanim licima, uključujući berzu i drugo uređeno javno tržište, podliježu odobrenju nadzornog odbora Registra (nezavisni članovi) i prethodnoj saglasnosti Komisije, te se objavljuju u sažetom obliku, koji sadržava predmet, trajanje, naknadu i ključne kriterije povezanosti.

(4) U svrhu razdvajanja i transparentnosti finansiranja Registra, prihodi i troškovi iz stava 1 ovog člana vode se na odvojenim računovodstvenim pozicijama, uz godišnju nezavisnu reviziju i dostavu izvještaja Komisiji, a Komisija može naložiti korektive strukture naknada i ugovornih aranžmana ako utvrdi rizik od unakrsnog subvencioniranja ili sukoba interesa.

Član 295

(Zabrane i dozvoljena sticanja Registra)

(1) Registar se ne bavi trgovinom vrijednosnim papirima za svoj račun niti daje savjete o vrijednosnim papirima ili ulaganju u vrijednosne papire, niti daje mišljenja o povoljnosti ili nepovoljnosti kupoprodaje vrijednosnih papira.

(2) Trgovinom iz stava 1 ovog člana ne smatra se kupoprodaja vrijednosnih papira za potrebe pozajmljivanja, obračuna i poravnanja, uključujući namiru neispunjenih obaveza.

(3) Izuzetno od stava 1 ovog člana, Registar može, uz prethodnu saglasnost Komisije, sticati dionice:

a) drugog registra vrijednosnih papira u postupku strateškog povezivanja,

b) društva za obračun i poravnanje poslova zaključenih na regionalnom tržištu vrijednosnih papira,

c) berze i drugog uređenog javnog tržišta u Bosni i Hercegovini,

d) drugih dioničkih društava u postupku reorganizacije stečajnog dužnika, na osnovu potraživanja prema tom stečajnom dužniku, i

e) drugih dioničkih društava u postupku naknade štete.

(4) Registar smije ulagati vlastita sredstva u niskorizične dužničke vrijednosne papire koje izdaju BiH, entiteti ili Distrikt, isključivo u svrhe upravljanja likvidnošću i sigurnog plasiranja privremenih novčanih viškova, uz ograničenja propisana općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona.

(5) Dionice stečene u skladu sa stavom 3 tačkama d) i e) ovog člana Registar je dužan otuđiti u roku od 12 mjeseci od dana sticanja.

(6) Sredstva fonda sigurnosti i bilo koja klijentska sredstva ne mogu se ulagati ni u kakve vrijednosne papire te ta sredstva moraju biti držana na odvojenim računima od računa Registra.

(7) Registar je ovlašten javno iznositi prednosti registracije vrijednosnih papira, uključivanja vrijednosnih papira na berzu i trgovanja tim vrijednosnim papirima.

(8) Ništa iz ovog člana ne utiče na odredbe člana 286 stavova 2 i 3 ovog zakona o zabrani trgovanja dionicama Registra.

Odjeljak D. Organi Registra

Član 296

(Organi Registra i opće odredbe)

- (1) Organi Registra su: skupština, nadzorni odbor i direktor, odnosno generalni direktor, te, ako je propisano statutom, izvršni direktori.
- (2) Nadzorni odbor ima najmanje pet 5 članova.
- (3) Za članove nadzornog odbora mogu biti izabrana lica sa visokom stručnom spremom ekonomskog, pravnog ili elektrotehničkog smjera i najmanje pet godina radnog iskustva u struci.
- (4) Direktor mora imati visoku stručnu spremu ekonomskog ili pravnog smjera, odgovarajuća stručna znanja i lična svojstva potrebna za obavljanje funkcije i najmanje pet godina iskustva u oblasti tržišta kapitala.
- (5) Svi članovi organa Registra djeluju u interesu sigurnosti, integriteta i transparentnosti sistema.

Član 297

(Sastav, nezavisnost i nadležnosti nadzornog odbora)

- (1) Najmanje polovina članova nadzornog odbora su nezavisni članovi.
- (2) Nezavisni član nadzornog odbora je lice koje nema poslovne, vlasničke, rodbinske niti druge odnose koji mogu uticati na njegovo nepristrasno i objektivno odlučivanje u interesu sigurnosti, integriteta i transparentnosti sistema, niti prima varijabilnu naknadu vezanu za poslovni rezultat Registra ili povezanih lica.
- (3) Nadzorni odbor usvaja strategiju, politiku rizika i poslovnu politiku Registra, nadzire upravljanje sukobima interesa i donosi opće akte iz svoje nadležnosti.
- (4) Nadzorni odbor utvrđuje cilj u pogledu zastupljenosti nedovoljno zastupljenog spola i politiku za njegovo povećanje te javno objavljuje cilj, politiku i izvještaj o provođenju.
- (5) Nadzorni odbor nadzire rad direktora i zahtijeva redovne izvještaje o usklađenosti, internim kontrolama i rizicima.
- (6) Nadzorni odbor donosi politiku izbora i procjene članova organa i nosilaca ključnih funkcija, uključujući kriterije stručnosti, integriteta, nezavisnosti i raznolikosti, te je objavljuje.
- (7) Prije imenovanja kandidata, organ nadležan za izbor pribavlja dokaze i obrazloženo utvrđuje ispunjenost uslova, a dokumentacija se dostavlja Komisiji uz zahtjev za saglasnost.

Član 298

(Odbori i ovlaštenja odbora nadzornog odbora)

- (1) Nadzorni odbor osniva: a) revizorski odbor, b) odbor za rizike i c) odbor za nagrađivanje.
- (2) Revizorski odbor prati finansijsko izvještavanje, interne kontrole i rad interne i eksterne revizije, odbor za rizike nadzire politike preuzimanja i upravljanja rizikom, a odbor za nagrađivanje nadzire politike nagrađivanja, posebno za funkcije kontrole.
- (3) Članovi nadzornog odbora djeluju otvoreno, pošteno i nezavisno te moraju imati kolektivno odgovarajuće znanje za nadzor nad poslovanjem i rizicima Registra.

Član 299

(Generalni direktor i izvršni direktori)

- (1) Registar može imati jednog ili više izvršnih direktora.
- (2) Ako Registar ima više izvršnih direktora, jedan od njih je generalni direktor i ovlašten je za zastupanje Registra.
- (3) Ako Registar ima više od dva izvršna direktora, formira se izvršni odbor, kojim predsjedava generalni direktor.

- (4) Na funkciju i imenovanje izvršnih direktora i generalnog direktora shodno se primjenjuju prepreke za imenovanje koje su ovim zakonom propisane za direktora berze.
- (5) Generalni direktor, odnosno direktor, vodi poslovanje, zaključuje ugovore i zastupa Registar u skladu sa statutom i odlukama nadzornog odbora.
- (6) Direktor i izvršni direktori osiguravaju usklađenost poslovanja s ovim zakonom, općim aktima Komisije, internim aktima i pravilima struke, te osiguravaju implementaciju nadzornih mjera koje naloži Komisija.
- (7) Registar uspostavlja interni kanal za prijavu nepravilnosti dostupan zaposlenima i ugovornim licima, uz zaštitu prijavitelja i obradu prijava prema pisanim procedurama.

Član 300

(Imenovanje, mandat, saglasnost i razrješenje člana organa Registra)

- (1) Izbor člana nadzornog odbora i direktora vrši se na osnovu javnog konkursa, a njihov mandat traje pet godina, uz mogućnost ponovnog izbora.
- (2) Za imenovanje lica iz stava 1 ovog člana potrebna je prethodna saglasnost Komisije, a ako se Komisija ne oglasi u roku od 15 radnih dana od uredne prijave, smatra se da nema prigovora te da je saglasnost izdata.
- (3) Imenovanja predsjednika odbora za reviziju i odbora za rizike te njihovih članova podliježu saglasnosti iz stava 2 ovog člana.
- (4) Komisija uskraćuje ili ukida saglasnost ako utvrdi da lice ne ispunjava uslove integriteta, stručnosti, nezavisnosti ili je u sukobu interesa, ili ako su povrede ovog zakona ozbiljne ili ponavljane.
- (5) Promjene u sastavu organa prijavljuju se Komisiji bez odgađanja, a najkasnije u roku od tri radna dana.

Član 301

(Sukob interesa, nespojivosti i ograničenja za člana organa Registra)

- (1) Odredbe o sukobu interesa, nespojivosti funkcije i ograničenja propisane ovim zakonom koje se odnose na nadzorni odbor i direktora berze se shodno primjenjuju i na članove organa Registra.
- (2) Direktor, član nadzornog odbora berze ili drugog uređenog javnog tržišta ne može istovremeno biti član nadzornog odbora Registra niti obavljati izvršnu funkciju u Registru.

Član 302

(Zapisnik, transparentnost vlasništva i revizija)

- (1) Registar vodi zapisnike sa sjednica organa i na zahtjev ih stavlja na uvid Komisiji i revizoru.
- (2) Registar javno objavljuje informacije o svojoj vlasničkoj strukturi, uključujući identitet i obim udjela lica koja imaju kontrolu, te svaku promjenu koja podliježe odobrenju Komisije.
- (3) Registar podliježe redovnoj, nezavisnoj eksternoj reviziji, a nalazi revizije se dostavljaju organima Registra i Komisiji.

Odjeljak E. Članstvo i pristup Registru

Član 303

(Član Registra i sistema obračuna i poravnanja)

- (1) Član Registra može biti banka, profesionalni posrednik, berza, društvo za upravljanje fondovima, izdavalac vrijednosnih papira, izdavalac elektronskog novca s dozvolom u Bosni i Hercegovini, Centralna banka Bosne i Hercegovine, strana banka i profesionalni posrednik s dozvolom Komisije, strana berza i strano društvo koje obavlja obračun i poravnanje uz dozvolu Komisije.
- (2) Član sistema obračuna i poravnanja može biti član berze ili drugog uređenog javnog tržišta, banka skrbnik i banka depozitar.
- (3) Prijem u članstvo Registra se vrši na osnovu zahtjeva i dostavljanja dokumentacije propisane općim aktima Registra.
- (4) Registar odlučuje o zahtjevu iz stava 3 ovog člana u roku od 30 dana od urednog podnošenja te donesenu odluku obrazlaže, vodeći računa da su kriteriji pristupa objektivni, transparentni i nediskriminatorni.
- (5) Član Registra, kod ispunjavanja obaveze nastale na temelju poslova zaključenih na berzi i drugom uređenom javnom tržištu, postupuje u skladu s ovim zakonom, općim aktima Komisije i Registra.
- (6) Ako član Registra ne ispunjava obaveze u skladu sa stavom 4 ovog člana, Registar ga privremeno ili trajno isključuje iz članstva Registra, pod uslovima i u postupku propisanom općim aktima Registra.
- (7) Registar razlikuje člana sistema obračuna i poravnanja i ostalog člana, a ostali član izvršava poravnanje preko člana sistema obračuna i poravnanja na osnovu ugovora odobrenog od strane Registra.
- (8) Stranog profesionalnog posrednika koji ispunjava uslove za članstvo na berzi, uključujući članstvo po osnovu udaljenog pristupa, i posjeduje odobrenje Komisije za obavljanje poslova na tržištu vrijednosnih papira, Registar prima u članstvo pod uslovima propisanim ovim zakonom i općim aktima Registra.

Član 304

(Pravo uvida u elektronsku evidenciju)

- (1) Član Registra ima pravo uvida u dio elektronske evidencije podataka u informacionom sistemu Registra koji je povezan sa njegovom identifikacionom oznakom, u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona i općim aktima Registra.
- (2) Profesionalni posrednik koji je član Registra unosi elektronske naloge u informacioni sistem Registra, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona i općim aktima Registra.
- (3) Za unos naloga iz stava 2 ovog člana, član Registra profesionalni posrednik mora posjedovati nalog klijenta ili drugi pravni osnov utvrđen ovim zakonom.
- (4) Dokumentacija o osnovu elektronskog naloga čuva se najmanje 10 godina i stavlja na uvid Registru i Komisiji na njihov zahtjev.
- (5) Član Registra ima pravo izdavanja izvoda iz elektronske evidencije o stanju na računu klijenta koji je otvoren kod tog člana Registra, u skladu s propisima koji uređuju zaštitu ličnih podataka.
- (6) Članovi Registra, kod ispunjavanja obaveza nastalih po poslovima zaključenim na berzi i drugom uređenom javnom tržištu, dužni su postupati u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona, te općim aktima i uputstvima Registra.

Član 305

(Odgovornost člana Registra za štetu)

- (1) Član Registra odgovara vlasniku, odnosno drugom titularu prava na vrijednosnim papirima koji su predmet upisa u Registar, za štetu prouzrokovanu propuštanjem unosa ili

nepravilnim odnosno pogrešnim unosom naloga u informacijski sustav Registra, po pravilima objektivne odgovornosti.

(2) Član Registra ne odgovara za štetu iz stava 1 ovog člana ako dokaže da šteta potiče od uzroka izvan njegovog djelovanja koji se nisu mogli predvidjeti, izbjeći ili otkloniti, ili da je šteta nastala isključivo radnjom oštećenog ili trećeg lica.

(3) Član Registra odgovara za tačnost i potpunost podataka sadržanih u nalogu i pratećoj dokumentaciji na osnovu koje je nalog unesen.

(4) Odredbe ovog člana uređuju odgovornost člana Registra i ne utiču na odgovornost Registra za postupanje u skladu s ovim zakonom.

Odjeljak F. Poslovanje Registra

Član 306 (Upisi kod Registra)

(1) U Registar se upisuju:

- a) vrijednosni papiri;
- b) prava iz vrijednosnih papira i njihovi vlasnici;
- c) prava trećih lica na vrijednosnim papirima i njihovi titulari;
- d) zabrane i ograničenja prenosa vrijednosnih papira.

(2) Tokenizirani vrijednosni papiri i podaci iz stava 1 ovog člana u vezi s tokeniziranim vrijednosnim papirima upisuju se u Registar putem knjige tokeniziranih vrijednosnih papira koju vodi Registar, u skladu s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 5 stava 5 ovog zakona i općim aktima Registra.

Član 307 (Vrste računa i funkcije upisa na računima)

(1) Registar otvara i vodi račun vlasnika, račun izdavaoca, račun člana Registra i njegovih klijenata, skrbnički račun na ime skrbnika, račun za deponovanje i druge račune neophodne za poslove Registra, propisane općim aktima Registra.

(2) Na računima iz stava 1 ovog člana vode se stanja i promjene na vrijednosnim papirima, upisuju i prenose prava iz vrijednosnih papira, upisuju i brišu prava trećih lica, te unose zabrane i ograničenja raspolaganja vrijednosnim papirima.

(3) Registar otvara i vodi i posebne operativne račune:

- a) račun za pozajmljivanje vrijednosnih papira, odnosno tehnički prolazni račun Registra
- b) račun za prinudnu kupovinu;
- c) račun za prinudnu prodaju;
- d) zajednički ili zbirni račun za privremenu alokaciju neraspoređenih transakcija u svrhu urednog poravnanja, u skladu s općim aktima Registra.

Član 308 (Identifikacija i povjerljivost računa i redoslijed obrade naloga)

(1) Broj računa predstavlja jedinstvenu identifikacionu oznaku vlasnika računa, smatra se tajnim podatkom i može biti dostupan drugim licima samo u slučajevima propisanim ovim zakonom i općim aktima Registra.

(2) Registar osigurava da se svi upisi i izmjene vrše po redoslijedu prijema formalno i materijalno potpunih i validiranih naloga, uz vremenski žig i neizmjenjiv vremenski trag u informacionom sistemu.

(3) Redosljed iz stava 2 ovog člana primjenjuje se naročito na prenos vrijednosnih papira na račun vlasnika, upis i brisanje prava trećeg lica, te upis i brisanje ograničenja prenosa ili zabrane raspolaganja.

Član 309

(Upisi u informacioni sistem Registra i podnosilac naloga)

(1) Upis vrijednosnih papira u informacioni sistem Registra vrši se na osnovu naloga izdavaoca koji sa Registrom prethodno zaključuje ugovor o vođenju vrijednosnih papira.

(2) Nalog za prenos vrijednosnih papira sa računa na račun istog vlasnika ili na račun novog vlasnika, upis i brisanje prava trećeg lica na vrijednosnim papirima, te upis i brisanje ograničenja i zabrane raspolaganja vrijednosnim papirima unosi član Registra na osnovu ugovora o vođenju računa vrijednosnih papira za vlasnika, osim u slučajevima kada se, u skladu s ovim zakonom, upis vrši po nalogu suda ili drugog nadležnog organa.

(3) Ugovor iz stava 2 ovog člana može biti poseban ugovor između profesionalnog posrednika i klijenta ili sastavni dio u okviru ugovora o investicionim uslugama, u skladu s ovim zakonom.

(4) Član Registra unosi naloge neposredno u informacioni sistem Registra putem sigurnog elektronskog interfejsa.

(5) Nakon izvršene formalne i materijalne kontrole, Registar izvršava naloge u skladu s ovim zakonom, propisima Komisije i općim aktima Registra, uz vremenski žig i evidentiranje vremenskog traga izvršenja.

(6) Sadržaj i obavezni elementi naloga propisuju se općim aktom Registra.

(7) Kada se upisi odnose na tokenizirane vrijednosne papire, općim aktom Komisije iz člana 5 stava 5 ovog zakona i pratećim općim aktima Registra uređuju se podnosioci i sadržaj naloga, uključujući uslove pod kojima izdavalac i vlasnik tokeniziranih vrijednosnih papira mogu podnijeti nalog putem sigurnog elektronskog kanala, ugovorni odnosi s Registrom i uslovi izvršenja upisa u knjigu tokeniziranih vrijednosnih papira.

Član 310

(Dejstvo upisa i identifikator vrijednosnog papira)

(1) Registar dodjeljuje oznaku izdavaoca povezanu sa ISIN oznakom vrijednosnog papira i vodi jedinstvenu šifarsku evidenciju u skladu s operativnim pravilima.

(2) Prava vlasnika iz vrijednosnih papira proizvode dejstvo prema trećim licima od dana upisa u Registar, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Član 311

(Potvrda o stanju na računu)

(1) Vlasniku vrijednosnih papira izdaje se potvrda o stanju na računu koja sadrži naziv i sjedište izdavaoca, oznaku vrste odnosno klase vrijednosnog papira, nominalnu vrijednost i broj vrijednosnih papira iste klase, kao i ovjeru Registra.

(2) Potvrda iz stava 1 ovog člana obuhvata sve vrijednosne papire upisane na odgovarajućem računu vlasnika kod Registra.

(3) Ukoliko se potvrda iz stava 1 ovog člana odnosi na tokenizirane vrijednosne papire, sadržaj potvrde u pogledu identifikatora i naznake upisa u knjigu tokeniziranih vrijednosnih papira uređuje se općim aktima Registra.

POGLAVLJE II. OBRAČUN I PORAVNANJE POSLOVA ZAKLJUČENIH NA BERZI I DRUGOM UREĐENOM JAVNOM TRŽIŠTU

Član 312

(Poslovi obračuna i poravnanja)

- (1) Prenos vlasništva na vrijednosnim papirima na osnovu transakcije zaključene na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu provodi se u postupku obračuna i poravnanja.
- (2) Obračun i poravnanje poslova zaključenih na berzi i drugom uređenom javnom tržištu vrše se na osnovu izvještaja o zaključenim poslovima koje dostavlja berza ili drugo uređeno javno tržište.
- (3) Postupak obračuna, u smislu stava 1 ovog člana, predstavlja upoređivanje podataka po zaključenim pravnim poslovima s vrijednosnim papirima, utvrđivanje rokova podmirenja pravnih poslova, te izračun obaveza za podmirenje.
- (4) Postupak poravnanja, u smislu stava 1 ovog člana, jeste posredovanje i nadzor plaćanja i prenosa vrijednosnih papira u vezi s pravnim poslovima s vrijednosnim papirima.
- (5) Osnovno pravilo postupka poravnanja je isporuka po plaćanju, kojim se isporuka vrijednosnih papira vrši isključivo uz istovremeno izvršenje novčane obaveze.
- (6) Registar otvara račun za poravnanje namijenjen izvršenju novčanog dijela poravnanja u konvertibilnim markama, otvoren kod Centralne banke Bosne i Hercegovine ili jedne od komercijalnih banaka sa sjedištem u BiH, u skladu s općim aktima Registra.
- (7) Valutne konverzije potrebne za poravnanje obavljaju članovi uređenog tržišta ili banke skrbnici, na teret lica kojem je konverzija potrebna, po spot kursu banke u trenutku konverzije, uz javno objavljenu maržu i naknade.
- (8) Finalnost poravnanja nastupa u trenutku istovremenog knjiženja novčane obaveze na računu iz stava 6 ovog člana i prenosa vrijednosnih papira u sistemu Registra, u skladu s operativnim pravilima Registra.
- (9) Informacioni sistem za vođenje računa, obračun i poravnanje može biti zasnovan na centraliziranim bazama podataka ili na tehnologiji distribuiranog registra (DLT), uključujući blockchain ili srodne tehnologije, pod uslovom da takav sistem obezbjeđuje najmanje isti nivo sigurnosti, integriteta, finalnosti poravnanja, dostupnosti i zaštite podataka kao tradicionalni sistemi, te da je usklađen s ovim zakonom, općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona i drugim propisima iz oblasti informacione sigurnosti.

Član 313

(Poravnanje transakcija korištenjem elektronskog novca)

- (1) Izuzetno od postupka poravnanja novčane obaveze nastale na osnovu transakcije zaključene na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu propisanim u članu 312 ovog zakona, novčani dio poravnanja može se izvršavati i korištenjem elektronskog novca, uključujući token e-novca, pod uslovom da je takav elektronski novac izdat u skladu s propisima kojim se uređuje elektronski novac u Bosni i Hercegovini, da je denominiran u konvertibilnim markama, da je otkupiv po nominalnoj vrijednosti, i da su ispunjeni operativni i tehnički uslovi koje Registar utvrđuje operativnim pravilima, uz saglasnost Komisije.
- (2) Kada se informacioni sistem obračuna i poravnanja zasniva na tehnologiji distribuiranog registra (DLT), poravnanje po principu isporuka po plaćanju može se provoditi kao atomsko poravnanje, pri čemu se prenos tokeniziranih vrijednosnih papira i prenos tokena e-novca izvršava istovremeno kroz jedinstvenu transakciju ili međusobno uslovljene instrukcije, u skladu s operativnim pravilima Registra i općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona.
- (3) U slučaju iz stava 2 ovog člana, finalnost poravnanja nastupa u trenutku kada su oba prenosa neopozivo evidentirana na odobrenom distribuiranom registru (DLT) Registra, na način koji obezbjeđuje isti ili viši nivo pravne sigurnosti, integriteta i neizmjenjivosti u odnosu na postupak poravnanja iz člana 312 ovog zakona.

(4) Ako se na nivou Bosne i Hercegovine uspostavi zakonski okvir kojim se omogućava korištenje digitalnog oblika konvertibilne marke ili drugog oblika elektronskog novca Centralne banke Bosne i Hercegovine za poravnanje, novčana komponenta poravnanja može se izvršavati i u tom obliku novca, u obimu i pod uslovima utvrđenim tim propisima i općim aktima Registra, uz očuvanje načela isporuka po plaćanju i finalnosti poravnanja.

Član 314 **(Članstvo u sistemu obračuna i poravnanja)**

(1) Poslovi obračuna i poravnanja obavljaju se, u skladu s članom 288 stavom 7 ovog zakona, u odjeljenju za obračun i poravnanje Registra.

(2) Članovi sistema obračuna i poravnanja su članovi berze ili drugog uređenog javnog tržišta i banke skrbnici.

(3) Prijem u članstvo Registar vrši na osnovu zahtjeva i dostavljanja propisane dokumentacije, u skladu s općim aktima Registra.

(4) Članovi sistema obračuna i poravnanja, kod ispunjavanja obaveza nastalih iz poslova zaključenih na berzi i drugom uređenom javnom tržištu, postupaju u skladu s ovim zakonom, općim aktima Komisije i općim aktima Registra.

Član 315 **(Isključenje i odgovornost članova u sistemu obračuna i poravnanja)**

(1) Registar privremeno ili trajno isključuje člana sistema obračuna i poravnanja kada član ne ispunjava obaveze nastale na osnovu poslova s vrijednosnim papirima zaključenih na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu, odnosno kada krši odredbe ovog zakona, općih akata Komisije ili općih akata Registra, pod uslovima i u postupku propisanom općim aktom Registra.

(2) U hitnim slučajevima koji ugrožavaju uredno poravnanje, Registar izriče privremenu mjeru bez prethodnog upozorenja, uz obavezno obrazloženje i obavještenje Komisiji.

(3) Članovi sistema odgovorni su vlasnicima za štetu nastalu davanjem nezakonitih ili netačnih naloga, na osnovu kojih su zaključeni poslovi koji su predmet obračuna i poravnanja.

(4) Na odgovornost članova shodno se primjenjuju odredbe o odgovornosti člana Registra za štetu.

Član 316 **(Prenos prava po obračunu i poravnanju)**

(1) Prenos prava iz vrijednosnih papira na osnovu poslova zaključenih na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu vrši se u skladu s članom 312 stavom 2 ovog zakona.

(2) Prenos vrijednosnih papira i novčane komponente poravnanja vrši se istovremeno po principu isporuka po plaćanju, putem računa za poravnanje.

(3) Novčana komponenta poravnanja izvršava se u konvertibilnim markama preko računa iz člana 312 stava 6 ovog zakona.

(4) Rok obračuna i poravnanja za transakcije zaključene na uređenom tržištu je najkasnije drugi radni dan nakon dana zaključenja posla (T+2), osim izuzetaka propisanih ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona, uključujući postupak atomskog poravnanja na odobrenom distribuiranom registru (DLT), pod uslovima utvrđenim općim aktima Registra uz saglasnost Komisije.

(5) U vanrednim situacijama predviđenim općim aktima Registra, uključujući prinudnu kupovinu ili prodaju radi poravnanja ili operativnih incidenata, od roka propisanog stavom 4 ovog člana se može privremeno odstupiti, uz obavezno obavještenje Komisije.

- (6) Upis prenosa prava u Registar vrši se automatski po uspješnom poravnanju.
- (7) Svi upisi i izmjene izvršavaju se po redoslijedu prijema potpunih naloga, uz vremenski žig i neizmjenjiv zapis o vremenskom tragu u informacionom sistemu.
- (8) Registar javno objavljuje kalendar i vrijeme presjeka (cut-off) za predaju naloga i uplata te vanredna obavještenja.
- (9) Sadržaj pojedinačnih naloga i instrukcija nije javan i komunicira se isključivo putem sigurnog komunikacijskog interfejsa članovima sistema.

Član 317 **(Povezivanje sa klirinškom kućom CCP)**

- (1) Registar može, uz odobrenje Komisije, uspostaviti tehničko i pravno povezivanje s domaćom ili stranom klirinškom kućom (CCP), pod uslovima interoperabilnosti, novacije, finalnosti poravnanja i upravljanja rizicima utvrđenim ovim zakonom, općim aktom Komisije iz stava 6 ovog člana i memorandumima o saradnji.
- (2) Uslovi povezivanja obuhvataju naročito pravila novacije i redoslijed isplata klirinške kuće (CCP), upravljanje kolateralom, modele isporuke i plaćanja, izvještavanje i nadzor, te plan kontinuiteta poslovanja i oporavka.
- (3) Prelazak dijela djelatnosti obračuna i poravnanja na klirinšku kuću (CCP) u slučaju uspostavljanja povezivanja iz stava 1 ovog člana ne utiče na finalnost knjiženja vrijednosnih papira u Registru.
- (4) Tehničke izmjene procesa u sistemu obračuna i poravnanja u vezi s povezivanjem iz stava 1 ovog člana uređuju se operativnim pravilima Registra uz saglasnost Komisije.
- (5) Povezivanje iz ovog člana ne utiče na obavezu novčane namire u konvertibilnim markama preko računa iz člana 312 stava 6 ovog zakona.
- (6) Komisija donosi Pravilnik o interoperabilnosti, povezivanju i povjeravanju (outsourcingu) pojedinih djelatnosti Registra kojim bliže propisuje minimalne standarde, uslove i postupke za uspostavljanje i održavanje povezivanja iz ovog člana, s kojim je Registar dužan uskladiti svoja operativna pravila prije uspostavljanja povezivanja.

Član 318 **(Korištenje virtuelnih valuta i elektronskog novca za poravnanje)**

- (1) Virtuelne valute nisu zakonsko sredstvo plaćanja u okviru sistema obračuna i poravnanja za ispunjenje novčanih obaveza proisteklih iz transakcija trgovanja vrijednosnim papirima zaključenih na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu.
- (2) Ne dovodeći u pitanje stav 1 ovog člana, strane u transakciji s vrijednosnim papirima mogu ugovoriti da se njihova međusobna novčana obaveza ispuni korištenjem virtuelnih valuta, ali se poravnanje u okviru sistema obračuna i poravnanja provodi isključivo u konvertibilnim markama u skladu s operativnim pravilima Registra.
- (3) Obaveze iz transakcija iz stava 2 ovog člana poravnavaju se u okviru sistema obračuna i poravnanja na način da se, prije ili najkasnije do vremena presjeka utvrđenog pravilima Registra, obezbijede raspoloživa sredstva u konvertibilnim markama za poravnanje.
- (4) Pružaoci pomoćnih usluga, odnosno usluga u vezi s virtuelnim valutama mogu, na osnovu ugovora zaključenog s ovlaštenim učesnikom na tržištu vrijednosnih papira, u ime i za račun tog učesnika:
 - a) primati virtuelne valute kao sredstvo ispunjenja obaveza iz transakcija;
 - b) izvršiti njihovu konverziju u konvertibilne marke; i
 - c) deponovati tako konvertirana sredstva na segregirani račun kod banke depozitara, s kojeg se vrši poravnanje novčanih obaveza u konvertibilnim markama u skladu s pravilima sistema obračuna i poravnanja.

(5) Pružaoци pomoćnih usluga i ostali učesnici u aranžmanima iz stavova (4) i (5) ovog člana dužni su postupati u skladu s ovim zakonom, općim aktima Registra i Komisije, kao i propisima koji uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti.

Član 319 **(Izuzetni slučajevi i odgovornost Registra)**

- (1) Registar ne odgovara za štetu nastalu u izvršavanju postupka obračuna i poravnanja nastalu zbog netačnosti dostavljenih podataka iz člana 312 stava 2 ovog zakona.
- (2) Registar uspostavlja kontrole formalne ispravnosti, formatne usklađenosti i logičke konzistentnosti te može odbiti ili vratiti izvještaj iz člana 312 stava 2 ovog zakona na ispravku uz dokumentovan razlog i rok za korekciju.
- (3) Registar općim aktima propisuje postupanje u izuzetnim slučajevima operativnih incidenata nastalih pri unosu naloga, obračunu ili poravnanju, uključujući kriterije za identifikaciju incidenta i postupak odlučivanja o obustavi, odgodi, korekciji ili poništenju naloga, te obaveze izvještavanja Komisije i članova Registra.

Član 320 **(Neizvršenje obaveza i disciplina poravnanja)**

Ako član sistema obračuna i poravnanja u propisanom roku ne izvrši jednu ili više sljedećih obaveza:

- a) isporuku odnosno prenos vrijednosnih papira;
 - b) uplatu odnosno prenos novčanih sredstava u valuti poravnanja;
 - c) obezbjeđenje propisanog predfinansiranja ili kolaterala u skladu s operativnim pravilima;
 - d) dostavljanje potpunog i ispravnog naloga odnosno instrukcije do utvrđenog vremena presjeka;
- smatra se da je nastupilo neizvršenje obaveza i primjenjuju se mjere discipline poravnanja, uključujući novčane penale ili terete, prinudnu kupovinu ili prinudnu prodaju, naplatu iz fonda sigurnosti uz obavezu hitnog obnavljanja fonda od strane člana, u rokovima i po postupku utvrđenom operativnim pravilima Registra te odredbama ovog zakona.

Član 321 **(Poravnanje u stranoj valuti)**

- (1) Novčano poravnanje transakcija sa vrijednosnim papirima obavlja se u konvertibilnim markama.
- (2) Ako je ugovor o kupoprodaji vrijednosnih papira denominiran u stranoj valuti, sve potrebne valutne konverzije obavljaju članovi Registra ili banke skrbnika za račun svojih klijenata prije izvršenja poravnanja, u skladu s članom 312 stavom 7 ovog zakona.
- (3) Subjekti iz stava 2 ovog člana dužni su uspostaviti i održavati interne procedure za devizne konverzije, uključujući rokove za izvršenje transakcija, potvrđivanje kursa, evidenciju i izvještavanje, koje moraju biti usklađene s operativnim pravilima Registra, propisima koji uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti te propisima o deviznom poslovanju.
- (4) Registar operativnim pravilima određuje rokove predfinansiranja sredstava u konvertibilnim markama i način potvrđivanja da su sredstva po deviznoj konverziji raspoloživa na računu za poravnanje iz člana 312 stava 6 ovog zakona.

Član 322 **(Povjeravanje pojedinih operativnih djelatnosti Registra)**

(1) Registar može, uz prethodnu saglasnost Komisije, povjeriti trećem licu obavljanje pojedinih operativnih aktivnosti povezanih s obračunom i poravnanjem, uključujući razvoj, održavanje i upravljanje informacionim sistemima, administrativnu obradu podataka i druge pomoćne poslove, pod uslovom da Registar zadržava punu odgovornost za izvršenje tih poslova i usklađenost s ovim zakonom i općim aktima Komisije.

(2) Povjeravanje djelatnosti u smislu ovog člana ne može obuhvatiti donošenje općih akata Registra, utvrđivanje tarifa, odlučivanje o mjerama discipline poravnanja, upravljanje fondom sigurnosti niti odlučivanje o finalnosti poravnanja.

(3) Ugovor o povjeravanju operativnih djelatnosti osigurava:

a) pravo pristupa, uvida i nadzora Komisije i Registra nad pružaocem usluge, uključujući eventualne podugovarače;

b) standarde informacione sigurnosti i zaštite podataka;

c) kontinuitet poslovanja i plan oporavka;

d) lokacijske i jurisdikcijske zahtjeve; te

e) obavezu hitnog obavještanja o svim relevantnim incidentima.

(4) Registar vodi internu evidenciju zaključenih ugovora kojim se izvršava povjeravanje operativnih djelatnosti i objavljuje sažetak ključnih aranžmana na svojoj internet stranici, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 317 stava 6 ovog zakona.

(5) Povjeravanje operativnih djelatnosti ne smije povećati operativni ili pravni rizik sistema niti smije dovesti u pitanje ravnopravan pristup članova sistema obračuna i poravnanja.

(6) Ako se operativne djelatnosti iz stava 1 ovog člana obavljaju korištenjem tehnologije distribuiranog registra (DLT) ili sličnih naprednih digitalnih rješenja, ugovor o povjeravanju mora posebno urediti upravljanje pristupnim pravima, promjene protokola, lokaciju i čuvanje podataka, kao i plan kontinuiteta i oporavka sistema, tako da se očuva finalnost poravnanja i pravna sigurnost upisa u Registar u skladu s ovim zakonom.

Član 323 **(Fond sigurnosti)**

(1) Registar formira fond sigurnosti radi osiguranja ispunjenja obaveza po osnovu poslova s vrijednosnim papirima koji su zaključeni na berzi i drugom uređenom javnom tržištu, a za koje se vrši obračun i poravnanje novčanih obaveza.

(2) Fond sigurnosti se sastoji od osnovne i dodatne uplate članova sistema obračuna i poravnanja, koje odražavaju solidarno i individualno pokriće rizika članova, a način obračuna iznosa i drugi uslovi uređuju se općim aktom Registra.

(3) Sredstva fonda sigurnosti koriste se isključivo za ispunjenje obaveza članova koji svoje obaveze ne izvrše u rokovima i ne mogu se koristiti u druge svrhe niti biti predmet izvršenja protiv člana ili Registra.

(4) Način uplate, korištenja i obnavljanja sredstava nakon korištenja fonda sigurnosti propisuje Registar općim aktom, uz saglasnost Komisije.

(5) Sredstva fonda sigurnosti drže se na posebnom računu u Centralnoj banci Bosne i Hercegovine.

Član 324 **(Zaštita imovine klijenata i posebnih računa)**

(1) Novčana sredstva i vrijednosni papiri na posebnim računima Registra, odnosno račun poravnanja, računi fonda sigurnosti, računi za prinudnu kupovinu i prodaju i drugi operativni privremeni računi, nisu imovina Registra, ne ulaze u njegovu stečajnu ili likvidacionu masu i ne mogu biti predmet izvršenja protiv Registra.

(2) Registar račune iz stava 1 ovog člana vodi i njima upravlja u svoje ime, a za račun članova Registra.

Član 325

(Korporativna prava iz vrijednosnih papira i djelimična poravnanja)

(1) Registar općim aktom uređuje pravila za utvrđivanje lica ovlaštenog na ostvarivanje korporativnih prava iz vrijednosnih papira u periodu između zaključenja transakcije i njenog poravnanja, uključujući određivanje relevantnog vremena presjeka (cut-off) za utvrđivanje stanja na računu, tako da se korporativna prava ostvaruju prema stanju evidentiranom u Registru u tom trenutku, u skladu s pravilima poravnanja.

(2) Djelimična poravnanja dopuštena su gdje je to tehnički moguće i ako time ne ugrožavaju finalnost ukupnog poravnanja, a ostatak se poravnava u sljedećim ciklusima bez narušavanja principa isporuka po plaćanju.

Član 326

(Sekundarno uvrštenje i prekogranični prenosi)

(1) Na zahtjev izdavaoca čiji su vrijednosni papiri izdati u drugoj državi, a koji je ispunio uslove za sekundarno uvrštenje na berzu osnovanu u skladu s ovim zakonom, Registar omogućava upis i vođenje tih vrijednosnih papira u svom sistemu i vodi ih na jednak način kao domaće vrijednosne papire, uz dodjelu oznake izdavaoca povezane s ISIN oznakom.

(2) Registar može uz odobrenje Komisije uspostaviti veze s registrima drugih država koji mogu biti standardni, zbirni ili indirektni, radi poravnanja transakcija i prenosa između sistema obračuna i poravnanja koja se tiču vrijednosnih papira uvrštenih u skladu sa stavom 1 ovog člana.

(3) Poravnanje vrijednosnih papira koji su uvršteni na berzu putem sekundarnog uvrštenja vrši se prema općim pravilima poravnanja propisanim ovim zakonom, a detaljnije se uređuju općim aktom Registra.

POGLAVLJE III. OPERATIVNI ZAHTJEVI, UPISI, ODGOVORNOST I NADZOR REGISTRA

Odjeljak A. Operativni incidenti, kontinuitet i transparentnost poslovanja

Član 327

(Operativni incidenti, kontinuitet i otpornost)

(1) Registar klasificira operativne incidente i propisuje mjerne pragove, koji najmanje obuhvataju zastoje sistema, sigurnosni incident, te stopu neizvršenja.

(2) O kritičnim incidentima Registar bez odlaganja obavještava Komisiju i objavljuje statusnu informaciju javnosti te o svim incidentima dostavlja izvještaj u roku koji ne može biti duži od tri dana, a izvještaj obavezno sadrži uzrok, uticaj incidenta i korektivne mjere koje su poduzete.

(3) Registar osigurava kontinuitet poslovanja uspostavom sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema, čime se obezbjeđuje kontinuitet rada Registra u slučaju operativnog incidenta ili požara, poplave i drugih okolnosti koje remete normalno funkcionisanje.

Član 328

(Transparentnost operativnih pravila i performansi)

- (1) Registar javno objavljuje na svojoj internet stranici operativna pravila, planirane prekide i ključne operativne pokazatelje.
- (2) Registar dostavlja Komisiji periodične izvještaje o radu i poravnanju u rokovima i sadržaju koje propiše Komisija općim aktom iz člana 283 stava 4 i člana 370 stava 2 ovog zakona, uključujući mjesečne izvještaje.

Odjeljak B. Upisi prenosa izvan trgovine i upisi prava trećih lica

Član 329

(Opće pravilo o podnošenju naloga)

- (1) Nalog za upis i brisanje prenosa vrijednosnih papira izvan trgovine, kao i nalog za upis i brisanje prava trećih lica na vrijednosnim papirima, podnosi se Registru putem člana Registra, na obrascu i u formi koju utvrđuje Registar.
- (2) Izuzetno od stava 1 ovog člana, upis po aktu nadležnog organa vrši Registar po službenoj dužnosti ili na zahtjev lica s pravnim interesom, u skladu s članom 330 ovog zakona.
- (3) Registar općim aktom uređuje sadržaj naloga, način podnošenja i provjere potpunosti, razloge odbijanja, kao i tehničke i sigurnosne uslove postupanja po nalogima.

Član 330

(Upisi prenosa po drugim osnovama izvan trgovine)

- (1) Prenos vrijednosnih papira po aktu nadležnog organa vrši se prema podacima iz tog akta, a nadležni organ dužan je, na zahtjev Registra, dostaviti potrebne podatke neophodne za upisivanje prenosa prava iz vrijednosnih papira.
- (2) Upis po osnovu iz stava 1 ovog člana se vrši po službenoj dužnosti ili na zahtjev lica s pravnim interesom.
- (3) Registar odgovara za tačnost prenosa u odnosu na sadržaj dostavljenog akta, dok za tačnost samog akta odgovara nadležni organ.
- (4) Prenos vrijednosnih papira po ugovoru o poklonu vrši se na osnovu podataka iz ugovora, ovjerenog kod nadležnog organa.
- (5) Nalog za prenos prava iz vrijednosnih papira podnosi se Registru putem člana Registra, na obrascu koji utvrđuje Registar, a za tačnost naloga odgovoran je podnosilac naloga.
- (6) Prenos iz stava 4 ovog člana dozvoljen je između lica koja se, u skladu s propisima kojima se uređuju obligacioni odnosi, smatraju srođnicima.

Član 331

(Upis prava trećih lica na vrijednosnim papirima)

- (1) U Registar se upisuju i brišu prava trećih lica na vrijednosnim papirima koja obuhvataju založno pravo, plodouživanje, zabrane i ograničenja raspolaganja po odluci nadležnog organa ili ugovoru, te drugi tereti predviđeni ovim zakonom.
- (2) Osnov za upis je pravosnažna, izvršna odluka nadležnog organa, ugovor ili drugi pravni posao koji ispunjava zakonske uslove, ili drugi propisani osnov, a nalog za upis podnosi član Registra uz dokaznu dokumentaciju.

- (3) Prioritet među istovrsnim upisima određuje se po vremenu prijema potpunog naloga uz vremenski žig i evidentiranje u neizmjenjivi vremenski trag.
- (4) Upisana prava proizvode dejstvo prema trećima od momenta upisa, ako ovim zakonom nije drugačije određeno, a upis zabrane ili ograničenja raspolaganja blokira raspolaganje do brisanja upisane mjere.

Član 332 **(Brisanje založnog prava i prava plodouživanja)**

- (1) Brisanje založnog prava vrši se na osnovu naloga podnesenog Registru putem člana Registra, na zahtjev zalogoprimalca ili zalagodavca koji je vlasnik vrijednosnog papira.
- (2) Uz nalog zalagodavca prilaže se ovjerena izjava zalogoprimalca da se dozvoljava brisanje, ili pravosnažna sudska odluka koja zamjenjuje takvu izjavu.
- (3) Brisanje prava plodouživanja vrši se na osnovu naloga podnesenog Registru putem člana Registra, na zahtjev vlasnika vrijednosnih papira.
- (4) Ako se traži brisanje prije isteka roka plodouživanja, uz nalog se prilaže ovjerena izjava plodouživaoca da dozvoljava brisanje ili pravosnažna sudska odluka koja je zamjenjuje.

Član 333 **(Upis i brisanje prava otkupa i preče kupovine)**

- (1) Pravo otkupa se upisuje na osnovu naloga podnesenog Registru putem člana Registra, a nalog mora sadržavati cijenu, dan na koji se pravo može ostvariti ili rok trajanja.
- (2) Brisanje prava otkupa upisuje se na osnovu naloga podnesenog Registru putem člana Registra, a ako se traži brisanje na dan ostvarivanja ili po isteku roka, prilaže se ovjerena izjava nosioca prava otkupa ili pravosnažna sudska odluka.
- (3) Kada se vrijednosni papiri na kojima je upisano pravo otkupa prenesu nosiocu tog prava, upis prava otkupa se istovremeno briše.
- (4) Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju i na pravo preče kupovine.

Odjeljak C. Zaštita podataka i odgovornost Registra

Član 334 **(Zaštita i čuvanje podataka)**

- (1) Registar štiti informacioni sistem i podatke kojima raspolaže od neovlaštenog korištenja, izmjena ili gubitka.
- (2) Registar trajno čuva dokumentaciju i podatke upisane na elektronskim medijima, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.
- (3) Registar osigurava kontinuitet rada formiranjem sekundarne baze podataka i sekundarnog računarskog sistema, radi nastavka poslovanja u slučaju požara, poplave i drugih poremećaja.
- (4) Registar uspostavlja plan kontinuiteta poslovanja i plan oporavka nakon incidenta, uključujući periodična testiranja i vođenje neizmjenjivog zapisa vremenskog traga s vremenskim žigom.

Član 335 **(Objektivna odgovornost Registra)**

- (1) Registar odgovara izdavaocu, odnosno vlasniku vrijednosnih papira za štetu nastalu zbog netačnosti ili gubitka podataka, neizvršenja ili nepravilnog izvršenja naloga, kao i kršenja

drugih obaveza propisanih ovim zakonom, po pravilima pretpostavljene, odnosno objektivne odgovornosti.

(2) Registar ne odgovara ako dokaže da uzroke nije bilo moguće predvidjeti, spriječiti ili izbjeći.

(3) Registar ne odgovara ako dokaže da su uzroci isključivo u postupanju izdavaoca, vlasnika, člana Registra ili trećeg lica, koje nije bilo moguće predvidjeti, spriječiti ili izbjeći.

(4) Općim aktima Registra određuju se lica odgovorna za tačnost podataka i ispravnost pojedinih postupaka u vezi s vrijednosnim papirima, kao i obim njihove odgovornosti.

Odjeljak D. Nadzor nad radom Registra i mjere Komisije

Član 336 (Nadzor Komisije)

(1) Nadzor nad radom i poslovanjem Registra vrši Komisija.

(2) Komisija može pregledati akte, poslovne knjige, informacione sisteme i drugu dokumentaciju Registra te zahtijevati sve podatke i izvještaje potrebne za nadzor.

Član 337 (Nalozi i korektivne mjere)

(1) Ako utvrdi nezakonitosti ili nepravilnosti, Komisija daje naloge i rokove za njihovo otklanjanje i preduzima mjere u skladu s ovim zakonom.

(2) Radi osiguranja usklađenosti s organizacionim i poslovnim zahtjevima, Komisija rješenjem može:

a) naložiti Registru da preduzme odgovarajuće mjere za smanjenje rizika koji proizlazi iz određene vrste aktivnosti ili proizvoda, korištenja određenih sistema i procesa ili izdvajanja aktivnosti i procesa (outsourcing);

b) privremeno zabraniti ili ograničiti pružanje pojedinih usluga ili aktivnosti do otklanjanja nepravilnosti;

c) naložiti izmjene općih ili operativnih pravila, tarifa i internih kontrola, uključujući plan kontinuiteta i oporavka.

(3) Registar je dužan postupiti po rješenju Komisije.

(4) Protiv rješenja Komisije kojim izriče određenu mjeru Registru u skladu s ovim zakonom, Registar ima pravo žalbe u skladu s članom 262 ovog zakona.

Član 338 (Oduzimanje dozvole)

(1) Komisija donosi rješenje o oduzimanju dozvole Registra u sljedećim slučajevima:

a) Registar nije iskoristio dozvolu u roku od 12 mjeseci od izdavanja ili se izričito odrekne dozvole;

b) Registar je pribavio dozvolu davanjem netačnih izjava ili drugim nezakonitim sredstvima;

c) Registar više ne ispunjava uslove pod kojima je dozvola dodijeljena i ne preduzme korektivne aktivnosti u roku koji odredi Komisija;

d) Registar je izvršio ozbiljna i sistematska kršenja ovog zakona, propisa Komisije ili vlastitih pravila;

e) Registar obavlja poslove za koje nije ovlašten ili ne otkloni utvrđene nepravilnosti u ostavljenom roku.

- (2) Komisija je ovlaštena oduzimanje dozvole iz stava 1 ograničiti na određenu uslugu, djelatnost ili vrstu finansijskog instrumenta.
- (3) Po saznanju za okolnosti iz stava 1, Komisija bez odlaganja obavještava relevantna nadležna tijela u Bosni i Hercegovini i tijela s kojima postoje sporazumi o saradnji.
- (4) U slučaju oduzimanja dozvole, Registar je dužan odmah aktivirati plan kontinuiteta i prenosa te osigurati pravovremenu i urednu namiru i prenos imovine klijenata i članova na drugog posrednika, odnosno registar, uz potpunu i tačnu predaju podataka i evidencija, u rokovima i na način koji odredi Komisija.
- (5) Komisija može naložiti privremene mjere radi zaštite imovine klijenata i urednog završetka započetih namira do okončanja prenosa iz stava 4 ovog člana.

Odjeljak E. Obavještavanje, javnost rada i dostupnost podataka

Član 339 (Informisanje javnosti)

Registar informiše javnost o registraciji vrijednosnih papira i podacima koje je dužan objavljivati na osnovu ovog zakona, općeg akta Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona i općih akata Registra.

Član 340 (Prava uvida i dostupnost podataka)

- (1) Vlasnik, depozitar investicionog fonda i banka skrbnik imaju pravo uvida u podatke o računima i historiji upisa koji se vode u Registru, u obimu propisanom ovim zakonom.
- (2) Izdavalac ima pravo uvida u podatke i historiju upisa za svoje vrijednosne papire.
- (3) Dioničar ima pravo uvida u podatke o dionicama izdavaoca čiji je dioničar.
- (4) Komisija ima pravo uvida u sve podatke i dokumentaciju Registra, bez ograničenja.
- (5) Pravosudni i upravni organi imaju pravo uvida u okviru zakonskih ovlaštenja.
- (6) Svako lice koje dokaže pravni interes ima pravo uvida u historiju transakcija za određeni vrijednosni papir, u obimu i na način propisan općim aktima Registra i propisima koji uređuju zaštitu ličnih podataka.
- (7) Osim propisanih slučajeva, Registar čuva podatke kao poslovnu tajnu.

Član 341 (Obavještavanje i izvještavanje)

- (1) Registar obavještava:
- a) izdavaoce o njihovim vrijednosnim papirima i vlasnicima;
 - b) vlasnike o stanju i promjenama na njihovim računima;
 - c) članove o bitnim podacima o poslovima s vrijednosnim papirima koje su preduzeli za svoj ili račun klijenta;
 - d) javnost o podacima propisanim općim aktom Komisije iz člana 283 stava 4 ovog zakona.
- (2) Registar dostavlja Komisiji izvještaje o radu najmanje mjesečno, u rokovima i sadržaju koje propiše Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona.
- (3) Izdavalac je dužan obavijestiti Registar o promjenama podataka koji se vode u Registru u roku od sedam dana od nastanka promjene, odnosno od upisa u sudski registar.

Odjeljak F. Poslovna tajna i ograničenja

Član 342 (Poslovna tajna)

- (1) Na članove organa i zaposlene u Registru shodno se primjenjuju odredbe ovog zakona o čuvanju poslovne tajne zaposlenih i članova Komisije.
- (2) Registar najmanje jednom godišnje informiše lica iz stava 1 ovog člana o obavezama čuvanja poslovne tajne.

Član 343 (Prijava ličnih transakcija)

Registar jednom mjesečno Komisiji podnosi izvještaj o sticanjima ili otuđenjima vrijednosnih papira od strane članova upravnog i nadzornog odbora, direktora i zaposlenih u Registru.

Član 344 (Nespojivosti)

Zaposleni u Registru ne mogu biti članovi organa upravljanja niti zaposleni kod profesionalnog posrednika, odnosno izdavaoca čiji su vrijednosni papiri upisani u Registru.

Član 345 (Prestanak rada i zaštitne mjere)

U slučaju pokretanja stečajnog postupka ili prestanka rada Registra, Komisija preduzima mjere za sigurnost podataka i organizuje pravovremen prenos evidencija i imovine klijenata odnosno članova na drugog pružaoca usluga namire, u skladu s ovim zakonom.

DIO OSMI – ZABRANE ZLOUPOTREBE NA TRŽIŠTU

Član 346 (Opseg primjene zabrane zloupotrebe tržišta)

Zabrane i obaveze propisane ovim dijelom primjenjuju se, bez obzira na mjesto trgovanja, i na:

- a) derivate i druge ugovore čija vrijednost direktno ili indirektno zavisi od vrijednosnih papira primljenih na trgovanje ili za koje je podnesen zahtjev za uvrštenje na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu; i
- b) naloge i radnje izvan mjesta trgovanja koje mogu imati učinak na cijenu tih vrijednosnih papira ili povezanih izvedenica.

Član 347 (Povlaštena informacija)

- (1) Povlaštena informacija predstavlja preciznu, neobjavljenu i povjerljivu informaciju koja osobi koja njome raspolaže daje prednost u odnosu na druge učesnike u prometu vrijednosnih

papira i koja može imati uticaj na izdavaoca vrijednosnih papira ili na tržište na kojem se prometuje vrijednosnim papirima i cijenu izdatih vrijednosnih papira, kao što je:

- a) precizna informacija o izdavaocu i njegovim vrijednosnim papirima, ukoliko ta informacija sadrži okolnosti koje postoje ili se očekuju ili događaj koji se zbio ili se očekuje, ili ako je informacija dovoljno specifična da se može zaključiti o mogućem učinku okolnosti ili događaja koji bi uticali na cijenu vrijednosnih papira;
- b) informacija koju bi razuman investitor vjerovatno uzeo u obzir kao dio osnove za donošenje odluke o investiranju;
- c) informacija koju ovaj zakon izričito kvalifikuje kao povlaštenu, pod uslovom da ispunjava kriterije iz ovog stava.

(2) Povlaštenom informacijom smatra se i informacija o nalogima klijenta koju je prenio klijent osobi zaduženoj za izvršenje naloga u vezi s vrijednosnim papirima, ako je informacija precizne prirode, neobjavljena, odnosi se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca ili vrijednosnih papira i, da je objavljena, vjerovatno bi imala značajan uticaj na cijene.

Član 348 **(Izuzeci od povlaštene informacije)**

Povlaštenom informacijom, u smislu odredaba ovog zakona, ne smatra se:

- a) javno raspoloživa informacija;
- b) zaključak, procjena ili rezultat analize baziran na javno raspoloživim informacijama;
- c) glasina ili nagađanje za koje ne postoji provjerljiva veza s pouzdanim izvorom kao što su osobe iz člana 351 ovog zakona;
- d) informacija o ponudi ili tražnji vrijednosnih papira, stečena kao redovna posljedica prometa, pod uslovom da takva informacija ne ispunjava kriterije iz člana 347 ovog zakona i nije pribavljena povredom dužnosti povjerljivosti.

Član 349 **(Javno raspoložive informacije)**

(1) Pri ocjeni javne raspoloživosti informacije, uzima se u obzir da li je informacija objavljena na način koji omogućava brzo i nediskriminirajuće upoznavanje javnosti.

(2) Javno raspoloživom informacijom, u smislu odredbi ovog zakona, smatra se:

- a) informacija koja je po svojoj prirodi bila javna u momentu nastanka,
- b) informacija poznata i drugim osobama, osim osoba iz člana 351 ovog zakona,
- c) informacija objavljena u masovnom mediju, printanom ili elektronskom, koji je dostupan javnosti bez diskriminacije, bez obzira na mjesto objave ili sjedište izdavaoca; te
- d) informacija iz bilo kojeg javnog registra u Distriktu.

(3) Fizička i pravna lica koja se u okviru svoje redovne djelatnosti bave izradom i distribucijom javnosti istraživanja, studija, statističkih podataka, ocjena ili drugih informacija o vrijednosnim papirima ili o izdavaocima vrijednosnih papira, odnosno davanjem preporuka ili predlaganjem investicijskih strategija, a posebno finansijski analitičari, novinari i zaposlenici bonitetnih agencija, postupaju savjesno, u skladu s pravilima struke i profesionalne etike, te potrebnom stručnom pažnjom osiguravaju pravilno i potpuno predstavljanje svih informacija.

(4) Lica stava 3 ovog člana dužna su uporedo s izradom i distribucijom informacija, javno objaviti svoje interese i mogući sukob interesa u vezi s vrijednosnim papirima na koje se odnose te informacije.

(5) U slučaju objave ili širenja informacija putem medija, procjena se vrši uz uvažavanje pravila o slobodi izražavanja i novinarskih kodeksa, osim ako lice stiče korist od objave ili postoji namjera obmane.

Član 350
(Promet na osnovu povlaštenih informacija)

(1) Prometom na osnovu povlaštenih informacija, u smislu odredbi ovog zakona, podrazumijeva se kupovina ili prodaja vrijednosnih papira ili drugi pravni posao koji je osnova za prenos vlasništva na vrijednosnim papirima, sve dok je lice koje sudjeluje u tim transakcijama u posjedu povlaštenih informacija koje se odnose na taj vrijednosni papir.

(2) Pod prometom na osnovu povlaštenih informacija podrazumijeva se i promet od lica koja su povlaštenu informaciju dobila od drugih lica, a sama nisu imala pristup toj informaciji.

(3) Pod prometom na osnovu povlaštenih informacija smatraju se i situacije u kojima lice, nakon što dođe u posjed povlaštene informacije, koristi tu informaciju otkazivanjem ili izmjenom naloga u vezi s vrijednosnim papirima na koji se informacija odnosi, pod uslovom da je nalog podnesen prije saznanja za povlaštenu informaciju.

Član 351
(Lica i primjena obaveza u vezi s povlaštenim informacijama)

(1) Lica na koja se primjenjuju posebne obaveze iz ovog poglavlja su:

a) članovi nadzornog odbora, odbora za reviziju i uprave izdavaoca i pravna lica iz tačke d) ovog stava;

b) zaposleni ili druga osoba angažovana kod izdavaoca koja ima pristup povlaštenim informacijama;

c) članovi uprave, nadzornog odbora i zaposleni kod ovlaštenog učesnika na tržištu vrijednosnih papira, društva za upravljanje investicijskim fondovima i investicijskog fonda;

d) lica koja direktno ili indirektno imaju 10% (deset posto) i više dionica izdavaoca na kojeg se odnose povlaštene informacije;

e) supružnici i srodnici u prvom stepenu ravne linije s fizičkim licima iz tačke a) do d) ovog stava;

f) treća fizička ili pravna lica koja su od lica iz tačke a) do e) ovog stava došla do povlaštenih informacija.

(2) Obaveza pridržavanja odredaba važi za lica iz stava 1 tačke od a) do d) ovog člana dok imaju to svojstvo i nakon prestanka tog svojstva, sve dok predmetna informacija zadržava obilježja povlaštene informacije.

(3) Odredbe o trgovanju na osnovu povlaštenih informacija i nezakonitom objavljivanju iz ovog poglavlja primjenjuju se i na svako lice koje posjeduje povlaštene informacije bez obzira na osnov sticanja, ako je znalo ili je trebalo znati da je riječ o povlaštenim informacijama.

Član 352
(Zabrane u vezi s povlaštenim informacijama)

(1) Licima iz člana 351 ovog zakona zabranjeno je:

a) koristiti povlaštene informacije prilikom neposredne ili posredne kupovine ili prodaje vrijednosnih papira;

b) otkriti ili učiniti dostupnim povlaštene informacije drugim licima;

c) koristiti povlaštene informacije prilikom davanja savjeta drugim licima o kupovini ili prodaji vrijednosnih papira.

(2) Zabranjeno je preporučiti ili podsticati drugo lice da stekne ili otuđi vrijednosne papire, ili da otkáže ili izmijeni nalog u vezi s vrijednosnim papirima, ako se takva preporuka ili podsticaj zasnivaju na povlaštenim informacijama; korištenje takve preporuke ili podsticaja smatra se trgovanjem na osnovu povlaštenih informacija kada lice zna ili treba znati da se preporuka ili podsticaj zasnivaju na povlaštenim informacijama.

(3) Nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija postoji i kada lice koje posjeduje povlaštene informacije objavi te informacije drugom licu, osim kada se objava vrši u normalnom obavljanju posla, profesije ili dužnosti, uz obavezu da se u slučaju nenamjerne selektivne objave takva informacija bez odlaganja učini javno dostupnom.

(4) Ako je počinitelj zabranjenih radnji propisanih stavovima od 1 do 3 ovog člana pravno lice, zabrane iz ovog člana primjenjuju se, u skladu s propisima, i na fizička lica koja učestvuju u donošenju odluke o sticanju, otuđenju, otkazivanju ili izmjeni naloga za račun tog pravnog lica, u skladu s važećim propisima o krivičnoj, prekršajnoj i građanskoj odgovornosti, te propisima o odgovornosti unutar pravnih lica.

(5) Komisija donosi Pravilnik o sprečavanju zloupotrebe povlaštenih informacija kojim bliže uređuje kriterije za normalno obavljanje posla, profesije ili dužnosti, postupak selektivne i nenamjerne objave te vođenje evidencija.

Član 353

(Obavješćavanje o transakcijama rukovodilaca i usko povezanih lica)

(1) Lica koja obavljaju rukovodeće dužnosti kod izdavaoca i s njima usko povezanog lica dužna su odmah, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana transakcije, obavijestiti izdavaoca i Komisiju o svakoj transakciji izvršenoj za vlastiti račun koja se odnosi na vrijednosne papire izdavaoca.

(2) Izdavalac osigurava da informacije iz stava 1 ovog člana budu objavljene javnosti odmah, a najkasnije u roku od tri radna dana od dana transakcije, na brz i transparentan način.

(3) Obaveza iz stava 1 ovog člana nastupa kada ukupan iznos prijavljenih transakcija u jednoj kalendarskoj godini dostigne prag koji Komisija propisuje općim aktom iz člana 352 stava 5 ovog zakona.

(4) Obavijest sadrži najmanje:

- a) ime i prezime prijavitelja;
- b) osnov obaveze (rukovodilac ili usko povezano lice);
- c) naziv izdavaoca, opis i oznaku vrijednosnog papira;
- d) prirodu transakcije (sticanje ili otuđenje);
- e) datum i mjesto;
- f) cijenu i količinu (uz posebnu napomenu za založne transakcije).

(5) Izdavalac je dužan pisano upoznati rukovodioca s obavezama iz ovog člana i voditi listu rukovodilaca i s njima usko povezanih lica, a rukovodioci su dužni obavijestiti svoja usko povezana lica o njihovim obavezama i čuvati dokaz o obavješćenju.

(6) Komisija općim aktom iz člana 352 stava 5 ovog zakona propisuje obrazac i tehnička sredstva za podnošenje i objavu obavijesti, kao i tačan iznos praga iz stava 3 ovog člana.

(7) Obavijest o transakcijama se dostavlja i berzi ili drugom uređenom javnom tržištu na kojem su uvršteni vrijednosni papiri.

Član 354

(Zabrana trgovanja u zatvorenom periodu)

(1) Lica koja obavljaju rukovodeće dužnosti kod izdavaoca i s njima usko povezana lica ne smiju, direktno ili indirektno, za svoj račun ili za račun trećih lica, obavljati transakcije u vezi s vrijednosnim papirima izdavaoca u zatvorenom periodu.

(2) Zatvoreni period u smislu ovog člana traje najmanje 30 kalendarskih dana prije objave godišnjih i polugodišnjih finansijskih izvještaja izdavaoca, odnosno drugog periodičnog

izvještaja čije je objavljivanje propisano ovim zakonom ili općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

(3) Izdavalac je dužan unaprijed utvrditi i objaviti kalendar relevantnih datuma za potrebe primjene zatvorenog perioda, te pravovremeno obavijestiti rukovodioce o početku i isteku svakog zatvorenog perioda.

(4) Komisija općim aktom iz člana 352 stava 5 ovog zakona propisuje izuzetke od zabrane iz stava 1 ovog člana u izuzetnim okolnostima, naročito u slučaju teške finansijske situacije fizičkog lica ili transakcija koje se provode u skladu s programima raspodjele dionica zaposlenima ili drugim sličnim aranžmanima.

Član 355 **(Kontrola pristupa povlaštenim informacijama)**

(1) Izdavalac je dužan, u svrhu osiguravanja tajnosti povlaštenih informacija, kontrolirati pristup takvim informacijama, a naročito da:

a) uspostavi učinkovite mehanizme kako bi se spriječio pristup takvim informacijama svim licima, izuzev onih kojima su one potrebne u obavljanju posla kod ili za izdavaoca;

b) preduzme učinkovite mjere kako bi osigurao da sva lica koja imaju pristup takvim informacijama budu upoznata s propisanim obavezama koje se na njih odnose, kao i sa sankcijama za nezakonito korištenje takvih informacija;

c) uvede mjere koje omogućavaju objavljivanje informacija u slučaju da izdavalac nije bio u stanju osigurati tajnost povlaštenih informacija;

d) uspostavi interne politike, procedure i nadzorne mehanizme za identifikaciju, upravljanje i sprečavanje korištenja povlaštenih informacija i drugih oblika zloupotrebe tržišta, uključujući redovnu obuku lica koja imaju pristup takvim informacijama.

(2) Izdavalac je dužan bez odlaganja sastaviti i ažurirati listu lica koja imaju pristup takvim informacijama (insider lista) koja sadrži najmanje identitet, funkciju odnosno svojstvo tog lica kod izdavaoca, razlog zbog kojeg je to lice uvršteno na listu i datum sastavljanja.

(3) Lista iz stava 2 ovog člana se čuva najmanje pet godina i dostavlja Komisiji na zahtjev, a svako lice na listi mora pisano potvrditi upoznatost s obavezama i sankcijama.

(4) Način, rokove i tehnička sredstva dostavljanja i ažuriranja liste iz stava 2 ovog člana Komisija uređuje općim aktom iz člana 352 stava 5 ovog zakona.

Član 356 **(Javno objavljivanje povlaštenih informacija i odgoda objave)**

(1) Izdavalac je dužan javno objaviti svaku povlaštenu informaciju koja se neposredno odnosi na njega, bez odgađanja, osim u slučaju odgode iz stava 3 ovog člana.

(2) Objavljivanje iz stava 1 ovog člana vrši se na način koji osigurava brzo, potpuno i nediskriminirajuće upoznavanje javnosti, najmanje putem internet stranice izdavaoca i sistema za objavu informacija berze odnosno drugog uređenog javnog tržišta na kojem su vrijednosni papiri uvršteni.

(3) Izdavalac je ovlašten, na vlastitu odgovornost, odgoditi objavljivanje povlaštene informacije ako su kumulativno ispunjeni sljedeći uslovi:

a) neposredna objava vjerovatno bi ugrozila legitimne interese izdavaoca;

b) odgoda objave nije vjerovatno da će dovesti javnost u zabludu; i

c) izdavalac je preduzeo mjere za očuvanje povjerljivosti informacije.

(4) U slučaju odgode objave u smislu stava 3 ovog člana, izdavalac je dužan, odmah po naknadnoj objavi povlaštene informacije obavijestiti Komisiju o odgodi objave i, na zahtjev Komisije, dostaviti pisano objašnjenje o tome kako su ispunjeni uslovi iz stava 3 ovog člana.

(5) Izdavalac vodi evidenciju o svakoj odluci o odgodi objave, uključujući datum i vrijeme kada je odluka donesena, lica uključena u donošenje odluke i datum i vrijeme naknadne

objave informacije, te tu evidenciju čuva najmanje pet godina i stavlja je na raspolaganje Komisiji na zahtjev.

(6) Ako povjerljivost povlaštene informacije koja je predmet odgode prestane biti osigurana, izdavalac je dužan tu informaciju javno objaviti bez odlaganja.

Član 357 (Istraživanje tržišta)

(1) Komunikacija s jednim ili više potencijalnih investitora prije objave transakcije radi procjene interesa i uslova (uključujući veličinu i cijenu) smatra se istraživanjem tržišta.

(2) Selektivna objava povlaštenih informacija u smislu postupaka iz stava 1 ovog člana ne smatra se nezakonitom ako lice koje vrši objavljivanje prethodno pribavi pristanak potencijalnog investitora da primi informacije, upozori ga na zabranu trgovanja, otkazivanja i izmjene naloga i obavezu čuvanja povjerljivosti, te vodi i čuva evidenciju o objavama i primaocima.

(3) Detaljnije uslove i sadržaj evidencije iz stava 2 ovog člana propisuje Komisija općim aktom iz člana 352 stava 5 ovog zakona.

Član 358 (Postupanje profesionalnog posrednika s povlaštenim informacijama)

(1) Profesionalni posrednici koji saznaju za povlaštene informacije ne smiju kupovati niti prodavati vrijednosne papire za vlastiti račun, niti davati investicijske savjete o vrijednosnim papirima na koje se odnose te povlaštene informacije.

(2) Profesionalni posrednik i osoba zaposlena kod njega posjeduju i koriste povlaštene informacije u prometu vrijednosnih papira i kada:

a) zna da određeni klijent ima količinski veliki nalog ili nalog koji može uticati na stanje na tržištu vrijednosnih papira, pa sam ispostavlja nalog kojim stiće korist od te informacije ili savjetuje drugog klijenta da tako postupi;

b) na osnovu uspješnih investicijskih odluka klijenta ponavlja postupanje tog klijenta za svoj račun ili za račun drugog klijenta.

(3) Sama činjenica posjedovanja povlaštenih informacija ne smatra se njihovim korištenjem ako profesionalni posrednik dokaže da je uveo i održava djelotvorne interne informacione barijere koje sprečavaju pristup povlaštenim informacijama licima koja odlučuju o trgovanju; ili djelovao kao održavalac tržišta ili druga ugovorna strana u redovnom toku poslovanja; ili izvršio ranije preuzetu dospelu obavezu ili regulatornu obavezu nastalu prije sticanja povlaštenih informacija; ili koristio povlaštene informacije isključivo u postupku spajanja ili preuzimanja pod uslovima povjerljivosti.

(4) Detaljnije uslove u slučajevima iz stava 3 ovog člana propisuje Komisija općim aktom iz člana 352 stava 5 ovog zakona.

Član 359 (Obaveze izdavaoca i profesionalnog posrednika)

(1) Izdavalac vrijednosnih papira kojim je izvršena transakcija i profesionalni posrednik dužni su obavijestiti Komisiju bez odlaganja o sumnjivim transakcijama i nalogima za koje postoje razlozi za sumnju da predstavljaju trgovanje na osnovu povlaštenih informacija, nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija ili manipulaciju tržištem, a najkasnije naredni dan od dana saznanja ili kada su prema okolnostima mogli imati saznanje o ovim sumnjama.

(2) Sadržaj obavijesti bliže uređuje Komisija općim aktom iz člana 352 stava 5 ovog zakona.

(3) Tržišni operatori i investiciona društva koja djeluju na mjestu trgovanja, kao i sva lica koja u okviru svog posla dogovaraju ili izvršavaju transakcije, dužni su uspostaviti i održavati mjere, sisteme i postupke za otkrivanje te bez odlaganja prijaviti Komisiji sumnjive naloge i transakcije (Suspicious Transaction and Order Report – STOR), uključujući njihovo povlačenje ili izmjenu.

(4) Komisija općim aktom iz člana 352 stava 5 ovog zakona propisuje obrasce i tehnička sredstva za podnošenje prijava iz stavova 1 i 3 ovog člana.

Član 360 **(Manipulacije na tržištu i uticaj na druga lica)**

(1) Zabranjeno je manipulirati tržištem vrijednosnih papira, odnosno poduzimati transakcije, naloge ili druge postupke koji odstupaju od prihvaćenih tržišnih praksi, a imaju za cilj ili posljedicu sticanje protivpravne imovinske koristi ili obmanjivanja učesnika na tržištu, a koje:

a) daju ili vjerovatno daju lažne ili obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene vrijednosnog papira;

b) drže ili vjerovatno drže cijenu jednog ili više vrijednosnih papira na neuobičajenom ili umjetnom nivou;

c) se zasnivaju na fiktivnim postupcima ili svakom drugom obliku obmane ili prevare; ili

d) uključuju širenje lažnih ili obmanjujućih informacija ili manipulaciju referentnim vrijednostima.

(2) Zabranjeno je uticati ili pokušati uticati na odluke drugih lica u pogledu kupovine ili prodaje vrijednosnih papira na način koji stvara lažan ili obmanjujući utisak o tim vrijednosnim papirima, a naročito:

a) davanjem lažnih, dvosmislenih ili ozbiljno obmanjujućih izjava, uključujući obećanja, prognoze ili slične radnje upućene bilo kojem licu; i

b) iskrivljavanjem ili prikrivanjem značajnih informacija koje lice zna ili treba znati, a koje se odnose na izdavaoca ili njegove vrijednosne papire.

(3) Manipuliranjem u smislu stava 1 tačke d) ovog člana smatra se naročito objavljivanje ili širenje putem medija, interneta ili na drugi način informacija, uključujući glasine, koje daju ili mogu davati lažne ili obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene vrijednosnih papira ili mogu držati cijenu na neuobičajenom ili umjetnom nivou, kada lice koje širi informaciju zna ili treba znati da je ona lažna ili obmanjujuća.

(4) Manipulacijom se ne smatra transakcija ili nalog koji, zbog niske likvidnosti tržišta, može imati značajan uticaj na dnevnu cijenu ili referentnu vrijednost, pod uslovom da nije dio obrasca postupanja iz člana 361 ovog zakona i da ne postoji namjera stvaranja lažnih ili obmanjujućih signala ili održavanja cijene na neuobičajenom ili umjetnom nivou.

(5) Prilikom ocjene da li poduzete radnje imaju obilježja manipulacije kako je definisano stavovima od 1 do 3 ovog člana, te naročito u slučajevima iz člana 361 ovog zakona, Komisija uzima u obzir sve relevantne okolnosti konkretnog slučaja, uključujući obim, učestalost, veličinu, cijenu i vrijeme preduzetih radnji, strukturu vlasništva i likvidnost vrijednosnog papira te postojanje namjere uticaja na tržište.

(6) Berza je dužna uskladiti svoja pravila s aktom Komisije iz stava 7 ovog člana, uspostaviti procedure za praćenje trgovanja i otkrivanje sumnjivih radnji te bez odgađanja obavještavati Komisiju o uočenim sumnjama.

(7) Komisija donosi Pravilnik o postupcima koji se mogu smatrati manipulacijom i drugim oblicima zloupotrebe na tržištu s ciljem njihovog otkrivanja i sprečavanja kojim detaljnije propisuje pokazatelje i obrasce manipulativnog postupanja, te utvrđuje kvantitativne pragove, referentne periode i druge mjerljive kriterije na osnovu kojih se ocjenjuje da li određeno postupanje ima obilježja manipulacije, u skladu sa stavom 4 ovog člana.

Član 361

(Privid zaključenja posla i nedozvoljeni nalozi)

Radi sprečavanja manipulacije na tržištu naročito je zabranjeno:

- a) obaviti transakciju vrijednosnim papirima na način da njenim izvršenjem ne dođe do stvarne promjene vlasnika ili ekonomske izloženosti, radi stvaranja privida zaključenog posla, obima trgovanja ili kretanja cijene;
- b) dati nalog za kupovinu ili prodaju vrijednosnih papira znajući da je dat ili će biti dat odgovarajući nalog za prodaju ili kupovinu tih istih vrijednosnih papira od iste ili povezane osobe, po istoj ili približno istoj cijeni ili količini, radi stvaranja privida cijene, obima trgovanja ili aktivnog prometa;
- c) ponavljano davati naloge za kupovinu ili prodaju određenih vrijednosnih papira koji, s obzirom na svoju cijenu, veličinu, učestalost, vrijeme davanja, izmjene ili povlačenja, u pravilu ne dovode do izvršenja, već služe tome da unošenjem, izmjenom ili povlačenjem takvih naloga bude promijenjena najbolja ponuda ili ponuđena cijena na berzi ili drugom uređenom javnom tržištu i stvoreni lažni ili obmanjujući signali o ponudi, potražnji ili cijeni;
- d) kupovati ili prodavati vrijednosne papire na početku ili pred kraj trgovinskog dana kao dio ponavljano obrasca trgovanja ili u količinama ili po cijenama koje očigledno odstupaju od uobičajenog prometa, kada je cilj ili posljedica takvog postupanja značajan uticaj na objavljene cijene radi obmane investitora ili sticanja nepravedne koristi;
- e) koristiti elektronske, uključujući algoritamske, obrasce davanja naloga te njihovog otkazivanja ili izmjene na način kojim se ometa ili odgađa rad sistema trgovanja, otežava prepoznavanje stvarnih naloga ili se stvaraju lažni ili obmanjujući signali o ponudi, potražnji ili cijeni vrijednosnih papira; i
- f) sticati, održavati ili koristiti dominantnu poziciju u ponudi ili potražnji za određenim vrijednosnim papirom kroz ponavljano trgovanje, ako takvo postupanje ima ili može imati za posljedicu namještanje cijena ili stvaranje drugih nepravednih uslova trgovanja, a naročito kada učesnik tokom određenog perioda ostvaruje nesrazmjerno visok udio u ukupnom obimu trgovanja tim vrijednosnim papirom ili ponavljano utiče na raspon između kupovne i prodajne cijene, uzimajući u obzir obim, učestalost i likvidnost tržišta.

Član 362

(Povećanje i smanjenje cijene vrijednosnog papira)

Manipuliranjem se naročito smatra provođenje niza međusobno povezanih transakcija ili naloga u kratkom vremenskom periodu, kojima se bez stvarne promjene ekonomske izloženosti ili osnovnih okolnosti u vezi s izdavaocem uzrokuje ili može uzrokovati značajno i kratkoročno odstupanje cijene vrijednosnog papira u odnosu na nivo koji proizlazi iz uobičajenog trgovanja, radi podsticanja drugih investitora na kupovinu ili prodaju tog vrijednosnog papira.

Član 363

(Nalozi radi sticanja provizije)

Profesionalnom posredniku koji upravlja portfeljem vrijednosnih papira klijenta zabranjeno je prodavati ili davati naloge za prodaju, kupovati ili davati naloge za kupnju tih vrijednosnih papira, isključivo s namjerom sticanja provizije koja se naplaćuje za tu uslugu.

Član 364

(Prihvaćene tržišne prakse)

(1) Komisija donosi Odluku o prihvaćenim tržišnim praksama kojom utvrđuje postupanja koja se smatraju prihvaćenom tržišnom praksom i ne predstavljaju manipulaciju na tržištu u

smislu članova od 360 do 362 ovog zakona i općeg akta Komisije iz člana 360 stava 7 ovog zakona.

(2) Prije donošenja odluke iz stava 1 ovog člana Komisija pribavlja mišljenje berze i provodi javne konsultacije u trajanju koje propisuje općim aktom iz člana 360 stava 7 ovog zakona, a odluku objavljuje zajedno s obrazloženjem.

(3) Opći akt iz stava 1 ovog člana naročito sadrži opis dozvoljenog postupanja, vrste vrijednosnih papira i učesnika na koje se ono odnosi, te eventualne kvantitativne i vremenske granice (uključujući ograničenja cijene, obima i trajanja) pod kojima je takvo postupanje dopušteno.

(4) Smatra se da je lice postupalo u skladu s prihvaćenom tržišnom praksom ako je transakcija, nalog ili drugi postupak u potpunosti proveden u skladu s uslovima i ograničenjima utvrđenim u općem aktu Komisije iz stava 1 ovog člana, a lice na zahtjev Komisije dužno je dostaviti podatke o toj transakciji, nalogu i relevantnoj dokumentaciji kojima se potvrđuje ispunjenost tih uslova.

(5) Pri uspostavljanju i ocjeni prihvaćenih tržišnih praksi Komisija naročito uzima u obzir:

- a) stepen transparentnosti prema tržištu;
- b) uticaj na integritet, likvidnost i efikasnost tržišta; i
- c) vrste finansijskih instrumenata i učesnika na koje se praksa odnosi.

(6) Komisija redovno, a najmanje svake dvije godine, ažurira opći akt iz stava 1 ovog člana.

(7) Pri uspostavljanju prihvaćenih tržišnih praksi iz stava 1 ovog člana, Komisija naročito može razmatrati postupanja kao što su:

- a) trgovanje malog obima koje može utjecati na cijenu;
- b) trgovanje na početku ili kraju dana;
- c) formiranje cijene jednom transakcijom na nelikvidnom tržištu;
- d) trgovanje većim paketima na tržištu sa koncentrisanim vlasništvom.

Član 365

(Program otkupa vlastitih dionica i stabilizacija)

(1) Zabrane manipulacije na tržištu iz članova od 360 do 363 ovog zakona ne primjenjuju se na transakcije koje izdavalac provodi u okviru programa otkupa vlastitih dionica ili stabilizacije vrijednosnih papira, ako su takve aktivnosti provedene u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 360 stava 7 ovog zakona.

(2) Općim aktom iz stava 1 ovog člana, Komisija naročito propisuje:

- a) dopuštene svrhe programa otkupa i stabilizacije;
- b) maksimalno trajanje programa i ukupni obim otkupa;
- c) ograničenja cijene i volumena dnevnih transakcija;
- d) način prethodne i tekuće objave programa i pojedinačnih transakcija; i
- e) posebne obaveze izvještavanja prema Komisiji i berzi.

Član 366

(Naknada štete)

(1) Lice koje pretrpi štetu zbog kršenja odredbi ovog dijela zakona ima pravo zahtijevati naknadu štete od lica koje je povredu počinilo, u skladu s općim pravilima građanske odgovornosti.

(2) Ovim članom se ne isključuju krivičnopravne i prekršajnopravne mjere koje se mogu izreći u skladu s ovim i drugim zakonima.

DIO DEVETI – ZAŠTITA INTERESA INVESTITORA I JAVNOST RADA

POGLAVLJE I. ISPUNJENJE OBAVEZA PROISTEKLIH IZ VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Član 367 (Osiguranje isplate dividende)

- (1) Obaveza izdavaoca na isplatu dividende ne može biti osigurana bankarskom garancijom ili sličnim oblicima osiguranja.
- (2) Svaka garancija ili osiguranje plaćanja buduće dividende je ništavno.

Član 368 (Osiguranje isplate glavnice i kamata)

Obaveze izdavaoca vrijednosnih papira na isplatu glavnice i kamata iz dužničkih vrijednosnih papira mogu biti osigurane bankarskom garancijom ili drugim osiguranjem koje mora obuhvatiti obaveze po svim vrijednosnim papirima iste klase.

Član 369 (Osiguranje zalogom)

- (1) Obaveza izdavaoca vrijednosnih papira na isplatu glavnice i kamata može biti osigurana založnim pravom na nekretninama ili vrijednosnim papirima, čija vrijednost ne može biti manja od ukupne obaveze izdavaoca iz svih osiguranih vrijednosnih papira.
- (2) Vrijednost nekretnina pod hipotekom ili založenih vrijednosnih papira utvrđuje ovlašteni sudski vještak.

POGLAVLJE II. OBAVJEŠTAVANJE JAVNOSTI I OBJAVLJIVANJE INFORMACIJA

Član 370 (Obaveze objavljivanja izdavaoca)

- (1) Izdavalac vrijednosnih papira objavljuje, u skladu s općim aktom Komisije iz stava 2 ovog člana, podatke o vrijednosnim papirima i svom finansijskom poslovanju u:
 - a) polugodišnjem i godišnjem izvještaju o svom poslovanju;
 - b) izvještaju o događajima koji bitno utiču na finansijsko poslovanje izdavaoca;
 - c) prospektu svakog novog vrijednosnog papira koji izdaje; i
 - d) izvještaju o rezultatima svake nove javne ponude vrijednosnih papira.
- (2) Komisija donosi Pravilnik o objavljivanju informacija i izvještavanju na tržištu vrijednosnih papira kojim se uređuju način i rokovi dostavljanja podataka Komisiji, u skladu s članom 371 ovog zakona.

Član 371 (Opći principi transparentnosti i proporcionalnosti izvještavanja)

- (1) Informacije i izvještaji koje su izdavaoci i drugi učesnici na tržištu vrijednosnih papira dužni objavljivati u skladu s ovim zakonom objavljuju se na način koji osigurava brz, pouzdan i nediskriminirajući pristup javnosti, putem elektronskih medija i sistema koji omogućavaju sigurno i trajno čuvanje i preuzimanje informacija, u skladu s općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona.
- (2) Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona propisuje rokove, učestalost, sadržaj, oblik i tehničke uslove objave periodičnih finansijskih izvještaja i drugih informacija, u skladu s ovim zakonom i standardima Evropske unije, pri čemu naročito osigurava da:

- a) rok za objavu godišnjih finansijskih izvještaja ne bude duži od četiri mjeseca od isteka poslovne godine;
 - b) rok za objavu polugodišnjih finansijskih izvještaja ne bude duži od tri mjeseca od isteka izvještajnog perioda;
 - c) eventualni zahtjevi za objavu dodatnih periodičnih finansijskih informacija, iznad godišnjih i polugodišnjih, ne predstavljaju nerazmjerni finansijski teret, posebno za male i srednje izdavaoce, te da je sadržaj takvih informacija proporcionalan potrebama ulagatelja za donošenje investicijskih odluka.
- (3) Pri propisivanju obaveza izvještavanja i objavljivanja, Komisija i subjekti na koje se obaveze odnose dužni su voditi računa o prirodi, veličini i složenosti izdavaoca ili drugog učesnika, kako bi se osigurala proporcionalnost zahtjeva i izbjegao nerazmjerni administrativni i finansijski teret, uz istovremeno očuvanje odgovarajućeg nivoa zaštite investitora i integriteta tržišta.

Član 372 **(Polugodišnji izvještaj)**

- (1) Polugodišnji izvještaj o poslovanju izdavaoca obavezno sadrži podatke o:
- a) članovima nadzornog odbora i uprave i broju dionica izdavaoca u njihovom vlasništvu;
 - b) dioničarima koji posjeduju više od 5% (pet posto) dionica s pravom glasa;
 - c) pravnim licima u kojima izdavalac ima više od 10% (deset posto) dionica;
 - d) poslovnim jedinicama i zastupništvima izdavaoca;
 - e) skupštini izdavaoca održanoj u periodu za koji se podnosi izvještaj;
 - f) bilansu stanja i bilansu uspjeha na kraju perioda;
 - g) upotrebi kapitala pribavljenog prethodnim izdavanjem vrijednosnih papira putem javne ponude;
 - h) smanjenju ili povećanju imovine izdavaoca za više od 10% (deset posto) u odnosu na stanje iz prethodnog izvještaja, s činjenicama koje su na to uticale;
 - i) smanjenju ili povećanju neto dobiti ili gubitka izdavaoca za više od 10% (deset posto) u odnosu na stanje iz prethodnog izvještaja, s činjenicama koje su na to uticale;
 - j) transakcijama imovinom u obimu većem od 10% (deset posto) vrijednosti ukupne imovine izdavaoca na dan transakcije;
 - k) izdavanju vrijednosnih papira obavljenom tokom izvještajnog perioda s naznakom vrste i klase vrijednosnih papira; i
 - l) dividendi i kamatama po osnovu vrijednosnih papira.
- (2) Polugodišnji izvještaj odobrava nadzorni odbor i dostavlja se dioničarima na njihov zahtjev.
- (3) Troškove dostave polugodišnjeg izvještaja, najviše do visine stvarnih troškova štampanja i dostave, snosi dioničar.

Član 373 **(Godišnji izvještaj)**

- (1) Izdavalac je dužan godišnji izvještaj sa sadržajem u skladu s ovim zakonom i nalazom revizije objaviti na način i u roku koje Komisija propiše općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona.
- (2) Troškove dostave godišnjeg izvještaja, najviše do visine stvarnih troškova štampanja i dostave, snosi dioničar.
- (3) Izdavalac je dužan osigurati da godišnji izvještaj, uključujući revidirane finansijske izvještaje i izvještaj uprave, bude javno dostupan najmanje deset godina od dana objave.
- (4) Godišnji izvještaj obavezno sadrži i izjavu odgovornih osoba izdavaoca, kojom potvrđuju da finansijski izvještaji, sastavljeni u skladu s relevantnim računovodstvenim standardima,

pružaju istinit i fer prikaz imovine, obaveza, finansijskog položaja i dobiti ili gubitka izdavaoca te da izvještaj uprave sadrži pošten pregled razvoja i rezultata poslovanja, položaja izdavaoca i osnovnih rizika i neizvjesnosti kojima je izložen.

Član 374

(Događaji koji bitno utiču na finansijsko poslovanje)

(1) Događaji koji bitno utiču na finansijsko poslovanje su:

- a) reorganizacija izdavaoca i s njim povezanih lica;
- b) odluka o izdavanju i svako započeto, prekinuto ili okončano izdavanje vrijednosnih papira;
- c) sticanje od jednog dioničara više od 5% (pet posto) dionica izdavaoca s pravom glasa;
- d) isplate finansijskih obaveza prema dioničarima;
- e) odluka o sazivanju skupštine dioničara;
- f) promjena revizora;
- g) jednokratno povećanje ili smanjenje imovine izdavaoca za više od 10% (deset posto); i
- h) jednokratna transakcija u obimu većem od 10% (deset posto) vrijednosti ukupne imovine izdavaoca.

(2) Pismeni izvještaj o svakom događaju iz stava 1 ovog člana izdavalac je dužan objaviti bez odlaganja, na način koji Komisija propiše općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

(3) Ako događaj iz stava 1 ovog člana istovremeno predstavlja povlaštenu informaciju u smislu ovog zakona, izdavalac je dužan postupiti u skladu s odredbama ovog zakona kojima se uređuje trgovanje na osnovu povlaštenih informacija i nezakonito objavljivanje povlaštenih informacija.

(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana rokovi i način objave propisani za povlaštene informacije imaju prednost u odnosu na rokove utvrđene općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona donesenim na osnovu ovog člana.

Član 375

(Vrijednosni papiri uvršteni u trgovanje)

(1) Izdavaoci vrijednosnih papira uvrštenih u kotaciju berze dužni su objavljivati godišnje i polugodišnje finansijske izvještaje te tromjesečne finansijske izvještaje kada je to propisano općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona u skladu s članom 371 ovog zakona, ili pravilima berze, u elektronskom obliku.

(2) Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona bliže uređuje rokove za objavu i sadržaj izvještaja iz stava 1 ovog člana.

(3) Izdavaoci iz stava 1 ovog člana, čije su dionice uvrštene u kotacije na berzama država članica Evropske unije, izvještaje o svom poslovanju mogu objaviti u skladu s ovim zakonom ili propisima države članice Evropske unije, pod uslovom da takvi propisi obezbjeđuju uporediv nivo zaštite investitora i transparentnosti nivou propisanom ovim zakonom.

(4) Izdavaoci vrijednosnih papira uvrštenih na slobodno berzansko tržište i drugo uređeno javno tržište dužni su berzi i drugom uređenom javnom tržištu dostavljati polugodišnje i godišnje izvještaje u elektronskom obliku.

(5) Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona bliže uređuje sadržaj i rokove za objavu izvještaja iz stava 4 ovog člana.

(6) U slučaju propisivanja drugih dodatnih periodičnih finansijskih informacija, Komisija postupa u skladu s odredbama člana 371 ovog zakona.

Član 376

(Posebni slučajevi objavljivanja)

(1) Izdavaoci koji nisu otvorena dionička društva, prema odredbama ovog zakona, sačinjavaju i objavljuju izvještaje u skladu s općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

(2) Komisija pri propisivanju obaveza iz ovog člana vodi računa o veličini, vrsti i javnom značaju izdavaoca, radi izbjegavanja nerazmjernog tereta izvještavanja.

Član 377

(Objavljivanje i izvještavanje profesionalnih posrednika)

(1) Profesionalni posrednik dužan je Komisiji dostavljati:

a) polugodišnje i godišnje izvještaje o poslovanju s nalazom revizije, u roku od 30 dana od dana proteka roka za pripremu tih izvještaja;

b) izvještaj o svakom slučaju kada je u jednom tromjesečju posredovao u kupovini ili prodaji svih vrijednosnih papira ili u jednokratnoj kupovini ili prodaji više od 5% (pet posto) svih vrijednosnih papira iste klase istog izdavaoca;

c) podatke o promjeni okolnosti koje utiču na ispunjavanje uslova za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima, najkasnije u roku od osam dana od dana nastanka promjena;

d) podatke koji se odnose na ograničenja iz člana 89 ovog zakona i kvalificirane udjele u smislu članova od 90 do 93 ovog zakona; i

e) druge izvještaje koje propiše Komisija.

(2) Izvještaj iz stava 1 tačke b) ovog člana obavezno se objavljuje na način i u roku koje Komisija propiše općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona i sadrži naziv i sjedište profesionalnog posrednika i izdavaoca, vrstu, ukupan broj i cijenu vrijednosnih papira.

Član 378

(Objavljivanja berze i drugog uređenog javnog tržišta)

(1) Berza i drugo uređeno javno tržište dužni su objavljivati dnevne kursne liste, koje sadrže podatke o trgovini vrijednosnim papirima s cijenom i količinama za sve transakcije koje su zaključene ili čije je zaključenje prijavljeno berzi ili drugom uređenom javnom tržištu, kao i dnevna, sedmična, mjesečna i godišnja izvještavanja, u skladu s općim aktima Komisije.

(2) Berza i drugo uređeno javno tržište dužni su informirati profesionalne posrednike, svoje članove, o objavljenim tender ponudama za kupovinu vrijednosnih papira i o svim događajima koji utiču na cijenu vrijednosnih papira.

(3) Dnevna izvještavanja o zaključenim transakcijama berza i drugo uređeno javno tržište dostavljaju profesionalnim posrednicima, bankama depozitarima, bankama skrbnicima i Registru.

(4) Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona bliže uređuje sadržaj i način dostavljanja i objavljivanja izvještaja iz ovog člana.

(5) Berza i drugo uređeno javno tržište dužni su bez naknade Komisiji osigurati uslove za praćenje trgovanja u trgovinskom sistemu berze, u stvarnom vremenu.

Član 379

(Dodatno objavljivanje berze i drugog uređenog javnog tržišta)

(1) Berza i drugo uređeno javno tržište dužni su, na način koji propiše Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona, objavljivati i:

a) spisak svojih članova;

b) spisak članova organa upravljanja;

c) spisak vrijednosnih papira u prometu;

d) kazne izrečene svojim članovima, članovima organa upravljanja i zaposlenima u vezi s obavljanjem djelatnosti.

(2) Godišnji izvještaj o poslovanju berze i drugog uređenog javnog tržišta dostavlja se Komisiji i dioničarima i objavljuje na način i u roku određenim općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

Član 380 **(Godišnji izvještaj o poslovanju Registra)**

Godišnji izvještaj o poslovanju Registar dostavlja Komisiji, dioničarima i svojim članovima i objavljuje na način i u roku koje Komisija propiše općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

Član 381 **(Strukovne udruge)**

Strukovne udruge dužne su, na način koji propiše Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona, objavljivati:

- a) spisak svojih članova;
- b) spisak članova organa upravljanja;
- c) pravila i standarde;
- d) kazne izrečene svojim članovima, članovima organa upravljanja i zaposlenima.

Član 382 **(Vlasnik vrijednosnog papira i računa)**

(1) Svako fizičko ili pravno lice koje, samostalno ili zajedno s drugim licima koja djeluju zajednički, neposredno ili posredno drži dionice s pravom glasa izdavaoca čije su dionice uvrštene za trgovanje na uređenom javnom tržištu, dužno je obavijestiti izdavaoca i Komisiju bez odlaganja, a najkasnije u roku od četiri radna dana, kada, kao rezultat sticanja ili otuđenja dionica ili drugih finansijskih instrumenata koji daju pravo na sticanje takvih dionica ili imaju ekonomski sličan učinak, njegov udio u ukupnim pravima glasa dostigne, pređe ili padne ispod praga od 5% (pet posto), 10% (deset posto), 15% (petnaest posto), 20% (dvadeset posto), 25% (dvadeset pet posto), 30% (trideset posto), 50% (pedeset posto) ili 75% (sedamdeset pet posto) prava glasa.

(2) Pri utvrđivanju obaveze iz stava 1 ovog člana, u ukupan broj prava glasa uračunavaju se prava glasa iz dionica koje lice drži za svoj račun ili za račun trećih, kao i prava glasa koja može ostvariti na osnovu sporazuma, punomoći, finansijskih instrumenata ili na drugi način, u skladu s ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

(3) Način obavješćavanja, sadržaj obavijesti, način računanja prava glasa i definicija finansijskih instrumenata iz stavova 1 i 2 ovog člana propisuju se općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

(4) Izdavalac je dužan, nakon prijema obavijesti iz stava 1 ovog člana, bez odgađanja, a najkasnije u rokovima koje propiše Komisija općim aktom iz člana 370 stava 2 ovog zakona, objaviti javnosti informaciju o nastanku, promjeni ili prestanku značajnog udjela, na način koji osigurava brz i nediskriminirajući pristup u skladu s članom 371 ovog zakona.

Član 383 **(Objavljivanje ukupnog broja prava glasa)**

Radi izračunavanja pragova za obavješćavanje o većim udjelima iz člana 382 ovog zakona, izdavalac čije su dionice uvrštene za trgovanje na uređenom javnom tržištu dužan je da, na

kraju svakog kalendarskog mjeseca u kojem je došlo do povećanja ili smanjenja ukupnog broja prava glasa ili kapitala, objavi javnosti ukupan broj prava glasa i iznos kapitala, na način propisan ovim zakonom i općim aktom Komisije iz člana 370 stava 2 ovog zakona.

POGLAVLJE III. PROMOCIJA VRIJEDNOSNIH PAPIRA

Član 384 (Obilježja javne promocije)

- (1) Promocija vrijednosnih papira mora sadržavati naziv profesionalnog posrednika ili ime i prezime druge osobe odgovorne za tačnost i potpunost informacija iznesenih u javnoj promociji.
- (2) Profesionalni posrednici mogu javno iznositi informacije o vrijednosnim papirima i izdavaocima samo u okviru poslova koje obavljaju u prometu vrijednosnih papira.
- (3) Objavljivanje informacija o vrijednosnim papirima i izdavaocu koje se obavezno dostavljaju Komisiji ne smatra se javnom promocijom.
- (4) Objavljivanje informacija o izdavanju vrijednosnih papira ili isplaćenoj dividendi koje sadrži elemente podsticanja kupovine ili prodaje vrijednosnih papira smatra se javnom promocijom.
- (5) Zabranjeno je svako postupanje kojim se objavljuju i prenose netačne i nepotpune informacije o vrijednosnim papirima i izdavaocima ili se javno nudi kupovina ili prodaja vrijednosnih papira protivno ovom i drugim zakonima.

Član 385 (Informacije koje se ne mogu objavljivati u javnoj promociji)

- (1) U javnoj promociji ne smiju se objavljivati:
 - a) nepotpune i netačne informacije o vrijednosnim papirima koji se nude za kupovinu i prodaju i uslovima prodaje i kupovine;
 - b) procjene povećanja vrijednosti i prinosa od vrijednosnih papira, osim vrijednosnih papira s fiksnim prinosom utvrđenim u prospektu;
 - c) javna garancija ili informacije o garanciji na osnovu poređenja s drugim vrijednosnim papirima;
 - d) podaci o nedostacima profesionalnih posrednika koji učestvuju u sličnim aktivnostima u prometu vrijednosnih papira ili nedostacima izdavalaca sličnih vrijednosnih papira.
- (2) Osoba koja postupa protivno odredbama stava 1 ovog člana dužna je nadoknaditi štetu prouzročenu trećim licima takvim postupanjem.
- (3) Osoba iz člana 384 stava 1 ovog zakona dužna je dostaviti Komisiji sve podatke i publikacije namijenjene javnoj promociji, najkasnije osam dana prije objave.
- (4) Javna promocija vrijednosnih papira koji se izdaju putem javne ponude može se obavljati nakon što Komisija odobri izdavanje.

DIO DESETI – KAZNENE I PREKRŠAJNE ODREDBE

POGLAVLJE I. KRIVIČNA DJELA

Član 386 (Neovlašteno posredovanje)

- (1) Ko se bez dozvole Komisije neovlašteno bavi posredovanjem u kupovini i prodaji vrijednosnih papira, odnosno obavlja poslove s vrijednosnim papirima iz člana 80 stava 1

ovog zakona u ime ili za račun drugih lica, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1 ovog člana počinitelj za sebe ili drugog pribavio imovinsku korist u iznosu većem od 30.000,00 KM, kaznit će se kaznom zatvora do pet godina.

Član 387 **(Manipulacije na tržištu)**

(1) Ko, postupajući suprotno članu 360 ovog zakona, u namjeri sticanja imovinske koristi za sebe ili drugog ili nanošenja materijalne štete drugom, preduzme radnje, transakcije, naloge ili druge postupke koje:

- a) daju ili vjerovatno daju lažne ili obmanjujuće signale u pogledu ponude, potražnje ili cijene vrijednosnog papira; ili
- b) drže ili vjerovatno drže cijenu jednog ili više vrijednosnih papira na neuobičajenom ili umjetnom nivou; ili
- c) se zasnivaju na fiktivnim postupcima ili drugom obliku obmane ili prevare; ili
- d) uključuju širenje lažnih ili obmanjujućih informacija ili manipulaciju referentnim vrijednostima,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od 90 dana do pet godina.

(2) Istom kaznom kaznit će se ko, postupajući suprotno članu 360 stavu 2 ovog zakona, utiče ili pokuša uticati na odluke drugih lica u pogledu kupovine ili prodaje vrijednosnih papira na način koji stvara lažan ili obmanjujući utisak o tim vrijednosnim papirima.

Član 388 **(Navođenje netačnih ili nepotpunih podataka u prospektu)**

Ko, u namjeri sticanja imovinske koristi za sebe ili drugog ili nanošenja materijalne štete drugom, dopusti ili omogući distribuciju prospekta koji je po sadržaju različit od prospekta sastavljenog i odobrenog u skladu s odredbama čl. 41 i 42 ovog zakona, ili dopusti ili omogući navođenje u prospektu vrijednosnih papira netačnih, nepotpunih ili obmanjujućih podataka o bitnim činjenicama, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od 90 dana do tri godine.

Član 389 **(Zloupotreba povlaštenih informacija)**

Ko, postupajući suprotno zabranama iz člana 352 ovog zakona, u namjeri sticanja imovinske koristi za sebe ili drugog ili nanošenja materijalne štete drugom:

- a) koristi povlaštene informacije prilikom neposredne ili posredne kupovine ili prodaje vrijednosnih papira; ili
- b) otkrije ili učini dostupnim povlaštene informacije drugom licu, osim kada se objava vrši u normalnom obavljanju posla, profesije ili dužnosti; ili
- c) koristi povlaštene informacije prilikom davanja savjeta, preporučivanja ili podsticanja drugog lica na sticanje ili otuđenje vrijednosnih papira, odnosno na otkazivanje ili izmjenu naloga u vezi s vrijednosnim papirima,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora od 90 dana do pet godina.

Član 390 **(Zloupotreba položaja u Komisiji)**

Član Komisije ili odgovorno lice zaposleno u Komisiji koje zloupotrebom položaja ili informacija koje nisu dostupne drugim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira, omogućiti pravnom ili fizičkom licu sticanje neosnovane imovinske koristi ili izazove poremećaje na tržištu vrijednosnih papira, kaznit će se za krivično djelo kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

Član 391 (Sprečavanje komisijskog nadzora)

Odgovorno lice izdavaoca, odnosno drugog ovlaštenog učesnika na tržištu vrijednosnih papira i strukovnog udruženja, kao i ovlašteno fizičko lice koje samostalno obavlja poslove s vrijednosnim papirima u smislu ovog zakona, koje onemogućiti ili otežati ovlaštenom licu Komisije ili drugog nadležnog organa nadzora da izvrši nadzor, naročito uskraćivanjem pristupa poslovnim knjigama, dokumentaciji ili informacionim sistemima, prikrivanjem, uništavanjem ili nedostavljanjem traženih podataka ili davanjem netačnih ili nepotpunih podataka, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

POGLAVLJE II. PREKRŠAJNE ODREDBE

Član 392 (Pravna lica)

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 KM do 200.000,00 KM kaznit će se za prekršaj pravno lice, ako:

- a) ograničiti promet ili prenos vrijednosnih papira suprotno odredbama člana 13 ovog zakona;
- b) izdavalac ne podnese nalog odnosno ne obavijesti Registar u skladu s odredbama člana 23 ovog zakona;
- c) primi uplatu vrijednosnih papira suprotno odredbama člana 25 ovog zakona;
- d) ograničiti izdavanje obveznica ili izda obveznice suprotno odredbama člana 26 ovog zakona;
- e) izdavalac objavi prospekt prije nego što ga odobri Komisija u skladu s odredbama člana 39 ovog zakona;
- f) izdavalac sačini i distribuira prospekt koji ne sadrži informacije iz odredbi čl. 40 i 41 ovog zakona;
- g) izdavalac objavi URD prije odobrenja Komisije suprotno odredbama člana 44 ovog zakona;
- h) izdavalac ne prekine javnu ponudu i ne obavijesti Komisiju i javnost u roku propisanom odredbama člana 46 stava 1 ovog zakona;
- i) izdavalac ne objavi izmjene prospekta u roku propisanom u članu 46 stavu 2 ovog zakona;
- j) izdavalac izmijenjeni prospekt ne dostavi svim licima koja su izvršila upis vrijednosnih papira za vrijeme trajanja javne ponude zajedno s informacijom da imaju pravo da otkazu upis u skladu s odredbama člana 46 stava 3 ovog zakona;
- k) izdavalac ne izvrši povrat u skladu s odredbama člana 46 stava 4 ovog zakona;
- l) izdavalac ne objavi prospekt za uvrštenje vrijednosnih papira na berzu, odnosno drugo uređeno javno tržište u skladu s članom 47 stavom 2 ovog zakona;
- m) izdavalac uvrsti vrijednosne papire na berzu ili drugo uređeno javno tržište suprotno odredbama člana 47 stava 3 ovog zakona;

- n) ako o izdavanju vrijednosnih papira iz člana 47 stava 1 ovog zakona ne obavijesti Komisiju, odnosno investitore na način i u roku propisanim članom 47 stavom 4 ovog zakona, odnosno članom 47 stavom 5 ovog zakona;
- o) promocija javne ponude izdavaoca ne sadrži informaciju o danu objavljivanja prospekta i mjestima gdje je prospekt dostupan investitorima ili informacije o javnoj ponudi izdavaoca nisu cjelovite, upućuju na pogrešne zaključke ili nisu u saglasnosti s prospektom, u skladu s članom 49 stavom 2 ovog zakona;
- p) izdavalac Komisiji ne dostavi promotivni materijal u skladu s članom 49 stavom 4 ovog zakona;
- r) izdavalac ne objavi prospekt, odnosno javni poziv na način i u roku propisanom članom 50 ovog zakona;
- s) izdavalac ne osigura javnu dostupnost prospekta u skladu s članom 51 stavom 1 ovog zakona;
- t) upis i uplata vrijednosnih papira u emisiji traje duže od roka predviđenog članom 52 ovog zakona;
- u) izdavalac vrši upis i uplatu vrijednosnih papira suprotno odredbama članom 53 ovog zakona;
- v) izdavalac ne postupi u skladu s članom 54 ovog zakona;
- z) banka depozitar ne dostavi pisani izvještaj Komisiji i izdavaocu u propisanom roku u članu 56 stavu 1 ovog zakona;
- aa) ne objavi rješenje Komisije i izvještaj u skladu s odredbama člana 56 stava 5 ovog zakona;
- bb) izdavalac ne postupi u skladu s članom 56 stavom 6 ovog zakona;
- cc) izdavalac ne postupi u skladu s članom 57 ovog zakona;
- dd) banka depozitar ne postupi u skladu s članom 58 ovog zakona;
- ee) izdavalac ne postupi u roku propisanom u članu 61 stavu 3 ovog zakona;
- ff) izdavalac ne postupi u skladu s članom 62 ovog zakona;
- gg) izdavalac ne postupi u roku u skladu s članom 63 ovog zakona;
- hh) upis i uplata vrijednosnih papira u emisiji traje duže od predviđenog roka prema odredbama člana 64 ovog zakona;
- ii) banka depozitar ne postupi na način i u roku propisanom članom 65 ovog zakona;
- jj) Registar izvrši prenos vrijednosnih papira suprotno članu 67 ovog zakona;
- kk) izdavalac koji izdaje vrijednosne papire bez prethodnog odobrenja Komisije, a o izdavanju ne obavijesti Komisiju u roku iz člana 68 stava 2 ovog zakona;
- ll) izdavalac ne izvijesti vlasnike vrijednosnih papira o konverziji i denominaciji vrijednosnih papira, spajanju i podjeli dionica na način i u roku propisanom članom 71 ovog zakona;
- mm) prilikom konverzije vrijednosnih papira, spajanja ili podjele dionica osnovni kapital izdavaoca se promijeni, izuzev u slučaju iz člana 72 ovog zakona, odnosno prilikom konverzije i denominacije vrijednosnog papira, spajanja i podjele dionica prava vlasnika se umanje suprotno članu 73 stavu 1 i stavu 3 ovog zakona;
- nn) izdavalac ne postupi u skladu s članom 74 ovog zakona;
- oo) izdavalac prilikom izdavanja izvan Distrikta ne postupi u skladu s članom 77 ovog zakona;
- pp) strani izdavalac izdaje vrijednosne papire u Distriktu suprotno odredbama člana 78 ovog zakona;
- rr) poslovi brokera investicijskog savjetnika/menadžera obavljaju se suprotno članu 81 stavu 3 ovog zakona;
- ss) profesionalni posrednik vrši drugu djelatnost osim poslova s vrijednosnim papirima, suprotno članu 82 stavu 5 ovog zakona;
- tt) banka obavlja poslove suprotno odredbama člana 83 ovog zakona;

uu) profesionalni posrednik ne usklađuje sredstva u skladu s odredbama člana 87 ovog zakona;

vv) profesionalni posrednik obavlja posredovanje s vrijednosnim papirima, a nema zaposlenike u skladu s odredbama člana 88 ovog zakona;

zz) profesionalni posrednik postupa suprotno odredbama člana 89 ovog zakona;

aaa) profesionalni posrednik postupa suprotno odredbama člana 90 ovog zakona;

bbb) profesionalni posrednik postupa suprotno odredbama člana 91 stava 1 ovog zakona;

ccc) profesionalni posrednik na tržištu ne pribavi saglasnost na interne akte u skladu s članom 94 stavom 2 ovog zakona;

ddd) profesionalni posrednik na tržištu ne postupi u skladu s članom 94 stavom 3 ovog zakona;

eee) profesionalni posrednik postupa suprotno odredbama člana 95 ovog zakona;

fff) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama člana 96 ovog zakona;

ggg) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama člana 97 ovog zakona;

hhh) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama člana 99 ovog zakona;

iii) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama člana 100 ovog zakona;

jjj) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama člana 101 stavova 1, 3, 5 i 6 ovog zakona;

kkk) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama člana 103 stava 1 ovog zakona;

lll) banka ne postupi u skladu s odredbama člana 103 stava 3 ovog zakona;

mmm) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama člana 104 ovog zakona;

nnn) profesionalni posrednik ne izvrši naloge prema zahtjevima, odnosno instrukcijama klijenta i prema redoslijedu iz knjige naloga, niti klijentu izda potvrdu o prijemu naloga u skladu s odredbama člana 114 stavova 3 i 4 ovog zakona;

ooo) profesionalni posrednik ne posluje u skladu s odredbama člana 115 ovog zakona;

ppp) profesionalni posrednik ne vodi knjigu naloga u skladu s odredbama člana 116 ovog zakona;

rrr) profesionalni posrednik ne odbije prijem naloga u slučajevima iz člana 117 ovog zakona;

sss) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama člana 118 ovog zakona;

ttt) profesionalni posrednik kod pozajmljivanja vrijednosnih papira postupi suprotno odredbama člana 119 stavova 1, 2 i 3 ovog zakona;

uuu) profesionalni posrednik ne obavijesti Komisiju o osnovanoj poslovnoj jedinici/podružnici ili pravnom licu izvan Bosne i Hercegovine u roku iz člana 123 stava 2 ovog zakona;

vvv) profesionalni posrednik ne postupi na način i u roku propisanom članom 135 stavovima 3 i 5 ovog zakona;

zzz) profesionalni posrednik dozvoli obavljanje poslova suprotno odredbama člana 136 stava 1 ovog zakona;

aaaa) profesionalni posrednik prenese svoja ovlaštenja i obaveze na drugog profesionalnog posrednika suprotno odredbama člana 144 ovog zakona;

bbbb) profesionalni posrednik kod otvaranja i zatvaranja računa vrijednosnih papira ne postupi u skladu s odredbama člana 145 ovog zakona;

cccc) profesionalni posrednik ne da prednost obavezama na osnovu brokerskih poslova u skladu s odredbama člana 146 ovog zakona;

dddd) profesionalni posrednik omogući naplatu potraživanja klijenta suprotno odredbama člana 147 ovog zakona;

eeee) profesionalni posrednik ne unese nalog klijenta u sistem trgovanja uređenog javnog tržišta u skladu s odredbama člana 148 ovog zakona;

ffff) profesionalni posrednik raspolaže sa sredstvima klijenta suprotno odredbama člana 149 ovog zakona;

gggg) profesionalni posrednik ne drži vrijednosne papire klijenta u skladu s odredbama člana 152 ovog zakona;

hhhh) profesionalni posrednik ulaže sredstva klijenta suprotno odredbama člana 153 ovog zakona;

iiii) profesionalni posrednik u obavljanju poslova investicijskog menadžera ne pridržava se uslova iz člana 157 ovog zakona;

jjjj) banka skrbnik raspolaže vrijednosnim papirima i sredstvima suprotno odredbama člana 160 ovog zakona;

kkkk) banka skrbnik ne vodi ili ne omogući Komisiji uvid u evidenciju koju vodi i ne dostavlja Komisiji podatke u skladu s odredbama člana 161 ovog zakona;

llll) novčane transakcije na osnovu prometa vrijednosnih papira ne izvršavaju se u skladu s odredbama člana 165 ovog zakona;

mmmm) depozitar postupi na način suprotan odredbama člana 166 ovog zakona;

nnnn) pružalac pomoćnih usluga pruža pomoćne usluge iz člana 172 ovog zakona bez prethodno pribavljene dozvole Komisije ili postupaju suprotno odredbama članova 173 stava 3 i 174 ovog zakona;

oooo) pružalac pomoćnih usluga u firmi, nazivu, poslovnom imenu, internet domeni, promotivnim materijalima ili javnom nastupu koristi oznake ili izraze koji upućuju na to da je pružalac pomoćnih usluga, a ne posjeduje dozvolu Komisije, suprotno članu 173 stavu 7 ovog zakona;

pppp) pružalac pomoćnih usluga ne postupaju savjesno i profesionalno, odnosno ne postupaju u najboljem interesu klijenta, ili klijentu prije uspostavljanja poslovnog odnosa ne učini dostupnim informacije o usluzi, naknadama/troškovima, rokovima i ključnim rizicima, suprotno članu 177 stavovima 1 i 2 ovog zakona;

rrrr) pružalac pomoćnih usluga ne uspostavi ili ne primjenjuje postupak prijema, evidentiranja i rješavanja pritužbi klijenata, ili pruža klijentu/potencijalnom klijentu nejasne ili obmanjujuće informacije, uključujući promotivne i marketinške komunikacije, suprotno članu 177 stavu 3 ovog zakona;

ssss) pružalac pomoćnih usluga koristi naziv Komisije, Distrikta ili institucija Bosne i Hercegovine na način koji sugerira podršku, preporuku ili odobravanje proizvoda ili usluge, suprotno članu 177 stavu 4 ovog zakona;

tttt) pružalac pomoćnih usluga ne vodi tačne i ažurne evidencije o naložima klijenata, ne osigura segregaciju klijentske virtualne valute ili novčanih sredstava klijenata ili koristi klijentsku virtualnu valutu suprotno instrukcijama klijenta ili ugovoru, suprotno odredbama člana 178 stavova od 1 do 4 ovog zakona;

uuuu) pružalac pomoćnih usluga ne uspostavi plan kontinuiteta poslovanja i oporavka ili ne vodi evidenciju incidenata, odnosno ne obavijesti Komisiju o incidentu u skladu s ovim zakonom i općim aktima Komisije, suprotno odredbama člana 179 ovog zakona;

vvvv) pružalac pomoćnih usluga ne postupaju u skladu s propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma u okviru obaveza iz člana 180, ili ne postupi po zahtjevu Komisije za uvid/dostavljanje akata, procedura i evidencija u okviru nadzora, odredbama člana 180 stavova 1 i 2 i 181 stava 1 ovog zakona;

zzzz) pružalac pomoćnih usluga pruža druge kripto-usluge pod režimom pomoćnih usluga ili prima/drži klijentska novčana sredstva ili virtualne valute kao depozit, odnosno koristi ih za pozajmljivanje ili ostvarivanje prinosa suprotno ovom zakonu, suprotno odredbama člana 184 stavova 1 i 3 ovog zakona;

aaaa) berza ili drugo uređeno javno tržište postupi suprotno odredbama člana 186 stavova 3 i 4 ovog zakona;

bbbb) berza obavlja djelatnosti koje nisu predviđene odredbama člana 190 ovog zakona;

cccc) berza postupaju suprotno odredbama člana 191 ovog zakona;

dddd) berza ne osigura osoblje i uslove ili ne organizuje i ne provodi nadzor u skladu s odredbama člana 192 ovog zakona;

eeeee) berza organizuje trgovanje vrijednosnim papirima koji nisu određeni njenim statutom ili pravilima iz člana 193 stava 3 ovog zakona;
 fffff) berza ne dostavi revizorski izvještaj Komisiji u roku propisanom članom 200 stavom 3 ovog zakona;
 ggggg) berza imenuje članove nadzornog odbora suprotno odredbama člana 203 ovog zakona;
 hhhhh) berza zaposlene i članove organa berze ne obavijesti o njihovim obavezama koji se odnose na čuvanje poslovne tajne u skladu s odredbama člana 208 stava 3 ovog zakona;
 iiii) berza Komisiji ne podnese izvještaj o sticanjima ili otuđenjima vrijednosnih papira članova upravnog odbora i organa koji vrše nadzor, direktora i zaposlenih na berzi u skladu s odredbama člana 208 stava 4 ovog zakona;
 jjjjj) berza ne objavi statut i pravila berze u „Službenom glasniku Brčko distrikta BiH“ i na internet stranici berze u skladu s odredbama člana 211 stava 3 ovog zakona;
 kkkkk) berza uvrsti u kotaciju vrijednosne papire suprotno odredbama člana 217 stava 2, člana 218 stava 5 i članova 220, 221 i 222 ovog zakona;
 llll) berza odobri objavljivanje suprotno odredbama člana 224 stavova 1 i 2 ovog zakona;
 mmmmm) berza uvrsti vrijednosne papire na slobodno tržište suprotno odredbama člana 226 i člana 227 stava 2 ovog zakona;
 nnnnn) berza ne dostavi rješenje Komisiji u slučaju i u roku iz člana 232 stava 2 ovog zakona;
 ooooo) berza dozvoli trgovanje profesionalnom posredniku koji nije član berze ili primi u članstvo profesionalnog posrednika koji ne ispunjava uslove iz člana 233 stavova 3 i 4 ovog zakona;
 ppppp) profesionalni posrednik ne postupi u skladu s odredbama članova 234 i 235 ovog zakona;
 rrrrr) berza ne obavijesti Komisiju i javnost u skladu s odredbama člana 238 stava 4 ovog zakona;
 sssss) drugo uređeno javno tržište ne objavljuje podatke i ne dostavlja izvještaje u skladu s odredbama člana 243 ovog zakona;
 ttttt) berza omogući trgovanje finansijskim derivatima suprotno odredbama člana 244 stavova 2, 4 i 5 ovog zakona;
 uuuuu) ako berza ne obavijesti Komisiju o namjeri uvođenja finansijskog derivata u roku iz člana 244 stava 6;
 vvvvv) Registar smanji kapital ispod iznosa određenog u članu 288 stavu 1 i obavlja poslove suprotno odredbama člana 288 stavova 2 ili 3 ovog zakona;
 zzzzz) Registar postupi suprotno odredbama člana 295 ovog zakona;
 aaaaa) Registar postupi suprotno odredbama člana 302 stava 1 ovog zakona;
 bbbbbb) Registar postupi suprotno odredbama člana 303 ovog zakona;
 cccccc) član Registra ukoliko postupi suprotno odredbama 305 ovog zakona;
 dddddd) Registar postupi suprotno odredbama člana 308 stava 2 ovog zakona;
 eeeee) Registar postupi suprotno odredbama člana 309 ovog zakona;
 fffff) Registar postupi suprotno odredbama člana 333 ovog zakona;
 gggggg) Registar ne obezbijedi čuvanje podataka u skladu s odredbama člana 334 ovog zakona;
 hhhhhh) Registar ne učini dostupnim podatke koji se vode u Registru u skladu s odredbama člana 340 ovog zakona;
 iiii) Registar postupi suprotno odredbama člana 341 stavova 1 i 2 ovog zakona;
 jjjjj) izdavalac postupi suprotno odredbama člana 341 stava 3 ovog zakona;
 kkkkkk) Registar postupi suprotno odredbama člana 342 stava 2 ovog zakona;
 lllll) Registar postupi suprotno odredbama člana 343 ovog zakona;
 mmmmmm) izdavalac postupi suprotno odredbama člana 353 stava 2 ovog zakona;

nnnnnn) izdavalac postupa suprotno odredbama člana 355 ovog zakona;
oooooo) izdavalac postupa suprotno odredbama člana 370 ovog zakona;
pppppp) izdavalac postupa suprotno odredbama člana 373 ovog zakona;
rrrrrr) berza i drugo uređeno javno tržište postupi suprotno odredbama člana 378 ovog zakona.

(2) Novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 KM do 15.000,00 KM kaznit će se za prekršaj iz stava 1 ovog člana odgovorno lice u pravnom licu.

Član 393 (Fizička lica)

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 KM do 10.000,00 KM kaznit će se za prekršaj fizičko lice, ako:

- a) postupi suprotno odredbama člana 13 ovog zakona;
- b) poslove brokera investicijskog savjetnika/menadžera obavlja suprotno članu 81 stavu 3 ovog zakona;
- c) postupi suprotno odredbama člana 96 ovog zakona;
- d) kod obavljanja poslova s vrijednosnim papirima ne postupi na način i u roku propisanim članom 96 stavom 3 ovog zakona;
- e) članovi nadzornog odbora, uprave, brokeri, investicijski menadžeri i drugi zaposlenici kod profesionalnog posrednika ne čuvaju podatke u skladu s članom 100 stavom 5 ovog zakona;
- f) obavlja poslove brokera i investicijskog menadžera suprotno članu 136 stavu 1 ovog zakona;
- g) ne postupi na način propisan članom 195 stavom 2 ovog zakona;
- h) zaposlenik berze postupi suprotno odredbama člana 207 ovog zakona;
- i) kao zaposlenik berze, član organa upravljanja i ostalih organa berze postupi suprotno odredbama člana 208 ovog zakona;
- j) članovi organa i zaposlenici Registra iz člana 342 ovog zakona postupe sa podacima koji predstavljaju službenu tajnu, suprotno članu 279 ovog zakona;
- k) članovi Komisije, zaposleni i saradnici ukoliko postupe suprotno odredbama članova 279 i 280 ovog zakona;
- l) ne prijave svako sticanje i otuđenje vrijednosnih papira u skladu s odredbama člana 281 ovog zakona;
- m) zaposlenik u registru koji postane član drugog organa upravljanja ili zaposlen kod profesionalnog posrednika, odnosno izdavaoca čiji su vrijednosni papiri upisani u Registru, suprotno odredbama 344 ovog zakona;
- n) vrši poslove suprotno odredbama članova 360, 361 i 362 ovog zakona;
- o) vlasnik vrijednosnih papira postupa suprotno odredbama člana 382 ovog zakona;
- p) vrši promociju vrijednosnih papira suprotno odredbama članova 384 i 385 ovog zakona.

DIO JEDANAESTI – PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 394 (Kontinuitet pravnog lica, prava i obaveze)

(1) Komisija za vrijednosne papire Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, osnovana prije stupanja na snagu ovog zakona, nastavlja svoj rad saglasno odredbama ovog zakona, bez prekida pravnog kontinuiteta.

- (2) Komisija za vrijednosne papire Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, osnovana prije stupanja na snagu ovog zakona, ovlaštena je da provede proceduru registracije Komisije koja se uspostavlja po ovom zakonu.
- (3) Komisija za vrijednosne papire Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, osnovana prije stupanja na snagu ovog zakona, ovlaštena je da punopravno odlučuje o svim pitanjima iz nadležnosti Komisije do imenovanja dva člana Komisije iz člana 250 stava 3 ovog zakona.
- (4) Sva imovina, prava i obaveze, kao i zaključeni ugovori, započete nabavke i drugi pravni poslovi Komisije, nastavljaju da važe i izvršavaju se u skladu sa zakonom.
- (5) Do obezbjeđenja sredstava za finansiranje rada Komisije iz člana 266 stava 4, sve finansijske poslove nastavlja da obavlja Direkcija za finansije Brčko distrikta BiH u skladu s odobrenim budžetom.
- (6) Opći i pojedinačni akti Komisije doneseni prije stupanja na snagu ovog zakona se usklađuju s ovim zakonom.

Član 395 **(Započeti postupci)**

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona dovršit će se prema propisima koji su važili u vrijeme pokretanja postupka.

Član 396 **(Usklađivanje statuta i općih akata Komisije)**

- (1) Komisija je dužna u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona usvojiti Statut usklađen s ovim zakonom.
- (2) Komisija je dužna u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona općim aktima detaljnije urediti pitanja iz svog djelokruga propisanog ovim zakonom, i to naročito:
- a) Pravilnik o uslovima i načinu izdavanja i vođenja tokeniziranih vrijednosnih papira, u skladu s članom 5 stavom 5 ovog zakona;
 - b) Pravilnik o klasifikaciji vrijednosnih papira i drugih finansijskih instrumenata, u skladu s članom 7 stavom 5 ovog zakona;
 - c) Odluku o ograničenjima prometa vrijednosnim papirima, u skladu s članom 13 stavom 3 ovog zakona;
 - d) Pravilnik o registru kvalificiranih investitora i odobravanju statusa kvalificiranog investitora, u skladu s članom 28 stavom 3 ovog zakona;
 - e) Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja vrijednosnih papira, u skladu s članom 32 stavom 7 ovog zakona;
 - f) Pravilnik o sadržaju zahtjeva za izdavanje odobrenja prospekta, u skladu s članom 36 stavom 5 ovog zakona;
 - g) Odluku o listi investicijskih i dodatnih usluga na tržištu vrijednosnih papira, u skladu s članom 80 stavom 6 ovog zakona;
 - h) Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole profesionalnom posredniku za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima, u skladu s članom 82 stavom 6 ovog zakona;
 - i) Pravilnik o kvalificiranim udjelima učesnika na tržištu vrijednosnih papira, u skladu s članom 90 stavom 7 ovog zakona;
 - j) Pravilnik o razvrstavanju klijenata i pravilima poslovnog ponašanja u pružanju investicijskih usluga, u skladu s članom 94 stavom 4 ovog zakona;
 - k) Pravilnik o vođenju registra profesionalnih posrednika i registra brokera, investicijskih menadžera i investicijskih savjetnika, u skladu s članom 142 stavom 3 ovog zakona;
 - l) Pravilnik o obavljanju poslova skrbništva, u skladu s članom 158 stavom 5 ovog zakona;
 - m) Pravilnik o pomoćnim uslugama povezanim s tržištem vrijednosnih papira, u skladu s članom 174 stavom 3 ovog zakona;

- n) Pravilnik o standardima i uslovima trgovanja vrijednosnim papirima, u skladu s članom 186 stavom 7 ovog zakona;
 - o) Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole berzi i drugom uređenom javnom tržištu, u skladu s članom 187 stavom 3 ovog zakona;
 - p) Odluku o standardima za izradu i odobravanje pravila i drugih akata berze ili drugog uređenog tržišta vrijednosnih papira, u skladu s članom 211 stavom 6 ovog zakona;
 - r) Odluku o kriterijima i listi kvalificiranih uređenih tržišta, u skladu s članom 219 stavom 9 ovog zakona;
 - s) Smjernice za procjenu rizika i provođenje zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti za obveznike iz nadležnosti Komisije za vrijednosne papire Brčko distrikta BiH, u skladu s članom 269 stavom 2 ovog zakona;
 - t) Pravilnik o obavljanju nadzora nad ovlaštenim učesnicima na tržištu vrijednosnih papira, u skladu s članom 271 stavom 3 ovog zakona;
 - u) Pravilnik o standardima obavljanja djelatnosti i organizaciji rada Registra, u skladu s članom 283 stavom 4 ovog zakona;
 - v) Pravilnik o uslovima i postupku izdavanja dozvole Registru vrijednosnih papira, u skladu s članom 289 stavom 4 ovog zakona;
 - z) Pravilnik o interoperabilnosti, povezivanju i povjeravanju (outsourcingu) pojedinih djelatnosti Registra, u skladu s članom 317 stavom 6 ovog zakona;
 - aa) Pravilnik o sprečavanju zloupotrebe povlaštenih informacija, u skladu s članom 352 stavom 5 ovog zakona;
 - bb) Pravilnik o postupcima koji se mogu smatrati manipulacijom i drugim oblicima zloupotrebe na tržištu s ciljem njihovog otkrivanja i sprečavanja, u skladu s članom 360 stavom 7 ovog zakona;
 - cc) Odluku o dozvoljenim tržišnim praksama, u skladu s članom 364 stavom 1 ovog zakona;
 - dd) Pravilnik o izvještavanju i objavljivanju informacija na tržištu vrijednosnih papira, u skladu s članom 370 stavom 2 ovog zakona; te
 - ee) druge opće akte iz nadležnosti Komisije, radi provođenja i primjene odredbi ovog zakona.
- (3) Do donošenja akata iz stavova 1 i 2 ovog člana primjenjivat će se postojeći opći i pojedinačni akti Komisije, ako nisu u suprotnosti s ovim zakonom.

Član 397 **(Tarifa naknada)**

- (1) Komisija je dužna donijeti Odluku o Tarifi naknada u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.
- (2) Do stupanja na snagu nove Tarife naknada, primjenjuje se važeća tarifa, pod uslovom da nije u suprotnosti s ovim zakonom.

Član 398 **(Usklađivanje akata i poslovanja ovlaštenih učesnika na tržištu)**

Učesnici na tržištu vrijednosnih papira dužni su u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog zakona i pratećih općih akata Komisije uskladiti svoje statute, pravila, opće akte, organizaciju i poslovanje s odredbama ovog zakona i općim aktima Komisije.

Član 399 **(Registar vrijednosnih papira i prenos poslova)**

(1) Do dana uspostavljanja Registra saglasno odredbama ovog zakona, poslove registra vrijednosnih papira na teritoriji Distrikta obavlja Registar pri Komisiji za vrijednosne papire Brčko distrikta BiH.

(2) Danom registracije Registra vrijednosnih papira uspostavljenog saglasno odredbama ovog zakona, Registar pri Komisiji za vrijednosne papire se ukida i dužan je sve evidencije, baze podataka, opremu, licence, ugovore nužne za obavljanje poslova registra, te započete predmete, uz pun pravni kontinuitet upisa i akata prenijeti na Registar uspostavljen saglasno odredbama ovog zakona.

(3) Komisija je dužna u roku od 60 dana od dana uspostavljanja Registra saglasno ovom zakonu zaključiti Protokol o primopredaji iz stava 2 ovog člana i osigurati tehničke, organizacione i pravne uslove za nesmetan prenos djelatnosti.

Član 400

(Privremena primjena pravila za Registar)

(1) Registar vrijednosnih papira je dužan usvojiti svoje opće akte propisane ovim zakonom i općim aktima Komisije u roku od 90 dana od dana početka rada.

(2) Registar je dužan javno objaviti dan početka rada najkasnije u roku od osam dana od dana upisa u sudski registar te na adekvatan način učiniti dostupnim akte iz stava 1 ovog člana svim zainteresovanim licima.

Član 401

(Članovi Komisije za vrijednosne papire)

(1) Komisija imenovana prije stupanja na snagu ovog zakona nastavlja rad najmanje šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

(2) Komisija je dužna, u roku od šest (6) mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona, u skladu s članom 250 stavom 3 i članom 251 stavom 2, imenovati dva (2) člana, koji ne moraju biti državljani Bosne i Hercegovine, a čiji mandat traje najduže do isteka mandata tog saziva Komisije.

(3) Za svaki naredni mandat Komisije koji započne nakon isteka mandata postojećeg saziva, dva člana Komisije iz člana 250 stava 3 ovog zakona mogu biti strani državljani ili državljani Bosne i Hercegovine.

(4) Lica koja su zaposlena u Komisiji za vrijednosne papire Brčko distrikta BiH u momentu stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju raditi kao zaposlenici Komisije formirane po ovom zakonu.

(5) Odredba člana 250 stava 11 tačke b) ovog zakona ne odnosi se na lica kojima u momentu stupanja na snagu ovog zakona traje mandat predsjednika, zamjenika predsjednika i člana Komisije.

Član 402

(Stavljanje van snage ranijih propisa)

Danom stupanja na snagu ovog zakona stavlja se van snage Zakon o papirima od vrijednosti – prečišćeni tekst („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj 25/25).

Član 403

(Primjena drugih propisa)

Na pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe drugih zakona i propisa.

Član 404
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenom glasniku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

Broj: 01-02-88-K/26
Brčko, 4. 3. 2026. godine

PREDSJEDNIK
SKUPŠTINE BRČKO DISTRIKTA BiH
Damir Bulčević, dipl. oec.